

Nordjyllands Fugle 2020

50 års jubilæum

Rapport nr. 57 fra Nordjyllands Fugle

© 2021 Nordjyllands Fugle

Fotografisk, mekanisk eller anden gengivelse eller mangfoldiggørelse af denne bog eller dele heraf er ikke tilladt ifølge gældende dansk lov om ophavsret.

- Udgivet af:** Foreningen Nordjyllands Fugle
Burholt 16, 9560 Hadsund
www.nordjyllandsfugle.dk
- Kasserer:** Torben Nielsen, Burholt 16, 9560 Hadsund
Telefon 2057 7035, mail: tni@pc.dk
Konto: 1551 6211771 / MobilePay: 512950
- Pris:** Kr. 160,- + evt. forsendelse
- Illustrationer:** Jens Frimer Andersen (akvareller, omslag)
- Fotografer:** Anders Brinkmann, Brian Skræm, Christian Andersen Jensen, Dorte Sørensen, Egon Østergaard, Erik Christophersen, Flemming Fragtrup, Frits Rost, Hans Christophersen, Hans Jørgen Bruun Pedersen, Henrik Haaning Nielsen, Jan Skriver, Jan Tandrup Petersen, Jens Kirkeby, Jens Kristian Kjærgård, Jørgen Kabel, Jørgen Peter Kjeldsen, Knud Pedersen, Kurt Prentow, Lars Bo Jacobsen, Lars Grøn, Lars Paaby, Lars Smith, Leif M. Sørensen, Lisbeth Rødbro Jeppesen, Mette Berg Hansen, Peter Toubøl, Poul Holm Pedersen, Skagen Fuglestation, Søren Skov, Thomas W. Johansen, Tonny Ravn Kristiansen, Ulf M. Bertelsen
- Tilrettelæggelse:** Hans Christophersen
- Fotoredaktion:** Lars Grøn
- Korrektur:** Hans Christophersen & Tscherning Clausen
- Layout:** Jørgen Peter Kjeldsen/ornit.dk
- Trykning:** Trykkeriet Friheden, Nors
- Oplag:** 450 eks.

Sponsorer

Nordjyllands Fugle takker for økonomisk støtte til årbogen fra:

**AAGE V.
JENSENS**
FOND

HALS NØRRESKOV

Indhold

Forord *Hans Christophersen* 2

ARTIKLER 4

Vejret i Nordjylland 2020 *Lars Mogensen* 4

Nordjyllands Fugle i 50 år *Poul Erik Sperling* 6

Skagen Fuglestation 2020 *A. Brinkmann, H. Christophersen, S.S. Christiansen & K. Pedersen* 8

Ringmærkning Skagen Fuglestation 2020 *Henning Ettrup* 16

Vejlerne 2020 *Henrik Haaning Nielsen* 22

Lille Vildmose 2020 *Thorkild Lund, Tscherning Clausen & Hans Christophersen* 26

Skarvkolonien ved Tofte Sø *Thorkild Lund* 30

Første dokumenterede Islandske Grågåse i Danmark *Jens Kirkeby* 33

Delfiner i Nordjylland *Søren Skov* 34

Kongeørn 2020 *Jan Tøttrup Nielsen* 36

(F)uglegruppens arbejde med redekasser *Peter Ulrich Toubøl* 41

Nordvestjyske Slørugler har det godt *Lars Smith* 42

Hvor er Natravnen om vinteren? *Lars Bo Jacobsen* 44

Kirkeugler i knibe *Lars Bo Jacobsen* 46

Ynglefugle på Krik Sandø *Thomas Bregnballe m.fl.* 48

Projekt Dværgrterne *Ulf M. Berthelsen & Thomas Bregnballe* 50

Stor ternekoloni ved Øster Hurup *Anders Horsten* 51

Ynglende vadefugle i Himmerland *Gunnar Hansen* 52

Dværghjere i Skagen, første nordjyske i over 50 år *Jens Kirkeby* 55

Grøn Sanger (Kaukaskisk Lundsanger) i Skagen *Thomas W. Johansen* 56

Ny art for Danmark: Lille Sejler ved Tranestederne *Oluf Lou* 58

Plettet Mudderklire, finderberetning *Leif M. Sørensen* 61

Stort år / Big Year *Lars Grøn* 62

Portræt af Jens Kirkeby *Poul Erik Sperling* 64

Uffe Gjør Sørensen – nekrolog *Thorkild Lund* 67

ARTSGENNEMGANG 68

Indsenderliste 168

Indeks arter 183

Redaktionen 2020

Esben Sloth Andersen 6037 9080	esa @business.aau.dk	Lappedykkere, spætter, træløbere og fuglekonger.	Thorkild Lund 5126 3679	thorkildlund86@gmail.com	Redaktion af artikler.
Thorkil Brandt 3025 5304	thorkilbrandt@gmail.com	Gæs.	Peter Manstrup 2054 0120	p.manstrup@gmail.com	Vagtel, Natravn, sejlere, skrifugle og Pirol.
Anders Brinkmann 2840 2714	anders_brinkmann@hotmail.com	Stormfugle, kjover, "mejer", st. drosler, fluesnapper, finker og værlinger.	Torben Nielsen 2057 7035	tbi@pc.dk	Kasserer.
Morten Christensen 2545 9753	mch1895@gmail.com	Lommer, svaler, lærker og sangere.	Henrik Nyrup 2849 7618	henriknyrup@netmail.dk	Duer og ugler.
Hans Christophersen 2371 3154	hach@mail.dk	Rovfugle og falke, vipstjerter, korrektur, tilrettelæggelse.	Kurt Prentow 2233 9647	kurt@prentow.dk	Måger, terner, alkefugle, Karmincompap og indsenderliste.
Tscherning Clausen 2327 1434	ttscherning@gmail.com	Korrektur.	Søren Poulsen 6063 0082	soep99@hotmail.com	Ænder, vadefugle del 3, Trane, Sule og skarver.
Lars Grøn 2987 8228	larsnaturfoto@gmail.com	Fotoredaktion.	Albert Schmidt 2195 4453	lavskrige.7741@gmail.com	Vandhøns, vadefugle del 2, tornskader, kragefugle og støer.
Klaus Anker Hansen 6140 2522	klausankerhansen@gmail.com	Gøg og smådrosler.	Poul Erik Sperling 2028 4405	pes@vildtfarmnord.dk	Artikler.
Anton Thøger Larsen 2869 1373	rangerdanmark@gmail.com	Storkefugle, vadefugle del 1 og pibere.	Henrik Møller Thomsen 2253 1576	henrida.kirk@gmail.com	Svaner.
Johnny Laursen 2338 4320	bruunlaursen@mail.dk	Hjemmeside.			

Foreningen "Nordjyllands Fugle" er en selvstændig forening med nær tilknytning til Dansk Ornitologisk Forenings lokalafdelinger i Nordjylland og Nordvestjylland. Foreningen har som sit primære formål at udgive en årbog på baggrund af fugleiagttagelser fra det område, der dækkes af de to tidligere amter Nordjylland og Viborg suppleret med artikler fra samme.

Foreningen og dens publikationer har i år 50års jubilæum, hvilket vi markerer med den hidtil største årbog på 184 sider. Jubilæet markeres med en særskilt artikel om årbogen og foreningens historie.

For et år siden skrev vi om en årbog i Corona-epidemien skygge. Vi havde nok regnet med, at det var første og eneste gang, at vi skulle prøve det. Nu sker det så igen. Ikke nok med at vi her i april 2021, hvor dette skrives, er underlagt restriktioner, som begrænser folks færden til de hjemlige græsgange, men det har også været tilfældet i størstedelen af det år, som denne årbog omhandler. Det, at folk har været afskåret fra at rejse, sætter faktisk et markant præg på det materiale, der danner grundlaget for indholdet i bogen. Det gælder både flere af artiklerne, men især artsbehandlingerne i årbogen.

Grundlaget for rapporten er som tidligere indberetninger til DOFbasen. Antallet af indtastninger her sætter således en markant rekord med godt 275.000 indtastninger, hvilket er en markant forskel fra de 210.000 sidste år. Det kan sikkert direkte relateres til den øgede fokus på udeliv herhjemme. Således er antallet af indsendere også steget med 10%, så der nu er 1109 personer, der bidrager. Materialet fra basen er suppleret med oplysninger fra både Natur- og Miljøstyrelsen, DCE/Aarhus Universitet med flere, herunder enkelte iagttagelser indrapporteret via meldesystemet "Birdcall".

Området med flest indtastninger i basen er ikke overraskende Skagen, hvorfra især Skagen Fuglestation og lokale folk foruden en lang række besøgende har indtastet 17% af det samlede materiale. Herefter følger Vejlerne med

7% og Lille Vildmose med 5%. Så alt i alt er knap 30% af materialet fra disse tre områder, hvilket er en smule lavere end året før. Alle tre områder behandles i årbogen i særskilte afsnit. Herefter følger Nørreådal, hvorfra en lokal gruppe har indtastet imponerende 4% af de samlede indtastninger.

Omslaget er endnu engang prydet af en meget fin akvarel fra Jens Frimer. Alle rapportens mange tal og tekster komplementeres desuden af mange smukke fotografier, som dygtige fotografer stiller til rådighed. Imponerende af kvaliteten på den front til stadighed forbedres. Tusind tak for det.

Årbogen er som de tidligere år delt i to afdelinger. Første halvdel indeholder et rekordstort antal artikler, mens det resterende er artsbehandling af et stort antal udvalgte arter. Fokus i artsbehandlingerne er primært på de mere fåtalligt forekommende arter og andre, der vurderes af særlig interesse. Listen over, hvilke arter der behandles, er dog ikke statisk og vil for visse arter variere fra år til år.

Om de nordjyske ynglefugle kan det nævnes, at der stadig etablerer sig ynglepar af de ny- og genindvandrede arter Sangsvane og Havørn. Kongeørnebestanden står i stampe, hvilket der kan læses om i en uddybende artikel. Miljøstyrelsen har optalt en stor del af de nordjyske Natravne, hvilket giver imponerende tal, bestanden af Rørdrum vokser, nu med 128 par i Vejlerne foruden par på et rekordstort antal lokaliteter. Til gengæld er der efter flere år med konstant fremgang ikke positiv udvikling i antallet af ynglende Skestorke, mens landets eneste sølvhejrekolonier i Vejlerne er vokset til 23 par. Den danske og nordjyske bestand af Skarv er i minimal vækst. Det gælder dog ikke kolonien i Tofte Sø, som er tæt på at forsvinde, hvilket der kan læses om i en artikel. Tre fjerdedele af de danske Engryler yngler i Nordjylland, hvor bestanden endda oplever en lille positiv udvikling. To nydannede øer ved Agger Tange og Als Odde giver gode betingelser for terner (ikke mindst Dværgterne) og Klyder. Artikler om disse områder findes i årbogen. Ynglebestanden af Duehøg i Vendsyssel er på sit højeste niveau

i de seneste ti år. To ugler, som det i disse år går ret forskelligt, er Kirkeugle og Slørugle. Læs artikler om begge arter. Det eneste nordjyske vandrefalke-par får to unger på vingerne. Den nordjyske bestand af Ravn vokser fortsat og glædeligt er det, at landets eneste par af Toplærke får en unge. Park-/Korttået Træløber udvider sit territorie mod nord og er i året iagttaget så langt nordpå som Dronninglund. Det samme gælder Sydlig Blåhals, der nu er nået til det nordvestligste Vendsyssel.

Vejret har denne gang sit eget lille kapitel. Fugleåret 2020 er præget af en mild vinter og et tidligt forår, hvor april måned markerer sig med mildt og "fuglevenligt" vejr, der gør at mange af forårets mest markante træktal findes her. Størstedelen af majer er kølig og fuglefattig på træktstederne. Først i månedens sidste dage og ind i juni kommer varmen, hvilket sætter et markant præg på iagttagelserne i denne periode med blandt andet et stort antal iagttagelser af fåtallige og sjældne arter. Sommeren, som de fleste tilbringer herhjemme, byder på en meget kold og fugtig juli, mens august giver varme. Efteråret er atter uden markante storme, hvilket afspejles i småtal for diverse stormfugle. Vinteren tegner ved årets udgang mild.

Det milde vejr året igennem, kombineret med varmemefremstødet ved månedsskiftet maj/juni gør, at året byder på et usædvanlig stort antal forskellige arter, heraf flere sjældenheder. Det udnytter Lars Grøn til med 330 årsarter at sætte rekord i denne disciplin – langt hovedparten findes i Nordjylland. Læs om hans "Big Year" her i bogen. Af de sjældne forekomster bliver Lille Sejler ved Hulsig det første danske fund, Grøn Sanger ved Skagen det andet, Plettet Mudderklire det tredje og Dværghejre ved Skagen er første nordjyske i mere end 50 år. Læs finderberetning om dem alle her. Tre af disse ses i månedsskiftet maj/juni, der også byder på usædvanlige forekomster i form af Dværgørnvagtel i Lille Vildmose samt Lille Rørnvagtel samme sted og i Skagen. Desuden kan nævnes Lille Gulben ved Haldager, og for rovfuglene usædvanlige arter som Slangeørn – to ved Skagen, hele syv Lille

Skrigeørn – de fire ved Skagen, hele tre Steppeørn ved Skagen med iagttagelser også i Børglum Klosterskov, Lille Vildmose og sågar over Aalborg. To gps-mærkede Høgeørn er på udflugt fra Frankrig og opholder sig gennem længere perioder i landsdelen. Dværgørn i maj og hele tre Ørnevåger i juni/juli fra Skagen skal også nævnes. Perioden giver også rekordforekomst af Buskrønsanger og en større invasion af Rosenstær. Endelig skal nævnes et fund af Sorthovedet Gul Vipsjert ved Skagen og Hætteværling i Hanstholm.

Rækken af usædvanlige fugleforekomster fortsætter i andet halvår. Med fund af både Grå- og Alpesejler (Skagen og Frederikshavn) giver året helt usædvanligt fire sejlerarter. Desuden kan nævnes usædvanlige vadefugle som Sibirisk Hjejle og Prærieløber i Vejlerne samt Langnæbbet Sneppeklire på Agger Tange. Af småfugle kan nævnes fra Skagen Cistussanger i juli samt Brun Løvsanger i december, en art der også ses ved Hanstholm i oktober. Mange mere almindelige arter med markante forekomster kunne også nævnes, men som sagt vil året nok især blive husket for de mange sjældenheder, som der derfor er sat fokus på her.

Udover de ovennævnte artikler indeholder årbogen også artikler om årets mange fund af delfiner, det første dokumenterede fund af en Gråås fra Island, en gruppe ihærdige redekasse-folk fra Mariager Fjord Kommune, Natravnens vinterkvarterer, et håb om flere vadefugle i Vesthimmerland, et portræt af Jens Kirkeby og desværre igen i år en nekrolog. Denne gang om en person der var med til at starte forløberen for denne publikation – Uffe Gjørl Sørensen.

Vi forbeholder sig ret til at udelade usædvanlige observationer i artsgennemgangen, herunder arter set i usædvanlige antal eller på usædvanlige tidspunkter. Det gælder specielt, hvis der ikke foreligger kommentarer/beskrivelse i forbindelse med indtastningen.

Redaktionen siger hermed tak til alle, der på den ene eller anden måde har givet deres bidrag til rapporten. God fornøjelse.

Der kigges koncentreret efter Lille Rørnvagtel, Skagen, 5. juni 2020. Foto: Hans Christophersen.

Vejret i Nordjylland 2020

Arup Vejle, 30. september 2020.
Foto: Jørgen Peter Kjeldsen/ornit.dk.

Af Lars Mogensen

Vinter

Januar blev den varmeste januar målt herhjemme. Meget få solskinstimer. Kun få frostnætter registreret. Januar blev helt uden sne og det tilmed på landsbasis. Ingen deciderede storme. Lidt mere nedbør end normalt.

Februar blev den tredje varmeste målt hidtil. Ingen sne-dække noteret. Meget lidt sol. Måneden blev særdeles våd. I Nordjylland faldt der generelt mellem 130 og 150 mm regn. To gange blev der målt vindstyrker på over 30 m/sek. ved Thisted.

Forår

Marts - Temperaturerne havde et gennemsnit på +4,0° i den nordjyske landsdel, altså lidt over normalen. Vi blev den solrigeste region og tilligemed den med mest

nedbør. Blæsevejret "Laura" gav 30,5 m/s i Thisted og højeste middelvind 20-25 m/s ved Hanstholm og Hirtshals samme dag.

April - Middeltemperaturen kom kun lidt over normalen i hele landsdelen. Måneden blev temmelig solrig, især nord for Limfjorden. Kun få nedbørsdage. Månedens højeste vindstød på 34,3 m/s blev målt 2/4 i Frederikshavn.

Maj - Temmeligt kølig måned. Her blev middeltemperaturen kun på +9,4°. Meget solrig især i vores nordjyske område med op til 300 timer. Ca. 11 nedbørsdøgn i Nordjylland blev det til, uden at nedbørsmængderne blev særlig høje. Højeste vindstød blev målt i Hirtshals 17/5.

Temperatur							Nedbør (mm)		Isdøgn	Frostnætter
	Dato	Min	Dato	Max	Middel	Normal	Øby	Normal		
JAN	5/1	-2,3	15/1	10,7	5,6	1,6	80,2	63,3	0	4
FEB	27/2	-4,1	16/2	10,9	4,4	1,5	153,1	50,3	0	6
MAR	31/3	-6,6	27/3	12,6	4,2	3,3	42,5	46,4	0	18
APR	18/4	-4,2	23/4	20,7	7,4	7,2	36,8	38,5	0	14
MAJ	5/5	-1,3	30/5	23,3	10,1	11,4	43,6	47,3	0	2
JUNI	9/6	3,2	27/6	29,3	16,3	14,5	67,3	64,3	0	0
JULI	10/7	4,4	31/7	24,7	14,5	16,9	73,3	65,8	0	0
AUG	31/8	6,7	16/8	31,8	17,8	16,9	72,1	82,1	0	0
SEP	18/9	0	15/9	25,7	13,3	13,6	23,1	74,7	0	1
OKT	16/10	-1	5/10	16,7	9,9	9,4	74,6	83,2	0	1
NOV	28/11	-5,2	2/11	16,1	7,4	5,5	51,9	70,3	0	3
DEC	25/12	-5,4	20/12	8,7	4,1	2,8	53,4	70,9	0	4
I alt/årliche værdier					9,6	8,7	771,9	757,1	0	53

Klimadata fordelt på måneder, målt i Øby, Nørreådalene på en Davis Vantage Pro2 vejrstation i 2020, sammenlignet med DMI's klimanormal (den nye normal dækkende 1991-2020). Min- og max-temperaturer Øby med angivelse af dato, middeltemperatur Øby, middeltemperatur-normal, nedbør Øby, nedbør normal, isdøgn (Øby) og frostnætter (Øby).

Sommer

Juni blev temmelig varm på landsbasis, men noget køligere i det nordvestlige Jylland. Nedbøren lå omkring det normale, samtidig med at der var lidt flere solskinstimer end normalt. Der blæste en del i dagene omkring 4/6 og 29-30/6.

Juli blev den koldeste juli-måned i mange år, desuden var den solfattig. Ingen sommerdage i Nordjylland overhovedet. Samtidig det blev en våd måned med 100 mm eller derover en del steder. Blæsende dage omkring 5-6/7.

August blev temmelig varm, faktisk blandt de ti varmeste med op til hele 14 sommerdøgn. Nedbøren var omkring det normale, ligesom antal solskinstimer var det. Dage 21-27/8 var ret blæsende.

Efterår

September bød generelt på temperaturer omkring det normale. Antal solskinstimer var lidt under normalen.

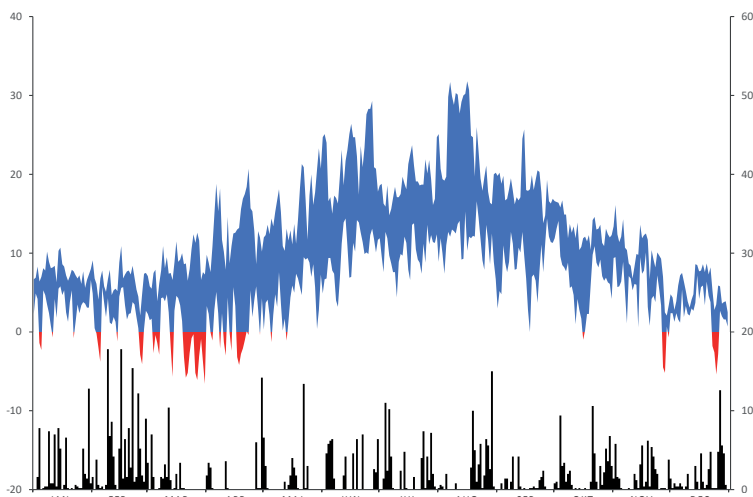
En del nedbør. Samtidig var det en ret blæsende måned i landsdelen, især i den første halvdel af måneden.

Oktober var lidt lunere end normalt, men våd og solfattig. Henvend 23 døgn var der med nedbør fordelt udover Nordjylland. Det blev ikke en særligt blæsende måned, omend den sidste halvdel dog havde en del dage med en del vind.

November blev den næstvarmeste nogensinde og tillige solrig. Nedbøren var en del under normalen. Måneden var ikke særligt blæsende, omend Hirtshals nåede 26,8 m/s i vindstødene i midten af måneden.

Vinter

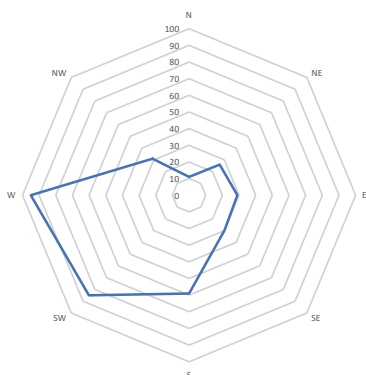
December var solfattig, men ret lun. 23 døgn med nedbør blev registreret, men alligevel nedbør lidt under normalen. Moderat med vind og generelt kun op mellem 15-20 m/s i vindstødene indtil jul. Efter juledagene kraftige vindstød, især omkring Thisted og Frederikshavn.

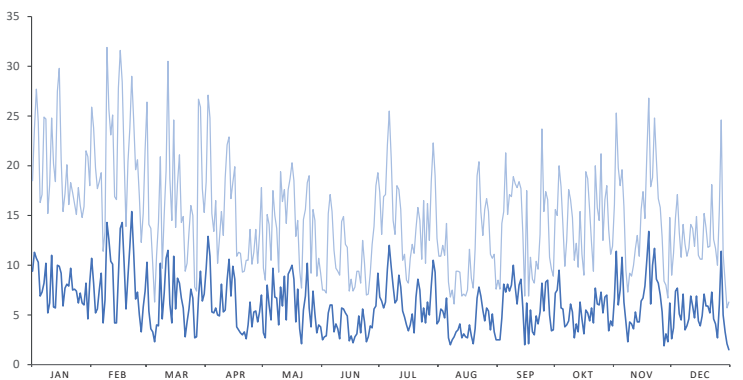
Blå/rød = Daglige temperaturudsving 2020 over/under frysepunktet, °C., venstre akse.

Sorte søjler = Daglig nedbør 2020, mm, højre akse.

Målt i Øby, Nørreådal på en Davis Vantage Pro2 vejrstation.

Vindrose som viser antal dage med dominerende vind i hver af de otte hoved-vindretninger. Data fra Thisted Kommune 2020, kilde: DMI.

Daglig middelvind og maksimale vindstød, m/s. Data fra Thisted Kommune 2020, kilde: DMI.

50-års jubilæum for Nordjyllands Fugle

Af Poul Erik Sperling

I år har dette flotte årsskrift, du nu sidder med i hånden, 50-års jubilæum. Rapport nr. 1 udkom i 1971 under navnet Nordjysk Ornithologisk Kartotek.

At det blev et kartotekskort, der blev grundlaget, kom af, at jeg skrev og redigerede de nordjyske iagttagelser til rubrikken "Fra Felten", der blev bragt i DOF's blad Feltornithologen.

Der kom 10-15 breve med mange iagttagelser til hvert nummer, og da det var i skrivemaskinens tidsalder, hvor man ikke kunne rette og tilføje tilbage i teksten, var det besværligt at få skrevet det hele sammen i en systematisk rækkefølge.

Det medførte, at jeg på et tidspunkt klippede brevene i stykker, så jeg kunne sortere linjerne artsvis. Jeg kunne godt kende håndskrifterne på de enkelte indsendere og på den måde holde rede på initialerne. Det førte til ideen om at tegne et kartotekskort, hvor der kun var iagttagelser af én art og kun for en måned på hvert. Det gav et stort og lettere overblik over arbejdet.

De første kort blev lavet som fotokopier eller sværteduplikater på forskellige arbejdspladser, vi som redaktører havde. Senere blev de bogtrykt i tusindvis – betalt af penge vi søgte hjem. Kortene blev uddelt ved ekskursioner, møder eller udsendt med posten, og vi havde fortrykte takkekort, som vi sendte retur, når vi havde modtaget en stak kort fra indsenderne.

Så i de først 30 år gik det meste af formiddagen på julens redaktionsmøde med, at alle deltagerne gik rundt i stuen og lagde de indsendte kort i dynger, således at drosler, rovfugle, måger med mere var delt i bunker til hver redaktør, der så tog sin stak kort med hjem for at

skrive til NOK-rapporten.

De mange tusinde kort står i dag på Vildmosegaard ved Lille Vildmose Centret, og der arbejdes på at søge penge til at få dem tastet ind i DOFbasen.

Rapport nr. 1 blev skrevet af jeg selv og indeholdt mange fejl, da den skulle skrives og trykkes hurtigt inden sommerferien for at kunne trykkes på en ny spritduplikator på et børnehjem, jeg var i praktik på.

Nr. 2 blev trykt på en sværteduplikator, og nu var vi tre om arbejdet, idet Uffe Gjør Sørensen og Holger Søndergaard var kommet med som redaktører. Og allerede i 1972 meldte Anders Pape Møller sig også som redaktør, så vi var fire til at løfte opgaven. Herefter og til i dag er antallet af redaktører steget støt til de nu 15-18 stykker, som det har været de sidste mange år. Det er en af de ting, der adskiller Nordjylland fra de andre afdelinger, hvor rapporter ofte kun er lavet af 1-3 personer. De er alle nedlagt i dag, så Nordjylland/Nordvestjylland nu er det eneste område i Danmark, der har sin egen årsrapport over fuglenes forekomst.

Det er tankevækkende, hvor mange ornitologer der er gået igennem redaktionen af NOK/Nordjyllands Fugle i de 50 år, der er gået. En hurtig optælling siger, at 60-70 nordjyder har deltaget igennem årene.

De to første rapporter kostede 5 kr. inklusiv porto, i dag koster den 160 kr., og den pris er det faktisk lykkedes at fastholde de seneste 12 år. Vi havde allerede 45 indsendere til efterårsrapporten i 1971. Det var rigtig mange, idet DOF havde omkring 250 medlemmer heroppe på den tid – og i 1972 var der hele 80 indsendere. Nu er der godt 1100, der taster fugleobservationer fra området i

Fra NOK's redaktionsmøde i 1985, fra venstre: Uffe Gjør Sørensen, Jan Tøttrup Nielsen, Poul Erik Sperling, Kurt Prentow, Henrik Grønnet, Gorm Thyge Wæhrens og Henrik Skov. Foto: Kurt Prentow (selvudløser).

DOFbasen.

Nordjyllands Fugle har altid været en selvstændig forening, der dækker Viborg og Nordjyllands amter, og det er det samme område, der er dækket i alle 50 år.

Vores primære formål har altid været at formidle en halv- eller helårlig rapport over fugleagttagelser og at udkomme hurtigt, helst i løbet af det følgende forår og i hvert fald inden sommerferien. Der opstod allerede konflikt med DOF København i 1972. De var ved at opbygge et lille trykkeri og ville trykke alle rapporter i landet, men kun når de havde tid, hvilket betød, at de ville bruge 2-3 måneder til at trykke lokalrapporterne ved lejlighed.

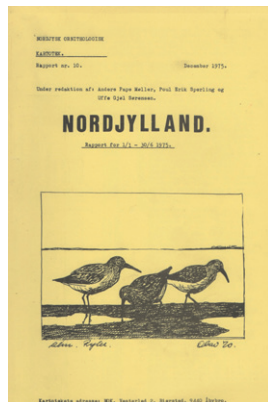
Dette, samt at vi gerne skulle have iagttagelser fra alle ornitologerne heroppe med i vores rapport, gjorde, at vi holdt fast i en selvstændig forening. Ornitologerne var i 1970'erne delt i mange foreninger med hver deres egne blade. Foruden DOF eksempelvis Dansk Ornithologisk Central, Viborg (Skovgårds ringmærkere), Biologisk Forening for Nordvestjylland, Vesthimmerlands Ornithologiske Forening med flere.

Det trykte oplag har været ret stabilt, de sidste mange år på godt 400, og det er jo ret imponerende i en tid, hvor mange tidsskrifter og årbøger stopper.

Det er nok det klare mål med at formidle viden om fuglenes forekomster og de mange redaktører, der giver Nordjyllands Fugle sin styrke og stabilitet. Men også to nyskabelser de senere år har gjort bogen mere eftertrag-

tet. De sidste 17 år er der kommet gode artikler med om fuglene og naturens tilstand i Nordjylland og årbogen indeholder et stigende antal meget fine fotos af fugle fra året, som rapporten omhandler.

Så det er et håb, at I fortsat vil købe og reklamere for bogen, så vi også i årene fremover kan tage denne flotte bog med over i sofaen.

To af udgivelserne fra den lange række af rapporter/årbøger fra Nordjysk Ornithologisk Kartotek/Nordjyllands Fugle: nr. 10 dækkende 1. halvår 1975 og nr. 50 fra 2013 (udgivet 2014).

Nordjyllands Fugle 2013

Rapport nr. 50

Tre både gamle og nuværende redaktører af NOK/Nordjyllands Fugle, ved flytningen af kort på Vildmosegaard 2020, fra venstre Thorkild Lund, Poul Erik Sperling og Tscherning Clausen. Foto: Hans Christophersen.

Observationer ved Skagen Fuglestation 2020

Af Anders Brinkmann, Hans Christophersen, Simon Sigaard
Christiansen og Knud Pedersen
- bestyrelsesmedlemmer for Skagen Fuglestation

Der spejdes fra Verdens Ende, Grenen, 3. maj 2020. Foto: Lars Grøn.

Aktiviteter og materiale

Der var godt med mennesker på fuglestationen i 2020, som kunne hjælpe til med observationer og feltarbejde gennem hele sæsonen fra marts til november. Corona-restriktionerne betød at nogle få frivillige ikke kunne komme frem i foråret som planlagt, men omvendt fik andre i stedet mulighed for at komme på ophold, efter at være blevet hjemsendt. Faktisk begynder der at blive lidt trangt med sengepladser på stationen, så vi håber på, at vi på et tidspunkt kan inddrage yderligere lokaler til beboelse for at skabe mere plads og højne vores kapacitet endnu mere. Gæstende observatører særligt i foråret, men også i perioder om efteråret, fyldte godt i landskabet. Forsamlingsrestriktionerne betød også, at folk virkede til at sprede sig mere rundt i området, og der blev mange dage taget flere klitter og observationspunkter i brug ift. tidligere.

De titusindvis af bidrag i DOFbasen har muliggjort, at vi igen i år har kunnet sammenstille årets observationer, og publicere resultaterne heraf i denne artikel. Der skal lyde en stor og uvurderlig tak til alle de observatører, der har bidraget med nøjternt at indtaste i DOFbasen, eller har hjulpet fuglestationens frivillige i felten. Vi vil i denne henseende også gerne henlede opmærksomheden til dokumentet med retningslinjer for indtastning af rovfugle i DOFbasen, som fuglestationen sammen med lokale tidligere har udarbejdet. Den giver gode tips om rovfuglenes trækbevægelser og huskereglene til, hvordan dine rovfugletællinger kan registreres i DOFbasen (bl.a. med tidspunkt, trækretning m.m.), så det kan indgå i sammenstillingerne ved årets afslutning og hjælpe fuglestationens frivillige.

Fuglemæssigt vil 2020 bl.a. blive husket for de usædvanligt mange sjældne fugle, der blev observeret specielt i det sene forår. Flere uger med hård nordvestenvind i starten af maj betød, at de store mængder af trækfugle udeblev i en længere periode, og folk begyndte at blive lidt mismodige. Men som altid vendte vejret dog heldigvis, og de folk, der var her i slutningen af maj og juni, blev vidne til en hektisk og mindeværdig periode i felten, hvor der blev ved at dukke spændende fugle op. I flæng kan nævnes arter som Lille Sejler, Grøn Sanger, Dværghejre, Lille Rørvagtel, Dværgørn, Ørnevåge og meget mere.

I gennemgangen af observationerne fra Skagen i 2020 er data primært hentet fra DOFbasen. Skæringsdatoen for indtastninger har været 31. december 2020. Nogle observationer, som ikke er indtastet i DOFbasen, men har været tilgængelige på Birdcall, er også medtaget i årets oversigt. Det er dog en ganske uoverkommelig opgave at indhente observationer fra en masse forskellige medier, hvorfor det er vigtigt at observationerne når frem til DOFbasen, hvis man vil sikre sig, at de indgår i materialet. Dags-, måneds- og årstotaler er udarbejdet efter samme princip som tidligere år. På den måde kan summeringerne mellem årene bedst sammenlignes. For dage med de største forekomster, er der for nogle arter i rapporten tilføjet observationer, som har fulgt andre optællingsmetoder f.eks. intervaltællinger. For observationer af sjældne arter (SU-arter) gælder, at godkendte fund er markeret med (G). Endnu ikke afgjorte fund er markeret med (U) og ikke indsendte fund er angivet med (E). Betegnelserne gælder for fundenes status ved redaktionens afslutning i marts 2021.

Fjeldvåge, Skagen, 6. april 2020. Foto: Erik Christophersen.

Observationer 1. halvår 2020

Rovfugle og falke

Forårets største trækdage med rovfugle og falke lå i perioden 18-25/4. Gunstige vejrforhold med temperaturstigning og østlige vinde karakteriserede denne periode. Til gengæld blev de første tre uger af maj præget af ustabilt køligt vejr med vind fra vestlige sektorer. Disse vejrforhold havde en negativ effekt på antallet af trækkende rovfugle. Fra sidste uge af maj og frem blev vejrforholdene mere stabile med højere temperaturer og flere dage med østlige vinde.

Tallene er som tidligere år beregnet ud fra summen af antal fugle pr. dag rensat for gengangere. Der er derimod ikke taget højde for eventuelle gengangere fra dag til dag. Dette gælder dog ikke for meget fåtallige eller sjældne arter som f.eks. Kongeørn, Lille Skrigeørn og Steppeørn, hvor der er tale om specifikke individer, som godt kan være observeret på flere datoer.

Med en totalsum på 10.383 rovfugle og falke må foråret 2020 betegnes som et år lidt under gennemsnittet (11% under) set i forhold til tiårsperioden 2010-2019 (11.635). For seks arter lå gennemsnittet mere end 10% over gennemsnittet for perioden 2010-2019. For syv arter var afvigelsen mindre end 10% og for fem arter lå forårssummen mere end 10% under gennemsnittet. Antalstunge arter som Musvåge (42% under gennemsnit) og Spurvehøg (9% under gennemsnit) var afgørende for at forårets totale sum af rovfugle blev lidt under middel.

For Havørn (149) og Rød Glente (452) blev foråret det hidtil største, som er registreret i Skagen. Der var ny dagsrekord for Havørn 21/4 med 20 fugle på trækfor-søg, mens største dag for Rød Glente blev så sent som

29/6 med 21 fugle og det var en tangering af dagsrekorden fra 7/6 2016. De sene trækbevægelser i juni af Rød Glente udgøres udelukkende af 2K fugle.

Det er andet forår i træk med et meget lavt antal af Musvåge på træk ved Skagen, som ikke kan forklares med ugunstige vejrforhold i trækperioden. Største dag blev 21/3 med kun 124 fugle. Musvåge er en kortdistance-trækker og en mulig forklaring på det faldende antal kan være, at flere overvintrer længere mod nord på grund af de milde vintre og derfor ikke ses i så stort et antal som tidligere på forårstrækket.

Med det store materiale, som er indsamlet gennem årene over forårstrækket af rovfugle og falke ved Skagen, er det nu muligt at vise udviklingen i arternes forekomst.

Ved at beregne løbende tiårsgennemsnit for arterne udjævnes de store svingninger i antal fra år til år, som især skyldes gunstige/ugunstige vejrforhold i de enkelte forår. Se eksempler på dette i årsskriftet på fuglestationens hjemmeside – www.skagenfuglestation.dk.

En samlet oversigt over rovfugletrækket i 2020 og sammenligninger med tidligere år kan findes i artsgennemgangen under Rovfugle.

Sjældne rovfugle i foråret 2020

Det blev et begivenhedsrigt forår, når man ser på forekomsten af sjældne rovfugle i Skagen. Således kunne en smuk buket af arterne Høgeørn, Dværgørn, Steppeørn, Slangørn, Ørnevåge, Lille Skrigeørn og Kongeørn opleves med følgende data:

En fransk satellitmærket 2K Høgeørn (G) blev først registreret ved Højris på Mors 17-19/4. Natten mellem 19/4 og 20/4 tilbragte den ved Volsted Bæk sydøst for

Østervrå i Vendsyssel. Herfra blev den set flyve mod nord kort før middag 20/4. Kl. 13 blev den set over Lodskovvad og et kvarter senere ved Hulsig, hvor den blev mobbet meget aggressivt af en yngre Havørn. Først en time senere vovede den sig længere nordpå og kunne ses rigtig godt fra de forskellige observationsposter syd for Skagen By, før den vendte om og trak mod syd. I dagene herefter blev Høgeørnen set på flere lokaliteter længere nede i Jylland. Fundet var det fjerde fund af Høgeørn i Skagen og det første siden april 2010.

En Dværgørn 3K+ mørk form i en lysere dragtvariant blev set 21-22/5 (G). Det var det 12. fund af Dværgørn fra Skagen og første siden juni 2014. Hele tre Steppeørne blev observeret i maj-juni. De to første fugle dukkede op 29/5. Den ene var en immature fugl, som blev set igen i dagene 3-6/6 (G) Den anden var en 2K lysere type i laset og slidt dragt. Denne fugl blev også set 7-8/6, 17/6, 21-23/6 og sidste gang 25/6 (U). Forårets tredje fugl var en 2K mørk type 22-23/6 og 25/6 (G).

De tre fund udgør henholdsvis 8-10. fund af Steppeørn i Skagen. Seneste fund fra Skagen var en 2K fra maj-juni 2014.

Slangeørn blev set med en 2K 31/5 (G) og en 3K 3/6 (U). Hermed er der nu 17 fund af Slangeørn fra Skagen siden det første fund fra maj 1981. I forhold til førstedags-datoen for de enkelte fund er den tidsmæssige fordeling april (1), maj (12) og juni (4).

I slutningen af juni dukkede to Ørnevåge op i Skagen. En (2K) blev set på trækforsøg 26/6 (U) og endnu en 2K sås 29/6 (U). Der er tale om det 5. og 6. forårsfund af Ørnevåge fra Skagen siden det første i maj 1991. Hertil er der fire fund fra juli-august.

Uden for SU-kategori forekom Lille Skrigeørn med fire forskellige fugle fordelt på følgende datoer og aldersgrupper: 22-23/4 og 26/4 (4K+), 21/5 (4K+), 1/6 (2K) og 16-18/6 (4K+).

Kongeørn blev iagttaget på 21 datoer i perioden 21/3-29/6. Fotodokumentation kunne klarlægge, at fem forskellige fugle optrådte i materialet. Det drejede sig om 4 2K og 1 3K.

Endvidere blev der observeret og fotodokumenteret en dragtmæssigt afvigende Duehøg 2K i dagene 22-25/5 (U). Det drejede sig formodentlig om enten en leucistisk (brown mutation) eller en Sibirisk Duehøg *A.g. albidus*. Leucistisk Duehøg (brown mutation) er dokumenteret som indsamlet i Polen i februar 2012. Sibirisk Duehøg ssp *albidus* er den østligste race af Duehøg og udbredt i det nordøstlige Sibirien til Kamchatka halvøen. Racen holdes flere steder som falkonérfugle og kan derfor optræde som undslupne. Hvordan man i felten skelner en leucistisk fra en ssp *albidus* fremgår ikke af litteraturen.

Havfugle

Første halvårs forekomst af Rødstrubet Lom (19.967) var klart over normalen. Største dag med overvintrende fugle blev 4/1 (1.107). Selve forårstrækket kulminerede ultimo april og primo maj med største dage 25/4 (896) og ny dagsrekord 2/5 (2955). Hidtidige rekorddag var 13/4 1998 (2660). Mediandatoen for forårstrækket blev 22/4. Forekomsten af Sortstrubet Lom (128) lå på normalt niveau. Maj (76) var bedste måned og største dag blev 21/5

(7). Mediandato blev 13/5.

Islom (42) optrådte med det næsthøjeste antal som er registreret i første halvår – kun overgået i 2018 (58). Langt hovedparten blev noteret i maj (39) og største dag blev 10/5 (7). Mediandatoen var også 10/5.

I perioden 22/4-5/5 blev der noteret syv Hvidnæbbet Lom med største dag 3/5 (3). Bortset fra en fugl i overgangsdragt 24/4 var alle adulte i yngledragt. Forekomsten er både antalsmæssig og tidsmæssig normal for arten i Skagen om foråret.

Mallemuk (2930) toppede helt typisk i maj (2635). De største dagscifre var baseret på intervaltællinger fra Grenen og største dag blev 8/5 (660). Månedsfordeling var ellers januar (151), februar (1), marts (0), april (131) og juni (12). Et enkelt fund af Almindelig Skråpe 5/5 trækkende øst Nordstrand og Grenen.

Sule (22.510) kulminerede i april (10.276) og største dage blev 8/4 (1.223) og 13/4 (1.821). Maj (8.516) blev næststørste måned med største dag 8/5 (1.073). Periodens mediandato blev 17/4.

Det blev det næststørste halvår med mange observationer af Topskarv (51). Dog markant færre end i rekordåret 2019 (166). Månedsfordelingen var januar (3), februar (19), marts (26), april (2), maj (1). Største dage blev 27/2 (17) og 14/3 (17).

Det blev til en enkelt observation af Lunde med 2/4 1 trk. vest Grenen. Alk (1.950) optrådte fåtalligt og største dag blev 16/2 (1.501- ved intervaltælling). Månedsfordeling blev januar (9), februar (1.515), marts (358), april (37), maj (27) og juni (4). Lomvie (6.670) blev artsbestemt oftere, men de største dage er alle baseret på intervaltællinger. Således 12/1 (1.950), 11/4 (2.000) og 18/4 (710). Største måned blev april (3.656). Mediandatoen blev 9/4. Mellemkjøve (5) blev observeret i dagene 1-8/5. Bortset fra to fugle 2/5 var der tale om enkeltindivider og alle adulte lys form trækkende mod nordøst ved Nordstrand eller Grenen.

Almindelig Kjøve (213) noteret i perioden 7/4-8/6. Antallet svarer til gennemsnittet for årene 2015-2019 (206). Månedsfordeling april (79), maj (128) og juni (6). Største dag i april blev 12/4 (10), mens både mediandato og bedste dag blev 2/5 (48).

For Storkjøve (65) blev første halvår også et gennemsnitsår. Månedsfordelingen blev januar (1), februar (1), marts (2), april (12), maj (43), juni (6). Største dag 18/5 (8).

Antallet af Ride (2.591) var markant lavere i forhold til 2019 (8.298). Dette skyldes især væsentlig færre fugle i januar (306) sammenlignet med januar 2019 (5.669). Øvrige månedsfordeling var februar (928), marts (326), april (286), maj (726) og juni (19). Periodens største dag blev 23/2 (828) og mediandato 2/3.

Øvrige mere bemærkelsesværdige observationer

Trækket af Sangsvane, der stort set forløb i marts, var mere fåtalligt end året før. Samlet blev ca. 2000 fugle set, og de største dage var 5/3 og 9/3 med ca. 400 fugle, blot 20 Pibesvaner fulgte med. I den mere kuriøse afdeling var Skagens anden iagttagelse af Sort Svane, i det en fugl trak øst sammen med fire Sangsvaner 6/4. Det første fund var en trækkende fugl fra 26/4 2008. Fra trækket af

Bramgås skal nævnes 10/5 1100. Ellers skal om gæssene blot nævnes mere eksotiske indslag i form af Indisk Gås 17/4 og 30/5, i alt 11 Nilgæs og 22/5 2 Snegæs.

Forekomsten af Sortand var mere fåtallig end i 2019, således ses ca. 75.000 trækkende, hvoraf halvdelen i april med den største dag 15/4 6770. 160 Havlit passerede i løbet af foråret med største dag 2/5 29. En sen Havlit hun rastede i Skarvsøen 7-8/6. Sidst i april rastede op til 130 Toppet Skallesluger ved Grenen. En Rødhovedet And han rastede i Skarvsøen 27/4, hvilket blot er tredje fund i Skagen og første siden 1994. Nordisk Lappedykker blev set ved Grenen 5/3 og 24/3 samt ved Nordstrand 7/3.

Et par tidlige Turtelduer blev set 23/4 og 26/4 ved Flagbakken. De blev efterfulgt af fem iagttagelser til mere normal tid i dagene 20-26/5 inden den sidste 11/6 ved Skarvsøen. En Lille Sejler 29/5 (U) ved Tornbakke Rimme ved Hulsig bliver første danske fund. Fuglen rastede til alt held i området i to timer ved aftenstide, så mange fik den at se. Ingen Plettet Rørvagtel blev hørt i dette forår, til gengæld blev en Lille Rørvagtel fundet ved Skarvsøen om eftermiddagen 5/6 (G). Fuglen høres mange gange og ses kortvarigt resten af dagen, men blev ikke genfundet derefter. Også her er der tale om en førsteforekomst for området. Vagtel blev registreret på fem datoer – 22/5 1 Engklit, 6/6, 9/6 og 14/6 1 ved Grenen samt en trækkende fugl i Skagen Klitplantage i forbindelse med ringmærkning af Natravn 24/6.

Mange flokke af Traner blev set på trækforsøg, og en del af disse ender med at trække ud, mens andre vender om og går atter til rast på Hulsig Hede. Den største udtrækkende flok blev 42 20/4. Den første Hvid Stork blev set 30/3. 11/4 blev 11 set på trækforsøg, hvilket var årets største forekomst. I alt ses ca. 28 storke frem til den sidste 3/6. Som i 2019 blev ingen Sort Stork set i Skagen i år.

Arten synes at have en vigende forekomst. Endnu en ny Skagens-art dukker op 7/6, en Dværghejre. En adult han både ses og høres ved Skarvsøen og blev til held for mange på lokaliteten helt frem til 19/6 (G). Faktisk er det 51 år siden, at arten senest blev fundet i Nordjylland – men det var en død fugl. At Sølvhejre bliver stadig mere almindelig, ses af, at arten blev set på hele 18 datoer i foråret. Det er ikke muligt at give et bud på antallet af forskellige fugle, og de fleste dage blev blot en enkelt fugl set, så der var givet mange gengangere. Den største forekomst blev 6/4 7. Skestork blev set på seks datoer i perioden 22/4 til 8/6. Alle dage var der tale om trækforsøgende fugle, ofte tre eller fire sammen, og der er givet tale om gengangere blandt flere af fuglene. 22/4 og 26/4 blev der set fire.

Stor Kobbersneppe ses ikke alle år, i år blev en fugl dog set både 1/5 og 10/5. 76 Mudderkliirer trækkende 9/5 var en stor dagssum for Skagen.

Dværgmåge blev set med 14 rastende 2/3 samt senere i foråret 1/5 17. Fire Sorthovedet Måge blev det til – 1/5 2 2K, 23/5 1 3K og 30/6 1 2K. En 2K Hvidvinget Måge blev set på fire datoer i januar/februar. Igen i april ses arten 7/4 og 9/4 samt 24/4. En 2K Gråmåge blev set i området fra begyndelsen af året, og måske er det en og samme fugl, der ses løbende frem til 16/5. 30/6 rastede forårets eneste Sortterne ved Grenen.

Mosehornugle blev set på mange dage i perioden 6/4 til 12/6. Alle dage 1-2 fugle primært rastende. En Isfugl blev set ved Skarvsøen 8-10/6. Den første Biæder dukkede op 21/5 og frem til 1/6 var der næsten daglige observationer af primært enlige fugle. Dog skal nævnes 22/5 3 NØ ved Nordstrand og Grenen foruden en rastende fugl i Ellekrattet. De sidste blev 5/6 1 Grenen Camping og 8/6 1 Ellekrattet. I alt gav foråret ca. 13 Biædere. En Ellekrage blev set flygtigt over Reservatet 8/6 (U). Ven-

Misteldrossel, Skagen, 21. marts 2020. Foto: Erik Christophersen.

dehals blev set i perioden 21/4 til 13/5 – i alt nok ni fugle.

En række mere eller mindre usædvanlige iagttagelser af diverse spurvefugle skal også nævnes. Pirol blev noteret i perioden 9/5 til 29/6. Fra 22/5 til 8/6 var der næsten daglige observationer af som oftest 1-2 fugle, men 1/6 min. 4 forskellige. Pungmejse blev set på fire datoer i perioden 21/4 til 13/5. 25/6 rastede en Korttået Lærke på Grenen – det niende fund i Skagen (G). En Lille Rørsanger blev ringmærket 1/6 (G), hvilket var det ottende fund i området. Danmark oplevede i begyndelsen af juni et større influx af Buskrørsanger og Skagen fik sin del med mindst seks fugle, således 27/5 1 Reservatet (G), 3/6 1 Fyrvej (G), 4/6 1 Batterivej (G), 5/6 1 Ndermose (E), 7/6 1 Det Grå Fyr (G) og 8/6 1 Byfogedskoven (U). En Drosselrørsanger blev hørt 10/5 på Grenen og senere ved Skarvsøen. En ny fugl blev set og hørt næsten dagligt samme sted i perioden 1-29/6. På tre datoer i perioden blev to fugle set og der har muligvis været tale om et yngleforsøg. 27/5 blev der opdaget en atypisk Lundsanger i Ellekrattet, som viste sig at være en Grøn Sanger (E). Det var det første fund i Skagen og det blot andet fund i Danmark efter en fugl på nøjagtig samme dato – blot fem år tidligere – ved Blåvand. Den mere 'almindelige' Lundsanger blev set og hørt 1/6 ved Stald Grenen, 6-7/6 i Ellekrattet samt 8/6 hvor en fugl blev ringmærket på Grenen. 1/6 sang en Sibirisk Gransanger ved Det Hvide Fyr. 9-17/4 blev der set op til to Rødtoppet Fuglekonge i Ellekrattet, 19/4 blev en ringmærket på Grenen og endelig blev en fugl set i Batteriskoven 21/4. Rosenstær blev i forbindelse med et større influx i Vest-europa set i rekordstort omfang. Den første dukkede op 1/6, 4/6 blev hele seks fugle set og i alt bød juni på ca. 13 ex. Nordlig Blåhals udviste med otte fugle en større forekomst end de senere år. De første to fugle blev set 18/5 ved Grenen. Næste var 21/5 1 Nordstrand og 24/5 yderligere fire fugle ved Grenen, hvoraf en blev ringmærket ligesom en fugl 27/5. Forekomsten af Lille Fluesnapper var med ca. seks fugle mere sparsom end i 2019. Alle blev set i perioden 30/5 til 13/6 – heraf blev tre ringmærket på Grenen. En imponerende trækdag for Ringdrossel blev set 18/4, hvor 312 passerede Grenen og 151 Nordstrand. Der er tale om den hidtil næsthøjeste dagstotal. Den klart største er 25/4 2014 med 848!

En Markpiber blev set rastende ved Grenen 23/5 og dagen før var det en Gul Vipstjert af den sorthovede race *feldegg*, der rastede samme sted (G). Samme dag rapporteredes også en fugl med mulig karakter som denne race ved Stald Grenen (E). Der foreligger hidtil kun to fund! Tre Citronvipstjert blev det til med 2K+ hanner 24/4 og 21/5 samt en hun 5/6 – alle ved Grenen. Marts bød på mange dage med Sortrygget Hvid Vipstjert hovedsagelig i området omkring Stald Grenen og Brovande. Op til tre blev set 6-8/3 og i perioden 16-26/3 var der næsten daglige iagttagelser af måske de samme to fugle. I maj blev der set yderligere tre med den sidste ved Grenen 24/5.

Den første Gulirisk blev set 26/3 ved Grenen. Frem til 1/6 blev der samlet set ca. 11 fugle. I en kølig maj måned blev den første Karmindompap først set 21/5. Herefter blev arten set dagligt frem til 29/6. Ofte blot en

enkelt fugl, men op til fire blev set ved Grenen 22/5, 2/6 og 4/6 samt hele fem ved Skarvsøen 16/6. Eneste forekomst af Hvidvinget Korsnæb var 9/4 to ved Højen. Der foreligger en lang række iagttagelser af Stor Korsnæb, flest i april med den største dag 29/4 29 Grenen. Efter den store invasion af Krognæb i november 2019 blev en enkelt han set 3/2 ved Stald Grenen (G). Forekomsten af Lapværpling var meget fåtallig med blot fem fugle i perioden med den første 25/3 og sidste 21/5 – alle ved Grenen. Endelig skal det nævnes, at Hortulan efterhånden er blevet en sjældenhed i Skagen. Året bød på 1-2 fugle, idet der 9/5 blev set en om morgenen ved Grenen og igen sidst på dagen ved Nordstrand.

Observationer 2. halvår

Havfugle

Andet halvår af 2020 havde en meget fin dækning af havfugletrækket. Når vejret tillod, havde fuglestationen fra juli til og med november daglige tællinger fra solopgang og mindst fire timer frem. I december var der ikke faste standardtællinger fra Skagen Fuglestation og derfor er der kun mere sporadiske observationer fra denne måned. Primære observationspunkt var de yderste klitter på Grenen betegnet "Verdens Ende 3". I østenvindsperioder i oktober og november blev der også observeret fra Nordstrand. Tabel 4 og 5 viser forekomsten af udvalgte havfuglearter ved Skagen i andet halvår af 2020.

Som vanligt var Rødstrubet Lom (5.359) langt den talrigeste lom art. Forekomsten toppede i november (2.844), hvor de lokale farvande rummer en stor overvintrende bestand. Topdagen blev 23/11 (1.362). På denne årstid er der tale om lokale trækbevægelser af fugle som raster og kompenserer for afdrift i forbindelse med hårde vinde fra vest. Dette træk kulminerer typisk i de første morgentimer, hvor man til tider kan opleve et lavnetræk af lommer lavt over havet.

Det blev et meget stort efterår for Islom (34) og Hvidnæbbet Lom (23). For begge arter skal dog bemærkes, at der givetvis har været flere fugle som gennem perioder har rastet i området. Derfor kan de samme fugle være registreret på flere datoer. Eksempelvis kan de tre datoer i august med fund af en rastende Hvidnæbbet Lom 2K regnes som samme fugl. Største dag for Islom blev 25/10 (3) og for Hvidnæbbet Lom 22/10 (4).

Stor Stormsval (5) blev alle observeret i dagene 19-27/11 i forbindelse med kraftig vind fra vest. Forekomsten af Mallemuk (1.634) var bundrekord for perioden 2010-2020. Bedste dag blev 10/9 med 528 talte fugle, mens intervaltællinger denne dag i samme tidsperiode gav 1253 fugle.

Antallet af Sodfarvet Skråpe (6) i perioden 7/9-19/11 var også under gennemsnit. Almindelig Skråpe (11) var lidt over normalen. Typisk med hovedparten af fundene i juli (9). Usædvanlig var derimod en rastende fugl ved Nordstrand så sent som 19/12. Der var tale om det andet decemberfund fra Skagen. Det første var fra 13/12 2019.

Sule (26.148) optrådte mere fåtalligt end normalt. Vi skal tilbage til 2011(12.945) for at finde en efterårssum, som er lavere. Største dag blev 2/10 (1.583).

Topskarv (6) var på et mere normalt niveau i forhold til rekordåret 2019 (17). Første fugl (1K) blev set raste i Skagen Havn 11/9 og sidste fugl trak 30/12 forbi Grenen i retning mod havnen.

Det blev blot til to observationer af Thorshane. Første fugl (1K) rastede på Grenen 22/10 og den næste blev set trækkende forbi Grenen 19/11.

Det blev også kun til to iagttagelser af Lunde i dette efterår, henholdsvis en rastende (1K) 22/10 Grenen og en trækkende sydøst Grenen 15/11. Det svarer til gennemsnittet for tiårsperioden 2010-2019. Første Søkonge blev set 1/10, hvilket er usædvanlig tidlig efterårsankomst i Skagen. I alt 52 fugle blev noteret, hvoraf langt hovedparten (49) sås i oktober. Største dag blev 19/10 (12). En død Søkonge blev fundet ved Jennes Sø 13/11. Forekomsten af Alk varierer en del fra år til år. I tiårsperioden 2010-2019 var laveste og største efterårssum henholdsvis 2013 (23.927) og 2018 (91.938). Periodens gennemsnit lå på 50.434. For efteråret 2020 (47.867) blev forekomsten således tæt på gennemsnittet. Langt størsteparten af fuglene blev noteret i oktober (41.689) og mediandatoen var 19/10. Største dag med indtræk af alke til overvintringsområdet i Kattegat blev også 19/10 (14.049). Forekomsten af Lomvie (11.897) kulminerede næsten tre uger senere end for Alk. Mediandatoen var således 7/11, som også blev efterårets største dag med 2.942 fugle. Efterårets forekomst af kjover var noget skuffende. Lille Kjove blev iagttaget på to datoer, dog med hele ni fugle ved Grenen 25/8 – alle 1K. Endvidere en 1K trækkende

Grenen 7/9.

Mellemkjove optrådte også beskedent med i alt syv fugle 27/7-23/10. Bortset fra en 1K 23/10 og en 1K el. 2K 21/9 var øvrige observationer af ældre fugle (fire lys form og en mørk form).

Efteråret blev det hidtil dårligste for Almindelig Kjove i Skagen. Sølle 67 fugle i hele perioden! Totalsummen var hvad man kunne notere på en enkelt dag i august-september i 1970'erne og 80'erne. Største dag blev 23/7 (4). Første 1K blev set 6/9, hvilket er sent.

Forekomsten af Storkjove (708) var betydeligt under de seneste tre års store antal på næsten 2000 fugle pr. sæson. Usædvanligt få fugle fra midten af september og særligt oktober med kun 13 fugle var en negativ overraskelse. Største dag blev 10/9 (79) og mediandatoen blev så tidlig som 9/9.

Ride (14.188) optrådte også betydeligt under gennemsnittet for tiårsperioden 2010-2019 (24.966). November (9.016) blev den største måned med bedste dag 20/11 (2.332), men også 6/11 (1.944) og 23/11 (1.350) var markante dage med ridetræk.

En 2K Sabinemåge rastede om formiddagen 15/9 i 35 minutter ved Grenens spids sammen med en Sorthovedet Måge, Rider og Fjordterne. Det blev desværre efterårets eneste fund af denne eftertragtede art.

En oversigt over månedsfordelingen for udvalgte havfugle og sammenligning af forekomsten over de seneste ti år kan findes i fuglestationens årsskrift på www.skagenfuglestation.dk.

Aftenfalk, Skagen, 18. august 2020. Foto: Erik Christophersen.

Øvrige mere bemærkelsesværdige observationer

I perioden 15/7-9/8 blev en Amerikansk Sortand 2K+ han set ud for Grenen (U). Det er ottende fund, siden den første blev fundet i april 2011. En del af fundene kan dog være af de samme tilbagevendende individer. Samme sted rastede to adulte hanner af Brilleand i nogenlunde samme periode, 15/7-1/8. Endnu et sommerfund af Havlit i år blev gjort 6/8 og 9/8, hvor en 2K han blev set ved Grenen.

Turteldue dukkede op ved Stald Grenen 29/9 og 1/10 og er nok en ganganger. Natravn blev set ved Grenen 2/9 og en 1K blev ringmærket ved Jennes Sø 13/9. En landsdækkende tilstrømning af Gråsejlere ramte også Skagen 28/10, da 1-2 sås ved Kiggerbanke og Skagbanke. Dagen efter, 29/10, fløj to Gråsejlere (U) rundt over Grenen, hvilket muligvis var gangangere fra dagen forinden. Det er fjerde fund for Skagen og det første fund af to Gråsejlere sammen i Danmark. En Plettet Rørvagtel piftede på Grenen 10/7. Arten er næsten årlig i Skagen. Det voksende antal af Sølvhejre blev også bemærket i andet halvår, hvor op mod 11 i alt sås i perioden 4/7-6/11.

Pomeransfugl blev registreret på to datoer, 27/8 en på natoptagelse fra Grenen og 28/9 en rastende ved Fyrvej. 8/8 blev en adult hun af Hvidbrystet Præstekrave set på Grenen. 29/8 sås en Tredækker ved Gyvelmarkerne.

Der blev gjort ni observationer af Sorthovedet Måge i perioden 1/7-22/9, hvoraf syv var 2K (en langtidsstationær 2K udgør nok alle observationerne) og to var 1K. Hele 41 observationer af Kaspisk Måge blev gjort på Grenen i perioden 23/7-12/12. Fordelingen lød på ni adulte, en 4K, tre 3K, ni 2K og 19 1K. Der er sandsynligvis tale om en del gangangere. 19/12 blev en Hvidvinget Måge 2K set på Grenen. Mågen så ud til at være af den sjældne race Baffinmåge og i så fald det første fund for Skagen (E). Tre Gråmåger blev set på Grenen, 27/10 1K,

8/11 1K eller 2K og 28/11 1K. Tre enkeltvis Rovterner blev set ved Grenen 15/7, 22/7 og 12/8. Sortterne adult observeredes ved Grenen 23/7 og 29/7, mens en 1K fouragerede i Skagen Havn 30/7.

Et usædvanligt stort antal af Fjorderne rastede i Skagen Havn 30/7, hvor ca. 3500 fugle fouragerede på sildeyngel i havneområdet.

En immature Kongeørn blev set over Nedermoste 7/8. Det er fjerde efterårsfund for Skagen og første siden 3/10 2013. En Sort Glente kredsede over Skagen by 9/8. Endnu en 2K Ørnevåge gjorde trækforsøg over Skagen By og Buttervej 17-18/7, hvilket er 8. fund for Skagen (U). I forbindelse med natoptagelser af trækkald på Grenen og i Skagen by blev der hørt Slørugle på tre nætter, 16/9 og 11+12/10. De sidste to optagelser kan dreje sig om samme fugl. 29/10 blev en Slørugle set i Reservatet, og fra den 30/12 begyndte daglige udflyvninger fra Den Tilsandede Kirke. Lille Flagspætte blev set ved Stald Grenen 29/9. En mindre invasion af unge Aftenfalker nåede også Skagen i perioden 12/8-22/8. Den samlede total var på mindst 26, og den klart største dag var 18/8, hvor 21 ungfugle trak eller gjorde trækforsøg. Isfugl blev registreret på fire datoer, 14/8 og 2/9 Grenen samt 19+24/8 Jennes Sø. Grønspætte er en lokal sjældenhed i Skagen, men i år blev der gjort en del observationer af denne art. I perioden 19/7-13/8 blev en 1K Grønspætte set i Hulsig. 25/7 blev der ringmærket en 1K Grønspætte på Grenen, og i den efterfølgende periode 27/7-19/9 blev muligvis samme fugl set på Grenen, i Skagen by og omegn.

En meget sen Rødrygget Tornskade blev set på Grenen i perioden 29/10-14/11. Hidtil seneste var en 1K 20-25/10 1992 Grenen. 9/10 blev en Nøddekrige observeret i Skagen Klitplantage. Pungmejsen blev kun set 15/9, hvor tre gjorde trækforsøg. Det var halvt så mange som sidste år.

Rødrygget Tornskade, Skagen, 14. november 2020. Foto: Erik Christophersen.

Skagens tredje fund af Cistussanger blev gjort 9/7 (G). De to forrige var begge af syngende fugle på Grenen 16/7-7/8 2001 og 2/6 2002. Hvidbrynet Løvsanger optrådte med 12-13 individer i perioden 25/9-12/10. Den største dag var 8/10, hvor samlet 3-4 fugle sås på Grenen, i Reservatet og på Poul Eeg Camping. En enkelt Fuglekongesanger blev ringmærket 15/10 ved Jennes Sø. Det er 15. fund for Skagen. Brun Løvsanger blev ny art for Skagen (og Vendsyssel) og udgjorde tilmed det første decemberfund for Danmark, da den blev set i Reservatet i perioden 13/12-20/12 (U). Hele fire Sibirisk Gransanger blev ringmærket på Grenen med fordelingen 20/9 1, 29/9 2 og 24/10 1.

I kølvandet på det store influx af Rosenstær i første halvår blev en adult han set på Grenen 1/7 og en 1K på Grenen 28/8. En 1K Sydlig Blåhals i juvenil dragt blev ringmærket på Grenen 9/8. Trods racens nuværende status i Danmark, er det første sikre fund fra Skagen. Efterfølgende blev en Blåhals sp. set 16+17/8. Skagens tredje Blåstjert blev fanget og ringmærket på Grenen 29/9 (G). En enkelt Lille Fluesnapper 1K blev ringmærket på Grenen den 22/9.

En Storpiber gjorde trækforsøg over Grenen 6/10. Den første Bjergpiber dukkede op på Grenen 17/10, og den klart største dag blev 23/10 med 13. Resten af året sås næsten dagligt mellem én og syv individer. Der blev set Sorttrygget Hvid Vipstjert ved Stald Grenen på syv datoer i perioden 4/7-1/10.

Den eneste Hvidsisker i Jylland blev set på Grenen 28/10. Stor Korsnæb blev set i perioden 22/7-9/11 med en sum af fugle pr. dag på 37. 11 Hvidvinget Korsnæb blev observeret på fire dage med den største observation 16/8 7 Grenen. I perioden 16/9-21/12 optrådte Lapværler næsten dagligt på Grenen. Antallet toppede primo og medio oktober med den største dag 10/10, hvor der blev

set 19. Op mod fem Dværgværler blev set på trækforsøg ved Grenen. Den første 29/9, herefter to den 5/10 og endelig 1-2 10-11/10.

Ynglefugle

Efter sidste års komplette kollaps i skarvkolonien, hvor samtlige Skarv forsvandt fra den ene dag til den anden, var der i år betydeligt større succes. Fuglestationen fulgte kolonien i Skarvsøen gennem hele foråret og talte 35 aktive reder gennem sæsonen. Af andre ynglefugle i Skarvsøen skal nævnes Grågås med et ungeførende par, Gråstrubet Lappedykker med to ungeførende par og Blisshøne med to ungeførende par. Desuden ynglede Gråand i en gammel skarvrede.

To par Traner etablerede sig i Nedermoste, men der observeredes ingen unger her. Til gengæld havde et par i Reservatet heldet med sig, da der blev set en adult med unge. På Grenen og i Reservatet hørtes maksimalt fem territoriehævende Rødrummer på en tælling. Tre par af Stor Præstekrave gjorde forsøget med at yngle på Grenen. Stor Hornugle ynglede nær Råbjerg Klitplantage og fik en unge på vingerne. Et stort antal af Natravne blev registreret af Miljøstyrelsen på Skagen Odde. I Skagen Klitplantage blev der talt 52 syngende hanner og i Bunken Klitplantage 55 syngende hanner. Igen i år blev antallet af ynglende Sortstrubet Bynkefugl øget på Skagen Odde til mindst 19 par. Der var flest på Hulsig Hede (5) og Skiveren (2), mens der på følgende lokaliteter var et par hvert sted: Buttervej Industriområde, Damsted, Hvideklit, Lodskovvad Mile, Mølkitten, Præstesø, Råbjerg Hede, Råbjerg Mile, Skagbanke, Stokmile, Vesterhvarre Rimmer og Øster Engklit.

Skægmejse, Skagen, 21. marts 2020. Foto: Erik Christophersen.

Ringmærkning under Skagen Fuglestation 2020

Af Henning Ettrup, bestyrelsesmedlem for Skagen Fuglestation

Skagen Fuglestation ringmærker under licens fra Ringmærkningsafdelingen, Statens Naturhistoriske Museum. Al ringmærkning på Grenen og omkring Skagen sker under Skagen Fuglestations licens, ligesom også afrapporteringen af årets ringmærkningsaktiviteter i området foretages via fuglestationen.

Fuglestationen har året igennem været bemandet af en blandet skare af erfarne og nye ringmærkere fra især Europa men også fra andre dele af verden. Det er dedikerede fugleinteresserede, specielt unge mennesker, hvoraf mange bruger en periode i livet på at rejse rundt til fuglestationer mange steder i verden for at dyrke interessen med at se på fugle og ringmærke. Nogle er blot på kort visit, mens andre ringmærker i længere perioder. Bemandingen har i år (på trods af corona) bestået af ikke mindre end 34 forskellige ringmærkere, som har deltaget i et eller andet omfang med stationslederen som den gennemgående ansvarlige ringmærker. Foruden de lokale ringmærkere og ringmærkere fra det øvrige Danmark var der deltagere fra Canada, Storbritannien, Tyskland, Østrig, Frankrig og Spanien.

Foruden den ringmærkning, der foregik i området omkring Skagen med Det Grå Fyr som omdrejningspunkt, blev der også foretaget specialmærkninger flere andre steder langs østkysten af Vendsyssel.

På Grenen foregår ringmærkningen nu fast i "Kabeltromlekrattet" på østsiden af Sandormevej ved "Sylvia-stien". Ringmærkning foretages desuden ved Jennes Sø i Reservatet, i De Gamle Fyrhaver nord for Skagen Fugle-

station samt i haven ved Fyrboligen. Hertil kommer tilfældig fangst andre steder omkring Skagen, f.eks. på stranden ved Grenen, i Skagen, på Jerup Strand, ved Frederikshavn, i have på Nordstjernevej m.fl. Endelig er der foretaget enkelte målrettede fangster andre steder i bl.a. i Sandmilen og på Nordmandshage ved Hals.

Vejrforholdene er afgørende for, hvornår mærkningsaktiviteterne på Grenen kan begynde, og den intensive mærkning i "Kabeltromlekrattet" begyndte lidt før normalt, den 21. marts, og den fortsatte så frem til udgangen af november. Der blev benyttet op til 230 netmeter, men antal aktive net kunne reduceres afhængigt af vind og vejr. Efter udgangen af november fortsattes med mere spredt mærkning året ud. Det resulterede i rekordmange fangstdage og fugle.

Indtil opstarten på Grenen, og efter afslutningen heraf i november, blev der mærket på de andre lokaliteter, når forholdene var til det.

Ringmærkningen i De Gamle Fyrhaver (50 netmeter) og i Fyrhaven (20 netmeter) foregik som regel midt på dagen, efter fangsterne på Grenen var afsluttet og i forbindelse med rundvisninger.

Der var ved Jennes Sø, hvor også CES-fangsterne foregik, opstillet 120 meter net, som også benyttedes til fangst udenfor CES-perioderne, når vejret ikke var til fangst på Grenen eller som alternativ til Fyrhaverne. Til fangsterne på stranden, som foregik på mørke måneløse nætter, anvendtes lys og ketcher til fangst af primært vadefugle.

Ved Nordmandshage blev forsøgt fangst af terner og vade-

Skagen Fuglestation ringmærker ved kabeltromlen, 5. maj 2020. Foto: Christian Andersen Jensen.

fugle ved natfangst, mens der i Sandmilen blev forsøgt fanget Natravn.

I forbindelse med ringmærkningen blev der gennemført forskellige specialprojekter. Der blev i forbindelse med forårets mærkninger foretaget radiomærkning af 20 trækende Rødhalse for at følge deres ophold og afrejse fra Skagen-området. Ligeledes blev der i forbindelse med Icaros-projektet mærket syv Solsorte med GPS for at følge deres efterårstræk (se mere på www.skagenfuglestation.dk under forskningsprojekter).

Årets resultater

I forhold til de forudgående år blev antallet af fangstdage øget, og der blev fanget det højeste antal fugle i Fuglestationens historie og det næsthøjeste ved Skagen – kun overgået af 2009 (med 10.248 ringmærkede fugle). Det blev til i alt 267 dage (eller 13,6% flere dage end i 2019) med ringmærkning i 2020 og der blev fanget 56,8% flere fugle. Fangstaktiviteten (inkl. CES-mærkningerne) var fordelt på hele året og i "standard"-perioden 1/3 – 31/10 fremgår af tabel 1.

Der blev i alt fanget 10.277 fugle fordelt på 103 arter (samt 7 underarter). De fangede fugle bestod af 8.745 ringmærkninger, 169 aflæsninger af egne fugle mærket tidligere år samt 1.337 genfangster af fugle mærket eller aflæst tidligere i 2020-sæsonen. Hertil kom aflæsning af 25 fugle, som var mærket i udlandet samt to mærket andet sted i Danmark. De hyppigst mærkede udgjordes af 21 arter, der blev fanget i et antal af mere end 100 fugle, som udgjorde hele 86,5% af de fangede fugle. Til sammenligning blev 43 arter, hvoraf andefugle, vadefugle og mågefugle udgjorde en stor andel, mærket i et antal på færre end fem fugle. Mærkningen af disse arter foregik hovedsageligt i forbindelse med natfangst. Opsummering af årets mærkninger på måned og halvår (frasorteret aflæsninger samt genfangster af fugle, der allerede var fanget en gang i 2020) fremgår af tabel 2, hvoraf også fremgår ændringer i forhold til 2019 blandt arter, hvor der er fanget mindst 100 fugle et af årene.

De talrigest ringmærkede arter var Rødhals (820 fugle), Munk (800 fugle) og Løvsanger (650 fugle). Ser man på ændring i forhold til sidste år, skal man være opmærksom på, at der i 2020 var 26 fangstdage flere i "standard"-perioden svarende til 14,8% end i 2019 (se tabel 1). Af arter, der blev mærket væsentligt flere af end sidste år, kan nævnes Munk og Havesanger med ca. 3,5 gange flere, mens Blåmejse, Fuglekonge, Solsort og Rørsanger følger med omkring 2,5 gange flere, men især Sortmejde springer i øjnene med 10 gange flere fugle.

En art viser stor nedgang i forhold til 2019, det er Gråsiken, hvoraf der kun er ringmærket halvt så mange Lille Gråsiken, mens mærkningen af Stor Gråsiken er reduceret til under 1/10. Arten udgjorde blot 7,4% af årets mærkninger, mens den i invasionsåret 2018 udgjorde hele 43% af de mærkede fugle.

Ser man på årets mærkninger fordelt på første og andet halvår bemærkes, at især Sortmejde, Blåmejse, Fuglekonge, Jernspurv og Rørspurv mærkes i væsentligt større antal i efteråret end i foråret, men også Musvit, Gærdesmutte og Rødhals blev mærket i større antal i efteråret. Selv om flere arter blev registreret hyppigere i efteråret, var der

	2017	2018	2019	2020
Antal fangstdage (hele året)	222	229	235	267
Antal fugle fanget	5799	7750	6553	10277
Antal arter fanget	78	84	88	103
Antal fangstdage (1/3-31/10)	181	177	176	202
Antal fugle fanget	4692	5255	5005	9448
Antal arter fanget	76	80	82	98

Tabel 1. Fangstaktivitet under Skagen Fuglestation fordelt på år.

ikke tale om egentlige invasioner af arter i 2020, selv om især Sortmejde (i sept.), Blåmejse og Fuglekonge optrådte hyppigt. Arter som Kæranger, Havesanger og Gærdesanger blev ringmærket i størst antal i foråret.

Af rariteter blev det ikke til så mange, men nævnes må Blåstjert mærket den 29/9 som den fjerde fangst under Stationen, Lille Rørsanger mærket den 1/6 (Stationens anden) samt Fuglekongesanger mærket den 15/10 (Stationens første).

Også fangst af Grønspætte, Stor Tornskade, Lundsanger og Rødtoppet Fuglekonge (forårsfangst), som ikke optræder hyppigt, bør nævnes. Endelig blev det også til mærkning af den første Sydlige Blåhals (juv.) 9/8 ved Skagen. Interessant er det også, at både Hvidbrynet Løvsanger med fem fangster og Sibirisk Gransanger med fire fangster er ved at være faste gæster på Grenen.

Der blev genfanget 1337 af de fugle, som allerede var fanget mindst en gang tidligere i årets sæson. De fordelte sig på 41 arter og blev genfanget i meget forskellige antal og med meget forskellig hyppighed. Nogle af de hyppigt fangede arter (mere end 100 mærkede) sås kun sjældent igen (f.eks. Sortmejde, Sangdrossel, Bogfinke, Løvsanger og Gråsiken), fordi de var på hurtigt gennemtræk, mens de lokale ynglefugle genfangedes hyppigt (f.eks. Solsort, Dompap, Gærdesanger, Musvit og Tornsanger). I forhold til alle årets mærkede fugle blev 15% genfanget.

Der blev foretaget aflæsninger af 168 fugle fordelt på 20 arter, som allerede var ringmærket ved Skagen tidligere år. Nogle er blevet mærket tidligere år af Skagen Fuglestation, mens andre var fra før etableringen af fuglestationen, men alle er fra området, som i dag dækkes af stationens virke. Samlet blev aflæst 1,9% af de fangede fugle, men det dækker over stor variation mellem arterne. F.eks. blev der ikke aflæst Løvsanger, som ellers fangedes hyppigt, mens der kun blev aflæst få Sortmejde (0,6%) og Gråsiken (0,7%). I den modsatte ende blev Gulspurv (17,4%) hyppigst aflæst efterfulgt af Grønirisk (13,9%), Solsort (8,1%) efterfulgt af sidste års topscorer Musvit (6,8%). Foruden aflæsning af egne mærkede fugle, blev blot aflæst to fugle (Splitterne og Munk) ringmærket andet sted i Danmark, mens der blev fanget 25 fugle mærket i udlandet fordelt på otte lande.

I Skagen Fuglestations årsskrift på www.skagenfuglestation.dk

kan der læses mere om blandt andet genfangster af fugle, som tidligere er mærket i Skagen, men også en artikel "Et år fuld af genmeldinger" af Anders Brinkmann, hvor der sættes fokus på fugle der er mærket eller genfanget på andre fuglestationer.

	jan	feb	mar	apr	maj	jun	jul	aug	sep	okt	nov	dec	SUM	1. halvår	2. halvår	ændring
Lysb. Knortegås									1				1	0	1	
Ederfugl								1		1			2	0	2	
Sortand										1			1	0	1	
Stor Skallesluger								1					1	0	1	
Pibeand										1			1	0	1	
Grågås								1					1	0	1	
Lille Lappedykker												1	1	0	1	
Natravn						5	3		1				9	5	4	
Gøg						1							1	1	0	
Vandrikse					1	2		3					6	3	3	
Rødstrubet Lom		1											1	1	0	
Strandskade								4					4	0	4	
Strandhøjle									2				2	0	2	
Stor Præstekrave						5		1					6	5	1	
Stenvender									1				1	0	1	
Islandsk Ryle								3	1				4	0	4	
Sandløber								1					1	0	1	
Almindelig Ryle								9	3				12	0	12	
Sortgrå Ryle										1			1	0	1	
Skovsneppe		1									3	3	7	1	6	
Dobbeltbekkasin							1	3	1	1			6	0	6	
Enkeltbekkasin										4			4	0	4	
Mudderklire								2					2	0	2	
Svaleklire						1	1	1					3	1	2	
Rødben								2					2	0	2	
Tinksmed							1						1	0	1	
Svartbag										1			1	0	1	
Fjordterne								2	1				3	0	3	
Splitterne								3					3	0	3	
Spurvehøg				3	3	1		1					8	7	1	
Vendehals					1								1	1	0	
Grønspætte							1						1	0	1	
Stor Flagspætte								6	7	6		1	20	0	20	
Rødr. Tornskade					3			1			1		5	3	2	
Stor Tornskade										1			1	0	1	
Skovskade				1	3	3				1	1		9	7	2	
Sortmejse	1			1		8			119	28	3		160	10	150	1000,0
Topmejse			1		3	34	4	1	1	1			45	38	7	
Blåmejse	6	12	27	32	2	5	14	8	136	176	145	19	582	84	498	273,2
Musvit	12	8	18	16	3	27	38	6	40	117	14	15	314	84	230	165,8
Skægmejse				2	2	2		3		9	14		32	6	26	
Gulbug					23	19	4	8					54	42	12	
Sivsanger					10	5	1	3					19	15	4	
Kærsanger					10	78	6	19	2				115	88	27	280,5
Rørsanger					28	72	25	53	42				220	100	120	181,8
Lille Rørsanger						1							1	1	0	
Landsvale					2		4						6	2	4	
Skovsanger					4			1					5	4	1	
Hvidbr. Løvsanger									4	1			5	0	5	
Fuglekongesanger										1			1	0	1	
Løvsanger					55	291	39	16	228	21			650	385	265	221,1
Gransanger				14	183	48	33	42	32	120	66	1	539	278	261	150,6
Lundsanger						1							1	1	0	
Sibir. Gransanger									3	1			4	0	4	
Halemejse sp.										13			13	0	13	
Nordlig Halemejse										1			1	0	1	

Fort sættes næste side.

	jan	feb	mar	apr	maj	jun	jul	aug	sep	okt	nov	dec	SUM	1. halvår	2. halvår	ændring
Sydlig Halemejsje										5			5	0	5	
Munk		1	20	151	256	39	39	111	163	20			800	428	372	349,3
Havesanger				75	53	3	22	2					155	128	27	344,4
Gærdesanger			10	150	56	32	41	6					295	216	79	236,0
Tornsanger				119	72	93	146	12					442	191	251	183,4
Fuglekonge	1		10	22	3		3	2	85	466	10	2	604	36	568	275,8
Silkehal												1	1	0	1	
Rødt. Fuglekonge				1									1	1	0	
Træløber		1						1		10	1	1	14	1	13	
Spætmejsje						1						1	2	1	1	
Gærdesmutte		4	40	36	17	5	8	78	177	10	1		376	97	279	154,7
Stær							1		7				8	0	8	
Grå Fluesnapper				14	5	1	4	4					28	19	9	
Rødhals		19	241	46	17	1	2	209	268	15	2		820	323	497	143,4
Blåhals sp.								1					1	0	1	
Nordlig Blåhals					2								2	2	0	
Sydlig Blåhals								1					1	0	1	
Blåstjert									1				1	0	1	
Lille Fluesnapper				1	2				1				4	3	1	
Br. Fluesnapper			3	16	1			11	1				32	20	12	
Rødstjert			7	33	7			6	17	2			72	47	25	
Husrødstjert		1					2	1					4	1	3	
Sortstr. Bynkefugl							2						2	0	2	
Bynkefugl				1					1				2	1	1	
Stenpikker			1	2				2	3				8	3	5	
Sangdrossel			28	10	7			1	13	54	2		115	45	70	209,1
Vindrossel		2	16	2	4					29	6		59	24	35	
Solsort	2	24	17	7	12	9	3	8	17	20	5		124	62	62	258,3
Sjagger				7				2	1	9	11		30	7	23	
Ringdrossel			5								1		6	5	1	
Gråspurv											1		1	0	1	
Jernspurv			7	3	2	1			103	45	5		166	13	153	197,6
Skovspurv	1	1	3	5			1	4	1	20	11	17	64	10	54	
Skovpiber			1	3	5	2	2	2					15	9	6	
Engpiber				2	1				1	2			6	3	3	
Bjergvipstjert				2	6								8	8	0	
Bogfinke	3	1	28	10	24	24	1	1	5	35	10	12	154	90	64	211,0
Kvækerfinke				4					4	34	2	2	46	4	42	
Kernebider					5	1							6	6	0	
Karindompap						5	1						6	5	1	
Dompap sp.				4	2	2	2	3	2	35		1	51	8	43	
Lille Dompap			2	9	5	8	5			60	5	1	95	16	79	
Stor Dompap										5	4	2	11	0	11	
Grønirisk	11	4	6	3	2		1	1		12	28	31	99	26	73	53,8
Bjergirisk										38			38	0	38	
Tornirisk							1						1	0	1	
Gråsiken sp.				2					5	10			17	2	15	
Lille Gråsiken	4	3	63	26	6	19	34	28	109	172	5	6	475	121	354	54,5
Stor Gråsiken	6	9	9						2	39	5	4	74	24	50	7,4
Lille Korsnæb					2					3			5	2	3	
Stillits									1	1		9	11	0	11	
Grønsiken			19	7	4	3	1	1	9	2		1	47	33	14	
Gulspurv	7	4	9	8	3		4	15	2	8		16	76	31	45	
Rørsurv			1	16	10	6	11	19	66	228	2		359	33	326	284,9
Sum	52	45	268	795	1188	930	419	779	1371	2388	355	156	8746	3278	5468	149,5

Tabel 2. Antal ringmærkede fugle i 2020 fordelt på måned og halvår, samt ændring (i procent) i forhold til 2019 for arter, hvor der er fanget mere end 100 fugle et af årene. De ringmærkede fugle fordeler sig på 102 arter og 7 underarter. Afslæsninger og genfangster er frasorteret.

CES

Constant Effort Site, eller CES er den engelske betegnelse for standardiseret fangst efter ynglefugle. CES foretages på præcist samme sted og efter samme metode hvert år 12 gange i sommerens løb. Der fanges med samme antal net én gang i hver 10-dages periode, hvor første periode starter den 1. maj.

Nedenstående er den første opgørelse af CES-fangster efter flytning af det oprindelige site til ny lokalitet ved Jennes Sø, hvor der blev fanget med 120 netmeter. Der er foretaget mindre justeringer i opstilling af net fra 2019 til 2020, som dog ikke vurderes at have væsentlig indflydelse på fangsten.

Antal og fordeling af ringmærkede og aflæste fugle fremgår af tabel 3. Der blev mærket/aflæst i alt 360 fugle fordelt på 29 arter, fordelt på 202 fugle mærket/aflæst og 22 arter i 2019, og 186 fugle mærket/aflæst fordelt på 26 arter i 2020.

Den største forskel på de to år var, at der i 2019 blev fanget flere juvenile fugle end i 2020. Andelen udgjorde 56,4% af de fangede fugle i 2019, mens de i 2020 udgjorde en noget lavere andel, nemlig 40,3%. Ses på de fire hyppigst fangede arter (Gransanger, Tornsanger, Løvsanger og Munk) kan forskellen i fangst af ungfugle tyde på, at Gransanger og Tornsanger havde et godt yngleår i 2019, men et mindre godt år i 2020, Løvsanger kom godt gennem begge år, mens begge år var dårlige for Munk. Det er dog få data at bygge sikre konklusioner på.

Blåstjert 1K, Grenen, 29. september 2020. Foto: Jørgen Kabel.

	2019		2020		Total
	1K	ad	1K	ad	
Gråand		1			1
Gøg	1				1
Stor Flagspætte			2		2
Skovskade		2		2	4
Topmejs	6	3	6	2	17
Blåmejs	8		2	1	11
Musvit	9	2	5	6	22
Gulbug				1	1
Kærsanger		1	1	1	3
Rørsanger	1	13	3	1	18
Løvsanger	11	6	14	9	40
Gransanger	25	6	11	21	63
Munk	1	15	1	11	28
Havesanger	4	2		3	9
Gærdesanger	9	5	3	8	25
Tornsanger	24	11	12	12	59
Fuglekonge			3	1	4
Gærdesmutte	1	2	5	6	14
Grå Fluesnapper	1	1			2
Rødhals	3	5	2	8	18
Broget Fluesnapper	1			1	2
Solsort	5	4	2	2	13
Sjagger				3	3
Skovpiber	1			5	6
Bogfinke		6	1	1	8
Lille Dompap			1		1
Grønirisk			1		1
Lille Gråsiken				3	3
Rørspurv	3	3		3	9
Sum	114	88	75	111	388

Tabel 3. CES-fangster (uden genfangster) fordelt på år og alder. 22 arter i 2019 og 26 arter i 2020.

Lundsanger, Grenen, 8. juni 2020. Foto: Knud Pedersen.

▲ Grønspætte 1K, Skagen, 25. juli 2020. Foto: Skagen Fuglestation.

▲ Lille Rørsanger, Skagen, 1. juni 2020. Foto: Erik Christophersen.

Skovsanger 1K, Skagen, 11. august 2020. Foto: Knud Pedersen. ▼

Adult Havørn, Bygholm Vejle, 5. maj 2020. Foto: Henrik Haaning Nielsen/Avifauna Consult.

Aage V. Jensen Naturfond og Institut for Bioscience indgik i begyndelsen af 2007 en samarbejdsaftale om overvågning af et udvalg af ynglefugle og rastende trækfugle i Vejlerne. Overvågningen af ynglefugle i Vejlerne har til opgave at bidrage til NOVANA-overvågningen af ynglefugle, som er iværksat for at opfylde Danmarks forpligtelser i forhold til EU-fuglebeskyttelsesdirektivet. Denne overvågning skal føre til samlede vurderinger af de enkelte arters bevaringsstatus i Danmark.

En vinter med meget nedbør forårsagede høj vandstand, særligt i februar og marts. Allerede medio april nåede vandstands niveauet imidlertid under anbefalingerne på Bygholmengen og i Arup Vejle skete dette allerede ultimo april. Resten af året var præget af lave vandstande, og på Bygholmengen blev det nødvendigt at lukke vand ind fra Øster Landkanal for at tilgodese ynglefuglene på de nordligste engparceller. Først i november begyndte mere "normaliserede" vandstandsforhold at indfinde sig igen.

Ynglefugle

Bestanden af Rørdrum gik, ligesom i 2019, frem. Fremgangen kunne især mærkes i Bygholm Nord (fra 33 i 2019 til 45 i år) samt i Glombak, hvor bestanden steg fra fire i 2019 til otte i år. I resten af Vejlernes rørskovsområder var bestanden stabil i forhold til 2019. Den samlede bestand lyder i år på 128 paukende hanner. Rørhøg oplevede den hidtil højeste bestand med 56 par. I Selbjerg Vejle gik bestanden markant frem fra otte par i 2019 til 13 par i år. Derudover var bestanden stabil i Vejlernes

øvrige delområder. Trane stiger støt, næsten år for år, og bestanden lyder i år på 16 ynglepar, hvoraf halvdelen af bestanden var at finde i Bygholm Nord, mens der var fire par i Selbjerg Vejle, to i Glombak og to i Tømmerby Fjord. Alle par var at finde i rørskovene. Sølvhejre overraskede ved at etablere sig i Tømmerby Fjords rørskov. Derudover etablerede der sig på ny en koloni i Glombakskoven (for femte år i træk). Ved hjælp af optælling på baggrund af fotos og film optaget af en drone, kunne det konstateres, at der ynglede ni par i Glombakskoven og 14 par i Tømmerby Fjords rørskov. Altså var Vejlernes ynglebestand i år på i alt 23 par. Vejlerne huser fortsat Danmarks eneste kolonier af ynglende Sølvhejrer. Som nævnt sidste år er tilstanden på Melsig ændret på grund af et stort antal fældende Grågæs, der æder alt nyspiret vegetation i maj og juni måned. Det har de seneste to år haft betydning for ynglende Skestorker, og i år sås ingen yngleadfærd eller etablering. Skestork vil gerne have forholdsvis høj vegetation at etablere redepladser i. Samme tendens med øer som er "åbnet op" ses i Selbjerg Vejle og i Glombak, hvor der til gengæld etablerer sig Klyder, Fjordterne og Hættemåger. Hættemåger etablerede sig i otte forskellige kolonier, og bestanden i år var den største i seks år; i alt 3703 par. 34 par Fjordterne var en markant tilbagegang (62 i 2019), men ynglede i tre egentlige kolonier og med enkelte par fordelt på Bygholmengen. Klyde ynglede på otte forskellige steder, bl.a. med 55 par på Bygholmengen. Her er prædation et stort problem og blot 12 rugende blev registreret en uge efter at de 55 var konstate-

Koloni af Sølvehjere, Tømmerby Fjord, 2. maj 2020. Foto (fra drone): Brian Skræm.

	2015		2016		2017		2018		2019		2020	
	Øst	Vest	Øst	Vest	Øst	Vest	Øst	Vest	Øst	Vest	Øst	Vest
Sorthalset Lappedykker	42	0	0	0	0	0	3	0	3	0	8	0
Gråstrubet Lappedykker	50	4	30	4	20	3	21	3	29	2	54	1
Rørdrum	67	28	100	33	74	23	59	29	87	30	99	29
Skestork	0	4	0	5-10	0	6	0	44	0	3	0	0
Rørhøg	27	13	30	13	28	10	33	14	34	14	43	13
Klyde	63	9	70	0	38	2	171	7	44	9	64	38
Vibe Bygholmeng	361		373		362		294		251		307	
Engryle	59	8	56	3	46	1	48	2	56	3	56	2
Brushøne	9	0	17	1	1	0	5	0	10	0	3	0
Stor Kobbersneppe	97	2	76	1	91	2	71	1	53	0	51	1
Rødben Bygholmeng	222		261		193		191		202		208	
Rødben Vesløs/Arup		72		68		55		29		67		37
Rødben Østerild Øst		20		27		11		11		12		9
Hættemåge	3122	119	3213	224	2950	49	3612	3	2464	259	3262	441
Fjordterne	8	20	55	14	48	32	40	12	45	17	27	7
Havterne	44	0	37	0	10	0	37	0	7	0	6	0
Sortterne par	27	0	27	0	20	0	24	0	20	0	24	0
Sortterne juv.	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Plettet Rørvagtel	3	1	36	5	20	4	41	3	64	10	58	3
Trane	11	1	12	2	10	2	13	1	14	1	14	2
Sydlig Blåhals	13	3	23	4	19	4	16	0	22	4	23	4

Optalte ynglefugle i Vejlerne 2015-2020, opdelt på Østlige og Vestlige Vejler.

Sydlig Blåhals, Vejlerne, 4. april 2020. Foto: Henrik Haaning Nielsen/Avifauna Consult.

ret rugende. Det er derfor godt, at der nu er øer til rådighed som nye ynglepladser. I alt lød ynglebestanden på 94 par. Heraf var de 30 par i de Vestlige Vejler. Havterne var på næsten samme lave niveau som i 2019. Blot seks par lavede yngleforsøg uden at få unger på vingerne. For Vibe var der tale om en pæn fremgang på Bygholmengen (307 par; i 2019 var bestanden 251 par), mens der for Stor Kobbersnepe var tale om en lille tilbagegang samme sted (51 par; i 2019 var bestanden 53 par). Stor Kobbersnepe havde til gengæld en udmærket klækningsucces (29%). Et par Stor Kobbersnepe lavede desuden yngleforsøg i Vesløs Vejle. Bestandene af Rødben og Engryle var stabile på Bygholmengen, mens der i Arup Vejle var tale om markante tilbagegange med 30 par færre Rødben, og Engryle som forsvandt helt (3 par i 2019). Derfor var det en glæde at finde to par Engryler på engen der udgør den østlige bred af Østerild Fjord. Brushane fandtes kun på Bygholmengen, hvor kun tre hunner viste yngleadfærd (10 ungevarslenne hunner i 2019; 5 i 2018). Sortterne etablerede sig på en gammelkendt yngleplads i Kogleakssøen med 24 par. En frivillig indsats med udlægning af kunstige redeflåder bar ikke frugt, da Sortterne etablerede sig på naturlige redepladser. Det så lovende ud for ynglesucces helt frem til ultimo juni, måske kun få dage før de første unger blev flyvefærdige. Således med hyppige fodringer i kolonien i dagene omkring den 20. juni. Kolonien var imidlertid endeligt opgivet den 25. juni. Omtrent samtidig blev en ny koloni

observeret ikke langt derfra. 19 par og flere reder med æg blev konstateret den 2. juli. Imidlertid opgav denne koloni endeligt ca. den 9. juli. Det er nu femte år i træk uden flyvefærdige unger af Sortterne i Vejlerne. Plettet Rørvagtel havde igen et flot år, hvor i alt 61 piftende fugle blev registreret. De seneste fem år har Bygholm Nord markeret sig som en meget vigtig lokalitet for arten. Det kan hænge sammen med at rørskovsarealet er blevet mindre, søerne større, vandstanden lavere samt sandsynligvis også ekstensiv græsning af en støt stigende bestand af krondyr og talrige åbne veksler skabt af disse. Samtlige optalte ynglefugles bestande i 2020 fremgår af tabellen.

Rastende fugle

Høje vandstandsforhold gennem februar og marts betød store forekomster af rastende svømmeænder i reservatet. Totaler lød på 10.256 Pibeænder i februar og 11.168 i marts. Krikand imponerede tillige med 10.277 i marts og 14.870 i april. I efterårsmånederne var antallene knap så imponerende af de to arter på grund af lave vandstandsforhold langt ind i oktober. Til gengæld viste de rene søer, hvor der ikke er direkte adgang for landbrugspåvirket vand, sit værd, idet der i november rastede hele 954 Knarænder og 722 Skeænder i området, og søerne i Bygholm Nord samt Hanvejle var dominerende lokaliteter. Endnu i december taltes 429 Knarænder og 437 Skeænder i området. Bramgås dominerer efterhånden mere på Vejler-

nes enge og strandenge, især i det sene forår, mens Kortnæbbet Gås i højere grad benytter Vejlerne som en meget vigtig overnatningsplads. Bramgås sås med op til 20.785 i april og Kortnæbbet Gås med op til 9530 i januar. Hjejle optrådte, vanen tro, med meget store flokke, hvor op til 21.560 blev talt alene i oktober og 12.990 i november. Havørn bliver en stadigt mere markant del af Vejlerne, og ses nu hele året rundt i området med op til 17 forskellige fugle på en totaloptælling. Alene på Bygholm-engen rastede op til 13 eksemplarer i november. Sølvhejre optrådte med op til 87 forskellige eksemplarer i juli og 88 i november. I december taltes 36 eksemplarer. Skestørke og Traner sås igen i mængder i sensommer og efterår, med henholdsvis 140 og 477 eksemplarer. Sidstnævnte er ny rekordforekomst for Vejlerne. Rovterne, Odinshane og Isfugl havde et fint år i Vejlerne. Således sås der Rovterner dagligt i perioden ultimo juni-ultimo august, med op til fem eksemplarer samtidig, mens ca. syv forskellige Odinhøns sås i området i løbet af året, bl.a. to i foråret. Isfugl sås med op til ni eksemplarer på en totaltælling i september. I løbet af året blev der blandt de store fuglemængder desuden fundet sjældenheder som Amerikansk Krikand, Steppenhøg, Sibirisk Hjejle, Prærieløber, Hvidvinget Terne (3) og Rosenstær.

Sortterne, Kogleakssøen, 30. maj 2020. Foto: Henrik Haaning Nielsen/Avifauna Consult.

Sortterne, Kogleakssøen, 2. juli 2020. Foto: Henrik Haaning Nielsen/Avifauna Consult.

Kongeørn, Lille Vildmose, 30. august 2020. Foto: Mette Berg Hansen.

Af Thorkild Lund, Tscherning Clausen og Hans Christophersen

Lille Vildmose er en af Danmarks bedste fuglelokaliteter. Området er fredet efter Naturbeskyttelsesloven, det er et EU-fuglebeskyttelsesområde, IBA (International Bird Area), Natura 2000, Ramsarområde, og 68% af det fredede område ejes af Aage V. Jensen Naturfond. I syd ligger Tofte Skov og Mose og i nord den noget mindre Høstemark Skov. I skovene er der kun adgang for offentligheden gennem guidede ture, mens der i det såkaldte Mellemområde er fri adgang for offentligheden. Alle tre nævnte områder er hegnede med henblik på at holde krondyr, elg og vildsvin inde. En caretakergruppe overvåger fuglelivet og optæller en række af områdets ynglefugle og foretager ligeledes registreringer af rastende fugle året igennem.

Kongeørn og Havørn

Kongeørn har ynglet i Lille Vildmose siden 1998 og Havørn siden 2010. For Kongeørnens vedkommende er der for første gang tale om hele tre par i området. Parret, der har ynglet i Høstemark Skov siden 2003, holder fortsat til i skoven, men får heller ikke i år held med ynglen. Det er fjerde år i træk, at det ikke lykkes. Prædation af skovmår har været til debat. Der har i bunden af begge de benyttede gamle reder været et større hul, som kan tænkes at være tilholdssted for skovmår. Det viste sig i år, at ørneparret dagligt opholdt sig ved reden, men uden at der blev lagt æg. Midt i april bliver reden forladt. Om det er alderen, der er ved at trykke, er uvist, men de to fugle i parret er nu henholdsvis 22 og 24 år gamle. I Tofte Skov er der i år to par. Parret, der har ynglet i den østlige del, bruger samme rede som sidste år, og alt ser lovende ud, men uvist af hvilken grund får parret ingen

unger på vingerne i år. Til gengæld etablerer et nyt par sig ved en gammel rede i den vestlige del af skoven. Parret, der består af en adult hun samt en yngre han (5K), får hele to unger, der begge bliver ringmærket i begyndelsen af juli af Jan Tøttrup Nielsen og får påsat GPS af Anders Tøttrup. Deres færden kan således følges på nettet – i øvrigt sammen med tre andre GPS-mærkede ørne. For første gang er ørnerederne i perioder blevet overvåget med vildtkamera. Det har givet megen værdifuld information om ørnenes yngleadfærd, fødevalg med videre. Informationer, som er ved at blive analyseret blandt andet med henblik på en fortsættelse af projektet. Mens den danske bestand af Kongeørn fortsat er meget lille (fem par) og begrænset til det østlige Nordjylland, fortsætter Havørn sin fremmarch med nu cirka 125 par i landet. To af disse er hjemmehørende i Høstemark og Tofte Skove. I førstnævnte, hvor der er 1800 meter mellem de to ørnepar, fik parret to unger. De ynglede første gang i 2018. Parret i Tofte Skov fik fra en nybygget rede én unge på vingerne. Reden ligger i en afstand af knap to kilometer fra de to reder af Kongeørn.

Ynglefuglene i skovene

Udover ørnene er udvalgte arter af ynglefugle overvåget i skovene. Det gælder blandt andet spætterne, der nyder godt af naturskoven og afdriftsområderne. Sidstnævnte gælder især Vendeheals, der er registreret i hidtil ukendt omfang. Op til 12 fugle er hørt på samme dag i Tofte Skov, hvor der givet er mindst fem par – foruden et enkelt par i Høstemark. Grønspætte yngler med 2-3 par i Tofte og 1-2 par i Høstemark Skove. Sortspætte yngler

nu i begge skove med to par i Tofte og et i Høstemark. Desuden rummer skovene store koncentrationer af Stor Flagspætte. Miljøstyrelsen har optalt Natravn i skovene, hvilket har givet et rekordstort antal i Tofte Skov med 18 territoriehævdende foruden en enkelt i Høstemark. Samtidig blev der også optalt cirka ti par Natugle og tre par Skovhornugle i skovene. I denne forbindelse kan nævnes den første iagttagelse af Slørugle i Tofte Skov. Trane er de seneste år rykket ind i skovene med to par begge steder. Huldue yngler med cirka 15 par – hovedparten i Tofte Skov. Hedelærke, der de seneste år har været meget fåtallig, nyder godt af de nye afdrifter, og hele fem par er noteret i skovene. Rødrygget Tornskade er registreret med cirka 35 par, heraf 30 i Tofte Skov, hvilket gør området til det vigtigste område for arten i Nordjylland sammen med Hulsig Hede og Tranum Klitplantage. Nævnes skal også, at især Tofte Skov har en pæn bestand af Skovsanger med mindst ti par. Pirol er hørt ved enkelte lejligheder, uden at yngel har kunnet påvises. Sortstrubet Bynkefugl yngler med mindst tre par i Tofte og endelig skal det nævnes, at Korttået Træløber er ved at have bidt sig fast i Tofte Skov med mindst tre par.

Birkeseø

Udviklingen i forekomsten af fugle i Birkeseø, der blev gendannet i januar 2018, er blevet fulgt nøje. Tilgroning af søens tre øer har siden det første år været et stigende problem. Det er blevet forsøgsvist løst med plejetiltag på de to. Således er den vestlige ø blevet afgræsset af får, mens bevoksningen på den midterste (og største) er blevet høstet. Sidste ø ligger brak. Det er tydeligt, at disse tiltag har en positiv effekt. Fra begyndelsen af ynglesæsonen bliver den midterste ø invaderet af fugle – for langt størstedelen Hættemåger. I forbindelse med fallende vandstand bliver øen dog invaderet af ræv og en del af kolonien flytter til den østlige ø. Sorthalset Lappedykker, som ofte associerer med Hættemåge, etablerer i denne forbindelse en koloni ved den nye koloni på cirka 50 par. Måske er den sene etablering årsagen til en dårlig ynglesucces for denne art, der i 2019 yngede med 40-45 par, der fik mange unger. Sidst i maj bliver hættemåge-kolonierne optalt af DCE/Aarhus Universitet. De registrerer knap 5000 fugle, hvilket omregnet giver 3868 par. Det gør kolonien til den næststørste i Nordjylland (efter Hirsholmene).

Som det ofte ses i en nyetableret sø, sker der en vis af-

Havørn tager en hættemågeunge, Birkeseø, 28. juni 2020. Foto: Jan Skrivers.

Trane, Lille Vildmose, 19. september 2020. Foto: Mette Berg Hansen.

matning i antallet af ynglefugle efter det første år. Således også i Birkesø, hvor ikke mindst antallet af ynglende vadefugle er aftaget. Nedgangen er mest tydelig hos Klyde. En del fugle indfinder sig tidligt i sæsonen, men kun få bliver hængende og cirka fem par yngler med enkelte unger til følge. 60 par ynglede i 2019! Også arter som Vibe og Lille Præstekrave er gået tilbage. Markant er det også, at den meget store bestand på ca. 45 par Gråstrubet Lappedykker er næsten forsvundet, og kun fire par gjorde yngleforsøg. Til gengæld har flere par af dyk- og svømmeænder ynglet. Mest nævneværdigt er i denne forbindelse et ynglefund af Krikand.

Søen bruges til gengæld resten af året i høj grad af rastende og overvintrende fugle. Hver måned er der foretaget totaltællinger. Først på året er det især antallet af overnattende gæs, der imponerer. Således op til 2000 Bramgæs, 750 Blisgæs og 3550 Canadagæs. Antallet af svømmeænder topper i marts med op til godt 2000, domineret af Krik- og Pibeand. Til gengæld er antallet af Blishøns, som er et hovedfødeemne for Havørn, faldet markant. Arten er nu nærmest manglende. Sensommeren og det tidlige efterår giver store koncentrationer af Grågås (op til 2800), og antallet af svømmeænder er stort. I september og oktober således Skeand 65, Knarand 128, Pibeand 3500, Gråand 1200, Krikand 3000 og Spidsand 140. Nævnes skal i denne periode også op til 85 Lille Lappedykker. Trane bruger også søen til overnatning med op til 112 fugle i august. Desuden skal fra sensommeren nævnes op til 53 Skestorke. Året igennem ses der nu Sølvhejre ved søen. Antallet stiger hen på efteråret med op til 14 fugle i oktober.

Mellemområdet

Birkesø er nu stedet for de mange ynglende Hættemåger og mange af de øvrige vandfugle, der ynglede blandt dem i de store kolonier ved Hegnsvej er flyttet med som for eksempel Sorthalset Lappedykker, men overraskende træffes langt de fleste Gråstrubet Lappedykker stadig i gravebanerne ved Hegnsvej, således op til 123 i april. Det er også her, der i sensommeren samles mange Lille Lappedykker, 45 i begyndelse af september. Den nu dominerende rørskov gør det svært at danne sig et overblik over bestandsstørrelsen af mange arter, for eksempel Grågås. Observationer gøres derfor i sagens natur mest fra vejene, men giver dog et nogenlunde indtryk af tilbagegang og fremgang for visse arter. Der er ingen tvivl om at antallet af Skægmejse har nået sit foreløbige højdepunkt. Rørskoven rummer sandsynligvis mange hundrede. Pungmejse har for første gang etableret sig i området i år med nok to par. I grøfterne blev der registreret ni territorier af Sydlig Blåhals. Bestanden af nat-aktive fugle i rørskoven er fortsat stor, således cirka 20 territorier af Rørdum og op til 60 Vandrikse hørt på en enkelt tælling. Til gengæld er der tilbagegang for Pletet Rørvagtel med blot to piftende fugle. I denne forbindelse bør det dog nævnes, at to sjældne rørvagter – Lille og Dværg – begge er hørt i området i juni. Rørhøg ankommer i april, og tilsyneladende etablerer der sig en seks til otte par, der dog ofte går i opløsning de følgende måneder. I år blev kun to par registreret med flyvefærdige unger, omtrent det samme som de nærmest foregående år. Blå Kærhøg er en regelmæssig vintergæst. Normalt opholder der sig to til fire fugle fra september

til april. I år blev vi vidne til et fænomen, der kendes fra enkelte andre vådområder i landet: En kollektiv overnatningsplads. Efter solnedgang i senvinteren fandt der i løbet af et kvarter en indflyvning sted fra alle retninger til rørskovene i området øst for den nordlige ende af Grønvej. Det største antal blev registreret i januar med 31 fugle.

I det forløbne år har der ynglet ti par Traner i det samlede vildmoseområde, to par i Høstemark Skov, tre par i Tofte-området og fem par i Mellemområdet. Seks par blev set uafhængigt. Hvert år er der oversommende Traner i mosen, i år i et antal omkring 50 hen over det meste af sommeren for at stige stærkt i sensommeren, således op til 227 fugle i august, hvilket er rekord for området. At Lille Vildmose er kendt som en af de vigtigste vinter-rastepladser i Skandinavien for den skandinaviske Tajgasædgåsebestand er velkendt. Fra engang at være den altdominerende gåseart i mosen om vinteren, har der i de seneste år vist sig store flokke af andre gåsearter, således Blisgåse, Bramgåse, Kortnæbbet Gås, Canadagås og over hele året af Grågåse, der ligeledes er en almindelig

ynglefugl. En beregning af vinterforekomsterne i form af de såkaldte gåsedage, der angiver det gennemsnitlige antal gåse mellem to registreringer ganget med tidsintervallet, giver måske et bedre overblik end maksimumstallene, således Tajgasædgås 17.339 dage, Blisgåse 24.895 dage, Bramgåse 118.248 dage og Kortnæbbet Gås 21.110 dage. Beregningerne viser forekomsterne fra oktober 2019 til maj 2020.

På femte år yngler det samme sangsvanepar i samme område nordøst i mosen. I år med en vis succes, da de fik to unger på vingerne. Et nyt par med tre unger viste sig i den store grøft ved Lillesøfænnen i begyndelsen af juli. Oversommende Sangsvaner er nu et fast element i mosen. Op til 20 fugle er set. I vinterhalvåret får Lille Vildmose besøg af et tusindtallet antal nordiske Sangsvaner, der fouragerer udelukkende på det konventionelle landbrugs afgrøder, men overnatter i Birkesø. På en mark med uhøstede rådnede kartofler op mod Birkesø kulminerede antallet med 2000 Sangsvaner og 800 Grågæs i februar.

	2016	2017	2018	2019	2020
Sangsvane	1010	439	2085	560	2850
Bramgåse	290	418	750	1650	3000
Canadagås	900	3500	3500	1400	3550
Kortnæbbet Gås	91	420	530	1050	1800
Grågåse	930	2353	3600	1650	2820
Sædgås	2306	1750	1464	1825	1640
Blisgåse	600	495	797	1700	1610
Atlingand	10	8	20	19	12
Skeand	60	50	220	160	110
Knarand	22	100	80	139	128
Pibeand	325	1500	4800	2600	3500
Gråand	3000	4800	2800	1500	1200
Spidsand	8	8	110	62	140
Krikand	950	3950	5100	3950	3000
Trane	96	125	147	127	227
Sølvhejre	3	4	2	9	14
Skestork	27	21	248	130	53
Hjejle	5000	1600	8000	3000	4500
Vibe	1400	2000	2000	3000	1100
Stor regnspove	170	245	34	47	219
Brushane	107	122	250	105	50
Sortklire	6	13	39	5	32
Tinksmed	35	25	130	70	100
Blå Kærhøg	4	5	10	8	31
Havørn	5	4	5	8	9
Fjeldvåge	4	5	7	7	5
Skægmejse	35	250	40	70	40
Bjergpiber	5	10	9	24	13

Udvalgte arter af rastende fugle i Lille Vildmose – max-antal/dag i perioden 2016-2020.

	2016	2017	2018	2019	2020
Sangsvane	1	1	1	1	2
Atlingand	max. 5	max. 3	max. 6	max. 6	max. 8
Gråst.Lappedykker	52	51	55	96	68
Sorth.Lappedykker	8	11	40	50	56
Huldue	8	12	12	12	12-15
Natravn	6	1	10	5	19
Plettet Rørvagtel	8	5	4	12	2
Vandrikse	35	30	60	75	60
Trane	6	6	10	8	10
Rørdrum	12	15	17	29	24
Skarv	289	245	240	199	186
Klyde	0	1	30	60	5
Stor Regnspove	5-6	min. 4	min. 7	min. 6	6-10
Hættemåge	1300	1050	1500	2500	4009
Kongeørn	2	2	2	2	3
Rørhøg	10-12	3-4	8-10	9	8
Havørn	1	1	2	2	2
Sortspætte	1-2	1-2	1-2	2	3
Grønspætte	2-3	3-5	3-4	3-4	3-5
Vendehals	0-1	1-2	0	3-4	6
Isfugl	max. 2	1	0-1	max. 2	max. 3
Rødryg. Tornskade	30	30	34	30	35
Ravn	1-2	1	2-3	2-3	3
Hedelærke	2	2	2	1	5
Græshoppesanger	14	15	9	15-20	12
Korttået Træløber	0	0	2	3-4	3-4
Sydlig Blåhals	6	5	4	9	11
Sortstr. Bynkefugl	4-5	5-7	4-5	4-5	4

Udvalgte arter af ynglefugle i Lille Vildmose – antal par/territorie-hævdende i perioden 2016-2020.

Skarvkolonien ved Tofte Sø

Af Thorkild Lund

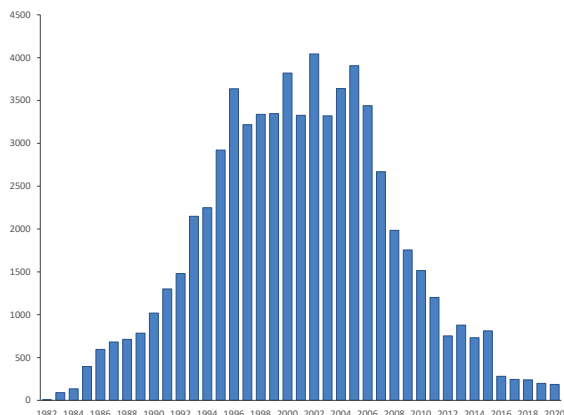

Centrum af skarvkolonien ved Tofte Sø, maj 2007. Foto: Jan Skrivers.

Skarven er om nogen en hjemmehørende art, men hadet i en grad, der bevirkede, at det var en af de første fuglearter, man systematisk startede på at udrydde i det nittende århundrede. Det lykkedes så godt, at den var fraværende som dansk ynglefugl i 70 år. Der var tilløb til på ny at etablere sig i fyrretræerne, og i halvfjerdserne havde den etableret sig i nogle større kolonier på Vorsø, Ormø og i Brændegårdssøen på Fyn. Endelig blev arten fredet i 1980, og antallet af ynglefugle og nye kolonier rundt om i landet tog fart.

Tofte Sø var blevet genetableret i 1973. Nogle af fenerne var i årene forinden blevet tilplantet med el, som nu hurtigt gik ud og stod tilbage som nøgne stager med de største grene tilbage. Heri byggede de første fem par Skarver rede i 1982. Forinden havde Skarverne bemærket stedet. Især i sensommeren kom de om aftenen flyvende ind fra Kattegat i store flokke og slog sig ned i træerne for natten. De følgende år steg antallet af ynglende Skarver eksponentielt, og i løbet af få år rykkede de ind i birketræerne langs bredden af søen, samtidig med at elletræerne rådned og gik til. Stubbene efter træerne rager stadigvæk op over overfladen og kan let ses, når man befinder sig i Toftesøtårnet. I 2001 nåede antallet af skarvreder op på 4021, hvad der gjorde den til Danmarks største skarvkoloni. Den strakte sig langs

bredden omtrent fra, hvor Toftesøtårnet senere blev etableret mod vest og et godt stykke syd om søen. Skarvernes afføring og plukning af kviste til redemateriale gjorde det langsomt af med de fleste af birketræerne, og de centrale områder af skarvkolonien flyttede sig fra år til år. Da fik man fra Toftesøtårnet udsigt til den bagvedliggende højmos.

Udvikling af besatte Skarvreder i Tofte Sø-kolonien 1982-2020. Figur udarbejdet på grundlag af data fra Aarhus Universitet.

Fra info-tavlen ved Tofte Sø-tårnet, Jens Frimers illustrationer af de ynglende skarver og deres føde.

De første år kom Jens Gregersen fra Vorsø og optalte reder og ringmærkede de store unger i rederne sammen med Lars Abrahamsen. Det var mens træruinerne stadig stod i søen. Jeg havde fornøjelsen at være sammen med dem et par gange. Kuldene var store og ungerne velnærede, og det var ikke usædvanligt med kuld nummer to. Senere overtog Jørn Eskildsen opgaven, og i snart mange år har vi været et lille hold, der har påtaget sig opgaven samtidig med, at den er blevet mere og mere overkommelig. Antallet af ynglefugle er nemlig faldet konstant for i 2020 at ligge helt nede på 186 par.

Det har været en rejse gennem tiden. De første gange følte man sig som at være i *Jurassic Park*. Ammoniakstinkende skarvlort og gylp dækkede en stor del af jorden. Vildsvinene var til stede for at æde gylp og døde unger, der var faldet ud af reden. Senere, da det tyndede ud i antallet af Skarver, blev den overgødede jord dækket af fløjlsgræs, og en rudel af kronhjorte rykkede ind og fandt græsning. Nu er der fåtallige koloni rykket bort fra bredden og ind mod mosen, og bredden er domineret af tuedannende halvgræsser.

Tælle-teamet under optællingen af skarokolonien ved Tofte Sø 2008. Foto: Jan Skriver.

Efter yngletiden samles en del af Skarverne i Birkeseø, 4. august 2020. Foto: Jan Skriver.

Det store spørgsmål er nu, hvorfor skarvkolonien er gået så stærkt tilbage. Den er nu på 5% af, hvad der var engang. Følgende faktorer spiller givetvis en rolle. For det første er skarvbestanden i Danmark 20% mindre end for ti år siden. For det andet er fødegrundlaget ikke det samme. Poul Hald-Mortensen har forsket i Skarvens føde gennem snart en menneskealder, primært gennem gylpundersøgelser og har påvist markante ændringer. I 1994 bestod Skarvernes føde i toftekolonien af ising 58%, skrubbe 14%, ulk 14%, torsk 6% og andre fisk 8%. Det har efterfølgende ændret sig meget. Poul Hald-Mortensen har fra sin forskning (publiceres senere i DOFT) oplyst mig, at fra omkring 2007 ændredes skarvernes føde sig i toftekolonien markant. Vægtmængden blev derefter fordelt på fjæsing 47%, ising 31%, skrubbe 7% og ulk 5%. De resterende 10% udgøres af 22 andre fiskearter. I følge Poul Hald-Mortensens undersøgelser er den gennemsnitlige fødemængdes vægt i perioden 2008-15 desuden faldet til 71% af niveauet i 2004-07. Under vores besøg de seneste år i toftekolonien er vores fund af bytterester overvejende været fjæsing i form af såkaldt skrækgylp. På Miljøstyrelsens kort over miljøtilstanden i Danske Kystvande fremgår det, at Aalborg Bugt ligger i den absolutte bund. Jeg bor i Øster Hurup, en gammel fiskerby ud mod det nordlige Kattegat. Spørger jeg nogle af de gamle fiskere på havnen om, hvilke fisk der er i området, er de ikke i tvivl om svaret, "der er ingen fisk". At den stærkt decimerede fiskebestand i Aalborgbugten har haft en negativ indflydelse på antallet af Skarver i området står nok ikke til diskussion. Men prædation af Havørn og i mindre grad af Sølvmåge betyder sikkert

også noget. Siden 2005 har et havørnepar fra den nærliggende Tofte Skov opholdt sig meget i kolonien og dens omgivelser. Når Skarverne først på foråret indfinder sig, er Havørnene uden tvivl med til at stresse dem, så nogle kommer senere i gang med at yngle eller vælger helt at søge andre steder hen. Desuden har ørneret ofte selskab af mange unge ørne i marts-april. Sidst på ynglesæsonen i ugerne før ungernes udflyvning finder en stor redeplyndring sted. Jan Tøttrup, der ringmærker havørneungerne i Tofte Skov, indsamler også bytterester fra reden og kan konstatere en dominans af store skarvunger. Indirekte er Havørnene nok også skyld i Sølvmågernes prædation. Under optællingsbesøgene har vi ikke kunnet undgå at bemærke et stigende antal Sølvmåger gennem årene og følgerig mange æggeskaller med indholdsrester på jorden. Havørnenes besøg får Skarvene til at lette fra rederne, og Sølvmågerne tager for sig af retterne.

Litteratur:

- Gregersen, J. 1992: Skarvens Kyster – Bygd.
Hald-Mortensen, P. 1995: Danske Skarvers fødevalg 1992-94 – Skov- og Naturstyrelsen.
Skriver, J. 2019: Nedtur fra 4000 til under 200 ynglepar – www.avjf.dk/lille-vildmose/nedtur-fra-4-000-til-under-200-ynnglepar.
Sterup, J. & T. Bregnballe 2020: Danmarks ynglebestand af skarver i 2020. – Aarhus Universitet, DCE – Nationalt Center for Miljø og Energi, 40 s. – Teknisk rapport nr. 187 – www.dce2.au.dk/pub/TR187.pdf.

Islandsk Grågås af racen *sylvestris* truffet for første gang i Danmark

Af Jens Kirkeby

En mærket Grågås af den islandske race *sylvestris* med rødt halsbånd 'NAV' blev 30. december 2020 aflæst i Troldkær ved Aalbæk mellem et par hundrede andre Grågæs af den traditionelle europæiske *anser*-race. Gåseforskeren Arnór Þórir Sigfússon mærkede Grågåsen, en fuldvoksen hun, ved Blönduós på nordkysten af Island 21. juli 2017. Sigfússon kontaktede mig i begyndelsen af februar 2021, da han via EURING fik kendskab til aflæsningen af Grågåsen NAV i Nordjylland. Han oplyste, at det er det første kendte tilfælde, hvor en islandsk Grågås ses i Danmark.

Et markant gult næb adskiller den nordatlantiske Grågås af racen *sylvestris* fra de øvrige hovedsageligt rødpinknæbbede europæiske Grågæs af racen *anser*. Den gulnæbbede *sylvestris* er en rest af en gammel nordvestlig, atlantisk bestand, der førhen var udbredt ynglefugl på de Britiske Øer og på øgrupperne nordpå til Island. De nordatlantiske *sylvestris* samles til overvintring på de Britiske Øer, og dertil overvintrer et par hundrede på den norske kyst.

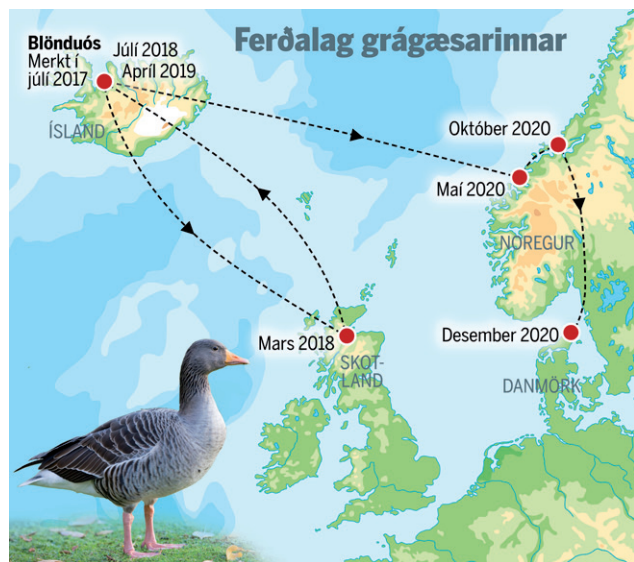
Siden gåsen NAV blev mærket på sin hjemegn ved Blönduós i Nord-Island 21. juli 2017, blev den 16. marts 2018 set på gåssenes traditionelle overvintringsplads i Skotland. Om foråret trak den tilbage til Blönduós og blev set der i juni-juli 2018 og igen der året efter 14. april 2019. I 2020 blev gåsen set 3. maj i Norge i Møre-Romsdal og den 25. oktober i Trøndelag lidt nord derfor. Derfra er den formodentlig trukket med de store flokke af norske *anser*-gæs på deres sædvanlige rute sydpå til Danmark, hvor jeg så fotograferer den i Troldkær 30. december. Sigfússon antyder, at NAV kan være blevet i Norge af ukendte årsager, og i så fald burde vi måske kunne træffe den igen i Danmark imellem de norske gæs.

Arnór Þórir Sigfússon skriver om gåsen (oversat):

"På fotografierne fra Troldkær ser man, at NAV har det godt. Det ses, at hendes mave hænger og er fyldig, et tegn på, at hun har en god alderdom."

"Da vi begyndte at mærke islandske Grågæs med halsbånd 1996-2000, blev de også set i Norge. Siden da har vi vidst, at

*vi har nogle få hundrede fugle, der overvintrer på den norske kyst. Det har NAV sandsynligvis også gjort sidste år og måske oversomret i Norge. Så i Norge er racen *sylvestris* generelt overvintrende islandske gæs. I overlappende områder kan man forventeligt se fugle på afveje – i 1999 fangede og ringmærkede vi en af den asiatiske race *rubrirostris* i det østlige Island (se s. 24-25 <https://utgafa.ni.is/Bliki/Bliki-23.pdf>). Så hvis der er bevægelser mellem bestandene, kan man forvente, at nogle islandske Grågæs tager ophold i Norge og måske trækker til Danmark og længere sydpå. Det er mest hannerne, der er tilbøjelige til at gøre det, da hunnerne normalt vender tilbage for at yngle tæt på stedet, hvor de selv voksede op."*

Kort over NAV's flyvninger mellem Island, Skotland, Norge og Danmark (© Dagbladet Morgunblaðið, Island).

Den islandske Grågås NAV græsser mellem sandsynligvis norske Grågæs, Troldkær, 30. december 2020. Foto: Jens Kirkeby.

Klimaændringer får flere delfiner til at søge mod Nordjylland

Af Søren Skov

Gennem det meste af efteråret i 2020 har en Almindelig Delfin underholdt de mange besøgende, der har valfartet til Sundby Havn på Mors.

Samtidig er der i 2020 set stationære delfiner i form af en flok Øresvin ud for Agger Tange i det sydlige Thy. Også ved Skagen, i den vestlige Limfjord og langs kysterne i Thy er der i 2020 set mindre flokke af Øresvin, en Almindelig Delfin blev fundet død ved Aalbæk Havn syd for Skagen og i september opholdt den sjældne subtropiske, Stribet Delfin, sig i Skagen Havn gennem godt en uge. Sidst men ikke mindst sås en Almindelig Delfin hele som-

meren i Aalborg Havn, hvor den fik det folkelige kæle-navn Budolphin.

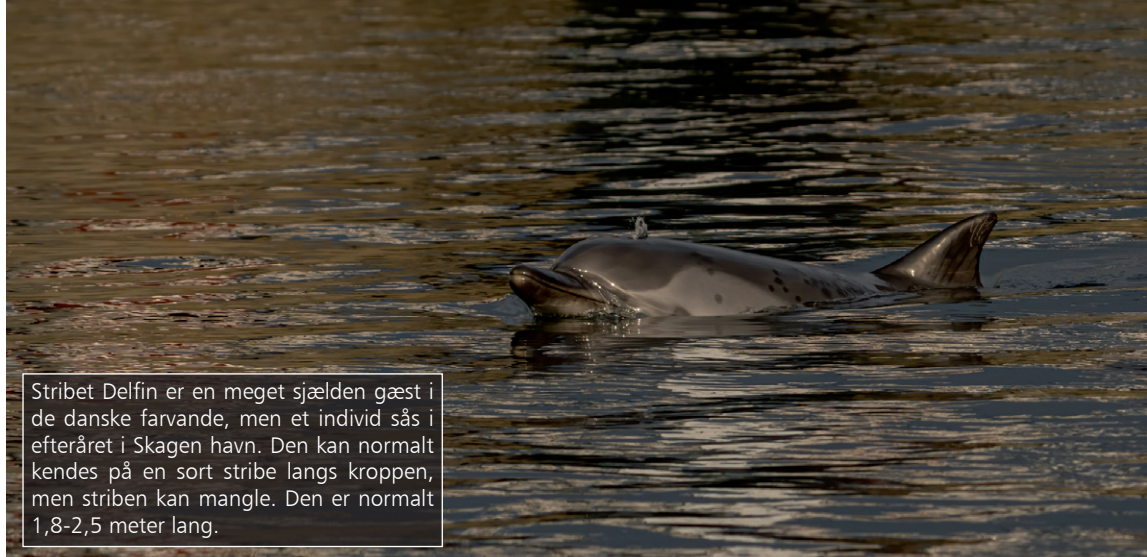
Antallet af delfin-observationerne er støt stigende i disse år.

Det er ikke nogen tilfældighed. Klimaændringerne har ført til, at den gennemsnitlige temperatur i havet omkring Danmark er steget fra 8,8 grader til godt 10 grader inden for de seneste 40 år. Det synes måske ikke af meget, men det er nok til, at varmekrævende delfin-arter som Almindelig Delfin og Øresvin søger mod de nordjyske farvande.

*Almindelig Delfin, Sundby Havn, Mors,
29. november 2020. Foto: Søren Skov.*

Almindelig Delfin findes i varme og tempererede farvande verden over. Voksne dyr er omkring to meter lange. Den kan kendes på, at siden af kroppen har en timéglass-formede lys tegning, der er gullig foran og grå bagtil. For få år siden fandt man frem til, at Almindelig Delfin bør opdeles i to arter, der ligner hinanden meget, men hvor der er forskel i næbbets længde. Den form, der forekommer i Danmark, er derfor den nordlige art, kaldet Kortnæbbet Almindelig Delfin. Syd for os forekommer den mere varmekrævende Langnæbbet Almindelig Delfin.

Stribet Delfin er en meget sjælden gæst i de danske farvande, men et individ sås i efteråret i Skagen havn. Den kan normalt kendes på en sort stribe langs kroppen, men striben kan mangle. Den er normalt 1,8-2,5 meter lang.

Stribet Delfin, Skagen Havn, 28. september 2020. Foto: Erik Christophersen.

Delfinerne er tæt på os

Der er ikke langt fra Nordjylland til de nærmeste bestande af Øresvin og Almindelig Delfin. Der er således en fast bestand af Øresvin ud for de østvendte kyster i Skotland.

Den nordlige grænse for Almindelig Delfin har hidtil været den sydlige del af Nordsøen. I Holland ses Almindelig Delfin af og til i havne, hvor der er roligt vand, så den nemt opdages, men den er mere almindelig end som så, idet der menes at være en bestand på flere tusinde dyr i havet ud for Holland.

Selv en mindre opvarmning af havet er derfor nok til at få både Øresvin og Almindelig Delfin til at søge mod de danske farvande, og da der er udsigt til, at den menneskeskabte opvarmning af klimaet vil fortsætte, kan vi ikke blot forvente flere besøgende delfiner i fremtiden, men formentlig også, at både Øresvin og Almindelig Delfin vil slå sig ned som permanente beboere i de danske farvande.

Måske er det allerede ved at ske. Flere af de Øresvin, der er set i Limfjorden og Skagerrak, er ved hjælp af hak i

rygfinnerne således blevet identificeret som dyr, som har levet i Skotland gennem mange år, men som nu er udvandret til de nordjyske farvande.

Hjemlige delfiner

For de fleste nordjyder er det noget helt nyt at kunne se delfiner, men faktisk har der altid været delfiner i de nordjyske farvande.

Hvidnæsen, som er tilpasset koldt vand, er ret almindelig i Skagerrak og Nordsøen. Den ses jævnligt af fiskere ved Det Gule Rev i Skagerrak, men da den normalt holder sig langt til havs og derfor sjældent ses fra land, er den ukendt for mange.

I Skagerrak og i Nordsøen kan man også være heldig at se Spækhuggere – verdens største delfin. De er ret sjældne, men ved Skagen, der er det bedste sted at se hvaler fra land i Nordjylland, ses de nu årligt – således også i 2020.

Øresvin, Agger Tange, 5. april 2020. Foto: Poul Holm Pedersen.

Observationer af delfiner i Nordjylland indtastet i 2020 i DOFbasen og Naturbasen

Øresvin

11/1 1 Bratten Strand, 12/1 1 Grenen, 24/4 1 Aalborg Havn, 4/5 2 Agger Tange, 26/5 3 Vigsø Bugt, 3/6 5 Vestlige Limfjord, 31/7 5 Langerak, 6/8 1 Grenen og Skagen, 6/8 2 Skiveren, 31/10 3 Krik Vig

Almindelig Delfin

6/3 1 Skagen Havn, 18/4-2/5 1 Langerak, 5/5-3/11 1 Aalborg Havn, 20/9-21/12 1 Sundby, Mors

Stribet Delfin

27/9-4/10 1 Skagen

Spækhugger

31/7 + 1/10 4 ud for Grenen

Langluffet Grindehval

4/8 2 Lønstrup

Øresvin er vidt udbredt i tropiske og tempererede have. Det er en stor delfin på 2-4 meter, hvor de største dyr findes i kolde farvande. I Europa lever de nordligste ved Skotland. Ingen særlige farvetegninger, oversiden mørkegrå, undersiden lysegrå.

Juv. Kongeørn, Tofte Vesterskov, 27. juli 2020. Foto: Jan SkrIVER.

Af Jan Tøttrup Nielsen

Kongeørnen yngler i Danmark fortsat kun i Nordjylland og har i alt ynglet på syv forskellige lokaliteter i perioden 1998-2020. I 2020 ynglede der fem par og på en sjette lokalitet er kun hannen tilbage. Bestanden i Danmark klumper sig sammen, og i Lille Vildmose, som var den første ynglelokalitet i Danmark, yngler der nu tre par i et område på 73 km². Bestanden bliver nøje fulgt, ofte helt ned på individniveau, idet vi næsten har styr på alle individer i ynglebestanden samt flere af de enlige fugle. Siden 2009 er næsten alle udføjne unger ringmærket. Fra 2019 indgik vi i det skandinaviske farvemærkningsprojekt, så alle unger udover en ZM-ring på højre ben også får en farvet års-ring på venstre ben. Årets to unger fra Tofte SV fik også påsat GPS-sender og vi har kunnet følge deres færden efterfølgende. Jeg indsamler årligt byttedyr og fældefjer til individbestemmelse og DNA-analyser fra alle lokaliteter. I 2020 påbegyndte Hans Christophersen og jeg et nyt projekt med opsætning af vildtkamera ved rederne, primært for at aflæse ringe på ynglefugle, undersøge hvad der sker ved de par, som ikke får unger på vingerne og se hvad ungerne bliver fodret med og hvor ofte der fodres.

Følgende personer: HAC, TC, TL, EFJ, FA, ATL har udover jeg selv bidraget med mange oplysninger om ynglesæsonen 2020.

Ynglesæsonen i 2020

Der blev som nævnt registreret fem yngleforsøg i 2020. Et yngleforsøg definerer vi som en lokalitet, hvor der er

registreret to fugle (et par) og en påbegyndt rede. I det følgende gives en kort beskrivelse af de enkelte ynglelokaliteter i 2020.

Hals Nørreskov: Den skadede unge fra 2019 ses på lokaliteten frem til 4/6, hvor den ses i en noget ynkelig forfatning for sidste gang i en lang periode, men i løbet af efteråret registreres den igen flere gange. Den er let genkendelig pga. den skadede vinge. Ungen opholder sig formentlig på lokaliteten hele året.

Parret, som består af de samme fugle som i 2019 (hvor en ny adult han overtog efter den gamle han, som døde i efteråret 2018), bygger en ny rede i en rødgran 10 m fra reden i 2018. 3/6 ringmærkes en han-unge 54 dage gammel. Under byttedyrsindsamling 9/7 og 12/8 ses parret og ungen fra 2020. Den primære føde er Fasaner.

Hals Sønderoskov: Parret er samme fugle som i 2019, begge med GPS-sender og mærket med DK-ringe. Hannen er ungen fra Høstemark Skov 2015 og hunnen er ungen fra Tofte Skov 2015. Parret bruger samme rede i en bøg som i 2018 og 2019.

7/6 farvemærkes en 55 dage gammel hun-unge. Ungen ses under byttedyrsindsamling 9/7 og 12/8. Primære byttedyr er Fasaner.

Høstemark Skov: Det gamle par bruger den samme rede i en rødelse som i 2019. Parret får for fjerde år i træk ingen unger (se under vildtkamera).

Tofte Skov NØ: Parret bruger samme rede i en skovfyr som i 2019. Parret lægger to æg, men får ingen unger. Begge fugle i parret er mærket med DK-ringe og er søs-

kende fra Hals Nørreskov.

Tofte Skov SV: Det nye par yngler for første gang og bruger den næsten nedstyrtede rede i bøg fra 2014, som udbedres betydeligt. Hannen er mærket med DK-ring og er derfor ungen fra Hals Nørreskov 2016. Hunnen er måske den gamle hun fra 2015. To hanunger farvemærkes og påsættes GPS-sender 3/7. Begge unger flyver fra reden og ses i området resten af året. Primær føde er tamhøns, som hentes i hønsefarm 3,4 km fra reden.

Udover de fem ynglelokaliteter er der faste Kongeørne på yderligere to lokaliteter i Vendsyssel: I den nordlige del af Jyske Ås er der frem til medio marts to Kongeørne. Den ene er en 6K hun (E13), som er "blyørnen" fra 2019 (se Nordjyllands Fugle 2019). Denne er dog sandsynligvis død, da den ikke ses senere og trods ihærdig søgning i hele området ikke er fundet. Denne er sammen med en 2K hanunge (E22), som er ungen fra Tofte Skov NØ 2019 med en GPS-sender, som ikke virker (siden efteråret 2019). E22 har mere eller mindre fast ophold på lokaliteten hele året.

I Store Vildmose ses i 2020 kun hannen (8K) ved redelokaliteten. Det er den samme han, som etablerede lokaliteten i 2015, ørnen er ikke mærket. Hunnen forsvandt i løbet af april-maj 2019 og er ikke set siden. Hannen har hele året, især i begyndelsen af yngleperioden, forsøgt at lokke en hun til. Hannen er især i februar-april set i guirlande-flugt over redelokaliteten og på vildtkameraerne ses hannen bygge på reden samt sidde og kalde fra reden.

Når man ser på havørnebestandens udvikling i Danmark, kan det undre én, at den danske kongeørnebestand næsten står stille, til trods for en god ungeproduktion. I mine øjne ser det ud til at der er "ugler i mosen". Der er kun to lokaliteter, hvor det ser naturligt ud. Både i Hals Nørreskov og Høstemark Skov er ynglefuglene gamle, mens der på de øvrige fem registrerede ynglelokaliteter sker/skete en foruroligende/unaturlig stor udskiftning blandt ynglefuglene, som f.eks. i Tofte Skov. Her er der siden 2005 og frem til 2020 forsvundet mindst seks ynglende ørne fra bestanden. Vi ved ikke, hvad der er sket med de seks ørne, men hannen fra 2015 blev fundet skudt. I Store Vildmose er der forsvundet (døde?) to ynglende hunner i perioden 2016-2019.

E20 – endnu et dødsfald i 2020

25/5 om aftenen bliver der set en Kongeørn på Gl. Toftegårdsvej 1300 m syd-for Blokhushvej (Hvidebro). Den kan ikke flyve og ender med at "løbe" ind i krattet. Jeg får af Peter Kristensen meldingen kl. 21:30. 26/5 kl. 10:30 finder vi (Peter Kristensen og jeg) ørnen siddende på en lille forhøjning lidt inde fra vejen. Den ser syg ud og begge vinger "hænger". Den indfanges let og gør ikke meget modstand. Den er tynd/spids, vejer kun 2050 g og virker syg. Ørnen er mærket af mig 3/6 2018 i Hals Nørreskov.

Jeg tager Kongeørnen med og sætter den i en voliere (se foto). Kl. 14:00 får den væske og lidt mad bl.a. vagtelindmad, men efter en times tid gylpes det op igen. Den sidder fortsat på en pind, men har det skidt. Kl. 21:30 tjekkes den igen, den har ikke spist noget og den tvangs-fodres derfor.

E20 sat i pleje – forgæves. Den døde senere pga. en svampeinfektion i luftvejene. Foto: Jan Tøttrup Nielsen.

27/5 kl. 05:30 har den det dårligt, den vil/kan ikke sidde og lægges på gulvet. Det gør den stadig kl. 7:00, men kl. 9:00 er den død.

Da Kongeørnen findes i et problemområde med bl.a. giftudlægning, får jeg den røntgenfotograferet for derefter at blive sendt til DTU for nærmere undersøgelse af dødsårsag. Røntgenbilleder viser ingen tegn på vold/fragmenter, og undersøgelser på DTU viser ingen tegn på gift. Konklusionen fra DTU er at Kongeørnen er død af en kronisk svampeinfektion med *Aspergillus fumigatus* i respirationsorganer og med spredning til andre organer. Der påvises ingen tegn på fugleinfluenza. Dette er nu den tredje Kongeørn, vi har fået undersøgt, som viser sig at være død af en svampeinfektion i luftvejene.

Konkurrence mellem Kongeørn og Havørn – foreløbige resultater

Jeg er interesseret i at se, hvilken indflydelse de to store ørnearter har på hinanden. Topprædatorer, der er generalister, vil uundgåeligt konkurrere med hinanden, og her er der en oplagt mulighed for at se, hvor stor konkurrence der er mellem Kongeørn og Havørn, bl.a. omkring føde, men også yngelhabitat og tolerancen over for hinanden.

Der er stor forskel på, hvad de enkelte par af både Kongeørn og Havørn lever af, afhængig af lokaliteten og af de enkelte individer. Først og fremmest afhænger det af hyppigheden af de enkelte arter af byttedyr på lokaliteten, men også tilgængeligheden af arterne spiller en stor rolle, og noget tyder på, at nogle individer specialiserer sig mere eller mindre i enkelte byttedyrsarter.

Der er nu (2003-2020) indsamlet 2275 byttedyr fordelt på mindst 82 arter hos Kongeørn (syv lokaliteter) og 454 byttedyr fordelt på mindst 49 arter hos Havørn (seks lokaliteter). Undersøgelsen dækker kun yngletiden, dvs. fra februar til september-oktober. Føden i vinterperioden (udenfor yngletiden) er givetvis en noget anden, da

artssammensætningen er noget forskellig i fouragerings-områderne. Desuden lever begge ørne især om vinteren af ådsler.

Foreløbig er de mest interessante data fra området Lille Vildmose, hvor der i 2020 yngler to par Havørne og tre par Kongeørne. Her er et område på ca. 73 km², hvor begge arter lever og finder/fanger deres føde. Havørnen fouragerer også en del ved kysten/havet ud for Lille Vildmose, mens Kongeørnen stort set ikke kommer uden for ovennævnte område.

Udover ynglefuglene er der i perioder flere ikke-ynglende individer af begge arter i området (Havørn op til 12, Kongeørn 1-3).

I Lille Vildmose er der registreret 666 byttedyr fordelt på mindst 64 arter hos Kongeørnen og 177 byttedyr fordelt på mindst 21 arter hos Havørnen. De eneste byttedyr, der ikke overlapper, er fisk, som kun er fundet ved Havørnen. Byttedyrsoversigten viser, at de to arter fouragerer meget de samme steder og har mange fælles byttedyr (Fig. 1). Generelt tager Havørnen større byttedyr end Kongeørnen, mens Kongeørnen formår at tage byttedyr, som er hurtigere. Kongeørnen er en mere effektiv jæger og har derved et større spektrum af byttedyr. Det, der hovedsagelig gør, at de to arter i Lille Vildmose fouragerer på mange af de samme byttedyr, er, at der pga. habitatet er mange byttedyr (især fugle), der er knyttet til vand. Dette gør, at der i Lille Vildmose i nogen grad er en konkurrence om byttedyrene. 2020 er det første år med tre par Kongeørne og to par Havørne. Der kan måske være et par Havørne mere, men så er der også fyldt op. Det blev i år til to udføjne unger hos Kongeørnen (et

Så er jeg klar til byttedyrsindsamling – Tofte Skov NØ 2019. Af byttedyr ses bla. Vildsvin (gris), Rådyr (lam), Pindsvin, Hare, Krikand og Skovhornugle. Foto: Jan Tøttrup Nielsen.

kuld) og tre udføjne unger hos Havørnen (to kuld), dvs. at der er ti ynglefugle, deres unger (i 2020 fem) og eventuelle ikke ynglende individer, der fouragerer i samme område. Dette har uden tvivl stor indflydelse på byttedyrenes adfærd og levevis i området. Prædation har indflydelse på antallet af individer for de arter, det går ud over, men bare tilstedeværelsen af de store topprædatorer har også indflydelse på byttedyrsbestanden, da det stresser dem voldsomt, og mange opgiver at yngle eller flytter. Dette medfører, at antallet af byttedyr både direkte og indirekte påvirkes af tilstedeværelsen af de to arter, hvilket betyder at der bliver færre byttedyr, jo flere ørne der er. Et godt eksempel er f.eks. skarvkolonien ved Tofte Sø, som i 2002 var på 4043 par og i 2020 på kun 186 par. Læs mere om det andetsteds i årbogen.

Det interessante er, om en af arterne klarer sig bedre end den anden i konkurrencen.

I de følgende år fortsætter indsamlingen af byttedyr, men jeg vil også undersøge byttedyrenes bestandsudvikling i området samt se på, hvordan de to arter fordeler sig i området som ynglefugle, og hvordan reproduktionen er. Fokusområdet vil fortsat være Lille Vildmose, da det endnu er det eneste sted, hvor begge ørnearter yngler og fouragerer i det samme område. Det forventes dog, at der inden for få år vil etablere sig ynglende Havørne på to andre kongeørnelokaliteter.

Vildtkamera ved kongeørnereder 2020 – JTN HAC

På baggrund af gode erfaringer i de andre nordiske lande med kamera-overvågning af kongeørnereder foreslog vi i januar at afprøve dette på danske reder, blandt andet for at blive klogere på årsagen til manglende yngel i Høstemark Skov og andre problemer for parrene. Desuden ville det kunne bidrage til aflæsning af mærkede ørne (i det mindste se om de er mærkede eller ikke), se om der sker udskiftning fra år til år, samt bidrage til viden om ørnenes ynglebiologi (f.eks. æglægningstidspunkt, rugning, klækning og dødelighed blandt unger), fødevalg og mængde og i den forbindelse være med til at validere den traditionelle fødeundersøgelse.

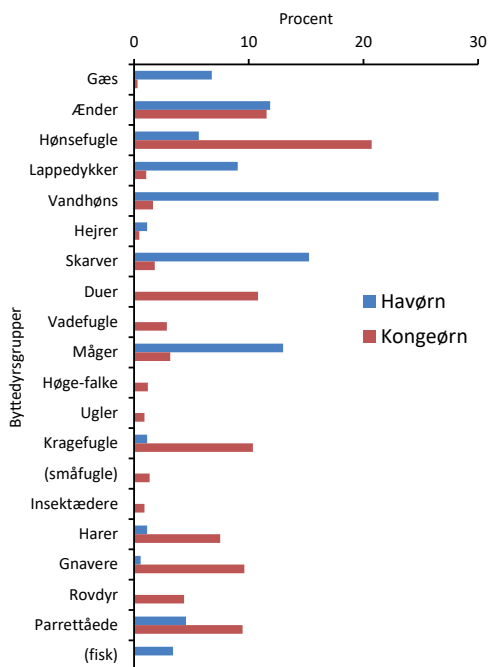

Fig. 1. Procentvis fordeling af byttedyr fordelt på 18 byttedyrsgupper fra Havørn 2015-2020 (n 177, mindst 21 arter fra to lokaliteter) og Kongeørn 2006-2020 (n 666, mindst 64 arter fra tre lokaliteter) i Lille Vildmose.

Art	Antal, kamera	Antal, indsamlet
Tamhøne	10	11
Fasan	2	3
Gråand		1
Huldue		1
Mårhund	1	1
Rådyr	1	1
Hare	4	4
Vandrotte	1	1
Ubestedte	3	
I alt	22	23

Tabel 1. Byttedyr registreret på kamera og indsamlet i reden Tofte Skov SV fra perioden 3/7-14/8 2020.

Med opbakning fra Aage V. Jensen Naturfond, DOF og Miljøstyrelsen blev der indkøbt fem vildtkameraer af typen, der tager fotos af eventuelle aktiviteter i reden – som blev sat til at tage et billede hvert fjerde minut. Alle opsættes i februar måned, to i St. Vildmose, et i Høstemark, et i Tofte NØ og et i Tofte SV. Det var planen at opsætte et kamera ved reden i Hals Nørreskov under ringmærkningen 3/6, men det var ikke muligt at placere kameraet så det fungerede (ingen egnede grene og reden vender mod syd).

De to kameraer i Store Vildmose blev taget ned 17/6, da der ikke var yngleforsøg. I Lille Vildmose blev to kameraer nedtaget 26/6, da der heller ikke var succes med ynglen i de pågældende reder, mens kameraet ved reden i Tofte SV fik nyt SD-kort og nye batterier 3/7. Desværre havde jeg sat opløsningen på billeder for højt, hvilket resulterede i at SD-kortene blev fyldt op for tidligt og ka-

meraerne med kun 4 batterier løber tør for strøm i løbet af april måned, hvorimod dem med otte batterier holder hele perioden. Alle kort var fyldte (eller batterier flade) på et tidspunkt mellem 3. april (Tofte NØ og SV) og 17. april (Høstemark). Der ses ikke på noget tidspunkt, at de gamle ørne reagerer på de opsatte kameraer. På flere lokaliteter var ynglefuglene allerede tilbage på reden få timer efter opsætningen. Der er indsamlet i alt 23.727 billeder. Herunder gennemgås de vigtigste observationer fra fotos fra de respektive reder.

Store Vildmose: Kameraerne har taget fotos og videoer ved to reder i perioden 27. februar til 17. april – i alt 3104 fotos og 3874 videoer. Da kun hannen er set frem til 27/2, blev der efter aftale med Naturstyrelsen besluttet at opsætte et kamera ved hver af de to reder. Allerede samme dag er der billeder af hannen på reden og frem til primo april bygger han på den ene rede. Hannen ses også på den anden rede, hvor han sidder og kalder. Der kommer ingen hun, og fra primo april ses hannen kun af og til frem til primo juni. Det mest bemærkelsesværdige er, at hannen kommer med flere stykker sort plastik til reden (se foto). Dette sås også sidste år, hvor der udover sort plastik også var en lys plastikpose. Dette fænomen er ikke tidligere beskrevet i litteraturen. Der ses flere andre fuglearter (og egeren) på reden bl.a. Bogfinke, Musvit, Husskade og Ringdue. På flere af billederne ses Ringdue hente redemateriale fra kongørnereden.

Høstemark Skov: Kamera har taget fotos i perioden 14. februar til 17. april 2020 – i alt 3104 fotos. Der er bygget meget på reden inden opsætning af kamera. Parret ses flere gange på reden i den første tid, og den 8/3 opfører hunnen sig, som om der er æg, dette er dog ikke tilfældet, og selv om der flere gange efterfølgende ser ud, som der lægges æg, ses der på intet tidspunkt æg, eller rester

Den enlige han fra Store Vildmose ankommer til reden med byggemateriale – et stykke sort plastik! Foto (dette og næste side): Jan Tøttrup Nielsen & Hans Christophersen (vildtkamera).

Tofte Skov NØ: Den yngre han inspicerer redens indhold sammen med hunnen, der vender æg inden rugningen fortsætter.

af æg i reden selvom hunnens adfærd tyder på æglægning. Hunnen kan have "smidt" æg udenfor reden.

Tofte Skov NØ: Kamera har taget fotos i perioden 14. februar til 3. april – i alt 5446 fotos. Der er livlig aktivitet fra første dag. Hannen pynter reden flittigt og fra 18/2 ses begge fugle på reden. 20/2 overnatning på reden. Der bringes fortsat flittigt redemateriale. 24/2 er en fugl på reden natten igennem og dagen efter ses første æg i reden. Herefter ruges og ofte ses to fugle på reden. Den 2/3 (seks dage efter det første!) ses to æg i reden. Rugning fortsætter helt normalt frem til 3/4, hvor SD-kort er fyldt. Under nedtagningen af kameraet ses ingen spor af unger. Hvad der er sket ved vi ikke.

Tofte Skov SV: Kamera har taget fotos i to perioder: 15. februar til 3. april – i alt 3461 fotos og 3. juli til 14. august – i alt 3005 fotos. Desværre har kameraets fokus i første periode været fejllindstillet, hvilket betyder at en del aktivitet er foregået delvist uden for fokus. 9/3 ses noget overraskende en adult Havørn på redekanten – på et tidspunkt, hvor reden er tom. Først fra 22/3 ses hunnen ret fast på reden. I perioden ind til da frekventeres reden ofte af småfugle (Spætmejs, Musvit, Blåmejs, Sumpmejs) samt også Solsort, Huldue og Ravn. De finder tilsyneladende materiale til egne reder. Det ophører her efter. Første æg lægges 25/3 (måske 24/3) og det andet lægges 28/3. I perioden frem til sidste foto (3/4) ruges. Æglægning sker ret sent, hvilket passer med, at parret yngler for første gang, og hannen kun er 5K. Således lægges første æg en måned senere end hos de mere erfarne fugle i Tofte NØ. Ved senere ringmærkning af unger vurderes det, at den ene unge er cirka en uge længere fremme i fjerudviklingen end den anden, hvilket er helt normalt. 3/7 bliver kameraet forsynet med nyt kort og batterier i forbindelse med ringmærkning og påsætning af GPS-sender. Desuden bliver kameraets fokus

rettet til, så alt i reden nu kan følges. Den 17/7 ses den sidste unge på reden for sidste gang, og hunnen ses på reden 20/7 for sidste gang. Herefter frekventeres reden atter af en række småfugle som Spætmejs og Løvsanger foruden et besøg af en Huldue. En af de væsentlige opgaver for kameraerne var registrering af byttedyr for at validere den traditionelle fødeundersøgelse og se hvor mange byttedyr, der leveres og hvor ofte. På vildtkameraet blev der registreret 22 byttedyr på 14 dage. Ti (45%) af disse er høns. JTN tømte reden for byttedyr 3/7 og indsamlede rester igen 18/8. I tabel 1 gives en oversigt over byttedyr indsamlet traditionelt og fra kameraet.

Fremtiden

Det bliver spændende at følge de danske Kongeørne i de kommende år. Vi fortsætter med overvågning med vildtkamera og indsamling af andre data og vil løbende analysere resultaterne. Vi afventer fortsat resultaterne af DNA-materialet af de ynglende Kongeørne, som vil give et indblik i herkomsten og udskiftningen i bestanden. Ringmærkningen viser en noget bekymrende udvikling i udskiftningen af ynglefugle og i pardannelsen, hvor vi nu med sikkerhed ved at et af parrene (Tofte Skov NØ) er søskende. Dette indikerer at indavl kan blive et problem for den danske kongeørnebestand.

Vindmølle-opsætning tæt ved nuværende og kommende mulige ynglelokaliteter skaber også problemer. Selv om vindmøller er blevet stoppet ved f.eks. Hals Nørreskov, arbejdes der fortsat på at få dem opsat. Ved Store Vildmose er der lige nu en sag i gang om opsættelse af fem store vindmøller i Kongeørnens fourageringsområde. På lokaliteten Overgård er der nu opsat flere store vindmøller – bl.a. tre i skoven, hvor de ynglede i 2008 og 2009.

Fuglegruppen DN-Mariagerfjords arbejde og opnåede resultater

Af Peter Ulrich Toubøl

I starten af november 2018 mødtes fem meget forskellige ældre mænd en aften hos mig i Mariager. Det blev starten på Uglegruppen, som senere fik et F foran. Forud havde jeg skrevet et par læserbreve til de lokale aviser samt udsendt et nyhedsbrev til de lokale medlemmer af Danmarks Naturfredningsforening. Ideen var, i første omgang, at hjælpe Natugler til bedre boliger, men ret hurtigt begyndte vi også at bygge og opsætte redekasser til Tårnfalke, Allike, Huldue, Hvinand, Mursejler, mejser m.v. Så et i starten overskueligt projekt, som blev startet under sloganet "Uglerne tilbage til kirkerne", og som skulle have været i et års tid, lever i bedste velgående på tredje år. Vi er i dag syv aktive "gamle gnavne pensionister", som stadig løbende får henvendelser fra folk, som har hørt og læst om gruppen, og som ønsker, at vi skal komme og opsætte en uglekasse.

De første kasser byggede vi i 24 mm krydsfiner, som vi malede mørkegrønne med et fint DN-logo og kassenummer på. Siden er vi, ved hjælp af et lille lokalt savværk, gået over til umalede kasser af 25 mm douglasgran, hvor DN-logoet er brændt ind i træet. Pengene til materialer, stige og værktøj henter vi bl.a. hos Veluxfonden. Alle i gruppen arbejder gratis, og vi lægger selv bil og brændstof til, for glæden ved arbejdet, vores sociale arbejdsfællesskab, kontakten med de mange fugle- og naturglade mennesker samt resultatet af vores indsats, er det hele værd.

Vi har indtil nu bygget omkring 60 uglekasser, 40 tårnfalkekasser og 20 huldue/allikekasser. De fleste er sat op sammen med ca. 15 kasser, som folk selv havde købt, men ikke havde været i stand til selv at opsætte. I foråret 2020 kørte vi rundt for at finde ud af om de kasser, vi havde opsat året før, var blevet beboet. Til det formål købte vi en 8 meter lang teleskopstang, hvorpå vi monterede et lille videokamera. Til vores store overraskelse var der allerede rugende fugle med æg og unger i ca. 60% af de undersøgte ugle- og tårnfalkekasser. Heraf også et sløruglepar i en natuglekasse opsat lidt vest for Mariager.

Vi har også været involveret i et samarbejde med Hobro Golfklub, som gennem de sidste par år har arbejdet meget for at lave en naturvenlig golfbane. Her lavede vi et projekt i december 2019, hvor børn af golfspillere samlede 24 af vores byggesæt til mejse og musvitkasser. De blev efterfølgende sat op af børnene, og da vi i foråret 2020 undersøgte kasserne med vores lille mikro videokamera, var der ynglende Blåmejser, Musvitter og Skovspurve i samtlige kasser. Dette skete på trods af, at der ikke var registreret mejser og Musvitter ved vores tidligere screening af banen, og på trods af, at banens bevoksning for det meste består af mindre nyplantede træer og buske. Så konklusionen må være, at der er stor mangel på egnede redekasser til hulrugende fugle, og at det nytter at hjælpe dem.

Så på alle måder har Fuglegruppen været en stor succes-

Opsætning af uglekasse nr. NU 60, Sem Hede, 19. oktober 2020.
Foto: Peter Toubøl.

historie på trods af, at vi ikke er de store ornitologer. Kun to af os var fra starten medlem af DOF. I dag er vi alle særdeles fugle- og naturinteresserede, og bliver stadig klogere på fuglenes liv. Så både DOF og DN har fået nye medlemmer, og DN's renommé er blevet styrket betydeligt igennem vores arbejde, som er blevet refereret flere gange i mange aviser og DR1's 'Ugens Vejr'. Vi kan derfor kun opfordre andre til at gøre det samme i andre kommuner. De hulrugende fugle venter på jeres indsats.

Fakta: Gruppen består i dag af syv pensionister i alderen 65-76 år. Arbejdet foregår i Søren's lille uopvarmede værksted, som vi har udvidet med en mindre åben trælast lade. Alligevel står vi ude under åben himmel, når vi saver de lange brædder op. I corona-året 2020 mødtes vi 62 gange, men mange gange var vi kun tre mand. I 2020 var der ynglende ugler i 18 ud af 30 undersøgte kasser (60%) og ynglende Tårnfalke i 13 ud af 21 (62%). Den største yngletæthed af Natugler er ved Mariager, hvor vi registrerede fire ynglende ugler med en indbyrdes afstand på 1 km. Den hurtigste registrerede indflytning skete bare tre dage efter opsætningen af en tårnfalkekasse. Alle data om, hvor kasserne er opsat, opsætningshøjde, naturforhold og observation af æg og unger, læser vi ind i en database og resultatet vises i Google Earth. Fremover vil vi også sætte dem ind i DOFbasen. Se meget mere på vores hjemmeside, hvor der også er kort, foto, videoklip m.v.: www.mariagerfjord.dn.dk/vi-arbejder-med/fuglegruppen-dn-mariagerfjord/. I starten byggede vi ofte kasserne efter minimumsmålene, i dag er de bygget efter idealmålene. Vores nyeste passion er at sætte tårnfalkekasser op på gamle transformatorårne, ligesom vi bygger både slørugle- og kirkeuglekasser til både ind- og udvendig opsætning. I sommeren 2020 modtog vi Mariagerfjord Kommunes Natur- og Miljøpris.

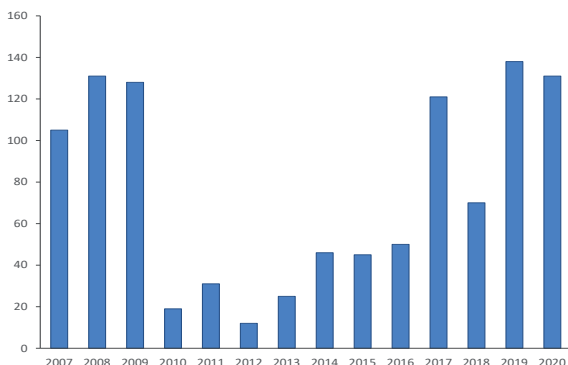
Flere års god udvikling for den nordvestjyske sløruglebestand

Tekst og fotos: Lars Smith

At Sløruglen igen er udbredt i Nordvestjylland er et nyere fænomen. Siden 1930'erne gik arten tilbage, og omkring 1990 var der kun enkelte ynglepar tilbage i Thy og på Mors. Efter et foredrag med Klaus Dichmann under BFN's naturskole i Doverodde med over 100 tilhørere kom der gang i opsætning af uglekasser, og snart gik det fremad for arten.

I 2005 var der en pæn bestand i området, men et par hårde vintre i 2009 og 2010 betød, at bestanden kollapsede, så der atter kun var få ynglepar – især på Mors. Siden da er antallet steget markant, og her i starten af 2021 må Sløruglen, trods mange dødsfald i starten af året kaldes lokalt ret almindelig i Nordvestjylland. Alene på Mors ynglede der i 2020 40 par.

I de senere år har jeg gennem ringmærkningsarbejdet fulgt den nordvestjyske sløruglebestand ganske tæt, og disse års ringmærkningstal giver et klart billede af en positiv udvikling, om end Nordvestjysk Ringmærkningsgruppes svingende indsats tilfører en vis bias til tallene. Det er trods alt frivilligt arbejde.

Figur 1. Slørugle nymærkninger i Nordvestjysk Ringmærkningsgruppe 2007-2020. Som det tydeligt fremgår af mærkningstallene er sløruglebestanden stærkt svingende.

Figur 1 viser variationen i antal nymærkede primært slørugleunger, idet meget få voksne fugle ringmærkes.

Af tabellen kan man tydeligt spore en pæn stigning i antallet af fugle i perioden 2010 til 2020. Stigningen skyldes primært milde vintre men afspejler også lidt smågnaverbestandens tilstand, hvor der i 2017 var særdeles mange mus.

Hvorfor så det voldsomme fald fra 2009 til 2010? Her har den særdeles kolde vinter med tre måneders snedække fra 20. november 2009 og frem til marts 2010 haft en alvorligt negativ indvirkning på vore Sløruglers muligheder for at finde føde.

Selv få dages koldt vejr med hårdt isdække kan give et indhug i sløruglebestanden. Eksempelvis fik jeg selv efter en lang pause i genmeldingerne en hel lille flok af disse her i februar 2021, hvor vejret pludselig var ugunstigt for Sløruglernes fourageringsmuligheder, og der bliver da fundet døde fugle rundt om på markerne. Disse smukke ugler mangler desværre i udtalt grad evnen til at opbygge fedtdepoter, så der går ganske få dage uden mad, før sløruglerne er meget trætte og udmagrede.

Hvorledes breder sløruglebestanden sig så atter efter hårde vintre? Ja her har ringmærkningen stor betydning for vores viden. De fleste unger slår sig ned på gårde inden for en radius af ca. 20 kilometer, mange tættere på end dette, hvis der er ledige territorier og kun ganske få fugle drister sig til at trække langt væk i deres søgen efter et nyt levested.

I 2014 havde jeg en spændende oplevelse med en Slørugle ringmærket i Vester Hvidbjerg på Mors, der blev fundet død i Sverige, hvor Sløruglen er en meget sjælden art.

Det var Annica Mattsson, der 4. november 2014 fandt den ringmærkede Slørugle død i et hestetrug på en gård nord for Varberg i Halland. Ringen kunne afsløre, at uglen var ringmærket tre måneder tidligere, 24. juli 2014,

◀ Ringmærkning og vejning af Slørugler.

Færdigproducerede sløruglekasser. ▶

som redeunge i et kuld på seks unger, nær Karby på det sydlige Mors. I lige linje er der omkring 220 km mellem de to lokaliteter. Hvis Sløruglen fløj den direkte vej, fløj den mindst 100 km over åbent hav. Det er ret usædvanligt for Slørugler, og ugler generelt, med undtagelse af Mose- og Skovhornugle som er regulære trækfugle, og som vi ofte ser komme trækkende ind mod Hanstholmknuden en efterårsdag.

Faktisk er ovenstående sløruglepar i Vester Hvidbjerg ikke blot skyldige i at producere unger med udlængsel. Den ene forældrefugl, hunnen i parret, er faktisk en af de ældste, jeg har kendt i området. Denne fugl blev før den slog sig ned på Sydvestmors ungemærket af Søren K. Hansen i Blåbjerg ved Henne i Sydjylland og har som ung slået sig ned i Vester Hvidbjerg, hvor den også endte sine dage 11 år, 9 måneder og 9 dage efter at den blev mærket. Fuglen blev dræbt mod ledninger 8 km fra sit ynglested og 117 km fra sit oprindelsessted.

De mange uglekasser i Nordvestjylland er som antydnet øverst i artiklen ikke kommet af sig selv. Nogle kasser er sponsoreret af DOF, men de fleste er sat op på privat

initiativ. En af dem, der virkelig har bygget mange kasser til gårdene rundt om på Mors, er Jens Møller fra Nykøbing – det er ikke småting af timer, han har lagt i projektet. Selv bygger jeg naturligvis også kasser til folk fra området, der meddeler, at de har Slørugler på deres ejendom. Det er et stort arbejde at bygge en ordentlig kasse for siden at køre ud med stiger og værktøj for at hjælpe lodsejere med at få den kasse, de ofte får foræret, sat op. Nogle gårdejere vil gerne betale for kassen, og så er det rart at få 250 kroner til materialerne til en ny kasse, men jeg fører ikke regnskab og har ikke orket at søge fondsmidler til projektet. Den store udgift vil altid være tiden og de mange kørte kilometer med trailer og stiger.

Folk er langt hen ad vejen stolte over at være ugleværter, og jeg får stort set kun positiv respons, når jeg kommer rundt. Dette til trods for at mange uglepar faktisk på sin vis kan være en gene, hvor de bor, selv om de selvfølgelig er enormt effektive til at holde musebestanden nede på værtsgårdene. Parkerede biler lige under en uglekasse er ikke en god ide, idet uglernes klatter kan være hård kost for bilens blanke lak.

Hvilken uglebestand er det så, vi har i Nordvestjylland? Ja, jeg vil kalde den blandet dansk landrace, idet det typisk ikke er klare hverken *Tyto alba guttata* eller *Tyto alba alba*. De første er mørke og de sidste lyse. I år med meget fåtallige ynglepar af den nok oprindelige *guttata* er der kommet et ikke uvæsentligt islat af *alba*-gener i vores lokale bestand, og meget hvidbrystede eksemplarer er ikke et sjældent syn, om end de mørkere især mellemformer er det mest almindelige.

De kommende år håber jeg at få dels mere tid til, men også mere hjælp til at få monitoreret og aflæst flere af de allerede ringmærkede Slørugler i Nordvestjylland og derigennem få et mere solidt datasæt.

Til slut vil jeg gerne opfordre nordvestjyske læsere, der er ugleværter og måske ikke selv magter at bygge en egen kasse til fuglene, om at tage kontakt. En tilsvarende opfordring skal lyde til ugleværter, der ikke i forvejen deltager i ringmærkningsprogrammet.

Hvis du har et kuld slørugleunger og gerne vil have dem mærket, så de kan følges, ja så skriv et par ord til Lars Smith – hojrisvej2@gmail.com.

Natravns vinterkvarter fundet ved hjælp af lysloggere

Af Lars Bo Jacobsen

Natrabnebestandene er gået tilbage i flere europæiske lande. Årsagen kan være ødelæggelse af deres ynglehabitat, reduktion af føde, men også ændringer i habitatene på deres trækruter og i deres vinterkvarteret kan spille ind. Natrabnen overvintrer i Afrika, men der var en meget begrænset viden om, hvilke trækruter de benyttede, rasteplasser (stopover sites) og selve overvintringsområderne i Afrika. Det er en viden, der er nødvendig for at forstå artens habitatkrav udenfor yngleområdet og eventuelle problemer i deres habitater på trækket og i overvintringsområdet.

For at finde Natrabns trækruter og vinterkvarter, lavede Center for Makroøkologi, Evolution og Klima, Danmarks Naturhistoriske Museum, Københavns Universitet et projekt, hvor vi satte lyslogger på 24 natrabnehanner i Tranum- og Hjardemål Klitplantager. Natrabnene blev fanget vha. playback, og de fik påmonteret en lyslogger som vejede 1,1 gram, foruden en ring. En lyslogger har indbygget et ur, en lysensor, et batteri og en computer der gemmer data om mængden af lys, og tiden for solopgang og solnedgang. Ud fra de oplysninger kan man beregne Natrabns position. Lysloggeren kræver ikke megen strøm, så batteriet kan holde i mere end et år. Modsat en satellitsender er den ikke i stand til at sende data, men lager det blot. Natrabnene måtte derfor genfanges, så lysloggerne kan tages af fuglene og informationerne downloades.

Da det især er hanner der kan fanges ved hjælp af playback, blev de få hunner vi fangede kun ringmærket. Vi genfangede syv hanner med logger efter de havde været en tur i Afrika. Det er en genfangstrate på 29%, som ligger lidt over de 20% genfangst man normalt får, når man fanger i en ringmærket population.

Data viste, at Natrabnene i efteråret i gennemsnit fløj (inklusive tid brugt på stopover sites, som er et område, hvor de har standset deres træk og rastet i mere end fem dage) 162 km/dag (variation 126-214), og om foråret 131 km/dag (variation 84-186). Stopover sites, blev i vores studie benyttet, når Natrabnene havde krydset større landskabelige "barrierer" som f.eks. Sahara. I efteråret stoppede de deres træk i det sydøstlige Europa/nordlige Afrika i 19 dage, i Sahel, Østafrika 16 dage, Centralafrika 13 dage. Om foråret havde de et stop i Vestafrika i 24 dage og i Nordafrika i 12 dage (alle dage gns.).

Nogle natrabnestudier har for øvrigt vist, at de også kan stoppe deres træk i nogle dage, inden de skal krydse en større barriere.

Natrabns overvintringsområder ligger i Den Demokratiske Republik Congo, Angola og det nordlige Namibia/Botswana. Dette var ny viden. Alle Natrabnene blev ringmærket i Danmark indenfor en cirkel på 65 km, men brugte vinteren flere hundrede kilometer fra hinanden. Et fænomen der er kendt fra lysloggerstudier af flere arter, der overvintrer i Afrika. Natrabnene tilbagelagde

Natrabn, Skagen, 13. september 2020. Foto: Erik Christophersen.

Natrvn under ringmærkning. Foto: Lars Bo Jacobsen.

16,636 km (variation 13,993-18,200 km) fra Danmark og til vinterkvarteret.

Natrvnens forårstræk fulgte en anden rute end efterårstrækket. Den tog en mere vestlig rute på forårstrækket i forhold til efterårstrækket, hvor Sahara krydses længere mod øst. Den mere vestlige rute om foråret har den fordel, at der blæser en stabil nordgående vind i Vestsahara, (fra det vestlige Nordafrika mod Sydeuropa), og den medvind er energibesparende for nordtrækkende fugle. I gennemsnit brugte Natrvnene kun 127 dage på deres ynglepladser i Danmark. De bruger hovedparten af året på træk og i deres vinterkvarter. Hos flere arter er forårstrækket hurtigere end efterårstrækket, da det er vigtigt at komme hurtigt frem til ynglepladserne og besætte

de bedste lokaliteter. Hos Natrvnen er der ingen forskel på tid brugt på forårs- og efterårstræk.

Vi publicerede resultatet i *Animal Biotelemetry*, hvor vi sammenlignede trækket for Natrvne med Mursejlere og Gøge. De er alle større insektædende trækfugle, der overvintrer i Afrika. Artiklen kan frit downloades fra *Animal Biotelemetry*:

Jacobsen LB, Jensen NO, Willemoes M, Hansen L, Desholm M, Fox AD, Tøttrup AP, Thorup K (2017): Annual spatiotemporal migration schedules in three larger insectivorous birds: European nightjar, common swift and common cuckoo. *Animal Biotelemetry* (2017) 5:4 DOI 10.1186/s40317-017-0119-x

Forlod ynglelok.	Ank. til Sahel	Forlod Sahel	Ank. til Cent. Afrika	Forlod Cent. Afrika	Ank. til Vest Afrika	Forlod Vest Afrika	Ankom ynglelok.
06-sep	06-okt	21-okt	28-okt	25-mar	31-mar	19-apr	08-maj

Tabel med gennemsnitsdatoer for afrejse fra Danmark, og ankomst og afrejse fra de forskellige steder i deres vinterkvarter, samt ankomstdatoen til Danmark det efterfølgende forår. Natrvnene forlod deres ynglepladser i Tranum- og Hjarde mål Klitplantage i september (gns.dato 6. september), og ankom til deres vinterkvarter i oktober/november (gns.dato 28. oktober). De blev i deres vinterkvarter i gns. 148 dage og startede deres træk fra vinterkvarteret mod Danmark igen i marts/april (gns.dato 25. marts) og ankom til Danmark i maj (gns.dato 8. maj).

Natrvn, Skagen, 13. september 2020. Foto: Knud Pedersen.

Hvad er der blevet af vores Kirkeugler?

Tekst og fotos: Lars Bo Jacobsen

Mange af de arter, der lever i tilknytning til landbrugsarealerne, er gået tilbage i de seneste årtier. Kirkeuglen, som er tilknyttet landbrugsarealerne, er også gået tilbage i antal i det meste af det nordvestlige Europa, inklusive Danmark. Her er bestanden tæt på at uddø. Kirkeuglen har været den almindeligste ugle i Jylland op til 1950-60'erne, men især fra 1970'erne er bestanden faldet fra måske 1000 par til 13 par i Danmark (Jylland) i 2020. Udover de 13 par var der 10 territoriehævdende/enlige Kirkeugler i 2020.

I 2020 var de 13 danske ynglepar fordelt med et par i Vendsyssel, syv par i Østhimmerland, tre par i Vesthimmerland, et par i Midtjylland og et par i Sydvestjylland. Dertil kommer der seks enlige Kirkeugler i Himmerland og fire enlige i resten af Jylland. Med ti par i Himmerland fortsætter landsdelen med at være en højborg for arten.

Jeg begyndte at studere arten i 1981. Dengang var der kendskab til 123 ynglepar i Nordjylland (Vendsyssel og Himmerland). Udover den bestand, var der også kendskab til godt 50 par i (det tidligere) Viborg Amt og omkring Randers. Nu her efter 40 år er der kun 11 par til-

bage i Nordjylland! Udover at registrere, hvor mange par der ynglede i Nordjylland, deres ynglehabitater, ynglesucces, ungeproduktion og dødsårsager, har jeg i perioden 1982-2020 ringmærket 453 Kirkeugler, især unger men også en del adulte. Det er tæt ved halvdelen af alle de Kirkeugler der er ringmærket i DK siden 1917, hvor den første blev ringmærket. Som en eventuel hjælp til bestanden, blev der af flere personer, opsat over 200-300 redekasser i løbet af nogle år, men redekasserne havde ingen betydning for bestanden. Tilbagegangen fortsatte – det var ikke mangel på redepladser, der var problemet.

I 2005-2009 startede et projekt med deltagelse af Københavns og Århus Universiteter, som havde det formål at opnå en præcis faglig forståelse, for hvad der forårsager Kirkeuglens tilbagegang. Under projektet blev der radiopejlet ynglefugle og udføjne unger for at undersøge deres habitat brug i løbet af året og finde de specifikke dødsårsager. Vi analyserede også de danske gemmelingsdata fra 1920-2002. Der blev også brugt yngledata fra Nordjylland tilbage fra 1981. Udenfor dette område, indgik der også data fra de fleste kendte ynglepar

Årstal	Unger pr. par	Unger pr. par med ynglesucces	Udføjne unger	Par med kendt yngleresultat
2020	1,9	2,5	15	8
2019	2,2	3,3	20	9

Tabel med oplysninger om ungeproduktionen i 2019-20. Der vises gennemsnit og antal af unger, der har forladt reden fra de par, hvor det nøjagtige antal udføjne unger er kendt. For at bevare en stabil bestand skal alle par i bestanden i gennemsnit producere 2,3 udføjne unger. I tallet 'Unger pr. par' indgår også tal for de par, der har et mislykket yngleforsøg. Tallet for 'Unger pr. par' er vigtigt, da de par, der har mislykket yngleforsøg, også er med i den pulje der skal producere 2,3 udføjne unger. I tallet 'Unger pr. par med ynglesucces', indgår kun tal fra par, der fik udføjne unger. I tabellen fremgår ikke forskellen på ungeproduktion fra par, som modtog foder i yngleperioden og de, der ikke modtog foder. Par der blev fodret, fik i gennemsnit 3,2 unger på vingerne mod 1,2 unger pr. par, som ikke blev fodret. Bortset fra et par fra Midtjylland, hvor yngleresultatet ikke er kendt, er alle unger produceret i Nordjylland.

i Danmark (Jylland), i alt oplysninger fra 263 lokaliteter, med over 1000 yngleforsøg.

Resultatet var, at hovedårsagen til tilbagegangen var fødemangel i yngletiden, hvilket betød, at de ikke fik unger nok på vingerne til at erstatte de vokse ynglefugle, der dør hvert år. Ungerne sulter, og der er en stor dødelighed af redeunger de første par uger, efter at æggene er klækket. Der er sket en signifikant tilbagegang i antallet af unger, der forlader reden. Derimod har den årlige overlevelseshastighed på 61% for ynglefuglene været stabil siden 1920.

At Kirkeuglerne manglede føde i yngletiden, hvor korn- og majsmarker o.l. gør mange fourageringsområder midlertidigt uegnede for Kirkeuglen, blev bekræftet via et eksperimentelt fordringsforsøg. Det øgede andelen af æg, der resulterede i udføjne unger fra 27% til 79%, hvilket støttede hypotesen om fødemangel. Forskergruppen foreslog derfor, at man kunne lave fodring af kirkeugleparrene indtil man havde fået etableret områder, der var egnede fourageringsområder for arten, f.eks. afgræssede områder eller områder, hvor man slog græsset, da Kirkeuglerne kun jager insekter osv. hvor græsset er under 10-15 cm højt. Dens føde består især af regnorme, biller og andre smådyr samt gnavere. En lidt speciel effekt ved fodringen er, at den nedsætter arbejdsbyrden med 41%, udregnet som den afstand de tilbage-lægger, når de jager. Enkelt sagt tager de den mere med ro og opholder sig også længere tid på de enkelte steder, de jager, når de får serveret ekstra føde.

Trods det, at der i de seneste 10 år er givet flere millioner til NGO-organisationer til etablering af områder, der kan gavne Kirkeuglernes fødemuligheder, er det ikke lykkedes. I dag er den danske kirkeuglebestand helt afhængig af at blive fodret, hvilket fremgår af de seneste ungetal fra 2019-20: Par der blev fodret, fik i gennemsnit 3,2 unger på vingerne mod 1,2 unger per par, som ikke blev fodret. Da det ser ud til at en systematisk fodring i yngletiden er en "absolut forudsætning for at den danske kirkeuglebestand skal kunne komme til at vokse uden tilførsel af nye fugle udefra", som det fremgår i et notat fra DCE – Nationalt Center for Miljø og Energi, skal man nok begynde at overveje, om det kan lade sig gøre at redde arten i Danmark, og hvor længe man skal fortsætte. Som det er nu, kan kun fodring redde de sidste Kirkeugler.

Kirkeuglen spreder sig kun over korte afstande, så vi kan ikke regne med, at der skal komme en indvandring fra Tyskland. I gennemsnit er spredningen for ungfugle på 22 km, de fleste findes 15-30 km fra redestedet. Der er indimellem nogle, der kommer længere omkring. De tre længste afstande, at dansk mærkede Kirkeugler har flyttet sig, er alle fra Nordjylland. Her fløj en ungfugl fra Gandrup, Vendsyssel til Hjarbæk Fjord (72 km). En ungfugl fløj i 2020 fra Terndrup til Lystrup, Århus (72 km). En adult fugl fløj fra Havbro, Himmerland til Ikast (76 km), den længste afstand en dansk Kirkeugle har tilbagelagt. Fra udlandet er der enkelte fund på 400-600 km.

Ynglefuglene på Krik Sandø

Af Thomas Bregnballe (Aarhus Universitet),
Ulf M. Berthelsen, Jens Jørgen Andersen,
Johan H.F. Castenschield, Lars Smith
& Arne Urvang

Krik Sandø fotograferet fra drone. Foto: Naturstyrelsen Vestjylland.

Ved Agger Tange har flere arter af sårbare ynglefugle fået en ny ø, og i øens første to sæsoner har de kvitteret positivt på den nye mulighed for at yngle i sikkerhed for hunde, ræve og andre firbenede prædatorer. Det var en halvø ved den nedlagte Agger Ny Havn, der tilbage i marts 2019 blev omdannet til en ny 2,4 ha stor ø. Naturstyrelsen Thy sørgede for, at 16.000 tons sand blev gravet væk, så landforbindelsen ind til tangen blev forvandlet til en 100 m bred og 1,5 m dyb rende. Øen blev ydermere omkranset af et flydetov, for at hindre ræve og mårhunde i at svømme over til øen.

Straks efter halvøen var blevet forvandlet til en ø, blev den taget i brug. I både 2019 og 2020 blev registreringer af ynglefugle foretaget, og der blev fulgt op med senere besøg i juni-juli for at tjekke fuglenes ynglesucces og for at ringmærke ynglende terner og deres unger.

I 2019 kunne det konstateres, at der på øen ynglede Gråand (1 hun på rede), Dværgterne (mindst 10 par), Fjordterne (50 par), Havterne (30 par), Klyde (3 par), Stor Præstekrave (1 par med unger) og Rødben (1 par) (se også Mardal et al. 2019). En af de Dværgterner, som ynglede på øen i 2019, var indvandret fra Fanø, hvor den var ble-

*Dværgterne, Krik Vig, 15. juli 2020.
Foto: Jens Kristian Kjærgård.*

*Åben sandet biotop på Krik Sandø, optimal for bl.a. ynglende terner.
Foto: Ulf M. Bertelsen.*

vet ringmærket som unge to år tidligere (se næste side). Estimerterne for antallet af ynglepar i 2020 fremgår af tabellen. Bemærk bl.a. det høje antal ynglende terner, og at øen allerede i 2020 var taget i brug af flere arter af ænder, vadefugle og måger, deriblandt fem par Sølvmåger. Fuglene har i begge sæsoner ynglet med høj succes, og både i 2019 og i 2020 blev et stort antal af terneungerne ringmærket. Det vurderes, at mindst 50 dværgterneunger blev flyvefærdige fra øen i 2020, hvilket er et overvældende godt resultat for en dansk dværgternekoloni. Vi konkluderer, at etableringen af denne nye ø yder et meget betydningsfuldt bidrag til at forøge Agger Tanges værdi som ynglested for kolonirugende kystfugle. Agger Tange var tidligere et meget benyttet ynglested for bl.a. terner. For Fjordterneerne gik det ned ad bakke fra 20-60 par i 1964-83 til 0-7 par i 1986-2015 og endda 0 par i de fleste år. For Havterne lå antallet i 1970'erne årligt på 100-220 par, men siden 1980'erne har antallet svinget mellem 10 og 185 par. Dværgterne har typisk ynglet i svingende antal med op til 40 par, dog blot 1-8 par i 2014-2018, indtil etableringen af den nye Krik Sandø. Den nyetablerede Krik Sandø har givet de trængte kolonirugende kystfugle en meget betydelig hjælpende hånd, og det bliver spændende at følge øens udvikling i de kommende år. For ternernes vedkommende har ynglesuccessen i de to første år ligget langt over normalen for danske ternekolonier, og på grund af terneungers store tendens til spredning fra deres oprindelseskoloni har Krik Sandø et stort potentiale for at bidrage til at opretholde ynglebestande på andre lokaliteter i Danmark. Et fortsat bidrag med nye rekrutter af terner til andre yngleområder vil dog formentlig komme til at kræve, at der i de kommende år sikres en fokuseret indsats med henblik på: a) at undgå, at rovpattedyr får adgang til øen (årlig udlægning af flydespærring), b) at hindre store måger og Stormmåge i at etablere sig som ynglefugle på øen, c) at forebygge tilgroning, og d) at gøre potentielle gæster opmærksomme på, at de ikke bør komme tæt på øen, ej heller gå i land (bl.a. bør der også sættes skilte, så personer der nærmer sig øen i kajak eller på paddleboards kan se, at de skal holde afstand og ikke gå

i land). Kan det lykkes at komme igennem disse forvaltningsmæssige opgaver/udfordringer, er der gode chancer for, at den nyetablerede ø også fremadrettet vil udgøre en attraktiv ynglelokalitet for ternerne. Vi glæder os over de første to fremragende ynglesæsoner og håber, at det qua en effektiv forvaltning vil lykkes at sikre opretholdelsen af de sårbare kolonirugende kystfugles høje ynglesucces i de kommende år. Vi kan anbefale, at interesserede aflægger besøg nær øen. Fra P-pladsen kan man med kikkert og teleskop få et fint kig over til øen. Øen benyttes således også af vadefugle og terner uden for yngletiden. Eksempelvis kan op til 700 Splitterterner og 300 Fjordterne ses raste på sandfladerne ved øen.

Referencer

Mardal, W., U.M. Berthelsen & A. Urvang 2019: Den nye ø ved Agger Tange, ynglefuglene i 2019. – Naturnyt 2019-2: 26-31.

Art	Antal par
Toppet Skallesluger	1
Knarand	3
Gråand	2
Strandskade	2
Klyde	25
Stor Præstekrave	3
Rødben	3
Hættemåge	15
Sølvmåge	5
Dværgterne	30-33
Fjordterne	50
Havterne	85
Splitterne	3

Tabel 1. Det estimerede antal ynglepar af kystfugle på Krik Sandø i 2020.

Projekt Dværgterne

Af Ulf M. Berthelsen & Thomas Bregnballe

Projekt Dværgterne i Danmark, der udføres under Institut for Bioscience ved Aarhus Universitet, har igennem en årrække ringmærket både voksne ynglefugle og unger. Formålet er at indsamle viden, der kan medvirke til, at vi i Danmark får en effektiv og vellykket forvaltning af denne trængte fugleart. I tillæg til den sædvanlige metalring fra Zoologisk Museum har projektet fra og med 2017 også anvendt grønne farve-ringe med en 3-cifret kombination af bogstaver og tal (alle startende med Y eller Z). I perioden 2017-2020 er der blevet farveringmærket i alt 329 voksne ynglefugle (næsten svarende til en tredjedel af den samlede danske ynglebestand) og 101 større unger i de tre geografiske regioner Sjælland, Jyllands vestkyst og Vadehavet.

Dermed kan fuglene nu aflæses ved reden ved hjælp af video- og/eller fotoudstyr og i felten på op til ca. 80 m, uden at det er nødvendigt at fange dem igen og igen. I kraft af farveringmærkningen er det således lykkedes at opnå et meget betydeligt forøget antal aflæsninger samtidigt med en reduceret forstyrrelse af fuglene. Alene i løbet af ynglesæson 2020 lykkedes det at identificere 170 forskellige (farve-) ringmærkede Dværgterner herhjemme.

Projektets hovedformål er først og fremmest relateret til indsamling af data i yngleperioden til belysning af:

- De voksne ynglefugles flytninger inden for og udvekslinger imellem de forskellige geografiske del-bestande samt ungernes spredning.
- Beregning af både ungernes og de voksne fugles overlevelse.
- De enkelte individers reaktion på forskellige beskyttelsesmæssige tiltag.

Fra og med 2019 har de to tyske ringmærkningscentraler Vogelwarte Helgoland og Vogelwarte Hiddensee, den hollandske Vogeltrekstation Arnhem og South African Bird Ringing Unit (SAFRING) – sidstnævnte i forbindelse med fangst af terner i Senegal – tilsluttet sig det danske farveringmærkningsprojekt. Det betyder, at Dværgterner i både Danmark, Tyskland, Holland og Senegal nu

bliver ringmærket med en metalring fra respektive ringmærkningscentraler og en grøn farvering tilhørende det nu nordvesteuropæiske projekt. Udlevering af ringe og besvarelse af aflæsninger/genfund for det samlede projekt administreres af Danmark, ligesom det danske projekt også deltager aktivt i feltarbejdet i Tyskland.

Farveringmærkningen bidrager ikke kun med meget betydningsfulde data til projektets ovennævnte hovedformål, men leverer også vigtige data til belysning af en række andre forhold. Som eksempel kan nævnes, at de første Dværgterner i Danmark blev ringmærket allerede i 1911, men at det først efter introduktionen af farveringe er lykkedes at opnå genfund fra artens vinterkvarter i Vestafrika: Guinea-Bissau (1), Senegal (1) og Mauretanien (2).

Det er ikke kun farveringmærkede Dværgterner fra det danske projekt, der kan iagttages ved vore kyster. Også i Polen (hvid), Storbritannien (gul eller blå) og Irland (grøn, første bogstav I eller A) bliver Dværgterner nu farveringmærket i større antal.

Aflæsninger af farveringmærkede Dværgterner har meget stor betydning for Projekt Dværgterne i Danmark og dermed for en vellykket forvaltning af denne sårbare ynglefugl. Fuglekiggere opfordres derfor til at holde ekstra udkig efter farveringmærkede Dværgterner.

Hvis muligt, vil det ofte være praktisk at fotografere den farveringmærkede fugl på afstand og derefter aflæse farveringens kombination på et forstørret billede. Er du i tvivl om, hvilken kode der er angivet på ringen, bedes du indsende hele billedet, således at vi selv kan undersøge det.

Enhver aflæsning tæller – som vigtig brik i det store puslespil! Aflæsninger og fotos af farveringmærkede Dværgterner bedes sendt til u.berthelsen@albifrons.dk.

Ulf M. Berthelsen & Thomas Bregnballe
Projekt Dværgterne i Danmark
Institut for Bioscience,
Aarhus Universitet, Kalø

Grøn Y8A - Dværgterne ringmærket som redeunge på Fanø, nu ynglefugl på Krik Sandø (fuglen omtalt i artikel om Krik Sandø side 48).
Foto: Ulf M. Berthelsen.

Terner og Klyder slog sensationelt lejr syd for Øster Hurup

Havterne, Ålbæk Havn, 18. august 2020.
Foto: Christian Andersen Jensen.

Af Anders Horsten

En kolossal overraskelse ventede ornitolog Søren Skriver, da han sidst i maj måned spadserede en tur langs Kattegatkysten mellem Als Odde og Øster Hurup. På en sandbanke ud for kysten havde en stor koloni af ellers fåtallige fugle slået sig ned for at yngle. En grundig optælling afslørede, at kolonien talte i størrelsesordenen 240 par Havterne, 16 par Dværgterne og ca. 95 par Klyde. Dermed var der tale om en af landets største kolonier af især førstnævnte i 2020.

Da sandbanken er en del af et Fuglebeskyttelsesområde, hvor Danmark er særligt forpligtet til netop at passe på terner og andre vandfugle, tog Søren kontakt til den lokale kommune, Mariagerfjord Kommune. Området er nemlig også et meget yndet badeområde, hvor mange turister opholder sig ude på sandbanken midt i fuglenes yngletid. Derfor foranledigede kommunen, sammen med Naturstyrelsen, opsætning af en række informationskilte langs kysten, der oplyste om de ynglende fugle. Kolonien optager kun den sydligste del af sandbanken, så håbet var, at der kunne være plads til både de sjældne fugle og badegæsterne. Heldigvis var sommeren 2020 usædvanligt kold og våd, så der var ikke det store ryk ind af badegæster.

Måske derfor lykkedes det også fuglene at få en del unger på vingerne. Desværre blev der ikke foretaget en egentlig optælling i området, men i perioden fra sidst

i juni registrerede Søren Skriver minimum 57 unger af Havterne og 43 unger af Klyde, hvilket indikerer en rigtig fin ynglesucces i kolonien.

Terner er kendte for at føre en nomadisk tilværelse og det er derfor ikke sikkert, at de vender tilbage til sandrevlen nord for Als Odde igen. Man kan dog håbe på, at de gentager successen i 2021, og at borgere og turister i så fald igen vil respektere fuglenes krav om fred og ro i den sårbare periode efter æglægning.

Som kuriosum kan nævnes, at mange turister opsøgte de lokale for at få udpeget kolonien. Desværre var den meget svær at se fra land uden teleskop, men det er positivt, at der også blandt badegæster er interesse for at opleve det særlige naturfænomen, som en stor ternekoloni er.

Den nye ternekolonis
placering ved Als
Odde, indtegnet på
ortofoto fra Styrelsen
for Dataforsyning og
Effektivisering.

Vadefuglene i Vesthimmerland – kan der gøres noget?

Af Gunnar Hansen

Følgende vadefugle yngler ikke længere i Vesthimmerland: Hjele, Tinksmed, Brushane, Engryle, Stor Kobbersnepe og Storspove. Klyde og Vibe er i tilbagegang, så vi risikerer snart kun af have en håndfuld arter af vadefugle tilbage som ynglende i Vesthimmerland. Skal vi nøjes med Lille og Stor Præstekrave, Dobbeltbekkasin, Strandskade, Rødben, Klyde og Vibe som ynglende vadefugle?

Der foreligger en "vadefugleværktøjskasse"¹ med tiltag i form af "ophør af dræning og ekstensiv græsning", men de virker jo ikke på en tilfældigt valgt lokal eng.

Jeg sætter nedenfor fokus på, hvad der realistisk kan opnås lokalt i Vesthimmerland. Det er nærliggende at forestille sig, at de vadefugle, som passerer og tidligere har ynglet her, kunne lokkes til at yngle her igen, hvis bare biotoperne genskabes, men så nemt er det jo ikke.

Engfugleprojekt med blålys

Der blev i 2010-2013 gennemført et engfugleprojekt under ledelse af AgriNord med deltagelse af flere nordjyske kommuner. Det erklærede formål var at skabe bedre yngleforhold for engfugle bl.a. med farvestrålende billeder af Brushane og Kobbersneppe. Effekten af projektet blev – og det gælder desværre de fleste naturprojekter – aldrig målt, men der er i hvert fald ikke efterfølgende blevet registreret Brushane og Kobbersneppe. Sandsynligheden for at tiltrække disse arter til strandenge i f.eks. Vesthimmerland er meget lille. Projektet tilbød gratis hegning af småarealer rundt omkring i kommunerne og har formentlig gavnet Vibe og Dobbeltbekkasin, fordi de yngler der i forvejen. Formidlingen af projektet postulerede generelt at gavne Kobbersneppe, Brushane, Gul Vipstjert, Vibe, Strandskade, Rødben og mange flere, hvilket jo er at stikke folk blå i øjnene.

Kan det lade sig gøre?

Trækfugle trækker som de plejer. Trækruterne ligger i generne. Der er dog observeret ændringer i trækmønstre og nye yngleområder er taget i brug, men det har enten drejet sig om et overskud af fugle fra gode biotoper eller om, at fugle har måttet forlade dårlige biotoper (*push-effekt*). Det er altså ikke nok, at et område kan tilbyde gunstige yngleforhold (ingen *pull-effekt*). Fuglene skal komme fra naboområdet med et overskud.

En granskning af himmerlandskortet viser en perlerække af strandenge langs Limfjorden og enge, der strækker sig langt ind i landet langs åerne Skals Å, Simsted Å, Lerkenfeld Å, Trend Å, Bjørnsholm Å (med Vilsted Sø), Halkær Å og Sønderup Å. Især udløbene i de brede ådale kunne tilbyde attraktive yngleforhold for vadefugle, hvis de blev vådere og ekstensivt græssede – under forudsætning af, at der er et overskud af fugle fra nærliggende yngleområder!

De Himmerlandske Heder strækker sig 10 km fra Vind-

1) Se f.eks. Miljøministeriet: Handlingsplan for truede
 engfugle, 2005 (med bidrag fra DOF).

[illegible]

Info-tavle fra det omtalte AgriNord-engfugleprosjekt.

blæs til Kyødale og burde tilsvarende kunne tilbyde ynglesteder for Hjejle, Storspove og Tinksmed, som foretrækker tørre biotoper på hede og klithede.

Prioritering af Vibe, Klyde og Storspove

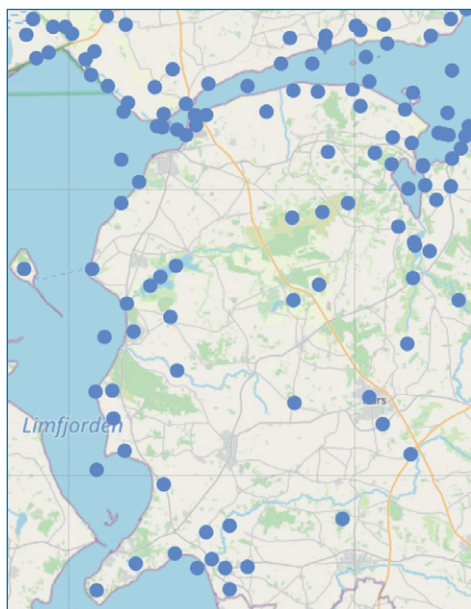
Det er omsonst at tiltrække Hjejen til Himmerland, da den nu er forsvundet fra Danmark. I 1970'erne yngede den ved Aggersund som det sidste sted i nærheden af Himmerland, men der findes ikke længere Hjejer med "genetisk tilskyndelse" til at yngle i Vesthimmerland. Tinksmed har en bestand på 100-125 par langs Vestkysten. Bestanden har stabiliseret sig som følge af intensiv habitatpleje især i Thy, hvor ca. 90% af bestanden yngler. Tinksmed kan kun forventes at brede sig til Vesthimmerland, hvis der er et overskud af fugle derfra. Brushane og Engryle skal understøttes ved de tilbageværende ynglepladser, ved f.eks. Vejlerne og den vestlige del af Limfjorden. Tilsvarende kan Stor Kobbersneppe kun forventes at brede sig – hvis det lykkes med gunstige vilkår at skabe et yngleoverskud – fra Vestkysten, Vejlerne, Vestsjælland, Møn og Saltholm. Bestandene af Engryle, Stor Kobbersneppe og Brushane er under hårdt pres i de naturreservater, hvor der sker en målrettet engfugleforvaltning, og de findes snart ikke uden for reservaterne.

Vesthimmerland må nok desværre vinke farvel til ynglende Engryle, Brushane, Hjeje, Stor Kobbersnepe og Tinksmid. Der er mere perspektiv i at målrette en kommunal indsats til gavn for Storspove, Klyde og Vibe, som alle er i tilbagegang, men trods alt yngler i enten nabolaget eller i selve Vesthimmerland.

Dobbeltbekkasin, Strandskade, Rødben og Stor Præstekrave er de vadefugle, som ser ud til at klare sig bedst langs Limfjordskysten i Vesthimmerland. De er ikke i tilbagegang her, men vil alligevel have gavn af flere våde enge.

Lokale projektmuligheder i Vesthimmerland

Vibe, Klyde og Storspove er i tilbagegang som ynglefugle, men ikke forsvundet helt, så der kan stadig gøres noget.

◀ DOFbasen, observationer af Storspove 1960-2020, dvs. overvejende lokaliteter med trækfugleobservationer, men ikke desto mindre lokaliteter med potentiale for at kunne tiltrække ynglende Storspove.

Klyden yngler fåtalligt, mens Viben stadig er ret talrig, men det forudsætter målrettet pleje, der sikrer en relativt høj vandstand på engene i ådalene. Storspoven ynglede på strandengene i Vesthimmerland i 1990'erne (Atlas II) og på De Himmerlandske Heder i 1970'erne. Den yngler stadig relativt tæt på – i Lille Vildmose, i Thy og på de midtjyske heder. Antallet af ynglepar har på landsplan ligget stabilt omkring ca. 500 i de senere år, så der kunne godt være et spredningspotentiale til De Himmerlandske Heder og til engene i de brede ådale ved Limfjorden, f.eks. omkring Vilsted Sø.

Ådalene i Vesthimmerland

Værktøjskassen med drænstop og ekstensiv afgræsning² bør tages i anvendelse også i Vesthimmerland, men med fokus på de nævnte arter, og store, uforstyrrede engområder må prioriteres. De mest oplagte engområder ligger ved Aggersborg (og engene mod nordvest til Vejlerne), Halkær Å/Sønderup Å, Lerkenfeld Å/Lilleå og Bjørns-holm Å/Vilsted Sø.

2) Se kommunens hjemmeside:
Vådområder (vesthimmerland.dk)

Storspove, Vilsted Sø, 15. september 2020.
Foto: Flemming Fragtrup.

Stor Præstekrave, Livø, 27. juli 2020.
Foto: Flemming Fragtrup.

Nørrekær Enge er totalt opdyrket i dag, så dette fugle-eldorado, som forsvandt i 1900-tallet, er nok gået tabt til landbrug og vindmølleproduktion, men potentialet er der, hvis den politiske vilje er der, til at skabe engområder på begge sider af Limfjorden og fra Aggersund helt til Vejlerne. Vesthimmerland og Jammerbugt Kommuner undersøger for tiden mulighederne for et mindre vådområde nord for Aggersborg med slyngning af Bjerre Å og lukning af drænen vest for vindmøllerne.

Vesthimmerlands Kommune gennemførte i 2016 et naturgenopretningsprojekt ved Lilleåen – et sideløb til Lerkelfeld Å – og kommunen og Limfjordsrådet har planer om et vådområdeprojekt ved Gørup Enge syd for Lerkelfeld Å. Der er potentiale til at skabe et sammenhængende område med våde enge ved Lovns Bredning, hvis de to projektområder bliver forbundet, og der er ikke langt til fugleområderne ved Simested og Skals Å.

Vesthimmerlands Kommune planlægger desuden et "helhedsprojekt" omkring Halkær Å i næsten hele åens længde med bl.a. lukning af drænen og delvis genslyngning af åen. Her er der et fint potentiale for Vibe, Klyde og Storspove. Området ligger tæt ved De Himmerlandske Heder, så Storspoven kan måske finde ynglemuligheder på både eng og hede. I et "helhedsprojekt" skal der dog også tages hensyn til landbrugets afvandingsønsker, hvilket kan lægge hindringer i vejen for våde enge til vadefuglene.

DOF har sammen med DN fremlagt et forslag til Grønt Danmarkskort, hvor ådalene og De Himmerlandske Heder udgør kerneområderne, se kort. En målrettet pleje med "værktøjskassen" vil både gavne vadefuglene og reducere frigivelsen af CO₂, og våde ådale med flere vandhuller vil gavne mange flere arter end lige vadefuglene.

◀ DOF og DN's forslag til fem kerne-naturområder i Vesthimmerlands kommune som et væsentligt skridt frem mod mere vild natur og større, sammenhængende naturområder.

1. Området går hele vejen på tværs af kommunen og ind i Aalborg Kommune fra Bjørnsholm Bugt til Halkær Bredning. Det omfatter Vilsted Sø, ådalene ved Bjørnsholm Å, Herredsbæk, Faldbækken, Engelstrup Bæk, Grønne Sande, De Himmerlandske Heder samt Rønhøj, Plovmandshøj og Gatten plantager og Navnsø. Udlægning af de våde enge vest og syd for Plovmandshøj Plantage og de øverste dele af Brusådalene ville gøre dette store område til et sammenhængende, meget varieret naturlandskab.

2. Trend Storskov knyttes sammen med Myrhøj og Uherehøje plantager samt den delvist fredede Trend Ådal og de fredede Hyllebjerger Bakker.

3. De unikke strandenge og engene nordvest for Aggersborg udgør sammen med den nordlige del af Nørrekær Enge vigtige våde og maritime naturtyper med en unikt fugleliv.

4. Den fredede Sønderup Ådal og hele Halkær Ådal knyttes sammen med Halkær Bredning og strandenge og kystskrænter omkring bredningen. (I samarbejde med Rebild og Aalborg kommuner)

5. Den fredede del af Lovns Halvø knyttes sammen med Lovns Sø og de kuperede områder øst for Hvalpsund og omkring Alstrup, den fredede Lerkelfeld Å helt til Skatskov og med Lilleådalene til Østerbølle.

Dværghejre set for første gang i mere end 50 år i Nordjylland

Dværghejre, Skagen, 7. juni 2020. Foto: Knud Pedersen.

Af Jens Kirkeby

En adult Dværghejre *Ixobrychus minutus* han blev søndag den 7. juni 2020 ved 15-tiden set ved Skarvsøen i Reservatet på Grenen af Michael Juul Nielsen og hurtigt meldt ud via DOFbasen. Han havde set den flyve lavt over rørskovens omkring stedet, hvor en Drosselrørsanger i en længere periode havde sangpost.

Knap en halv time senere ser Rune Søe Neergaard indtastningen på DOFbasen og melder Dværghejren ud på Zello – Skagen Birding. Hurtigt kom der folk til Nordstrandstiens lave udsigtspunkt, ca. midtvejs på Skarvsøen. Her blev der tålmodigt ventet i langt over en time, og nogle nåede endda at gå igen, inden hejren kl. 17:08 stille og roligt fløj lavt forbi på langs af søen til de tilbageblevne otte birderes højlydte jubel. Vi var to fotografer, som prøvede, men begge fumlede og missede fine skud af den usædvanlige fugl.

Dværghejren var et eksotisk og flot syn – med sin nat-sortede overside med ovale, skarpt tegnede, sandfarvede vingefelter, fødder langt bagud og et lyst gulligt næb

med orangerødt ved basis. Da gensesynet blev meldt ud på Zello, kom der sandelig gang i folk, og trafikken fortsatte roligt de følgende to dage, hvor fuglen lod sig se fint, både flyvende og siddende. Hannen ”paukede” – eller ”gryntede”, som nogen sagde – flittigt om aftenen og gennem de to følgende dage.

Fuglen blev sidst registreret sent om aftenen den 9. juni 2020.

På Xeno-canto (<https://www.xeno-canto.org/566142>), ligger en optagelse fra vestenden af Skarvsøen om aftenen den første dag.

Det er ikke mindre end 51 år siden, at der senest er fundet Dværghejre i Nordjylland – og den var død, 7/8 1969 Aalborg. Seneste levende fugl blev set i Hanstholm Vildtreservat 3/5 1964, altså for 56 år siden. Faktisk gælder seks af hidtil otte nordjyske fund døde fugle. Enten er de fundet døde eller blevet skudt. De skudte fugle stammer fra perioden 1865 til 1944. Arten er ikke tidligere truffet i Skagen.

Dværghejre, Skagen, 7. juni 2020. Foto: Christian Andersen Jensen.

Grøn Sanger (*Phylloscopus nitidus*) Ellekrattet, Skagen 27/5 2021

- en næsten finderberetning

Tekst og foto: Thomas W. Johansen

Det havde i lang tid været planen, at jeg skulle til Skagen den 27. maj 2020. Bare en halv dag for at hente min søn Frederik Johansen. Frederik var dette forår observatør og ringmærker på Skagen Fuglestation.

Forud for turen til Skagen opholdt jeg mig i familiens sommerhus i Ballum. Her havde jeg selskab af Troels Eske Ortvad. Da Troels sagde, at han gerne ville med en tur til Skagen, besluttede vi at køre derop den 26. maj, så vi kunne få en god morgen på Grenen den efterfølgende dag. Dette kunne lade sig gøre, da Simon S. Christiansen var så sød at låne os sit hus til at overnatte i.

Den 27. maj husker jeg som en fin morgen. Men dagens efterfølgende begivenheder har helt overtaget min hukommelse om, hvad der skete denne dag. Jeg havde nærglem, at Troels fandt en Buskrørsanger, som jeg både så og hørte, og Frederik måtte huske mig på, at det faktisk var en fin dag med både Nordlig Blåhals, Pirol og Biæder. Alle disse fine oplevelser blev nærmest slettet fra min hukommelse af den efterfølgende oplevelse.

Som alle morgener stod Rolf Christensen som chef for Grenen Fuglestation og dirigerede trækket over Grenen. Som så mange andre morgener forlod Rolf obsposten og begav sig rundt på en gang lusk. På Zello-gruppen 'Grenen Fuglestation' kunne man følge hans gang rundt i området. Kl. 7:27 meldte han om en Pirol højt over Sandormssporet, og kl. 7:46 meldte han om følgende: *"Så er der Lundsanger syngende midt i Ellekrattet nær P-pladsen med kort sang. Afvigende"* og kl. 7:48 en ny melding: *"Lundsanger syngende og set i Ellekrattet afvigende sang kort mærkelig"*.

Min dag startede ved Kabeltromlen, hvor jeg birdede sammen med Frederik og de øvrige ansatte på Skagen Fuglestation. Jeg var også den første mand på pletten, da Troels fandt en Buskrørsanger blot et par hundrede meter vest for Kabeltromlen. Omkring kl. 11:30 rullede ringmærkerne nettene ned og begav sig hjemad mod fuglestationen. Således meldte Frederik ud på Zello-gruppen 'Skagen Birding' kl. 11:56, at Lundsangeren var på plads i Ellekrattet.

Nu var det vist min tur til at få Lundsanger på årsartslisten. Så jeg pakkede sammen og begav mig ned til P-pladsen, hvor jeg først læssede alt mit udstyr ind i bilen.

Ved siden af min bil holdt Jørgen Munck. Jeg stoppede op og sludrede med ham. Munken havde en el-folde cykel, som jeg interesserede spurgte ind til, og som han velvilligt demonstrerede, og rådgav omkring. *"Køb ikke en med smalle hjul så kan man ikke køre i sand"*, var et af de mange gode råd, jeg kunne tage med mig. Da samtalen lakkede mod ende, og jeg sagde, at jeg lige ville ind for at se Lundsangeren, fortalte han, at den sad fint helt ud til stien. Den var nem. Men da jeg spurgte, om han ville med ind for at se den igen, takkede han pænt nej tak.

Ganske rigtigt, præcis som Munken havde sagt, så sad Lundsangeren helt ud til stien og sang. Den sang ikke konstant, men med længere pauser mellem stroferne. Det

var tydeligt at høre, at sangen var kort, som Rolf havde påpeget i sine udmeldinger. Men det triggede ikke nogen mistanke hos mig. Jeg har før hørt underlige variationer i Lundsangerens sang. Så det studsede jeg ikke yderligere over. Det var først, da jeg hørte den kalde, at min mistanke blev vakt. Kaldet syntes længere end Lundsangerens og flertonet. Jeg blev lidt forbavset over kaldet, og tænkte på de Grøn Sangere jeg havde set, hørt og bøvlet med i Goa (Indien). Nu blev jeg ivrig for at se fuglen. Der gik ikke lang tid, før jeg fandt den fouragerende i løvet helt ud til stien, der går gennem Ellekrattet. En hurtig gennemgang af de feltkarakterer, jeg kunne huske, og som jeg tænkte, at det måtte være væsentligt at få styr på, blev gennemgået: Gul strube og øverste del af brystet (næsten a la Skovsanger), frisk-grønne yderfaner på svingfjer (også a la Skovsanger), dobbelte vingebånd og et generelt blegt indtryk sammenlignet med, hvordan jeg opfatter en Lundsanger. Alle min indtryk af fuglen pegede mod Grøn Sanger. Hvad gør man så? Hvorfor er det kun mig, der tænker denne tanke, at det ikke er en Lundsanger men en Grøn Sanger. Det skal senere i forløbet vise sig, at jeg trods alt ikke er den eneste, der har tænkt Grøn Sanger, men det kommer jeg tilbage til.

Jeg var gået ind i Ellekrattet fuldstændig uforberedt på, at der kunne vente mig en overraskelse. Jeg skulle bare ind for at nyde en årsart. Jeg havde hverken kamera eller mikrofon med. Jeg overvejede mine muligheder og besluttede, at fuglen nok også ville være på plads de kommende par timer. Jeg besluttede mig for at hente Frederik på Skagen Fuglestation i Det Grå Fyr. På vejen op til fuglestationen ringede jeg til Troels. Da var klokken 12:38. Troels sad ude på Grenen sammen med Rolf. Jeg fortalte, hvad jeg havde set, og at de nok skulle komme til Ellekrattet og gøre sig deres egne tanker om fuglen, for jeg var ret overbevist om, at det kunne være en Grøn Sanger. Da jeg kom til Fuglestation var Frederik fyr og flamme, da jeg fortalte om min mistanke og ville straks tilbage til Ellekrattet. Da vi kom retur til Ellekrattet, var vi begge udstyret med kamera og optageudstyr. Nu skulle der styr på den! Troels og Rolf ankom næsten samtidig. Nu var vi fire til at arbejde med fuglen og få den bestemt og dokumenteret. Bogen "Fugle i felten" kom frem, og feltkarakterer blev gennemgået minutvis. Samtidig blev der optaget på både den store Telling-mikrofon og samtlige mobiltelefoner. Kameraerne knipsede. Den var i kassen. At jeg ikke var den første, der tænkte Grøn Sanger står snart klart. Rolf fortæller, at han også havde overvejet, om det kunne være en Grøn Sanger. Men da den ikke var samarbejdsvillig, havde han forladt den. Hans overvejelser om, at det kunne være en Grøn Sanger, dokumenterede han med en lydoptagelse, som han afspillede for os. Da han fandt fuglen, havde han optaget en lydfil, hvor man hører ham sige noget i retning af at: *"det kan være, at det er en Grøn*

Sanger”.

Nu er vi alle fire rimeligt sikre på, at det ikke er en Lund-sanger men en Grøn Sanger (også kaldet Kaukasisk Lund-sanger). Kl. 13:01 melder Frederik fuglen ud på Bird Alarm: *”Kaukasisk Lundsanger: Foto og lyddokumenteret.*

Ligner mest Grøn Sanger. RoC”.* Udmeldingen kommer tids nok til, at birdere fra hele landet strømmer til. Selvfølgelig, der kommer helt fra København, når at se og høre dette megahit, der var aktiv næsten helt frem til solnedgang.

Grøn Sanger, Ellekrattet, Skagen, 27. maj 2020. Foto: Thomas W. Johansen.

Ny fugleart for Danmark, iagttaget i Nordjylland:

Lille Sejler observeret ved Tranestederne 29. maj 2020

Lille Sejler, Tranestederne, 29. maj 2020. Foto: Erik Christophersen.

Af Oluf Lou

Efter en super flot iagttagelse af en 2K Steppeørn fredag formiddag fra Sæftedalsbakken i Skagen, kom der kl. 16:38 en melding om, at Steppeørnen var set fra Damsted Klit. Kort efter blev en 'sandsynlig' Lille Skrigeørn meldt fra Flagbakken...!! Blev man forvirret...?

Jeg var faktisk 'inviteret' hjem til kaffe og kage af hus-truen, mææn... en *aquila* sidder man jo ikke bare så'n overhørig, og da slet ikke hvis man kunne bidrage til den endelige bestemmelse... Vinden var svag nordvestlig, så jeg besluttede at race ud til Damsted i forventning om at 'samle kræet op' under vejs. På vejen stødte jeg på Anni og Peter Nielsen, som kunne fremvise de nydeligste billeder af den Steppeørn, som de netop havde set. Men det var bare ikke den fugl, som vi havde set i formiddags...! Altså TO forskellige *Nepalensis*'er i Skagen på samme dag... Dén ville jeg godt være med på! Fuglen var langsomt drevet sydvestover, så der var ikke andet at gøre end at prøve at samle kræet op længere mod syd. Jeg aflyste min kaffeaftale, men lovede at være hjemme til spisetid...(!)

Conny Jensen, som desperat var kommet til Skagen for at 'twitche' Steppeørn, tryglede mig om at få lov til at slå mig følge, idet hun åbenbart havde størst tiltro til, at jeg var den mest sandsynlige til at genfinde kræet. "Du kan da prøve, men jeg har altså 170 hk under motorhjelmen, og hvis ørnen er i sigte, må du altså bare følge trop"...

Det blev et langt ridt ned over Hulsig Hede, op på viadukten ved Hulsig og videre ud ad Råbjergvej, hele tiden guidet af Zello-app'ens walkie. Midt på Råbjergvej mødte vi Søren Skov, som lige havde set en '*Aquila*' laangt ude mod nordøst. Den genfandt vi som en fluelort i horisonten... Alene tilbage på viadukten fandt jeg en ørn på den anden side af Hulsig by. Conny fik netop kontakt med mig, da jeg kommanderede "-videre! – den ligger ude på Kattegatkysten"... "Kæft! - du kører nok stærkt... jeg plejer ellers nok at kunne følge med... men hvor er ørnen...?" Conny

har meget at lære om ære og værdighed. Hun var nemlig mest interesseret i, om ikke jeg lige kunne vise hende fuglen, og så i øvrigt fortælle, om hun kunne krydse den som en god Steppeørn...!!?? Ikke et ondt ord om Conny...

Jeg kendte et godt sted ud ad Tranevej, hvor man kunne følge rovfugletrækket, når fuglene fulgte Kattegatkysten. Det var op ad en grusvej til FDF-hytten 'Pejsen'. På vejen ind løftes man næsten op på toppen af Tornbakke Rimme, og her har man et smukt 'view' ud over Hulsig Hede. Det var efterhånden blevet sent, klokken var ca. 18, men der var stadig en del Musvåger, der gik sydvestover og enkelte Hvepsevåger, der vanen tro fortsatte deres træk i det gode vejr. De havde også travlt, hvis de skulle nå at fuldføre en ynglesæson... Over vores hoveder trak en lind strøm af Mursejlere som vidnede om, at varmere luft rullede frem fra syd.

Vi var næsten ved at afblæse jagten, da en mindre flok Hvepsevåger kom glidende og aktivt fløj mod nordøst, næsten helt ude ved Kattegatkysten. I håndkikkerten opdagede jeg en *aquila*-ørn iblandt dem. Yes...! - tænkte jeg. Nu manglede vi bare noget mere brændvidde i optikken, for at få styr på kræet. Der var jo stadig mulighed for at meldingen fra Flagbakken holdt vand, så Lille Skrigeørn kunne vel, strengt taget, ikke udelukkes? Hvad i al verden er det for øvrigt for noget rod, nu at give Skrigeørnene deres egen slægt...!! '*Clanga pomarina*' og storebroderen *Clanga clanga*...? Til gengæld er Dværg- og Høgeørn blevet til *Aquila*er... Må jeg be' om mine himmelblå...

Jeg sendte Conny hen efter sit Swarowski-teleskop, mens jeg fulgte ørnen. Dét skulle jeg aldrig have gjort! Jeg var jo vant til at kigge i et Leica-rør, og det andet kan man altså ikke bare så'n lige... skifte til. Vinklen mellem okular og objektiv er meget mindre på den fine 'Rolls Royce', og det gav mig problemer. Jeg blev meget febrilsk, næs-

Lille Sejler, Tranestederne, 29. maj 2020. Foto: Jens Kirkeby.

ten irriteret, og kun med møje og besvær fik jeg ørnen i røret.

MEN... aldrig så snart havde jeg fanget ørnen, før hele min krop og underbevidsthed blev rystet i sin grundvold og kom i allerhøjeste alarmberedskab. For i et ganske kort glimt passerede en lille mørk svale/sejler i modsat retning af min panorering med skopet...

WTF...! Missionen bestod i at få styr på en sjælden ørn, og normalt har rovfugle en meget høj prioritet i mit fuglekiggeri, men et eller andet i kroppen rykkede ubevidst kontra i min panorering. Jeg kunne mærke min puls blev hurtig. Jeg lod ørn være ørn...!

Men nu fik jeg igen problemer, med det skide teleskop. Inderst inde havde jeg jo bestemt, hvad det var, jeg havde set... men jeg kunne ikke finde kræet!! Stakkels Conny! Jeg skældte og smældte, og frustrationen voksede. Stod jeg nu her og lod et gigahit flyve, fordi jeg ikke kunne håndtere et teleskop? Mange tanker fløj gennem hovedet. Hev de mange trækkende Mursejlere mon fuglen med videre? Skulle jeg kalde 'Skagen Birding' på 'Zello'-walkien og sige, at de skulle være på udgik efter... efter hvad??

Klokken var 18:09... Derude for enden af Tornbakke Rimme og langs et gran-læhegn, ca. 500 meter fra os, lå et halvt hundrede fouragerende svaler og sejlere. Jeg var ved at gå i panik. Jeg panorerede febrilsk frem og tilbage – og gav op... med teleskopet! Men i håndkikkerten genfandt jeg heldigvis hurtigt fuglen, og YES...!... den vendte lige rundt nede foran granhegnet. Mørk krop – det var ingen Bysvale på trods af den lysende hvide overgump, jeg tidligere havde bemærket. Det var en diminutiv SEJLER med afstumpet kort bagkrop og en karakteristisk flagermus-lignende svirrende flugt. Klokken 18:10 åbnede jeg for 'Zello'-app'en og med lettere rystet stemme, meldte jeg en 'sandsynlig Lille Sejler ude i den sydøstlige ende af Tornbakke Rimme'. Forbeholdet bestod i, at jeg jo,

dybest set, ikke kunne afgøre om det var den østlige art Klippesejler (*Apus nepalensis*). Den kendte jeg fra Nepal og Kashmir, men dengang var begge racer blot en Lille Sejler, eller House Swift på engelsk.

Selvom en del birdere var i omløb i naboskabet på grund af ørnen, ville jeg godt sikre mig noget fotodokumentation. Den kunne jo blive revet med af de trækkende Mursejlere. Men der var alt for langt til kræet, til at mit kamera kunne fokusere på noget som helst. Jeg satte derfor Conny til at overvåge fuglen, alt imens jeg spurtede hen til min bil, kørte ned til 'Pejsen', lavede en håndbremseending og racede op forbi Connys bil, som stod og spærrede midt på grusvejen...!! Jeg lukkede øjnene, kørte ud i klitten, accelererede og kom lige akkurat forbi med sidespejlene i behold. Et minut senere huggede jeg bremserne i ved det før nævnte granhegn, stod ud af bilen, og... lige over mit hoved kom 'dyret' sejlene... Dokumentation kom i hus, og jeg kunne slappe af...! Derefter var det blot at nyde de mange glade tosser, der kom forbi og gav en Corona-highfive. Sejleren blev på lokaliteten til lidt efter klokken 20, hvor den efter sigende forsvandt ud over Ålbæk Bugt mod syd. Da var jeg taget hjem til en ventende hustru og en lettere forsinket middag... En stor buket blomster og en god flaske champagne løsnede heldigvis hurtigt op for den noget trykkede stemning...

...og dagen efter viste Munken (alias Jørgen...) rigtig fin stil ved at ringe på og levere en super god flaske Valpolicella Ripasso med et 'Tak for X'et!'

Udbredelse

Lille Sejler er udbredt i store dele af Afrika, sporadisk i Mellemøsten, i hele Indien, Sydøstasien og i det vestlige Indonesien. For nyligt har den koloniseret det nordligste Australien. I Nordvestafrika fandtes den i starten af 1900-tallet blot i høje Atlas, men sidenhen begyndte en ekspan-

sion til hele Marokko, det nordlige Algeriet og Tunis, og ved milleniumskiftet havde den også indtaget det allersydligste Spanien. Generelt er det en art, der breder sig overalt i sit udbredelsesområde.

Lidt om taxonomien

Da jeg besøgte Indien og Nepal i '78 og '81 var en Lille Sejler... en Lille Sejler (House swift)! Jeg noterede mig ingen forskel på dem, vi så på kontinentet, og dem vi så i Himalaya-bjergene. I dag har et 'modefænomen' blandt taxonomer virkelig gjort det besværligt at være 'birder'... DNA-splitting har nemlig resulteret i, at de små sejlere fra Himalaya-bjergene er blevet til Klippesejlere (*Apus nepalensis*), og det var derfor, jeg havde et lille forbehold, da jeg meldte fuglen ud på Zellos 'Birding Skagen'-kanal. Jeg anede simpelthen ikke, om man kunne se forskel i felten – og hvordan...? Heldigvis har en fremragende artikel af hardcore-feltbissen, Henrik Haaning Nielsen, på Netfugl.dk i juni '20, gjort livet meget lettere for mig i forhold til at beskrive kræet for SU. I artiklen ridser han nemlig op, hvordan man i felten kan skelne, ikke bare Klippesejler og Lille Sejler, han medtager også en tredje art – Horussejler (*A. horus*) – fra det sydlige Afrika. Sidstnævnte havde jeg dog slet ikke inde på lystavlen. Jeg takker Haaning for hans sublime arbejde med at forklare, hvorfor sejleren ved Tranestederne var en *A. affinis* og henviser SU hertil.

Observationsforhold

Heldigvis var den Lille Sejler ved Tranestederne meget medgørlig i forhold til at lade sig dokumentere ved hjælp af fotos. Vi smed os blot i klitterne på læsiden af det omtalte gran-læhegn og med alt isenkrammet låst fast på den hurtige fugl og den lavt hængende seneftermiddags-sol i ryggen, fik mange fotografer rigtigt fine billeder af sjældenheden. Men næppe mange så flotte som Erik Christophersens...! Kig på han blog for flere fantastiske billeder af den Lille sejler ved Tranestederne. Hans nye isenkram viste, endnu en gang, at konkurrenterne skal stå tidligt op, hvis de vil byde ind med jævnbyrdige alternativer. Dertil skal naturligvis lægges Eriks evne til at fange fuglen med sin stabile håndværker biceps i et 'steady' øjeblik... Jeg benytter lejligheden til at takke fotograferne for lån af billeder til denne artikel (...også Kirkebys biceps retfærdigvis!)

Identifikation

Selvom fuglen nok udviste typiske 'sejler-karakterer' (*Apus*-like), så var man straks klar over, at det ikke var en mursejler-type. Alene fuglens flugt som mere mindede om en lille svirrende flagermus, skilte den ud fra både svaler og mursejlere. Fuglen var tydeligt mindre – godt og vel 2/3 af Mursejler, men frem for alt havde den en helt anden form. Kortere og relativt bredere vinger gav slet ikke associationer i retning af Mursejlerens lærkefalk-agtige silhuet. Halepartiet var noget helt for sig, kort og afstumpet og meget bred i gumpen. På billeder ser det næsten ud som om, at tyngden ligger så langt fremme i fuglen, at balancen skulle kunne tippe den forover... I felten så den meget korte hale skarpskåren, nærmest rektangulær ud. Den var en anelse konisk tilspid-

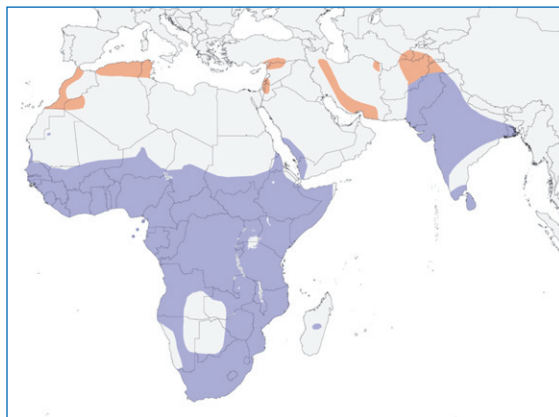
set, og når fuglen kredsede, spredte den en fin lille vifteformet hale. På billeder viser den dog en svag og ubetydelig indskæring ved centerfjerene, dannende en meget svag kløft. Og netop denne svage kløft viser, at det er en *A. affinis*. *A. nepalensis* har dybere kløft, og Horussejlers kløft er næsten li'så dyb som Mursejlerens. Nutidens høj-opløselige digi-kameraer er et næsten uundværligt værktøj, når de svære DNA-splits skal identificeres. Jeg tillader mig at tvivle på, om det overhovedet kan lade sig gøre at skelne de to tidligere racer i felten?

Grundfarven var mørk skifergrå som vores hjemlige Mursejler, og dét var fjerdragstens generelle iklædning. To steder blev denne dragttegning brudt, en lys strube som Mursejlers, og så en meget iøjnefaldende stor hvid overgump. Iøjnefaldende fordi den var bred, og fordi den bredte sig halvt ned på siderne, nærmest ind under arm-svingfjerenes bagkant. Det virkede næsten som om fuglen var lastet med en stor hvid sukkerknald...

Mega-hit på afveje

Lille Sejler hører så absolut til de 'tunge drenge' blandt sjældenheder i Skandinavien. Eneste forekomster indtil fundet ved Tranestederne var tre fund i Sverige. Et juni-fund fra Krankesjön i Skåne i 1979, en augustfugl fra Grötvik i Halland i 1985, og et oktoberfund fra Hörnefors i Västerbotten i 1988. Det er svært at se en 'linje' eller tendens i billedet af forekomsterne. Det ligner 'lonely stranglers', der er blevet fanget af en bærende vind.

Efter en skuffende og kølig start på maj måned, skete der noget den 20. Lun luft strømmede ind over landet, i Skagen ofte via en vind fra retninger mellem nord og øst, men luftmassen stammede fra syd og sydøst. Umiddelbart tænker man nok, at den Lille Sejler ved Tranestederne stammer fra de nyligt etablerede bestande i Sydspanien og Sydportugal. Kigger man derimod på forekomsten af andre sjældne arter i selv samme periode, dukker flere op, som har vinterkvarterer i Indien og nærliggende lande. De mange Steppeørne, Buskrørsangere – og ikke mindst Grøn Sanger – antyder måske mere, at fuglen kunne stamme fra mellemøstlige bestande. *Affinis*' veje er uransagelige...

Ikke fuldstændig opdateret kort over verdensudbredelsen lånt fra Birds of the World (© Lynx Edicions/BirdLife International).

**Plettet Mudderklire
ved Lønstrup 15/10 2020
– det første nordjyske fund**

*Plettet Mudderklire, Lønstrup,
15. oktober 2020. Foto: Leif M. Sørensen.*

Af Leif M. Sørensen

I disse tider færdes rigtigt mange amatørfoto­grafer med deres avancerede udstyr i naturen på jagt efter motiver, der fastholder nogle af de oplevelser og minder, de har haft derude. Fugle er oplagte motiver, og derfor bliver det mere og mere almindeligt, at sjældne hits først bliver opdaget, når man kommer hjem og gennemser dagens skud. Sådan en oplevelse havde Leif M. Sørensen, der heldigvis var så årvågen, at han valgte at lægge sine fotos ud på nettet. Her bringes Leifs finderberetning:

Min hustru og jeg var på efterårsferie i sommerhus i Lønstrup og gik nogle ture langs stranden ved Harre­renden. Jeg er ivrig amatør­fotograf med forkærlighed for at fotografer­e fugle, og jeg havde selvfølgelig kame­raet med på gåturene og havde en dag taget nogle billeder af blandt andet Ederfugle og Strandskader, da jeg spottede en lille fugl mellem stenene. Den var ikke nemt at få et billede af, da den var hurtig og hoppede fra sten til sten. Det lykkedes dog at få nogle gode billeder af den.

På det tidspunkt vidste jeg ikke lige, hvad det var, og vi gik og spøjte med, at det nok var en sjælden en, og at der næste dag ville være en hær af fuglekikkere i Lønstrup. Det skulle vise sig at holde stik. Tilbage i sommer­

huset fik jeg redigeret billederne og fandt ud af, at det var en Mudderklire og lagde billederne på DOFs face­bookgruppe, og her var der så en skarp fuglekikker, Mads Aastrup, der spottede, at det vist ikke var en helt almindelig Mudderklire, men nok den sjældne Plettet Mudderklire. Han delte mit opslag på facebook­sid­en Feltornitologen, og her blev det bekræftet, at det var den sjældne amerikanske art, Plettet Mudderklire.

Tidligt næste morgen blev jeg kontak­tet af flere, som spurgte ind til tid og sted, og om de måtte bruge bil­le­derne på siderne "Netfugl" og "Club 300". Fuglen blev derefter genfundet af lokale Gustav Urth, og så gik de ornitologiske jungletrommer, og fuglekig­gerne strøm­mede til og nåede at se den i de to næste dage.

En sjov og dejlig ferieoplevelse var det og skønt at se og hilse på de glade mennesker, der fik deres kryds ud for denne specielle art i det skønne Lønstrup.

Plettet Mudderklire er hjemmehørende i Nordamerika, men ses af og til i Europa – oftest i England. Dette er det tredje danske og første nordjyske fund. De tidligere er fra Ølse­magle Revle på Sjælland i 2005 og Egå Eng­so ved Aarhus i 2007.

*Plettet Mudderklire-observatører og fotografer, Lønstrup,
16. oktober 2020. Foto: Jens Kirkeby.*

Grafik: Søren Haaning Nielsen.

Big year – By coincidence

Ny danmarksrekord: 330 fuglearter registreret på et år

– de 294 af dem i Nordjylland

Af Lars Grøn

For de, som ikke er klar over hvad et såkaldt "Big Year" indebærer, vil jeg kort opsummere, at det handler om at registrere så mange fuglearter som muligt på et år, inden for et geografisk område – i dette tilfælde Danmark.

Mit fugleår 2020 begyndte som det plejer. Lokal birding i Lille Vildmose og Hirtshals med enkelte afstikkere til fede stationære fugle som Jagtfalk i Hanstholm og flag-spætterne i Sønderjylland i forbindelse med familiebe-søg. Foråret blev traditionen tro brugt i Skagen. Et forår som startede historisk koldt og ringe, men trods alt bød på de ventede subhits i form af Steppenhøg og Hvidnæb-bet Lom. Der gik først rigtigt hul på bylden efter den 20. maj. Men så skal jeg også love for, at det sene forår og forsommeren indskrev sig blandt de bedste nogensinde. Et planlagt 24-timers birdrace den 22. maj, der udløste 169 arter, var egentligt en realisering af en gammel dren-gedrøm, men viste sig senere at være en god investering i et Big Year. Alle 169 arter blev registreret i Nord-jylland. Hovedsageligt på lokaliteterne Grenen, Gerå Enge og Strand, Lille Vildmose og Vejlerne.

Jeg havde ligeledes deltaget i Tårnets Dag fra matriklen i Aalborg og et par totaltællinger, så også her var der kommet lidt årsarter på kontoen. Så da foråret gik på hæld, og de mange obsdage i Skagen var ovre, lå jeg på ikke mindre end 265 årsarter. Hvis jeg skulle gøre mig forhåbninger om nogensinde at komme over de magiske 300 årsarter, så var 2020 et godt bud. Derfor besluttede jeg mig for at køre på nordjyske årsarter med enkelte små afstikkere til blandt andet Gåsegrib, Nøddekrige og Sort Stork. En jultur til Skagen den 17. juli gav udover de forventelige Brilleand og Amerikansk Sortand også noget uventet – Skagens tredje Ørnevåge i 2020. Herefter bestod kunsten meget i at nærstudere vejruksigter og tendenser. Således forsøgte jeg at placere mig strategisk godt i forhold til vind og vejr. Det lykkedes i flere tilfælde. Nævnes bør en tur til Roshage, Hanstholm den 10. september, der gav Almindelig Skråpe, Sodfarvet Skråpe, Lille Kjove og Sabinemåge. Den 15. september en lusketur til Hanstholm, hvor Leo Salmonsens fangede Høge-sanger, den 29. september en tur til Skagen, hvor Skagen

Fuglestation fangede Blåstjert og den 19. november endnu en havobv ved Roshage, Hanstholm, som gav Stor og Lille Stormsval. Dagene omkring efterårsferien blev brugt i Sydvestjylland og gav ikke mindre end 11 nye årsarter (Sortvinget Braksval, Brun Løvsanger, Dværgværlering, Fuglekongesanger, Storpiber, Sibirisk Bynkefugl (*mauralstejnegeri*), Thorshane, Søkonge, Tajgapiber, med afstikker til Plettet Mudderklire i Lønstrup og på hjemturen tog jeg Hvidøjet And), og gjorde den store forskel på blot at ende over 300 arter og nu at gå målrettet efter min gode ven Henrik Højholms rekord på 318 årsarter.

Da jeg som nævnt først ved udgangen af første halvår besluttede mig for at satse på årsarter, betød det, at jeg havde store mangler på årsartslisten. Blandt andet Høgeugle, Sortstrubet Drossel, Kohejre, Amerikansk Sortand, Brilleand og Sibirisk Fløjlsand – for ikke at nævne Rødhalset Gås, som var observeret både i Vejlerne og ved Barmer, sidstnævnte lokalitet mindre end en halv time fra Aalborg. Det betød, at jeg på falderebet måtte til Samsø efter den. Høgeugle forblev et gabende stort hul, ligesom Rustand, Sort Ibis, Lunde, Rødstrubet Piber, Gulirisk, Hvidsissen, Hvidvinget Korsnæb og Hortulan også gjorde det. Jeg kan godt ærgre mig over, at jeg ikke fik Høgeugle i forbindelse med 'Danish Birder Awards' i januar, ligesom det også ærgrer mig, at jeg ikke tidligere udvidede horisonten og kørte på andet end blot nordjyske årsarter. Havde dette været tilfældet ville årsartslisten også have talt arter som Sort Ibis og Hvidskægget Terne. Jeg fik dermed meget travlt i andet halvår, da jeg skulle forsøge at opsamle de arter, der allerede var registreret i første halvår 2020. Arter som Hærfugl, Kohejre, Mandarinand, Stor Gråsissen, Rødhalset Gås og Sibirisk Fløjlsand. Det gik godt, men det holdt hårdt. Således brugte jeg mere end seks timer på at eftersøge Hærfuglen ved Morup Mølle. I andet halvår krydser jeg således ikke mindre end 49 arter til sammenligning med Henrik Højholms 27 i andet halvår 2017. At 2020 i sandhed var et år ud over det sædvanlige, hvad angår forekomsten af sjældne fugle, understreges blot af antallet

af birdere, der endte over 300 årsarter. Ikke mindre end ti birdere blev det til i 2020. Der blev i 2020 set over 360 fuglearter i Danmark, hvilket sætter en fed streg under det suveræne år.

Nordjylland og Skagen er uden tvivl den landsdel og det område, hvor der registreres flest arter hvert år. Således blev der i 2020 registreret ikke mindre end 280 arter i Skagen, de 268 af dem på Grenen. På de bedste dage i maj registreres der over 100 arter blot på én dag. Derfor er Nordjylland og Skagen en kærkommen base i foråret, hvis man har ambitioner om at lave et såkaldt 'Big Year'. Og at Skagen i sandhed er det bedste område for forekomsten af sjældne fugle i det sene forår og den tidlige sommer, satte 2020 blot endnu en fed streg under. Således blev der i perioden 20. maj til 20. juli i Skagensområdet registreret Almindelig Skråpe, Islom, Amerikansk Sortand, Brilleand, Dværghejre, Plettet Rørvagtel, Lille Rørvagtel, Steppeørn, Dværgørn, Lille Skrigeørn, Kongeørn, Slangeørn, Ørnevåge, Sort Glente, Aftenfalk, Ellekrage, Biæder, Rosenstær, Pirol, Turteldue, Lille Fluesnapper, Lille Sejler, Korttået Lærke, Toplærke, Citronvipstjert, Markpiber, Cistussanger, Buskrørsanger, Lille Rørsanger, Drosselrørsanger, Grøn Sanger, Lundsanger og Stor Korsnæb.

Jeg krydsede blot Storebælt seks gange – den ene gang i forbindelse med en tur til Bornholm efter Brundrossel. Ellers er langt hovedparten af de 330 årsarter indsamlet i Nordjylland og Nordvestjylland. Ikke mindre end 294 af arterne er registreret i disse DOF-lokalafdelinger. Ønsker man at se den komplette liste over alle 330 arter, kan denne tilgås på såvel Netfugls som Club300's årsartslisters.

Rekorder er som bekendt til for at blive slået. Hvornår og af hvem må tiden vise. Men det kræver alt fra placeringssevne til masser af held at gøre det. Siden år 2000 er der seks år, hvor der ikke er registreret mere end 330 fuglearter i Danmark.

Kilder: DOFbasen, Club300/X-lister, Netfugl/Artslisters, Grenen Fuglestations Facebook side.

En af 2020's sjældenheder, som sidst på året var med til at bringe årslisten højt op, Bonapartemåge, Hirtshals, 3. december 2020. Foto: Lars Grøn.

En dag i februar fik jeg besøg af Jens Kirkeby, der var på vej fra sin ene bopæl i Aarhus til den anden i Hulsig syd for Skagen. Jeg skulle lave et interview til denne artikel, og vi fik genopfrisket mange gamle minder fra tiden i 1960'erne, da vi ofte kiggede på fugle sammen i Aalborg-området. Vi var en gruppe på fire, der drøede rundt, normalt med tandlæge Bruun som chauffør. Det var foruden os to Karsten Bjørnkjær og Ove Fuglsang Jensen. Det blev en rigtigt hyggelig eftermiddag, men det var jo Jens, jeg skulle skrive om. Han er født i 1948 i Gentofte, døbt i Skagen Kirke og kom til Aalborg som 2-årig, hvor han voksede op mellem fabrikkerne på Strandvejen og i Skagen om sommeren.

Jens har kikket på fugle siden han var barn. Interessen fik han fra sin farbror, der var læge i Fjerritslev og tog ham med til Bygholm og Selbjerg Vejler, hvor han ville vise Jens Stor Kobbersnepe og Rørdrummen.

Med fuglebøger startede Jens sidst i 1950'erne med Hans Hvass' "Fugle i Farver" og havde i begyndelsen problemer med at kende forskel på Rødhals og Dompap, men i 1961 fik han den legendariske "Europas Fugle". Han blev også medlem af Nordjysk Forening for Naturvidenskab og var på sine første rigtige fuglestemmeture til Buderupholm med Ib Johnsen, hvor Ib kunne udpege Munk og Misteldrossel for Jens. Han blev i 1961 også medlem af DOF og fik kontakt til Emil Lütken, der bl.a. havde et aftenskolehold i ornitologi med mange ekskursioner tilknyttet.

Jens Kirkeby som 11-årig i Kollund Østerskov med Hans Hvass i kikkertasken – på ferier påske og efterår hos bedsteforældre ved Flenborg Fjord. Bliver medlem af DOF to år senere.

Dette aftenskolehold var i mange år en samlende kraft for fuglefolk i Aalborg. Da Emil Lütken i 1965 flyttede fra Aalborg, overtog Jens holdet som underviser i ornitologi ligeledes i to år, indtil han i 1967 flyttede til det nordlige Norge, og jeg overtog undervisningen i ornitologi på aftenskoleholdet.

Emil Lütken arrangerede i sommeren 1965 en 6-mands ekspedition til Bjørnøya, der ligger mellem Norge og Svalbard. Her deltog den 17-årige Jens, og her fik han smag for Arktis og fuglelivet der.

Efter gymnasietiden tog Jens i 1967 til Tromsø, hvor han kom i lære som konservator på Tromsø Museum. Om sommeren fartede han rundt med sin chef, marinbiologen Ejnar Brun, som undersøgte Norges fuglefælde. I tre sæsoner klatrede de rundt og optalte fugle på fuglefjeldene fra Rundøy ved Ålesund, på Røst, i Troms og hele vejen rundt om Finnmarken til Hornøya ved Vardø. På Finnmarken var taigaen i Pasvik også en del af museets arbejdsområde, hvor bjørnenes huler til vinterhi blev registreret og opmålt. Det blev også en tur som fotograf med en sælfangerskude fra Tromsø til Canada og sælkolonierne på havisen ved New Foundland.

Efter tre år i Tromsø tog han i 1971 et halvt år til Tyskland, som var det eneste sted i Europa, hvor man på universitetsmuseet i Münster kunne få en eksamen som konservator. Efter hjemkomst blev han indkaldt som soldat, og efter tre måneders rekruttid i Karup kom han på Vildtbiologisk Station i Kalø. Her havde flyvevåbnet nogle rekrutter placeret for blandt andet at tælle og observere ynglefugle på alle øerne i Limfjorden fra Skive og østpå. En spændende tid med andre unge ornit-rekrutter på Anders Holm Joensens dykandefdeling. I Stavns Fjord på Samsø fangede og ringmærkede de rugende ederfuglehunner med ketsjere på lange skafter, og senere de nyklækkede unger, som sammen med hunnerne blev gennet sammen i ruser på land og herefter ringmærket med metalringe, der indvendigt var foret med langsomt opløseligt podedvoks, for ellers ville ringene falde af igen på de små ben. Det blev også til gode dage med Palle Uhd Jepsen til den nu forsvundne vadehavssø Jordsand i det højbenede hus midt på øen. Udover at tælle fugle begravede de også en stor Døgling han, der var skyllet op og nu var blevet mere ost end dyr.

Efter militærtiden og nogle måneders efterfølgende ansættelse på Kalø, blev han ansat som konservator på Naturhistorisk Museum i Aarhus indtil 1980, hvor han flyttede til Moesgård Museum og skiftede spor til det grafiske og arbejdede med grafik og formidling på tegnestuen i de næste 33 år.

Herefter gik Jens i 2013 på pension og bor nu delvis i lejligheden i Aarhus og delvis i huset i Hulsig syd for Skagen.

I de unge år i starten af 1960'erne var Jens' foretrukne fuglested området omkring jernstøberiet Norden i Mølholm og Nørholm Enge vest derfor. Jernstøberiet pumpe varmt vand ud i en lille sø tæt på Limfjorden, så der altid mange andefugle om vinteren.

Jens tog også tit til Vejlerne. Der var dengang en skinnebuss, som gik fra Aalborg til Thisted, og selv om der ikke var et trinbræt ved Kærup Holme, kunne man godt få føreren til at stoppe på Han Vejle dæmningen og stå af med telt og sovepose og om søndagen tomle sig på toget igen. Teltet blev så slået op ved hoveddæmningen på engen, hvor Kogleaksskjulet i dag er bygget. Her hørte han i 1964 sammen med Leo Novrup og Emil Lütken Vejlernes (og landets?) første Savisangere (der var 2!). Efter aftale med ejeren af Vejlerne, Jørgen Rasmussen, fik Jens tilladelse til at færdes i hele området, så det blev nogle spændende år med skinnebussen og Vejlernes fugle.

Aftenskoleundervisningen 1965-67 gav råd til at investere i en Uher 4000 L spolebåndoptager, og sammen med en parabolskærm, som Lorenz Ferdinand hjalp med at fremskaffe, kunne han nu optage fuglestemmer – en aktivitet han har dyrket indtil nu i godt 50 år – senere med levering af stemmer til Xeno-Canto's database med alverdens fuglestemmer.

I 1965 arrangerede Jens sammen med Emil Lütken DOF's første påskelejr i Skagen. Den foregik i Sct. Georgs Gildets nu fjernede hus ved Ellekrattet.

I 1966 startede Jens sammen med Olvar Læssøe, Niels Borberg og undertegnede "Det Nordjyske Feltudvalg", og vi blev snart suppleret med Henrik Brandt, Poul Lindhard Hansen og Søren Vestertjele. DOF's formand Finn Salomonsen syntes det var en god idé, men i Aarhus sad "Det Jyske Feltudvalg" og var ikke spor begej-

strede. De ville have nordjyderne som underudvalg under deres jyske. Men Feltudvalgene blev allerede få år efter nedlagt for at give plads til de mere moderne amtslige afdelinger, bl.a. DOF Nordjylland.

Jens var i 1970'erne også i en periode medlem af DOF's Sjældenhedsudvalg, blandt andet fordi han som ansat ved Naturhistorisk Museum havde adgang til museets skindsamling af fugle, og Poul Bondesens meget store samling af fuglestemmer på museets Bioakustiske Laboratorium.

I 1970'erne var Jens en årrække formand for DOF-Østjylland. Sammen med især Jörn Eskildsen, Flemming Christensen og Peter Thomsen lejede de en lille butik på Viborgvej og etablerede kontor og mødelokale, der havde åbent hver tirsdag. DOF's første lokalblad "Sørvannen" blev startet i 1973 med Jörn Eskildsen og Jens som redaktører og med Jens Gregersen som fast hustegner. Bladet udkom indtil 2012.

I 1973 drog Jens sammen med Hans Meltøfte på fire ugers telttur i en lille lyseblå folkevogn rundt til søerne og på savannen og langs kysten i Kenya. Ude på savannen overnattede de på små camp-sites og sov til nattens mange lyde. Det kunne man frit få lov til dengang. Han var også med Jørn Vestergaard Jensen, Olvar Læssøe, Erling Krabbe og Bent Bøggild Pedersen på en uforglemmelig telttur rundt i Ghanas regnskove.

Sammen med Jørn Vestergaard og Leif Schack Nielsen besøgte han Gambia et par gange. Der var der spændende, og de fandt hurtigt ud af, at der ikke var samlet

Som ekskursionsleder en februar dag i 1967 på en af talrige DOFture til enge, vejer, småskove og åer omkring Aalborg. De tre fra venstre er Poul Erik Sperling, Jens Kirkeby, Merete Sperling, og centralt forrest Holger Søndergaard, og fra højre yderst Henning Rønn, Torben Hviid og med briller Hans Jørgen Bruun Pedersen.

litteratur om det vestafrikanske lands fugleliv. Jørn og Jens skrev og udgav derfor "The Birds of the Gambia" på eget forlag i 1980, og det blev den første bog om området.

Fra 1985-1998 sejlede han for amtet hvert forår og sensommer på alle søer og åstrækninger mellem Skanderborg og Silkeborg for at plote svømmefugle og registrere sejladsens påvirkning af ynglekolonier og fældflokk af lappedykkere. Resultatet foreligger som rapport. I 1995 tog Jens desuden orlov fra at være ansat ved Aarhus Amt for at etablere fem fugletårne med plancher og foldere ved egnede steder.

Jens har været mange gange i Himalaya-landet Bhutan, og i 2012 skrev og kuraterede han en permanent udstil-

ling "Natural History Gallery" på National Museum of Bhutan, finansieret af Danida.

Arktis kaldte igen på Jens, da han i 2017 og 2019 var med på Jens Gregersens ekspeditioner til Chukotka-regionen ved Beringshavet i det østlige Sibirien. Her skulle de blandt andet registrere den udryddelsestruede Skeryle, der kun yngler her.

Jens laver stadig formidlingsarbejder. I 2020 har han lavet plancheformidling til skærmudstillingen om fugletræk på Det Grå Fyr ved Skagen Fuglestation, og her i maj-juni 2021 skal han sammen med Jens Gregersen lave en større grafik- og fotoudstilling om rejserne i Sibirien på Ottenby Fuglestation.

... blot et billede af en sat herre - nu uden Lilleper tophue.

Uffe Gjøl Sørensen 1954-2021

Af Thorkild Lund

Uffe Gjøl Sørensen er død. Skulle du ikke vide, hvem Uffe er, så har han en stor andel i, at det årsskrift, du netop sidder med i hånden, blev en realitet efter opstarts-årene i 70'erne. Uffe var dengang en ung gymnasieelev. Han var aktiv i DOF-NJ, hvis bestyrelse dengang var noget forbeholden overfor ideen, men Uffe valgte at gå ind i projektet med liv og sjæl. Det var dengang, det hed NOK, Nordjysk Ornitologisk Kartotek. Allerede få år efter forelå resultater af dataindsamlingerne, både via kartotekskortene og litteraturopsporinger, i form af bogen Nordjyllands Fugle i samarbejde med de øvrige forfattere, Poul Erik Sperling og Anders Pape Møller.

Det stod klart, at han skulle uddanne sig som biolog, og han flyttede efter endt gymnasietid til København. Han blev en del af fuglekollektivet i Møllegade, og efter endt uddannelse blev han ansat i Fugleværnsfonden med basis i Fuglenes Hus. Senere fik han ansættelse i WWF, og det blev til mange år med stor rejseaktivitet. Her skal nævnes hans store arbejde i Ægypten med fugleregistrering, forskning og samarbejde med de lokale. At han her har sat sig nogle spor, vidner de mange kondolencer fra vennerne i Ægypten om, efter at budskabet om hans død nåede dem. Senest var han i Ægypten engageret i vindmølleprojekter. De seneste år nedsatte han sig som selvstændig.

Jeg fik Uffe som elev i første realklasse på Gudumholm Skole og tilbød dengang de unge mennesker at komme med på fugleture, hvis de havde lyst. Det havde Uffe og kammeraterne, og deraf opstod et venskab mellem dem, som har varet ved siden da.

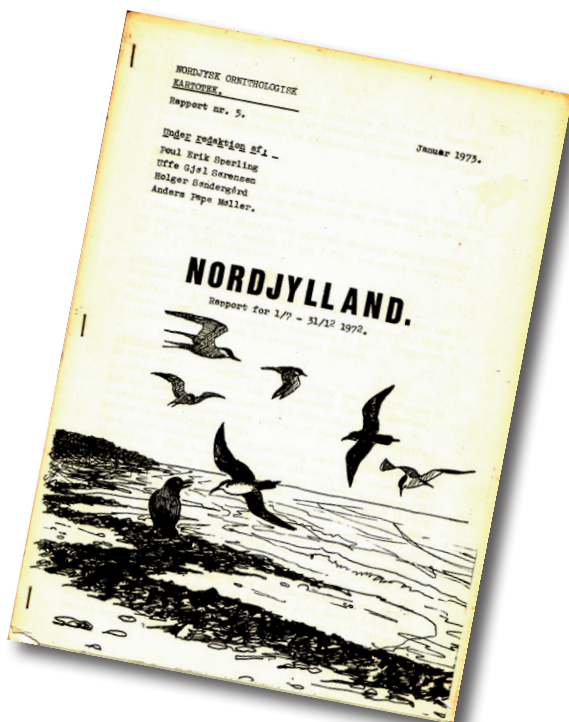
Efter at Uffe flyttede til Sjælland, sås vi ikke så tit, men når han var i Nordjylland, skulle han altid i Lille Vildmose. Han var den, der i WWF's tidsskrift først bragte ideen om rewilding og et stort hegn i mosen på bane. En vision, der fik afgørende indflydelse på hele fredningen og naturgenopretningen, som nu er en realitet.

Mens han gik i gymnasiet, lavede han en stor optælling af rågekolonier i Østhimmerland. Når han i de seneste år besøgte Nordjylland og var rundt og tjekke, hvordan de havde udviklet sig, viser det hvilke sider af ornitologien, der optog ham mest – den videnskabelige side.

Uffe sov stille ind en alder af 66 år den 7. februar som følge af komplikationer af flere sygdomme.

Uffe Gjøl Sørensen. Foto: Hans Jørgen Bruun Pedersen.

En af de tidlige udgaver af 'NOK-rapporten' med Uffe Gjøl som med-redaktør. Dengang udkom den dupliserede rapport to gange om året – omhandlende første og andet halvår.

Her følger en oversigt over forekomsten af hovedparten af de fuglearter, der er iagttaget i Nordjylland i 2020. Som de senere år behandles ca. 2/3 af arterne, idet en række almindelige arter, hvor forekomst-billedet bedre illustreres via punkttællinger eller andet, ikke er medtaget. Behandlingen af arterne bygger hovedsagelig på observationer, der er indtastet i DOFbasen suppleret med materiale fra blandt andet Miljøstyrelsen, Naturstyrelsen, ynglefugleregistreringer fra Vejlerne og Lille Vildmose med flere – foruden Jan Tøttrup Nielsens rovfugleundersøgelser og andre. Desuden bør nævnes et meget stort materiale fra Skagen, som for udvalgte arter er sammenstillet af Knud Pedersen. Det gælder lommer, stormfugle, Sule og Topskarv, alkefugle, kjøver, Ride og Sabinemåge samt rovfugle og falke. Status for arter, der forelægges SU (DOFs Sjældenhedsudvalg), er modtaget af Simon S. Christiansen. Alle takkes for bidrag.

Sangsvane, Lille Vildmose, 2020.
Foto: Jan Tandrup Petersen.

ANDEFUGLE

Pibesvane *Cygnus colombianus*

Et år nogenlunde på niveau med 2019 med lidt flere i foråret og lidt færre i efterår, og dermed er der stadig ikke tale om imponerende antal. I januar og første halvdel af februar ses langt overvejende kun få forekomster i størrelsesorden 1 – 20 fugle dog med nogle få undtagelser, 15 og 16/1 60 Stensbæk (CP), 25/1 53 Gravlev Sø og samme sted 2/2 60 (begge TSE).

Som vanligt fra ultimo februar ses enkelte lidt større flokke med følgende største antal, der langt fra er imponerende, 27/2 105 Blåsig, Store Vildmose 105 (PR), 1/3 121 Vester Holmen NV for Frederikshavn (BKR) samt 6/3 109 Blåsig (PR). Blot en enkelt trækobs. af nævneværdigt antal 11/3 54 N Nordmandshage (PR). Sidste observation fra foråret er allerede 22/3 2 NØ Han Vejle (AS) og samme dag 4 Stavad Enge (PR). Der er indtastet meget få ungfugle, bl.a. bemærker (RSN) til observationen 28/1 65 Trøgdrup, at der kun er 1–2 ungfugle i flokken.

Sum: 3763 1. halvår 2714, 2. halvår 1049. Indsendere 113.

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
1201	797	709	-	6	1	-	-	-	339	441	269

En enkelt forsommerobservation 23/5 – 31/5 1 Bygholm Vejle (VFL m.fl.) og sikkert samme 8/6 Østerild Fjord (HHN) er meget sen og godt to måneder efter forrige observation.

I efteråret ses arten kun fåtalligt, når to store observationer, der udgør næsten halvdelen af observationerne fra regnes. De første ses 2/10 2 Holmtange (BMS), herefter er næste først 11/10 10 Agger Tange (GGU) og 13/10 5 S samme sted (HRC). De to store observationer er 16/10 170 Agger Tange (GGU m.fl.) og 4/11 202 Egebaksande (JPK) heraf 11 1K, der samtidig bliver årets største observation. Herefter blot få obs året ud med 19/12 40 Vilsted Sø (BFA) som eneste lidt større antal og sidste lidt større obs 29/12 19 Gravlev Sø (TSE) og 30/12 20 Søengene (SHBV).

Arten er indberettet fra 160 lokaliteter, hvilket understreger, at der er mange observationer af få fugle.

Sangsvane *Cygnus cygnus*

Den nordjyske bestand vokser stadig og dermed endnu et dansk rekordår i år med hele 11 par heraf fire nye par og gamle lokaliteter, der tages i brug igen. I alt 50 unger klækkes. De enkelte ynglepar beskrives herunder med de nye lokaliteter først:

Kirkeskov, Willestrup:

Et par med fem unger, redeplacering ukendt (GAH). Det kan ikke fuldstændigt udelukkes, at det er det nærliggende Bredmosepar, der er registreret, men fundet tæles som nyt par.

Halkær Sø/Skørbæk gadekær:

Der ses i løbet af foråret territoriehævdende fugle ved Halkær Sø. Ved en af observationerne jages en Knopsvane således flere hundrede meter væk (RSN HMT). I august findes et par med tre juvenile i Skørbæk gadekær ca. 800 meter vest for den mulige redeplacering. Arten har ikke ynglet i Skørbæk gadekær. (HMT). Dermed tredje ynglepar i området.

Lille Vildmose:

Også i Lille Vildmose ses tendensen til, at yngleparrene yngler med ret kort afstand. I 2020 blev det for første gang til yngel på to lokaliteter hhv. det gamle par ved Hegnsvej og ved de vandfyldte gravebaner. Der observeres syv pulli ved Hegnsvej, hvoraf to juvenile bliver flyvefærdige. Parret ved de vandfyldte gravebaner får tre unger, der ikke ses senere på sommeren. (TL DFS m.fl.).

Moser ved Øster Doense:

Et par med fire unger (GAH).

Stenstrup Hede, Gammeldam:

Et par set på rede den 9/4 og 13/5. Der er ikke tjekket for yngel senere på sæsonen.

Sangsvane adult med lokalt produceret ungfugl,

Lille Vildmose, 22. august 2020. Foto: Dorte Sørensen.

Bredmose ved Millosevej, sydvest for Astrup:

Parret, der blev fundet i fjor, yngede igen i år, hvor reden også blev lokaliseret. Et par med fem unger ses på flere datoer (GAH TSE SBØ).

Veggerby:

Det nye par ved den gamle Veggerby lokalitet er nu vel-etableret og får fire unger. Parret forsvinder fra ynglesøen, hvorefter det ikke ses før 12/8, hvor det genfindes i en lille, meget tæt begroet mose få hundrede meter derfra, og hvor fuglene kun er synlige, når de bevæger sig på land. Er det mon i denne sø, de har opholdt sig tidligere år, hvor de er blevet væk? (HMT TSE).

Siem Udflyttere, vest for Terndrup:

Et par med syv unger. Som sædvanlig bevæger parret sig mellem ynglesøen og en nærliggende sø. Den ene af forældrefuglene findes død i løbet af sommeren, men ungerne kommer på vingerne. Det bliver spændende, om der kommer en ny mage til (HEN m.fl.).

Moser ved Hedegaarde:

Det nye par er nu veletableret og fik tre pulli og to flyvefærdige unger (via BLA).

Lyngsø ved Veggerby:

Parret fortsætter med at få mange unger. I år syv unger, der alle bliver flyvefærdige (TSE HMT HHB).

Moser ved Hvarre Mark & Hede:

Et par lå på rede i starten af april, men 9/4 er reden forladt (TN).

Tandrup Sø og Mose, vest for Farsø: Ingen tegn på yngel i 2020 (Karin Winther via HMT). **Høgsted, øst for Vrå ved Hirtshalsmotorvejen:** Ingen tegn på yngel i 2020 (TN). **Lovns Sø:** Ingen tegn på yngel i 2020. Lokaliteten blev dog besøgt for sent (HMT).

Mørkbuget Knortegås *Branta bernicla bernicla*

En stor årssum, der ligger 35% over de gennemsnitligt 6667 for perioden 2000-19. Fordelingen på de to halvår er med 94% forårsfugle usædvanligt skæv. Det er normalt med overvægt af forårsfugle, men tallene for 2020 er ikke helt repræsentative, idet der især fra efterårsperioden kun er få og spredte indberetninger fra Læsø, som ellers traditionelt huser en pæn bestand i begge halvår. Samtidig er der solid dækning af Agger Tange, som netop er en udpræget forårslokalitet for racen. Månedsmaksima for Agger Tange fremgår af tabellen.

Forårets største meldinger er 18/1 300 Feggesund (BSØ), ligeledes 18/1 124 Arup Holm (FSL), 22/3 160 Dråby Vig

(GM), 8/5 204 Jerup Strand (SWJ) og endelig maksimum for Agger Tange, som er 11/5 680 (HHN). Største tal fra Læsø er 18/3 42 Stokken (FHK), 6/5 96 Bløden Hale og 8/5 160 Vester Nyland (begge SØP).

I juli ses enkelte oversomrende fugle ved Nordmandshage, Jerup Strand, Skagen og Læsø (PR PHP KNP EC BL).

De største indberetninger i andet halvår er ellers 25/9 60 Voerså Enge og Havn (SØP), 11/10 50 Dråby Vig (JKK), 1/11 40 Muldbjerger (TSE) samt 20/12 30 Agger Tange (IKI). Største tal fra Læsø er 22/11 28 Bovet Bugt (FHK). Årets største træktal er 22/5 55 Grenen (JE JJ).

Sum: 7285. 1. halvår 6290, 2. halvår 995. Indsendere 63.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
Agger Tange max.	765	120	891	2061	4610	15	6	10	111	191	131	67

Lysbuget Knortegås *Branta bernicla hrota*

Årssummen er rekordhøj, den er 15% højere end den hidtidige rekord på 133.803 fra 2008. Netop i årene omkring 2008 var der i forbindelse med Caretaker-projektet en særlig stabil dækning af Agerø-området, som medførte en række rekordstore årssummer.

Flere forhold er med til at forklare den betydelige årssum. *For det første* er der bidrag fra hele 163 observatører – hidtil bedste år er ellers 2018 med 103 indsendere. *For det andet* er der indsendt ekstraordinært mange observationer fra Egholm ved Ålborg. Tal fra dette betyd-

Lysbuget Knortegås, Agerø, 13. maj 2020. Foto: Jens Kristian Kjærgård.

ningsfulde rastområde udgør godt 25% årssummen. Det usædvanligt store materiale fra Egholm hænger sammen med de kontroversielle planer om en ny Limfjordsforbindelse med tilhørende motorvej tværs over øen. For det tredje har den østatlantiske bestand i de senere år været i markant fremgang. Hvor hele bestanden i 2002-03 talte knapt 7500 individer, udgør den aktuelt 13-14.000. Ultimo april 2020 taltes således i regi af DCE ikke mindre end 13.100 individer i Danmark – helt overvejende på nordjyske rasteplasser (se Preben Clausen og Andrew Craggs: Lysbuget Knortegås slår alle rekorder, DOFT 2020, side 115-17).

Største indberetninger i første halvår er 8/4 3528 Egholm

Sum: 153.974. 1. halvår 92.738, 2. halvår 61.236. Indsendere 163.

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
21465	11359	15497	25554	18850	13	3	2603	15365	19555	14605	9105

Sortbuget Knortegås *Branta bernicla nigricans*

Der foreligger to fund, begge fra første halvår, nemlig 3-26/1 1 ad. Isbakkeholm ved Gjør (PHK m.fl.) og 2-25/5

(ALM), 21/4 4800 Gjør Bredning (BKR) og endelig 13/5 3080 Agerø (JKK). Sidstnævnte er bemærkelsesværdig, da det er den største forekomst ved Agerø i mere end 15 år.

Oversommende fugle ses 16/7 med 3 Nordmandshage (PR).

De første på efterårstrækket er 21/8 6 Stensnæs (MLU) og snart følger det store rykind – største træketal er således 27/8 668 Nordmandshage (PR). Halvårets største rasttal er 19/9 1890 Egholm (ALM), 4/11 2200 Isbakkeholm (SEM) og 22/11 1650 Staun, Barmer og Valsted Enge (PES). Største indberetning fra Mariager Fjord er 12/12 675 Havnø Bro (SSK).

1 ad. Agger Tange (VF SVP ELH m.fl.). Begge er dokumenteret med gode billeder.

Bramgås *Branta leucopsis*

Igen en meget betydelig årssum – det er den hidtil næsthøjeste og overgås kun af årssummen for 2019, der med 953.808 var 5% højere. Artens voldsomme fremgang (også) i det nordjyske område illustreres af følgende fire femårs-gennemsnit: 2000-04: 7304, 2005-09: 64.579, 2010-14: 305.119 og endelig 2015-19: 728.537.

Årets fordeling på de to halvår ligger med 84% forårsfugle og 16% efterårsfugle tæt på den gennemsnitlige fordeling 80/20 i perioden 2000-19.

Vi skal i øvrigt understrege, at begrebet årssum, som det anvendes i denne rapport, er en opsummering af alle indkomne observationer, dog fra regnet dobbeltregistreringer på samme lokalitet på samme dato. Årssummen er således først og fremmest en statistisk størrelse, der giver overblik over det indkomne materiales omfang og dermed (med forsigtighed) kan bruges til at perspektivere forekomster i forskellige år og perioder i forhold til hinanden.

Omtrent som i 2019 siger et forsigtigt skøn, at det nordjyske område i første halvår besøges af 30-50.000 indivi-

der og i andet halvår af 16-25.000.

Vejlerne bidrager med hele 39% af årssummen og områdets halvårlige fordeling med 81% forårsfugle og 19% efterårsfugle følger den generelle tendens for Nordjylland (se ovenfor). Månedsfordeling for Vejlerne er indskrevet i tabellen og månedsmaksima skyldes især optællinger ved HHN, JPK og VF.

Udenfor Vejlerne er de største forekomster i første halvår 4/3 7500 Staun, Barmer og Valsted Enge, ligeledes 4/3 8500 Nørrekær Enge (begge PR HHB), 7/3 8000 Bejstrup (HCH), 13/3 6300 Ølands Vejle (BKR) og ligeledes 13/3 11.600 Brøndum ved Løgstør (TSK). I andet halvår er de største forekomster udenfor Vejlerne 27/10 2700 Mågerodde på Mors, 15/11 4300 Øster Hvidbjerg, Mors (begge JKK), 26/11 4000 Nørrekær Enge (HHB) og endelig 19/12 2515 Lille Vildmose (TBR).

De største træketal, alle fra første halvår, er 6/4 2200 Vodskov (SEM), 7/4 8941 Ålborg Friluftsbad (ALM RWR) og endelig 6/5 4440 Syrodde, Læsø (SØP).

Sum: 908.230. 1. halvår 764.956, 2. halvår 143.274. Indsendere 283.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	107202	139103	273840	155691	89010	110	6	90	446	31534	72724	38474
Vejlerne sum	37220	37633	42597	84117	71589	94	6	-	20	11862	39504	11958
Vejlerne max	10800	15600	15300	20000	20000	25	2	-	15	4500	16000	5000

Rødhalset Gås *Branta ruficollis*

Set på seks lokaliteter, nemlig 2/3 1 Kærup Holme (LRJ), 3-4/3 1 Torup Holme (JJ SVP m.fl.), 22-23/3 1 ad. Sønderholm øst for Nibe (RSN m.fl.), 23-26/3 1 ad. Søengene og Sandholme – to nabolokaliteter, beliggende nordøst for

Ulvedyb (OA m.fl.) og endelig 3/4 1 Staun, Barmer og Valsted Enge (TSK). Iagttagelserne skønnes at dreje sig om et eller måske to forskellige individer.

Snegås *Anser caeruleus*

Er meldt fra otte lokaliteter i første halvår og ligeledes fra otte lokaliteter i andet halvår. De fleste iagttagelser drejer sig om enkelte fugle i flokke med Kortnæbbet Gås eller Bramgås. Mere end et individ er set ved to lejligheder i første halvår, nemlig 8/5 2 i flok med Grågås, Erslev

Kær (ASB) og 22/5 2 på træ med Grågås, Nordstrand, Skagen (JHC) og ved én lejlighed i andet halvår, nemlig 15/10 2 i flok med Kortnæbbet Gås, Bygholmengen (JJ). Desuden skal nævnes en fugl med mulig karakter som Dværgsnegås, 26/11 Damfæner, Store Vildmose (PR).

Sum: 20. 1. halvår 4, 2. halvår 16. Indsendere 17.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	2	-	-	-	2	-	1	-	8	7	-	-

Indisk Gås *Anser indicus*

Er meldt fra tolv lokaliteter i første halvår og fra ti i andet halvår. Iagttagelser af mere end et individ er i første halvår 2/5 2 Agger Tange (JJ) og 9/6 3 Flade Sø (HAT)

og i andet halvår 1/7-24/8 2 Arup Vejle (JJ VF m.fl.) og 9-25/9 2 Ulvedyb (JJ BKR).

Sum: 57. 1. halvår 20, 2. halvår 37. Indsendere 42.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	2	4	3	1	5	5	12	11	11	2	1	-

Kortnæbbet Gås *Anser brachyrhynchus*

Som efterhånden sædvanligt en årssum på omkring en million. Den halvårslige fordeling med 68% forårsfugle og 32% efterårsfugle er den mest 'skæve' siden 2009. I perioden 2010-19 har sæsonfordelingen ellers ligget temmelig stabilt omkring gennemsnitligt 57-43. Hvor observationer fra Vejlerne for 10 år siden bidrog med mere end halvdelen af årssummen, er der gradvist blevet en tendens til, at arten nu i højere grad fordeles sig i det nordjyske område. I 2020 tegner Vejlerne sig således for blot 16% af årssummen. Nu er især IBA'erne 'Store Vildmose' samt 'Ulvedyb og Nibe Bredning' med til-

grænsende områder med til at dominere helhedsbilledet. Månedsmaksima for disse tre kerneområder fremgår af tabellen og de største tal stammer fra overnatningsop-tællinger (PR HHN JPK BKR m.fl.). Bemærk især de rekordstore forekomster i Store Vildmose i januar og december (PR). Største flokke udenfor de tre kerneområder er i første halvår 6/2 3450 Hundstrup, 6/2 3225 Spangbjerg (begge JPK) samt 8/2 3200 Bolle og Try Enge (PR) og i andet halvår 21/12 2000 Try Enge (SØP).

Sum: 919.463. 1. halvår 623.681, 2. halvår 295.782. Indsendere 196.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	148115	257409	214640	3070	446	1	7	10	70705	95951	47377	81732
Vejlerne max.	10000	5000	5000	150	100	1	3	2	17150	11000	6500	2000
Store Vildmose max	21600	12700	7120	-	-	-	-	-	2480	5000	6370	23600
Ulvedyb+Nibe B max	700	5000	10000	150	55	-	-	-	470	500	700	1280

Tajgasædgås *Anser fabalis*

Årssummen ligger langt under middel og den halvårslige fordeling er med 53% forårsfugle og 47% efterårsfugle væsentligt mere lige end normalt. Gennemsnitlig fordeling på de to halvår i perioden 2010-19 er således på 68/32. Den beskedne årssum og den lige sæsonfordeling skyldes især de meget milde vintermåneder i første halvår, som bevirker, at kun et beskedent antal fugle søger til Tjele-området – Tjele og Nørreådalene er først og fremmest kulderedefugium og normalt bidrager disse lokaliteter med en betydelig del af talmaterialet fra første halvår. Der er ellers som vanligt stabil dækning i Lille Vildmose og Tjele-området og den samlede bestand for disse tæt forbundne områder når i første halvår op på 1750, mens

den i andet halvår når op på 1300. Der er god dækning i Thy først på året og de 1080, der registreres i januar, udgør sandsynligvis en stor del af den reelt tilstedeværende bestand. I de øvrige måneder er dækningen i Thy mere spredt – og tallene giver ikke et dækkende billede af den reelle bestand, som i de bedste måneder skønnes at omfatte 1000-1500 individer.

Lille Vildmose

I første halvår er der stabilt store forekomster frem til ultimo februar. Månedsmaksima er 12/1 1640 og 2/2 1530 (begge TL). Sidste store forekomst er 20/2 851 (TL). Herefter kun småflokke. Sidste to cifrede tal er 1/3 12 (HAC) og de allersidste meldinger er 9/4 (SSK) og 7/5 1 (ANI)

– nok samme individ.

De første i andet halvår er 14/10 138 (DFS), hvilket er en pænt stor og forholdsvis tidlig førsteagttagelse for området. Herefter er der stabile forekomster frem til nytår. Månedsmaksima er 19/10 360 (HAC), 27/11 1180 (TBR) og 22/12 1200 (TL).

Tjele og Nørreådal

I første halvår er der i det meget milde vintervejr usædvanligt små forekomster. Til gengæld er der fugle på plads uafbrudt fra nytår og frem til 23/2, da de sidste 35 forlader Sjørring Kær ved Tjele Langsø og trækker til den store rasteplads ved Östen mellem Vänern og Vättern (data fra senderfugl No. 1, som er med i denne flok). I øvrigt er de beskudne månedsmaksima 19/1 106 samt 8-14/2 48 (begge TBR).

I andet halvår ses 28/11 5 (LM) og ellers er der regelmæssige forekomster fra medio december og frem til nytår. Største flok er 26/12 131 (TBR).

Vejlerne

Kun få indberetninger fra dette tidligere kerneområde. De største i første halvår er 7/1 42 Bygholmengen (HHN) og 13/2 310 Tømmerby Kær (JPK). Sidstnævnte er i øvrigt den største forekomst i Vejlerne i en lang årrække. Fra andet halvår er der kun to meldinger, hvoraf den største er 29/11 31 Tømmerby Kær (HRC SUB).

Øvrige Thy

I første halvår er der indberetninger fra femten lokaliteter. På otte af disse ses flere end 100 fugle og på tre ses flere end 200. De største tal er 11/1 182 Torsted (TRK), 13/1 318 til overnatning Ålvand Klithede (HHN), 19/1 330 Flyvklit ved Hjardemål (HHN) og endelig 3/2 559 Buskkær ved Østerby (TBR) – samlet tal for tre DOFbase-lokaliteter, der grænser op til hinanden i netop dette område. Forårets seneste melding er 26/3 134 Rosvang (TBR), men der er givetvis stadig en vis bestand tilbage til ind i april – afrejsen fra Thy falder altid en del senere end afrejsen fra Lille Vildmose.

Efterårets første er 10/9 39 Sjørring Sø (FRO) og det er lige efter bogen, at de første efterårsfugle er tidligt på plads. Halvårets største tal er i øvrigt 23/10 330 Sjørring Sø (FOX) og 6/11 310 Nors (JPK).

Andre områder

De største meldinger udenfor kerneområderne er i første halvår 13/1 12 Troldkær (BKR) samt 16/1 19 Vester Tversted (SBP). De største i andet halvår er 13-31/12 op til 47 Troldkær (KNP m.fl.) og 21/12 33 Gøgsig Mark/Gårdbo Sø (KNP EØ).

Træk

Af trækiagttagelser skal fra første halvår nævnes 8/2 19 Nordmandshage (PR), 23/3 31 Højen (LOU) samt 3/4 49 Grenen (SKAF) og fra andet halvår 19/10 158 Nordmandshage (PR).

Sum: 42.359. 1. halvår 22.618, 2. halvår 19.741. Indsendere 88.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	11281	10904	427	5	1	-	-	-	146	3353	5778	10464
Lille Vildmose, max.	1640	1580	12	1	1	-	-	-	-	360	1180	1200
Tjele+Nørreå max.	106	65	-	-	-	-	-	-	-	-	5	131
Vejlerne, max.	55	310	-	-	-	-	-	-	-	-	31	2
Øvrige Thy, max.	1080	735	154	-	-	-	-	-	105	330	340	3

Gæs, Birkese, 27. november 2020. Foto: Jan Skriver.

Tundrasædgås *Anser fabalis rossicus*

Som i 2019 en ret beskeden årssum. I perioden 2010-19 har årssummen i gennemsnit udgjort 204 med en halv-årlig fordeling på hhv. 155 og 49. De største forekomster i første halvår er 3-4/1 5 Thorup og Klim Fjordholme

(HHN) og 21-23/2 7 Sjørring Kær ved Tjele (TBR TRK MHH). De største i andet halvår er 13-31/12 op til 5 Troldkær (KNP m.fl.) samt 21/12 14 Gøgsig Mark (KNP EØ JC).

Sum: 102. 1. halvår 54, 2. halvår 48. Indsendere 53.

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
16	23	11	3	1	-	-	-	-	19	8	21

Blisgås *Anser albifrons* / Almindelig Blisgås *Anser albifrons albifrons*

Årsummen er rekordstor – 22% højere end i 2019, som ellers også var rekordår. I femårsperioden 2010-14 har årssummen i gennemsnit udgjort 7725 med procentvis, halvårslige fordelinger på 84/16. I den følgende femårsperiode, 2015-19, udgjorde årssummen gennemsnitligt 36.602 med en halvårslig fordeling på 89/11. Årsummen i 2020 er således mere end dobbelt så stor som de seneste fem års gennemsnit. Det fremgår desuden, at den procentvis andel af forårsfugle er stadigt stigende, et forhold, som fremstår endnu tydeligere, hvis vi kun ser på perioden 2017-20, hvor første halvår tegner sig for 95% af årssummen. Marts er som vanligt den store måned og

bidrager med 49% af årssummen. Imidlertid er også talene for januar og februar med hhv. 21% og 22% af årssummen bemærkelsesværdigt høje, og det er en afspejling af det meget milde vejr i årets første måneder. Største flokke i første halvår er 28/2 1200 Borregård, Vesthimmerland (HHB), 4/3 1610 Lille Vildmose (HAC), 6/3 1135 Villerup Kær ved Saltum (PR), 26/3 1800 Sjørring Sø i Thy (TBR) og ligeledes 26/3 1340 Debelenge, Store Vildmose (PR). De meget mindre maksimumforekomster i andet halvår er 29/11 320 Gravlev Sø (TSE), 1/12 250 Hvidbjerg ved Skive (SR), 23/12 210 på træk ved Øby (LM) og endelig 30/12 500 Lille Vildmose (TL).

Sum: 81.578. 1. halvår 75.664, 2. halvår 5914. Indsendere 167.

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
16864	18177	40187	431	4	1	2	-	3	1033	1461	3415

Dværggås *Anser erythropus*

Fra første halvår foreligger et fotodokumenteret fund af en ringmærket fugl, nemlig 23/3 1 ad. Thorup og Klim

Fjordholme (BKR). Fra andet halvår ligeledes en iagttagelse, nemlig 23/10 1 ad. Sjørring Sø (FOX m.fl.).

Arktisk Ederfugl *Somateria mollissima borealis*

Der er et fotodokumenteret fund af denne Ederfugl, med karakterer som *borealis*: 19/1-22/2 1 ad. han Hanstholm Havn. Der findes endnu ingen godkendte i Danmark.

Racen er SU-race. Der må ikke refereres til observationer, der ikke er godkendt af SU.

Brilleand *Melanitta perspicillata*

Arten er set de seneste tre år i Nordjylland. Der før var den regelmæssig, men ikke årlig. I Danmark ses Brilleand både langs den jyske vestkyst og i Kattegat. Formodentlig drejer det sig om tilbagevendende fugle. Fra Nordjylland i år: 15/7-6/8 2 ad. hanner Grenen (LNP

FNI SKAF m.fl.) og fra efteråret 8/10 1 2K+ han SØ Grenen (SKAF). Desuden 19/10 2 ad. hanner Rødhus Strand (SØP MOC), som tog en kort flyvetur sammen med Sortænder i blæst, før de forsvandt ned i havets høje bølger. Brilleand er fra 2020 ikke længere SU-art.

Fløjsand *Melanitta fusca*

Et gennemsnitligt år hvad angår antal. Vinterbestanden er lille i Nordjylland, men arten overvintrer også i højere grad i Østersøen med antal der kan nå 1.000.000. I Nordjylland ses i juni/juli fældende hanner efter ankomst fra de skandinaviske og russiske ynglepladser. I august ankommer hunnerne og begynder deres fældning. Fjerskif-

tet tager 3-4 uger. Fra 2020 skal følgende observationer nævnes: 13/1 200 Kysten mellem Als og Øster Hurup (TBR LM), 31/5 100 Gerå (OK), 8/6 83 Roshage (RQ), 31/7 98 og 30/8 540 Ålbæk Bugt (MHH EC), fra Skagen 1/10 662 SØ Grenen, 2/10 512 SØ Nordstrand og 3/10 239 Nordstrand (alle SKAF). Desuden 15/10 84 T

Als Odde (SSK). Årets sidste større forekomst: 28/12 250 Kysten mellem Tofte Skov og Øster Hurup (RWR).

Sum: 7079. 1. halvår 1670, 2. halvår 5409. Indsendere 123.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	229	45	267	179	681	269	911	850	624	2002	504	518

Amerikansk Sortand *Melanitta americana*

Der foreligger oplysninger om 4-5 individer fra tre lokaliteter i andet halvår. Følgende er godkendt af SU: 19-20/8 + 2-4/10 1 ad. han Tranum Strand (RSN) og 22/9 1 ad. han Uggerby Strand (LPA). Desuden foreligger do-

kumenterede fund fra Grenen 15-27/7 og 9/8 samt af yderligere en fugl fra Uggerby Strand 23/9.

Arten er SU-art. Der må ikke refereres til observationer, der ikke er godkendt af SU.

Havlit *Clangula hyemalis*

Havlit ses langs hele den nordjyske kyst, men i små antal. Årets sum er over gennemsnittet, som er ca. 800 fugle. Få ses i vintermånederne, hvor største kun bliver 12/1 5 Roshage (JSP). Det bliver største observation ind til 10/4 12 Grenen (SKAF). Skagen dominerer materialet i foråret som vanligt med fugle trækkende mod ynglepladserne. Største dage derfra er 19/4 19 Nordstrand (KW ASF RSN m.fl.) og 2/5 29 Nordstrand (LOU JHC SKAF m.fl.). Uden for det område ses 3/5 11 Nørre Lyngby (KTS). I juni bliver sidste i foråret 7-8/6 1 Skarvsøen, Skagen (AO KMP m.fl.). Fuglen ses til sidst flyve mod nordøst. I juli og august nogle oversomrende: 1/7 1 Roshage

(HHN), 4/7 1 Milesøerne og 1 Kogleaks (PMA LAM), 8/7 1 Roshage (HHN), 13/7 1 Bygholm Vejle (MOC), 22/7 2 Nørre Vorupør (JJK), 6/8+9/8 1 Grenen (SEB JHH SKAF) og 22/8 1 havet ud for Flade Sø (FRO). Efterårets første bliver 4/10 1 Nordstrand, Skagen (EC). Bortset fra en stor observation på vestkysten, som bør dokumenteres, er første to-cifrede antal 22/11 10 Rødhush Strand (MOK) og dernæst 23/11 12 Klitmøller (SVP). Ved Hirtshals Fyr 28/11 13 (MCH), som bliver efterårets største antal og samme sted 12/12 12 (RSN HHN MON GRØN). 31/12 ses sidste fugl inde i Limfjorden ved Vildsund (JJK).

Sum: 1042. 1. halvår 507, 2. halvår 535. Indsendere 128.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	27	14	27	207	209	23	7	4	-	123	313	88

Lille Skallesluger *Mergus albellus*

Et år med et stort antal, hvor især Ulvedybet og Bygholm Vejle står for de største flokke. Fra vinteren kan nævnes 3/1 44 Jordbro Engsø (TRK), 9/1 97 Ulvedybet (PR BKR ET) og 15/2 81 Ulvedybet (BKR). I foråret holder større flokke til i øst- og midtsøen på Bygholm. Her ses bl.a. 14/3 50 (HHN) og 11/4 34 (HHN). Den sidste fra foråret er fra samme lokalitet, 2/5 1 Bygholm (HST TRK). Et usædvanligt sommerfund gøres 4/6 1 hun Tranum Klit-

plantage (PR). Fuglen fløj tilsyneladende forvirret rundt over klitlandskabet, før den tog højde og fløj mod syd. Lille Skallesluger er før set i juni, men det hører til sjældenhederne!

Efterårets første bliver 4/10 1 Lund Fjord (AB). Næste ses 9/10 1 Bygholm Vejle (JJ) og derfra ses kun encifrede antal indtil 22/11 11 Gravlev (TSE). Største forekomst i andet halvår bliver 30/12 59 Ulvedybet (BKR SHBV).

Sum: 4689. 1. halvår 3945, 2. halvår 744. Indsendere 177.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	1101	1006	1197	635	5	1	-	-	-	13	90	641

Lille Skallesluger, Lille Vildmose, 5. april 2020.

Foto: Mette Berg Hansen.

Rødhovedet And *Netta rufina*

To fund: 27/4 1 han Grenen (ROC MKP m.fl.) og 17/9 1 hun-farvet Birkese (OJE HWS HO). Fuglen i Skagen blev set flyve fra Ellekrattet til Skarvsøen og er kun det tredje fund fra området. At den heller ikke er almindelig i Lille Vildmose, viser seneste fund, som er 9/3 1991 1 hun Lille-

sø (SØS). Foregående fund i Nordjylland gælder en hun ved Ræhr i april 2018 og måske samme ved Lønnerup Fjord i maj samme år. Men arten er langt fra årlig i denne del af landet.

Trold- x Halsbåndstroldand *Aythya fuligula* x *A. collaris*

To fund af denne *Aythya*-blanding: 17/1 1 han Ove Sø er fotodokumenteret og 4+7/4 1 han Halkær Sø er godkendt af SU (RSN HMT). Hybrider, hvor der indgår en SU-art i, skal foreligges SU.

Der må ikke refereres til observationer, der ikke er godkendt af SU.

Seneste fund i Nordjylland er også fra Vesthimmerland, nemlig 10/4 2016 1 han Vilsted Sø (RSN AB).

Bjergand *Aythya marila*

En art som svinger meget i antal fra år til år! Årets sum er i den lave ende, men Bjergands forekomst i Nordjylland kan groft sagt deles i to grupper: Den ene er de små flokke, som i længere perioder i vinterhalvåret slår sig ned på lokaliteter i fjordene (Sønderlem Vig bl.a.). Den anden er de væsentlig større forekomster i det sydlige Kattegat, som af og til driver op til de østvendte kyster i Himmerland og Vendsyssel. De ses dog sjældent mere end nogle få timer før de returnerer længere ud og ned i Kattegat. I år er de fleste observationer af førstnævnte gruppe. Vinterens fugle er for størstedelens vedkommende optalt i den vestlige del af Limfjorden ved Sønderlem Vig. Kulminationen sker på denne lokalitet 3/1

42 (GM). Samme dag ses 75 Als Odde (SSK). 7/3 120 Egense (AB) er fugle fra de overvintrende i Kattegat, som er inde og vende ved kysten. 7/4 55 Odde (SSK) er endnu en større obs. fra Mariager Fjords udmundning. Sidste større i foråret bliver 7/5 19 Nørre Lyngby (KTS) og 13/5 9 Ulvedyb (BKR). I juni / juli kan en han ses 21/6-1/7 i midtsøen, Bygholm Vejle (VFL JJ AF JC). Første nye i andet halvår dukker op en måneds tid efter, 2/8 1 Jordbro Engsø (TRK). Generelt ses der få i efteråret, så alle større antal nævnes: 15/10 45 Hjarbæk Fjord (TRK), 18/10 35 Agger Tange (CHJ), 27/11 80 Mulbjerg (RSN) og 22/12+23/12 26 Hjarbæk Fjord (TRK TBR SA).

Sum: 1552. 1. halvår 1101, 2. halvår 451. Indsendere 83.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	713	71	158	94	61	4	2	13	3	151	145	137

Atlingand *Spatula querquedula*

Ankomst af denne afrikatrækker er i år 18/3 1 Lille Vildmose (ET). Det er ca. otte dage tidligere end normalt set over de sidste 20 års gennemsnit. Allerede 20/3 ses fem hanner samme sted (DB JMU). Lille Vildmose står for mange af årets iagttagelser med klart største forekomst 28/4 12 Birkese (HAC). Fra andre lokaliteter ses bl.a. 26/3 6 Debelenge (PR), 12/4 6 Arup Vejle (HHN), 14/4 6 Viskum (TBR TRK), 25/4 8 Kølsen-Skals Engsø (FRO), 5/5 8 Bygholm (HHN) og sidste større fra foråret: 24/5 8 Lille Vildmose (RWR RSN ALM).

Ynglefugle: Viskum: hun med 8 pulli i juni (TBR), Grynederup Sø: hun med 5 pulli i juni (AO), Lille Vildmose: 0-8 par, ingen unger set (AB HAC), Agger Tange: hun med 5 pulli og Erslev Kær: hun med 9 pulli, begge i august (JKK). Desuden er der indtastet fem fugle med angivelse YF fra Bygholm Vejle (HHN).

Andet halvår er en tynd omgang. Kun fra tre lokaliteter ses mere end en fugl: 19/7 6 Viskum (TBR), 8/8 12 Erslev Kær (JKK) og 19/8 6 Agger Tange (JKK). Sidstnævnte bliver også året sidste, hvilket er noget tidligt!

Sum: 924. 1. halvår 891, 2. halvår 33. Indsendere 169.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	-	-	40	374	373	104	12	21	-	-	-	-

Knarand *Mareca strepera*

I rapporten er kun medtaget ynglefund. Fra engennemgang på Bygholm Vejle 11 par (HHN JFA JPK) i maj. Desuden Fyrkat Engsø et par (BBM) – blev set parre sig. Ene-

ste ugeflokke er set ved Halkær Sø 1 par med 6 pulli (HMT) og Agger Tange 1 hun med 6 pulli (JOC). Fra Lille Vildmose er optalt min. 2 par (AB HAC).

Spidsand *Anas acuta*

I rapporten er kun medtaget ynglefund. Eneste angivelse fra i år er 5/5 8 ynglefugle Bygholm Vejle (HHN JPK JFA).

Krikand *Anas crecca*

Kun sikre ynglefund er behandlet. Alle nævnes: 27/5 findes en rede med 11 ødelagte og et helt æg i hjulspor ved Kærene på Læsø (FHK). I juni ses hun med 3 pulli

Vester Engklit ved Kandestederne (KNP) og hun med 4 pulli Birkese (HAC). Fra Juelstrup Sø hun med 4 pulli (TSE) i juli.

Amerikansk Krikand *Anas carolinensis*

To fund, 11/4 1 han Bygholm Vejle (HHN) og 29/11-5/12 1 han Ulvedybet (BKR MOC m.fl.). Bortset fra 2014

og 2018 har Amerikansk Krikand været årlig i Nordjylland de sidste 10 år.

HØNSEFUGLE

Vagtel *Coturnix coturnix*

En høj årssum, skønt overgået af 2019 med 500. I modsætning hertil registreres hovedparten af fuglene i første halvår. Årets første høres 10/5 med to ved Sørig Enge (CP) og en ved Uggerby Å (MCH). I dagene herefter høres Vagtel på mange lokaliteter, primært i Vendsyssel. Hovedparten af forårets fugle høres i juni med følgende større antal, 17/6 6 Gårdbo Sø (JKI), 21/6 6 Sørig Enge (SWJ), 27/6 6 Vogn Enge (JD), 11 Helledi Enge (PR) samt 15 Sørig Enge (JKI). Fra denne periode skal også nævnes en trækkende Vagtel 24/6 kl. 22 i Skagen Klitplantage

(SKAF).

I den kølige juli høres ret få, mens et varmefremstød i august giver et par pæne antal i det bedste vagtel-område – i Sydøstvendssyssel omkring Sørrå, således 3/8 15 og 9/8 34, hvilket er årets største tælling (begge SØP). Årets sidste høres 2/9 Knivholt Mark (JD) og Damfener, Store Vildmose (PR) – to fugle hvert sted. Hvor ikke andet er nævnt, drejer det sig om syngende fugle. Det bemærkes i øvrigt, at der ikke foreligger fund af mere end to fugle fra det nordvestjyske område.

Sum: 437. 1. halvår 273, 2. halvår 164. Indsendere 93.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	-	-	-	-	59	214	74	86	4	-	-	-

LAPPEDYKKERE

Gråstrubet Lappedykker *Podiceps grisegena*

Kun ynglefugle behandles. Der meldes om yngleadfærd på 44 lokaliteter.

Der laves systematiske opgørelser for to IBA-områder. I Lille Vildmose-området er der fire ynglepar i Birkese, mens der i 2019 var 40-45 par (HAC). Hovedlokaliteten er Mellemområdet med 64 par, hvor der i 2019 var omkring 50 (AB m.fl.). I de østlige Vejler er der 53 par, så vi er tilbage ved tallene fra 2014-2015, mens der i den mellemliggende periode var 20-29 par (HHN). I de vestlige Vejler er der kun et par, mens der i perioden 2014-2017

var 3-4 par.

Øvrige lokaliteter med mindst tre observerede fugle med yngleadfærd er: Skarvsøen, Skagen 10, Reservatet, Skagen 3, Hulsig 4, Vester Engklit 4, Råbjerg Mile 3, Horne 6, Gammel Østerby, Læsø 5, Grydbæk, Midtvendsyssel 4, Sindrup Vejle 3, Biskær, Mors 21, Erslev Kær, Mors 18, Lyngbro Bæk, Mors 3, Engelst, Fur 3, Skive Ådal 4, Jordbro Engsø, V for Skive 4, Mastrup Bæk, Støvring 6, Juelstrup Sø 22, Fyrkat Engsø 9. Hertil kommer 15 lokaliteter med to fugle og to med en fugl.

Nordisk Lappedykker *Podiceps auritus*

Den på dagsbasis rensede årssum er 59, men den rummer mange gengangere. Den største observation er 12/12 17 Selbjerg Vejle (HHN). Fra denne lokalitet rapporteredes 12 i 2019 og 14 i 2016. Det er måske den største danske indlandsobservation nogensinde, men fra havlokaliteter er der meget større observationer. Der bliver i Nordjylland observeret fugle på 14 lokaliteter, mens det i 2019 var ni. Alle lokaliteterne omtales.

Første halvår: Agger Tange: 21-25/3 1 vdr. (CHJ GM KDP), Ulvedybet: 5/4 2 sdr. (RSN OBKR SGN).

Andet halvår: Grenen: 19/8 1 sdr. (SKAF), Stensnæs: 25/9 2 vdr. (SØP), Arup Vejle: 25/9 1 (JPK), Lønstrup Strand: 16/10 1 (IMP), Stensnæs: 22/10 1 (MLU), Ejstrup Strand: 24/10 2 (KBC), Nørre Vorupør: 3/11 1 (JKK), Vandet Sø: 8/11 2 (HLÆ), Tange Sø: 11-19/11 1 (MHH og mange flere), Grenen: 11-12/11 1, 19/11 1 og 20/11 1 (SKAF CFM), Selbjerg Vejle: 8/12 3 (HHN), 16/12 17 (HHN) og 21/12 2 (VFL), Nors Sø: 15/12 1 (BKR), Ulvedybet: 19-31/12 2 (BKR MOC VFL SHBV JOKR).

Sorthalset Lappedykker *Podiceps nigricollis*

Den på dagsbasis rensede årssum er 3879 fugle fra 33 lokaliteter, mens den sidste år var 3521 fra 28 lokaliteter. Det bør bemærkes, at der på enkelte lokaliteter er mange observationer af de samme fugle. Således kommer 1786 fra Juelstrup Sø (grundigt studeret af TSE), 1329 fra Lille Vildmose, primært Birkesø, 336 fra Kogleaks (HHN m.fl.) og 132 fra Erslev Kær, Mors (HKSØ m.fl.).

Årets første er 21/3 3 Juelstrup Sø (TSE) og 27/3 2 Birkesø (TBA).

De største observationer fra første halvår er 16/6 80 Birkesø (HAC), 23/5 66 Juelstrup Sø (TSE) og 8/6 35 Kogleaks (HHN). Unger ses på disse tre lokaliteter samt i Erslev Kær (AO) og Sønder Mose, Viborg (VL).

Arten har brugt Juelstrup Sø siden etableringen i 2011, men i år er der en rekordstor yngleaktivitet med op til 28 samtidigt rugende fugle 22/5 (TSE). Det skyldes sandsynligvis, at der kommer rigtigt gang i hættemågekolonien på øen. Desuden peger antallet af pull. på, at der er flere par med ynglesucces end i Birkesø-kolonien. Birkesø blev først etableret i 2018, men Hættemågerne og lappedykkerne flyttede straks fra den nordlige del af Mellemområdet til søen. I Mellemområdet er der nu kun et ynglepar. Birkesø rummer 55 par (HAC), mens der sidste år i Birkesø var 40-45. Der er tale om Danmarks største koloni. Desværre er der lav ynglesucces, måske fordi hovedparten af lappedykkerne først ankommer primo

juni i forbindelse med, at en stor del af hættemågekolonien flytter fra midtøen til østøen på grund af forstyrrelse af ræv. Det medfører en ny tilstrømning af lappedykkere, der altså kommer meget sent i gang med yngleaktiviteterne. Så kun få 1K fugle ses i Birkesø. Der er ingen ynglefugle i de vestlige Vejler, mens der fra de østlige Vejler meldes om otte par (HHN). Dette er en fremgang i forhold til de tre par i 2019 og 2018, men i 2015 var der 42 par.

Øvrige lokaliteter har følgende maksima af fugle i perioden 15. maj til 15. juli: Erslev Kær, Mors 15, Biskær, Mors 10, Jordbro Engsø, vest for Skive 10, Sønder Mose, Viborg 10, Ulvedybet 2, Halkær Sø 1.

Andet halvårs observationer udgør kun 10% af årssummen, mens det var 34% i 2019 og 16% i 2018. Der kan være mange forklaringer på denne variation. En delforklaring er måske, at adulte med manglende ynglesucces (som i Birkesø) straks flyver til overvindringsområderne ved Atlanterhavskysten og Middelhavet, mens de succesfulde hyppigt opholder sig et stykke tid på ynglepladsen eller i brakvandsområder. De sidstnævnte repræsenteres af 2/8 46 Hjarbæk Fjord (TRK).

Årets sidste fugle er 3/10 10 Vilsted Sø (JGH). Fugle fra perioden november til februar medtages kun, hvis observationerne er forsynede med kommentarer.

Sum: 3879. 1. halvår 3497, 2. halvår 382. Indsendere 167.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	-	-	29	915	1459	1094	276	86	10	10	-	-

Sorthalset Lappedykker, Juelstrup Sø,
5. maj 2020. Foto: Christian Andersen Jensen.

Huldue *Columba oenas*

Huldue behandles i årets rapport kun med ynglefund. Der er indberettet yngleaktivitet fra 62 lokaliteter, hvilket er noget højere end i 2019, hvor der var indrapportering fra 46 lokaliteter.

Det er på baggrund af indrapporteringen vanskeligt at opgøre antallet af ynglepar, da en stor del af materialet består af observationer af syngende fugle og territoriehævdende fugle.

En sammentælling af sikre ynglefund, syngende og ter-

ritoriehævdende fugle giver i alt 120 par.

Resultatet af ATLAS-undersøgelsen viser en koncentration i det centrale og østlige Himmerland samt i det østlige Vendsyssel. Det er også her, at årets største yngletal kommer fra. Fra Rold Skov er indrapporteret 19 par (typisk syngende fugle) (GRA AEP SBØ SAL m.fl.), mens der fra Lille Vildmose (inkl. Tofte Skov) er indrapporteret 12-15 par (TC HAC ATL). Uden for Himmerland skal nævnes 22/4 12 Hirsholm (FJ).

Turteldue *Streptopelia turtur*

Det vurderes, at der i 2020 har været op til ni forskellige Turtelduer i Nordjylland. Dette er lidt højere end i årene siden 2016, hvor der er set 3-6 fugle.

Første fugl bliver 23/4 1 T Flagbakken (TLÆ) efterfulgt af 26/4 1 T Flagbakken (SBP). I maj bliver der observeret 14/5 1 Sandels Fenner, Store Vildmose (PR), hvilket er årets eneste observation uden for Skagen. Næste ses 20/5

1 T Flagbakken (ARO). I perioden 24-26/5 bliver i Skagen observeret 24/5 1 Grenen, 25/5 2 Ellekrattet, 26/5 1 Buttervej (LPA, TVN JVB m.fl.), mens den sidste observation i første halvår er 11/6 1 Skarvsøen (EC).

Fra andet halvår er der to observationer af samme 1K-fugl 29/9 og 1/10 ved Stald Grenen, Skagen (KK EC m.fl.).

NATRAVNE

Natratv *Caprimulgus europaeus*

Der bliver i 2020 observeret 382 fugle, hvilket stort set svarer til de 388 fra 2019 men er betydeligt færre end de 505, der blev rapporteret i 2018.

Bortset fra en død fugl i Aalborg 13/5 (DOFNJYL) er de første fugle registreret 20/5 på Skagen Odde (CHJ JD PHB LPA) og Lild Klitplantage (CJ) med op til to syngende hanner. Det er lidt senere end i både 2018 og 2019, hvor de første fugle blev registreret i begyndelsen af maj. Det skyldes formodentlig det relativt kølige vejr i maj måned.

Fra Atlas III vurderes det, at bestanden af Natratv er stabil, så det lavere antal indrapporterede kan bl.a. skyldes mindre aktivitet blandt observatører, samt at fuglene kommer forholdsvis sent.

Natratven er en af de 18 arter, hvis samlede ynglebestand er estimeret i Atlas III. Den er vurderet til 577-843 par i hele landet. Næsten hele udbredelsen i Danmark er i den nordlige og vestlige del af Jylland med tætte bestande på Skagen Odde og i Hanherred og Thy.

Miljøstyrelsen opgør i juni 2020 antallet af syngende han-

ner på lokaliteter på Skagen Odde, samt områder lidt syd herfor (Tolshave Mose, Napstjert Mose og Råbjerg Mose) foruden Lille Vildmose og Hansted Reservat til 191 fugle. Bunken Klitplantage og Skagen Klitplantage er de området med klart størst bestande med henholdsvis 55 og 52 syngende hanner. Herefter følger Hanstholm Reservatet med 23, Tofte Skov med 18 (hidtil højeste derfra) og Ålbæk Klitplantage med 11 syngende.

Størst antal fugle i DOFbasen er registret 26/6 med 12 fugle i Skagen Klitplantage (FR SKAF). Men også på lokaliteter på Læsø – Højsande 1/7 med 6 syngende hanner (BL) og i Hjørdemål Klitplantage 9/6 med 7 fugle (JBE) er der registreret pæne antal.

Sidste registreringer er fra september, hvor der 2/9 registreres en fugl både på Grenen og i Tversted Plantage (CP SKAF) samt fra 13/9, hvor der bliver ringmærket en fugl ved Jennes Sø i Skagen (SKAF).

Der henvises til særskilt artikel af Natratvens trækforhold.

Sum: 382. 1. halvår 302, 2. halvår 80. Indsendere 382.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	-	-	-	-	112	190	63	14	3	-	-	-

Alpesejler, Pikkerbakken, 8. november 2020. Foto: Lars Grøn.

Alpesejler *Apus melba*

Et fund, 8/11 1 fou. Pikkerbakken, Frederikshavn (JSTE AAJN m.fl.) er godkendt af SU.
Samlet er ti Alpesejlere iagttaget i området gennem tid-

erne, alle med en fugl. De seks fund er fra Skagen.
Første fund er gjort i 1804 på Mors.
Arten er SU-art.

Gråsejler *Apus pallidus*

Dokumenterede fund af op til to fugle i Skagen, således 28/10 1 og 29/10 2. Forekomsten falder sammen med flere andre iagttagelser i oktober og november, således er arten set ved Århus, på Djursland, på Stevns og i Nord-

sjælland i perioden. Tidligere er der gjort fire fund i Nordjylland alle af en enkelt fugl. Første fund er fra 2005. Tre af fundene er gjort i Skagen.
Arten er SU-art.

Lille Sejler *Apus affinis*

Landets første Lille Sejler er set 29/5 1 R Tornbakke Rimme, Hulsig (LOU m.fl.). Iagttagelsen er godkendt af

SU. Læs finderberetning andetsteds i årbogen.
Arten er SU-art.

Lille Sejler, Tornbakke Rimme, 29. maj 2020. Foto: Jens Kirkeby.

Gråsejler, Skagen, 29. oktober 2020. Foto: Erik Christophersen.

Mursegler, Skagen, 16. juli 2020. Foto: Erik Christophersen.

Gøg *Cuculus canorus*

Antallet af indrapporterede Gøge er væsentligt højere i 2020 (1897) end de tidligere år (2018:1050 og 2019: 1036). Gennemsnittet for de seneste 10 år er 1129 fugle.

De første Gøge ankommer normalt i de sidste dage i april eller første dage i maj. I år bliver de første syngende fugle hørt meget tidligt, allerede 7/4 og 13/4 ved Lodskovvad (PBA) og i Store Vildmose (ASJ). Faktisk er der tale om den tidligste forekomst nogensinde, idet hidtil tidligste er 18/4 2003 ved Flagbakken, Skagen (ATL)! Langt de fleste observationer bliver gjort i maj måned. Hele 1091 fugle bliver registreret denne måned, hvilket er nogen flere end i årene før (2018: 713 fugle og 2019: 555 fugle).

Observationerne er spredt bredt ud på mange lokaliteter i området, men lokaliteter med mange rapporter er

naturligt Skagen og Vejlerne. Også fra Lille Vildmose/ Tofte skov bliver der registreret mange fugle. De største enkeltobservationer er 17/5 6 Manna Mose (ATL) 21/5 8 Selbjerg Vejle (CS), 21/5 14 Lille Vildmose (nordlige del) (AB) 21/5 8 Damfæner (PR), 25/5 8 Gedsted (SUT), 30/5 8 Tofte Skov (HAC).

Også i juni måned registreres mange fugle (729), hvilket er flere end de seneste år (2018: 289 fugle, og 2019: 404 fugle). Største enkeltobservationer 1/6 Grenen 6 (SKAF m.fl.), 4/6 7 Tranum Klitplantage (PR), 8/6 7 Tofte Skov (HAC), 9/6 6 Lille Vildmose (GGU), 10/6 5 Bygholms Nordlige Rørskov (RQ) og 14/6 5 Try og Bolle Enge (SØP).

Årets sidste bliver observeret 4/9 1 Støvring (TSE) og 6/9 1 Tjele Langsø (JEAL).

Sum: 1897 1 halvår 1839, 2. halvår 58. Indsendere 241.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	-	-	-	19	1091	729	38	18	2	-	-	-

Gøg, Rærup Slambassiner, 21. maj 2020.
Foto: Mette Berg Hansen.

Vandrikse *Rallus aquaticus*

En årssum, der er godt dobbelt så stor som middelværdien for de foregående ti år på 1508. For at finde årssummen på over 2000 skal man tilbage til 2003 på 2006, 2002 på 2136 og 2000 på 2120. De store antal kan skyldes flere besøg på egnede lokaliteter især i yngletiden.

Fra årets to første måneder nævnes følgende iagttagelser af mere end tre fugle, 25/1 8 Jølby Nor (JKK), 19/1 5 Grenen (PRO), 3/2 4 Skive by (GTW) og følgende på hver tre 12/1 Han Vejle (JFA), 13/1 Tjele Langsø (TRK), 2/2 Gravlev Sø (TSE) og 8/2 Fyrkat Engsø (CSS).

Der er i alt optalt 417 syngende/gypende fugle fordelt på 71 lokaliteter. Her er det som sædvanlig Lille Vildmose og Vejlerne, der har de største tal. Fra Vejlerne 234 syngende fugle med følgende obs af mindst ti, 8/6 10

Østerild Fjord (HHN), 15/6 85 Tømmerby Fjord (HHN) og 8/6 69 Bygholm Nordlige Rørskov (HHN) og fra Lille Vildmose mindst 30 territorier. Derudover høres et to-cifret antal 1/4 10 Hirsholm (FJ) og fra Skagen 10/4 14 Reservatet (HAC) og 7/5 12 Grenen (JAE). Derudover nævnes følgende på mindst fem hørte fugle 20/4 7 Østerådal (AB), 9/5 5 Nedermoste, Skagen (MN) og 17/6 6 Skarvsøen, Skagen (SRS).

Fra andet halvår nævnes de største observationer, 12/10 9 Hirsholm (SØP), 29/11 10 Kølsen-Skals Engsø (PLA) og følgende på hver seks fugle, 9/8 Gravlev Sø (TSE), 16/9 Nordmandshage (PR), 13/10 Liver Ås udløb og Kærsgård Strand (JBR), 29/10 Tjele Langsø (TRK) og 16/12 Grenen (JPIP).

Sum: 3114. 1. halvår 2373, 2. halvår 741. Indsendere 278.

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
63	44	299	628	764	575	51	155	133	188	124	90

Plettet Rørvagtel *Porzana porzana*

Efter en årssum i 2019 på 300, er årssummen igen nede i nærheden af gennemsnittet for de foregående 10 år på 132.

Årets første bliver hørt fra Vejlerne, 23/4 2 Skårup Odde (AS), 24/4 3 Selbjerg Vejle (JFA) og 26/4 følgende tre observationer: 2 Han Vejle (AVJ), 8 Selbjerg Vejle (HHN) og 13 Bygholms Nordlige Rørskov (HHN).

Der er fra Vejlerne i alt optalt 61 syngende fugle, fordelt på 58 i de østlige Vejler og tre i de vestlige Vejler (HHN). Derudover er der fra Vendsyssel 6/6 1 Hundeleve (MOC), 14/6 1 Tranum Kitplantage (PR), 19/6 1 Sandholme (RSN)

og 12/6 1 Gjol By (BGØ) og 10/7 1 Grenen (JSA KBJ AH). Fra Himmerland er der 24/6 1 Halkær Sø og Ådal (RWR) og i perioden 9/5-6/7 er der fra Lille Vildmose blot rapporteret to fugle, hvilket er væsentligt færre end de seneste år (AB JWB KL PR JC). Endelig er der fra den sydlige del af regionen meldt om følgende, 5/6-11/6 tre obs af én fugl fra Kølsen-Skals Enge (TRK SA EM) og 18/6-22/6 tre obs af én fugl fra Sønderlem Vig (GM LN BJA m.fl.).

Årets sidste bliver hørt 17/7 1 Vesløs Vejle (TVN) og 18/8 1 Hjarbæk Fjord, nord (KAMA).

Sum: 150. 1. halvår 143, 2. halvår 7. Indsendere 34.

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
-	-	-	30	65	48	6	1	-	-	-	-

Dværgrørvagtel *Porzana pusilla*

Der foreligger et dokumenteret fund, 25/6- 27/6 1 Lille Vildmose.

Derudover er følgende observation fra 2019 godkendt af SU, 22/6-29/6 2 Bløden Sø, Hjardemål Klit (HLÆ HHN m.fl.). Det er fund nr.11 fra Nordjylland, og første iagt-

tagelse af to individer. Arten er udbredt i det sydøstlige Europa og overvintrer i Afrika.

Arten er SU-art. Der må ikke refereres til observationer, der ikke er godkendt af SU.

Lille Rørvagtel *Porzana parva*

Der foreligger hele to godkendte fund, 5/6-12/6 1 hun Skarvsøen, Skagen (Martina Hillbrandt, Peter Brodersen HAC m.fl.). Desuden 12/6-14/6 1 hun Lille Vildmose (PR GRØN JSJ m.fl.).

Der foreligger tidligere tre nordjyske fund, i 1987 ved Øster Vrå og på Læsø samt i 2019 i Lille Vildmose. Arten er SU-art.

Engsnarre *Crex crex*

En stor årssum. I de foregående ti år er der kun én sum på over 100 i 2016 med 112. Middelværdien for denne periode er 67. For at finde en sum, som er endnu højere, skal man tilbage til 2007 med 125 og 2005 med 155.

Årets første fugle bliver hørt 19/5 1 Krogen (BH) og 29/5 2 Toftegårds Enge (DCC), 2 Ny Toftegård og 1 Gammel Toftegård (begge JHC).

Der er i alt optalt 66 hørte fugle fordelt på 41 lokaliteter. Fra Vendsyssel 52 syngende fugle fordelt på 29 lokaliteter med de største alle fra 27/6, således 4 Øster Hjermit-slev Enge, 5 Ny Hammelse og 6 Helledi Enge (alle PR),

fra Himmerland seks syngende fordelt på fem lokaliteter 17/6 2 Enge ved Lindenberg (HHN), 3/6 1 Fyrkat Engsø (CSS) og 16/6 1 Fiskebæk ved Ravnstrup og Vestbæk (MHH). Endelig er der fra Salling seks syngende fugle på fem lokaliteter med blandt andet to fugle hørt ved Rønbjerg 25/6. 28/6 og 9/7 (GM CBS).

Derimod er der ikke hørt fugle på de lokaliteter, som Miljøstyrelsen har undersøgt i år: Tolshave Mose, Vestlige Vejler, Lille Vildmose og Hjarbæk Fjord.

Årets sidste bliver hørt 4/8 1 Rønbjerg og 7/8 1 Rettrup Kær (begge SR).

Sum: 117. 1. halvår 97, 2. halvår 20. Indsendere 40.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	-	-	-	-	6	91	16	4	-	-	-	-

TRANER

Trane *Grus grus*

Tranen fylder efterhånden godt i materialet til Nordjyllands Fugle. Årets sum på knap 31.000 kan således holdes op i mod 9921 for ti år siden, 2943 for tyve år siden og i 1990 sølle 213. Her gav årets største tælling 13! Nej, der er sket en rivende udvikling for den lange fætter de seneste årtier. Af årets sum dækker Vejlerne 39% og Lille Vildmose 27%. Månedsfordeling med sum og max. fremgår af nedenstående skema.

Egentlige "trane-dage" med hundredevis af nordtrækkende fugle, som man ser de østlige egne af landet i

marts/april, foregår ikke i Nordjylland. Her kommer fuglene i stedet siveende op i småflokke spredt ud over mange dage og består hovedsagligt af lokale ynglefugle. Således bliver forårets største trækdrag 20/4 42 N Grenen (LBRJ) og er vel ikke-ynglende fugle!?

Ynglebestanden er i år indberettet fra 51 lokaliteter. De store vådområder i Lille Vildmose og Vejlerne har henholdsvis 10 og 16 par. De 16 fordeler sig med 14 i de østlige Vejler og 2 par i de vestlige. Naturstyrelsen har ikke opgjort bestanden på deres områder i 2020, hvor bl.a. Na-

Trane, Lille Vildmose, 12. juli 2020. Foto: Mette Berg Hansen.

tionalpark Thy indgår med en ellers stor bestand. Denne har andre observatører dog bemærket og herfra høres bl.a. 7/3 9 Hanstholm Reservatet (MN). Fra lokaliteter i det øvrige Nordjylland med mere end et par kan nævnes to par Nederose og et par Reservatet, Skagen (SKAF KNP), 17/4 2 par Nørreådal (LM), 14/5 4 (2 par) Aaby Højose og 14/5 6 Damfener (PR). Andet halvår domineres af de store flokke, som samles i længere tid i vådområderne inden turen går sydover. I Vejlerne sættes i september "jyllands-rekord" i største forsamling, hvor 25/9 477 (HAC AR JSPE RMJ) fløj til overnatning i den nordlige rørskov på Bygholm. Andre

steder samles fuglene også i større forsamlinger: 9/9 220 Lille Vildmose (VWS) og 20/9 212 Damfener (PR), som ligeledes blev optalt, mens de fløj til overnatning. Tranerne har deres vigtigste overvintringsområde i Extremadura i Spanien, hvor december-tællingen i 2020 gav 121.830 rastende (www.grus-grus.eu). Med de milde vintre ses dog en voksende vinterbestand bl.a. i det nordlige Tyskland (december 2020 hele 16.173 nær Bremen) og flere overvintrer også i Danmark, selv om hovedparten stadig flyver sydover i det sene efterår. På årets sidste dag ses således 31/12 18 Selbjerg Vejle (JFA).

Sum: 30.892. 1. halvår 13.172, 2. halvår 17.720. Indsendere 508.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	431	693	1710	3680	4495	2163	1275	4588	8454	2684	512	207
Vejlerne, sum	90	26	167	530	1392	324	331	3116	3649	2049	313	110
Vejlerne, max.	25	4	14	68	70	59	80	139	477	305	114	25
Lille Vildmose, sum	50	195	294	747	1674	1171	498	855	2384	349	25	21
Lille Vildmose, max.	6	17	16	45	62	64	36	188	220	70	7	6

LOMMER

Islom, Grenen, 7. maj 2020. Foto: Lars Grøn.

For de to mest talrige arter, Rødstrubet Lom og Sortstrubet Lom, er der tilføjet en ekstra række i sumtabellen. Denne viser i procent, hvor stor en andel af fuglene, der er fra Skagen. Tal fra Skagen for alle arter er sammenstillet af KNP.

Islom *Gavia immer*

Den imponerende årssumsrekord på 89 fugle fra 2018 bliver i år slået med overraskende 19%! Det bliver et rigtigt godt år for arten i Nordjylland, og det bliver næsten til en dagsrekord fra Skagen også. Som altid skal tallene tages med et gran salt. Den store joker er dækningsgraden, hvor der i år har været 69% flere indsendere end i fjor, og det må man formode har givet flere fugle. Samtidig har der givetvis være flere fugle, som har rastet

ved Grenen i en periode, og derfor er talt med på flere dagstotaler. Fra første halvår kan der meldes om 42 fugle fra Skagen, hvilket svarer til 78% af første halvårs fugle. For Skagen bliver 10/5 en specielt god dag med 7 NV Grenen (ASF CHJ LN FAJ KNM), som er næsthøjeste dagstotal i rapportens historie. Dette er kun set én gang før ved Syrodde 12/5 2016, og dagstotalen er dermed tæt på nuvæ-

rende rekord på ni fugle fra Skagen, hvilket kun er set to gange tidligere på Grenen 13/5 2014 og igen på Grenen 17/5 2018. Alle observationer udenfor Skagen nævnes her: 4/1 1 ad. vdr. V Roshage (HHN FRO LTP), 20/1 1 S Thyborøn Kanal Øst (JJA), 2/2 1 ad. vdr. V Roshage (HHN JJA HLÆ), 7/2 1 ad. vdr. R Vigsø Bugt (JJA), 14/2 1 NØ Hanstholm (HO), 7/3 1 T Nørre Vorupør (MN), 18/4 1 T Rønnerne (MN), 29/4 1 ad. sdr. NV Hirtshals Fyr (PR), 5/5 2 ad. sdr. N Syrodde (SØP), 7/5 1 ad. sdr. SØ Hou Nordstrand (HAC), 10/5 4 ad. sdr. N Frederikshavn Havn (RSN) og til sidst 21/5 1 ad. sdr. S Gerå Enge og Strand (HAC).

Der gøres 2-3 sommerfund med 23/8 1 2K R Skagen (RT ROC EC), 30/8 1 2K R Tranum Strand (AB) og 14/9 1 R

Sum: 106. 1. halvår 54, 2. halvår 52. Indsendere 108.

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
3	3	2	3	43	-	-	2	1	15	31	3

Hvidnæbbet Lom *Gavia adamsii*

Årssummen tangerer rekorden fra 2006, og vi er vidne til den hidtil største efterårstotal for Skagen med hele 15 fugle. Her skal der dog tages hensyn til, at det formodentlig er samme 2K-fugl, der bliver set på ni forskellige datoer fra august til november ved Nordstrand og Grenen. I første halvår ses otte fugle, de syv ved Skagen, alle fund nævnes: 22/4 1 ad. sdr. Ø Grenen (MKP), 24/4 1 ad. sdr. Ø Grenen (MKP SKAF), 1/5 1 ad. sdr. Ø Nordstrand og Grenen (AWN EE ASF MKP SA), 3/5 3 ad. sdr. Ø Nordstrand og Grenen (MKP SKAF JHC), 3/5 1 ad. sdr. NØ Hirtshals Fyr (PHP) og 5/5 1 ad. sdr. Ø Nordstrand og Grenen (MKP ASF JJ CBS BF).

I andet halvår ses 25 fugle, de 23 ved Skagen, alle fund nævnes: 19/8 1 2K R Nordstrand (SKAF MG EC OL JK),

Sum: 23. 1. halvår 16, 2. halvår 7. Indsendere 25.

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
1	-	-	14	1	-	-	-	-	4	1	2

Rødstrubet Lom *Gavia stellata*

Efter nogle år med nedgang i antal observerede fugle vendte skuden sidste år med en fremgang på 28%. Denne følges i år op med et kraftspring af en fremgang på 60%, som samtidig bliver største årssum i rapportens historie! Den tidligere rekord fra 2015 på 37.064 fugle bliver således slået med imponerende 25%. Der bliver i år desuden også sat dagsrekord i Skagen i maj, og november bliver næsten lige så stor som maj med rigtigt mange fugle uden for Skagen.

19.967 fugle svarende til 67% af første halvårs fugle er fra Skagen, mens 3284 fugle svarende til 11% er fra Roshage. I første vinterperiode ses de største observationer 3/1 326 Roshage (JJA), 4/1 1107 Grenen (SKAF KNP JOK WL), 11/1 303 Roshage (TRK), 2/2 334 Roshage (HHN JJA HLÆ), 14/2 404 Roshage (HO) og 23/2 120 Grenen (EC). Forårets mest markante observationer fra Skagen bliver fra de respektive forårsmåneder: 16/3 354

Skagen (KNP). 34 fugle, svarende til 65% af andet halvårs fugle, er fra Skagen, hvorfra efterårets mest bemærkelsesværdige observationer er 25/10 2 ad. sdr. og 1 1K SØ Grenen (MG KNP), 3/11 1 ad. vdr. og 1 3K+ odr. SØ Skagen (MG KNP), 16/11 2 Skagen (KNP). Fra Roshage bliver der rapporteret om 3/11 2 ad. sdr. V (JBE), 4/11 1 ad. odr. V (JBE HHN), 6/11 3 1K V (JJA HLÆ TLÆ HHN GRØN), 19/11 1 1K V (HHN GRØN MON), 23/11 2 1K V (TBR FRO STA HHN PMA) og 31/12 1 ad. vdr. V (JJA). Uden for de to store lokaliteter meldes der om 11/10 1 ad. sdr. T Lønstrup Strand (IMP), 31/10 1 2K+ R Kjul Strand (RWR ALM), 1/11 1 R Uggerby Strand (JC), 20/11 2 ad. vdr. SV Hirtshals Havn (RSN) og 20/11 2 V Lild Strand (HRC SUB).

20/8 1 2K R Nordstrand (MG), 24/8 1 2K R Grenen (RT ROC), 22/9 1 2K SØ Grenen (KNP), 22/10 1 ad. odr. Ø, 1 ad. sdr. ØSØ og 2 3K+ odr. NV Grenen (SKAF MG KNP CS AB), 23/10 1 ad. sdr. NV Grenen (KNP), 26/10 1 2K R Nordstrand (KNP), 27/10 1 ad. sdr. SØ og 1 2K+ vdr. SØ Grenen (KNP), 30/10 2 2K+ vdr. SØ Grenen (KNP), 31/10 1 1-2K NV Grenen (MG KNP), 31/10 1 2K R Højen (KNP), 1/11 1 2K+ R Højen (CSS), 4/11 1 ad. odr. V Roshage (JBE), 5/11 1 V Hirtshals Fyr (PHP), 10/11 1 imm. Ø-R og 1 ad. odr. Ø Nordstrand (SKAF KNP FJ JO PD), 16/11 1 ad. odr. SØ Grenen (KNP), 20/11 1 vdr. NV Grenen (KNP), 6/12 1 1K vdr. S Grenen (EC ROC) og 9/12 1 ad. odr. SØ Grenen (KNP).

Grenen (SKAF KNP), 25/4 896 Nordstrand (KNP JHC FR DB OK), 2/5 2955 Nordstrand (LOU KNP FRJ LV JHC), som er den højeste dagstotal i rapportens historie og 7/6 18 Nordstrand (HO). Udenfor Skagen bliver de største observationer 24/4 394 Ørhage (JBE), 25/4 393 Rødhus (AB), 3/5 531 Nørre Lyngby Strand (KTS), 3/5 488 Hirtshals Fyr (FLL PHP), 6/5 315 Nørre Lyngby Strand (KTS), 7/5 397 Nørre Lyngby Strand (KTS), 7/5 385 Tversted Strand (JSJ), 8/5 919 Nørre Lyngby Strand (KTS) og 8/5 302 Hirtshals Fyr (FLL).

Der rapporteres om flg. nævneværdige sommerfund: 25/7 41 Grenen (SKAF KNP), 26/7 56 Kandestederne Strand (KO), 26-28/7 71 Uggerby Strand (KO), 18/8 51 Uggerby Strand (MCH), 20/8 45 Skiveren Strand (SWJ) og 24/8 45 Grenen (RT ROC).

5359 fugle svarende til 33% af andet halvårs fugle er fra Skagen, mens 5932 fugle svarende til 36% er fra Roshage.

Der er altså en større andel af rapporterede fugle uden for Skagen i andet halvår end i første halvår, hvor Roshage endda overgår Skagen.

Efteråret udmærker sig ved Skagen med 7/9 141 Grenen (SKAF MG KNP), 26/10 132 Nordstrand (SKAF KNP) og 23/11 1362 Nordstrand (SKAF KNP). Ved Roshage bliver de største observationer 23/10 293 Roshage (HAC JJA ALPA MON LPJ), 3/11 446 Roshage (JBE JKK), 4/11 210 Roshage (JBE HHN), 5/11 287 Roshage (TBR ARO

ALPA TLÆ MON), 6/11 1014 Roshage (HHN JJA HLÆ TLÆ GRØN), 20/11 2106 Roshage (JJA ELH FRO HLÆ GRØN). Udenfor de to store lokaliteter bydes der på 20/11 1410 Lild Strand (HRC SUB) og 26/11 481 Svinkløv Strand (BKR). Anden vinterperiode byder på 4/12 200 Roshage (DBL), 9/12 45 Nordstrand (SKAF KNP), 21/12 247 Havet ud for Agger By (TRK) og 30/12 65 Havet ud for Flade Sø og Agger By (HHN).

Sum: 46.434. 1. halvår 29.948, 2. halvår 16.486. Indsendere 233.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	4665	1447	3681	8786	11186	183	881	667	1761	2203	10139	835
Skagen	2424	220	2764	7386	7033	140	299	367	975	777	2844	97
Skagen procent	52%	15%	75%	84%	63%	77%	34%	55%	55%	35%	28%	12%

Sortstrubet Lom *Gavia arctica*

En lille stigning i antal fugle siden i fjor, da der bliver observeret 10% flere. Årssummen er den fjerdestørste i rapportens historie og er 133 fugle lavere end rekorden fra 2014, som lød på 596 fugle. 138 fugle svarende til 66% af første halvårs fugle er fra Skagen. De største observationer i første halvår fra Skagen er 25/4 5 Grenen (MKP ASF KK ROC ANB), 21/5 7 Grenen (JAE SKAF KNP EEH) og 1/6 6 Grenen (SKAF HAC). Herudover rapporteres der om flg. større fund udenfor Skagen: 29/4 3 Hirtshals Fyr (PR), 4/5 3 Ålbæk Bugt (JHC), 6/5 4 Syrodde (SØP), 8/5 4 Saltum Strand (AB), 21/5 4 Hulsig Hede (MHH), 24/5 3 Ålbæk Bugt (MHH), 29/5 5 Bunken (RSN), 30/5-1/6 3-4 Tranestederne (MHH) og 30/5-1/6 3-15 Ålbæk Bugt (MHH).

De største koncentrationer af oversomrende fugle ses i Ålbæk Bugt: 9/7 5 (HFR), 19/7 28 (MHH) og 20/7 17

(MHH). Herudover er der også en stor observation fra Kjøl Strand 10/8 10 (JSJ). 78 fugle svarende til 31% af andet halvårs fugle er fra Skagen. Der observeres altså markant flere fugle uden for Skagen i andet halvår. De største observationer for andet halvår fra Skagen bliver 29/7 2 Grenen (JMT), 22/8 2 Grenen (SKAF MG AZ), 17/9 4 Grenen (LNP ROC), 2/10 3 Nordstrand (SKAF MG CS), 31/10 3 Nordstrand (LOU JSJ), 20/11 3 Grenen og Det Grå Fyr (SKAF JO AZ MG CS) samt 28/11 3 Grenen (SKAF ASF KK MG AZ). De største observationer udover allerede nævnte oversomrende fugle uden for Skagen bliver 6/9 2 Ålbæk Bugt (MHH), 19/9 4 Ålbæk Bugt (CHJ), 15/10 2 Lønstrup Strand (IMP), 19/11 2 Roshage (HHN GRØN MON), 22/11 2 Lild Strand (AB), 12/12 2 Hirtshals Fyr (RSN GRØN HHN MON) og 16/12 2 Hulsig (JKI).

Sum: 463. 1. halvår 209, 2. halvår 254. Indsendere 118.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	3	9	7	29	111	50	84	46	44	41	29	10
Skagen	1	2	4	20	76	25	3	6	28	21	19	1
Skagen procent	33%	22%	57%	69%	68%	50%	4%	13%	64%	51%	66%	10%

Malleuk *Fulmarus glacialis*

Årets sum er på niveau med sidste års, men betydeligt lavere end de seneste ti års gennemsnit på 15.473.

91% af første halvårs observationer stammer fra Skagen. Det svarer til 2930 fugle. I årets første vintermåneder gør en enkelt dag sig bemærket, 4/1 145 Grenen (SKAF) og 152 Roshage (HHN). Der gøres to observationer i Kattegat, 26/2 3 N Nordmandshage (PR) og 25/5 1 N Hirschholmene (KNP). Antallet af fugle topper som sædvanlig i maj med de største dage, 7/5 443 (ASF JAE), 8/5 659 (SKAF ASF) og 16/5 (SKAF ASF) – alle Grenen.

Sum: 6100. 1. halvår 3204, 2. halvår 2896. Indsendere 89.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	310	15	20	213	2645	15	900	270	1666	20	40	-
Skagen	151	1	-	131	2635	12	585	270	755	15	9	-

I andet halvår stammer 56% af materialet fra Skagen, hvilket svarer til 1634 fugle. Thy-området står for 41% af andet halvårs materiale svarende til 1191 fugle. De største observationer fra Skagen er 23/7 202, 6/8 232 og 10/9 528 (alle SKAF). De største tal fra Thy-området er 22/7 180 Roshage (HHN CSS JODK) samt 10/9 345 Lild Strand (HAC) og 540 Roshage (JJA ALPA HAC HK). Der gøres en enkelt observation i Kattegat, 9/9 3 NV Kattegat, Læsø N (KNM).

Lille Stormsval *Hydrobates pelagicus*

Der gøres et enkelt fund 19/11 1 Roshage (HHN). De

seneste ti år er der set 0-2 om året. I 2011 sås dog fire.

Stor Stormsval *Oceanodroma leucorhoa*

Efter sidste års lave antal ligger dette års sum på 28 noget over de seneste ti års gennemsnit på 18. Alle observationer nævnes.

Årets første ses 14/10 1 Lild Strand (AVJ). Herefter følger et par store dage, 19/11 2 Nordstrand, Skagen (ROC), 6 Tranum Strand (BKR), 1 Ejstrup Strand (JC) og 8 Ros-

hage (HHN ALPA m.fl.) samt 20/11 5 Roshage (JJA PBA SVP PHA ALPA m.fl.). 20/11 gøres desuden et usædvanligt fund af en død fugl i byen Gammel Ullits, der ligger i det vestlige Himmerland (Anders Bak Rolskov). Herefter ses 21/11 1 Skiveren Strand (SWJ). De sidste ses alle fra Grenen, 22/11 1, 26/11 1 og 27/11 1 (alle ROC).

Sodfarvet Skråpe *Puffinus griseus*

Det er andet år i træk, at årssummen ligger betydeligt under de seneste ti års gennemsnit på 35. Forklaringen skal nok findes i det lave antal blæsevejrsgange i august og september. Alle observationer nævnes.

Vi skal helt frem til september før de første ses, 6/9 2 Roshage (JBE ALPA ARA HLÆ), 7/9 2 Grenen (SKAF) samt

10/9 1 Grenen (SKAF) og 2 Roshage og Lild Strand (JJA ALPA HAC). Herefter indrapporteres 12/9 1 Roshage (STEJ JHH), 26/9 2 Roshage (HAC) og 10/10 1 Grenen (SKAF KNP). Årets sidste observationer gøres 12/10 1 Grenen (KNP), 3/11 1 Tversted Strand (SWJ) og 19/11 1 Nordstrand (KNP).

Sum: 14. 1. halvår 0, 2. halvår 14. Indsendere 11.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	-	-	-	-	-	-	-	-	10	2	2	-

Almindelig Skråpe *Puffinus p. puffinus*

Årets sum ligger betydeligt under sidste års rekord på 83 og lidt under gennemsnittet for de seneste ti år på 29. I første halvår gøres et enkelt fund, 5/5 1 Grenen og Nordstrand (SKAF ASF JHC HP EKJ m.fl.).

I andet halvår topper antallet i juli med årets største observationer, 8/7 2 Grenen (SKAF m.fl.), 12/7 2 Roshage (FRO HLÆ), 20/7 2 Grenen (SKAF KNP) og 31/7 5 Gre-

nen (SKAF MC m.fl.). Alle øvrige observationer er på én. Fra de forskellige lokaliteter indrapporteres 8/7-19/12 10 Grenen og Nordstrand (SKAF KNP MC HHN m.fl.), 20/7-10/9 2 Lild Strand (JODK HAC), 12/7-10/9 6 Roshage (JJA FRO ALPA CSS m.fl.), 23/8 1 Ørhage (HHN) og 9-22/7 2 Nørre Vorupør (HBO JKK). Årets sidste er et usædvanligt vinterfund, 19/12 1 Grenen (ROC HHNØ).

Sum: 23. 1. halvår 1, 2. halvår 22. Indsendere 19.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	-	-	-	-	1	-	17	1	3	-	-	1

STORKE

Hvid Stork *Ciconia ciconia*

Materialet er forsøgt rensat for gengangere på enkelt dage, men den enkelte stork vil være talt med på flere datoer. Antallet af indsendere er meget højt, kun en gang inden for de sidste 12 år har den været over hundrede. Det var i 2017, hvor summen var på 188, rapporteret af hele 109 indsendere. 2009 er året med det laveste antal indsendere inden for de sidste 12 år, kun 53. Det er helt normalt, at de første storke ankommer sidst i marts og først i april. Årets første er 23/3 1 fou. Kærsholm (WJ), 24-25/3 1 R Frøstrup (JSF CKP) og 24/3 1 N Klarup (SØK). Årets største observationer bliver 8/4 11 TF Skagen (HAC AEC PET). Der er mange andre observationer omkring

Skagen på denne dato, men det formodes, at de alle indgår i opbygningen af de 11 fugle. Samlet ses ved Skagen ca. 28 trækforsøgende storke i perioden 30/3 til 3/6. Andre større antal i foråret er 9/4 9 fou. Bindslev (MCH CP PHP MON), 2/5 6 Brønderslev (via JLE), 4/6 7 Ø Sindal (JSJ) samt 6/6 6 R Gislum (MIR). Der er opsat en del storkereder i Nordjylland. Der er tre datoer med besøg i storkereder, 22/5 1 Tapdrup (GEJA TBR) samt ved Torsager 23/5 og 4/6 (LM TBR). Der foreligger blot tre fund fra andet halvår, 27/7 2 Viskum (TBR LM KBM), 27/7 1 Torsager (KIBM) og 22/8 6 R Stårup nordøst for Skive (JS).

Sum: 191. 1. halvår 182, 2. halvår 9. Indsendere 127.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	-	-	7	93	41	41	3	6	-	-	-	-

Sort Stork *Ciconia nigra*

Året har kun tre observationer af fire fugle og ingen observationer fra områderne omkring Skagen. Alle nævnes, 27/6 2 R Hellum, Vendsyssel (via TL), 28/6 1 ad. over-

flyvende Fårdal syd for Foulum (BGO) og 18/7 1 1K R Agger Tange (HHN SHN ALPA JBE).

År	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Antal fugle observeret	5-8	2-3	2	8	10	5-9	4	3-4	4	8-9	1	4

Sort Stork 1K, Agger Tange, 18. juli 2020. Foto: Henrik Haaning Nielsen.

Rørdrum, Grenen, 21. maj 2020. Foto: Lars Grøn.

Rørdrum *Botaurus stellaris*

Igen et år med observationer alle årets måneder. Det sker dog ikke hvert år. Inden for de seneste ti år havde 2010 ingen registreringer i november og 2014 ingen i januar. Rørdrummen er en af de 18 arter, hvis ynglebestand er forsøgt kortlagt under Atlas III. I Atlas I (1971-74) er ynglebestanden vurderet til 10-20 par. I Atlas II (1993-96) vurderes den til 150-200 par og i Atlas III (2014-17) til 450-653 par. Rørdrummens skjulte adfærd gør det meget svært at observere rugende fugle eller fugle med unger. Så langt den største del af ynglefuglene er registreret på baggrund af syngende/paukende hanner. En han kan dog have flere hunner, så her er der også en vis usikkerhed. Vejlerne er artens vigtigste yngleområde i Danmark.

Sum: 1796. 1. halvår 1751, 2. halvår 45. Indsendere 336.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	29	97	356	548	523	198	16	5	8	8	4	4

Yngleoptællingerne i 2020 (HHN) viser 99 ynglepar i de østlige Vejler og 29 i de vestlige. Det er en fremgang på 11 par fra sidste år. Her var tallene 87 og 30. I Nordjyllands Fugle 2019 kan man se Vejlernes yngletal tilbage til 2008. Lokaltiteten med næstflest ynglepar er Lille Vildmose med 24 par (AB HAC). I 2020 er der i øvrigt registreret syngende/territoriehævdende fugle på 92 forskellige lokaliteter i Nordjylland. Største observationer af territoriehævdende fugle på udvalgte lokaliteter er 4/4 32 Bygholms Nordlige Rørskove (HHN), 10/4 5 Reservatet, Skagen (HAC), 18/4 22 Lille Vildmose (AB) og 23/4 4 Rærup Slambassiner (BCS).

Dværghejre *Ixobrychus minutus*

Året byder på det 11. nordjyske fund af Dværghejre og det første i 50 år, idet seneste fund var 7/8 1969 1 dødfunden i Aalborg. En adult han opholder sig i perioden 7/6-19/6 ved Skarvsøen, Skagen (MN CHJ JKI og mange andre). Fuglen er således indtastet hele 131 gange i DOF-

basen. I samme periode er der også en Dværghejre ved Hejresøen, Kalvebod Fælled. Der henvises til en grundigere omtale af fundet andetsteds i denne årbog. Arten er SU-art.

Kohejre *Bubulcus ibis*

Kohejren ved Trehuse er sandsynligvis fra den gruppe på fire Kohejrer, som første gang observeres 24/11 2019 ved Gullestrup. Gruppen reduceres til en fugl, som ses ved Gullestrup sidste gang 3/1 2020. 9/1 dukker der en Kohejre op ved Trehuse (ERBR). Erik Bräuner (ERBR) har et fritidslandbrug med kødkvæg, så fuglen levede

op til sit navn, ved at gå rundt mellem køerne. Den ses frem til 24/1 (SEP TA JHC LAK). Fundet er det fjerde i Nordjylland. Seneste fund er 10/8 2016 1 Kogleaks. Kohejren udvider i disse år sit yngleområde mod nord og yngler nu i Holland. Arten er SU-art.

Kohejre, Trehuse, 22. januar 2020. Foto: Jørgen Kabel.

Sølvhejre *Egretta alba*

Sølvhejren er en art i fremgang. I 2018 var summen 2491, i 2019 når den op på 4627 og i 2020 er summen næsten 2000 højere. For bare 10 år siden, var summen helt nede på 19. Det er fjerde år i træk, at der er observationer i alle årets måneder. Der er en del observationer fra Skagen, størst er 6/4 7 TF Skagen (PEL EC CHJ SKAF m.fl.). For femte år i træk er der ynglende Sølvhejrer i Nordjylland. Som de foregående år yngler de i en fiskehejrekoloni i Glombakskoven, i år med ni par. Noget helt nyt er, at der også etablerer sig en koloni med 14 par i Tømmer-

by Fjords rørskov (HHN). Kolonierne i Vejlerne er fortsat landets eneste.

Årets største observationer kommer alle fra Vejlerne. Man må næsten have følt sig under andre himmelstrøg ved årets største observationer 25/7 87 Kogleaks (JJA ELH), 28/8 68 Bygholms Nordlige Rørskov (HHN) og 25/11 54 Vesløs Vejle (ONB). Uden for Vejlerne er de største observationer fra Lille Vildmose, hvor der i Birkese på flere dage i årets sidste måneder ses mere end ti fugle, flest 5/10 og 7/10 14 (HAC).

Sum: 6517. 1. halvår 1630, 2. halvår 4887. Indsendere 386.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	222	217	290	335	287	279	901	736	845	768	808	429

Silkehejre *Egretta garzetta*

Et år med hele 130 indtastninger på 46 forskellige datoer. Det store antal observationer kan dog ud fra datoerne blot dreje sig om de to samme fugle, men da der er set Silkehejre på en del lokaliteter har der formentlig været flere end de to i Nordjylland?! Første fugle ses 22/5 1 Kogleaks (HHN LYT) og 22-24/5 1 Agger Tange (IAP MOK OP IKI SUP m.fl.), 26/5 2 Bygholm Vejle (PMA KHK), måske er det fuglen fra Agger Tange, der er fløjet til Vejlerne? 28/5 er der igen en fugl på Agger Tange (VFL ALM IAP KDP m.fl.) og kun en fugl i Vejlerne. 12/6 er der igen

to fugle i Vejlerne (RQ ASSC), men kun denne ene dag. Vejlerne har mange observationer af en fugl frem til 26/9 1 Selbjerg Vejle (JJM). Der er dog også et par augustobservationer fra øen Mors, 3/8 1 Hundsø (DOF-NJ) og 7/8 1 Biskær (PSC). De efterfølgende observationer er mere spredte. 12/10 1 Klejtrup Sø (PDJE), 25-26/10 1 Dråby Vig (LLH JKK), 28/10 2 Skals Enge (ATP) og 15/11 1 Havnø og Havnø Hage (SSK). Året slutter af med tre observationer fra kysten mellem Mulbjerg og Øster Hurup 16-28/12 1 (RSN AK RWR).

Skestork, Pytodde, 11. august 2020. Foto: Henrik Haaning Nielsen.

Materialet er forsøgt rensat for gengangere på enkelt-dage. Året byder på den hidtil næsthøjeste sum, og der er ikke langt op til rekordsummen fra 2018 på 19.121. Den danske bestand tæller 452 par. Årets første fugle er 10-21/2 1 Isbakkeholm (BKR BSØ), 21/2 1 Attrup Enge (JPK) og 21/2 1 Agger Tange (SVP). Første halvårs største observationer på udvalgte lokaliteter er 22/6 86 Bygholm Vejle (VFL), 26-29/6 Ulvedyb 58 (KHK BKR) og 28/6 92 Agger Tange (MHL PHL). Ynglelokaliteter og ynglepar fremgår af nedenstående skema. Den nordjyske ynglebestand tæller 182-184 par, svarende til cirka 40% af totalen. Af disse er 128 par på

Vår Holm i Limfjorden. Andet halvårs største observationer på udvalgte lokaliteter er 8/7 106 Agger Tange (GKB IMB EMP) og 22/7 138 Erslev Kær (NRA). Lille Vildmose, der i 2019 havde årets største forekomst, huser ikke så mange Skestorke i år. Største herfra er 11/7 53 (FNI). Årets sidste er 4/10 15 Bygholm Vejle (MHHH MHH) og en decideret efternøler 12/11 1 Agger Tange (SVP). Skestork blev i august 2019 overvåget for anden gang som trækfugl i NOVANA-sammenhæng. Der blev i alt i hele Danmark optalt 1013 Skestorke. Ved første augusttælling i 2017 var tallet 882. Tallene er først blevet offentlige i januar 2021.

Sum: 18.463. 1. halvår 5327, 2. halvår 13.136. Indsendere 414.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	-	6	118	983	1370	2850	7272	4585	1194	84	1	-

Koloni / år	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Langli	13	44	25	36	26	19	5	47	41	22	0
Mandø Nordvestfener							3	1	0	0	0
Høje Sande	43	0	38	67	90	108	145	118	114	213	249
Klægbanken	1	0	0	0	0	18	0	8	0	4	15
Djævleøen, Ringkøbing Fjord		15	3	0	0	0	0	0	0	0	0
Sandøen, Nissum Fjord										6	0
Venø, Bradser Odde				0	3	12	19	22	43	48	19
Melsig, Vejlerne		8	0	2	7	4	2	10	44	3	0
Borreholm	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Rotholmene, Hvalpsund							2	3	6	13	
Ejerslev Røn											6-8
Vår Holm	37	33	35	45	76	50	35	29	0	73	128
Hornsgård Holm				15	11	42	55	57	6	0	0
Troldholme, Limfjorden								57	129	47	26
Fruens Holm										22	3
Muddermarens Ø		3	0	0	1	0	0	0	0	0	0
Treskelbakkeholm		0	2	2	0	1	0	0	0	0	0
Hov Røn								2	0	0	2
Hjarnø								2	0	0	2
Bogø, Hindsholm, Nordfyn											1
Slivso syd for Haderslev					1				0	0	0
I alt	94	103	103	167	215	254	266	356	383	451	452
Stigning i reder		9	0	64	48	39	12	90	27	68	1
Antal lok. med yngleforekomst	4	5	5	6	7	8	8	12	7	10	10

Udvoiklingen 2010-2020 i antallet af reder i danske kolonier med ynglende Skestorke.
Kilde: Thomas Bregnballe, Jacob Sterup, Jan Skriver samt DCE (Institut for Bioscience, Aarhus Universitet) & Miljøstyrelsen.

Rød Ibis *Eudocimus ruber*

I rapport nr. 51 fra Sjældenhedsudvalget er noteret to godkendte fund af Rød Ibis fra Nordjylland. Rød Ibis er almindelig i fangenskab og bliver derfor placeret i kategori E: Formodede eller sikre undslupne fangenskabs-

fugle. Artens normale levested er Sydamerika. Begge observationer er gjort i 2019. 22/7 1 2K Sønder Onsild Enge (Mads Ravn Jensen) og 31/10 1 2K Nordmandshage (LTP PR ATL HHN FA m.fl.). Arten er SU-art.

SULER

Sule *Sula bassanus*

Lige knap 80.000 Suler blev årets sum på, hvilket er en nedgang siden sidste års høje total for Nordjylland. Skagen bidrager væsentligt til det regnskab, selv om andelen af Skagens-fugle er faldet fra 2019 til 2020. Fra at udgøre 73,4% er andelen nu "nede" på 61,7%. En måneds-oversigt over hvordan fuglene er fordelt ud på året kan ses nedenunder. Skagen-tallene er renset for gengangere og sammenstillet af KNP/SKAF. Første fire-cifrede antal fugle bliver i foråret 3/4 1087 Roshage (HHN). Fuglene blev blæst ind til kysten af en nordvestlig kuling. I foråret topper fuglene ved Skagen 13/4 med 1821. Samme dag har Roshage 250 (KW). Fra vestkysten ses i maj 3/5

732 Nørre Lyngby Strand (KTS) og dagen efter 4/5 843 Hirtshals (BKR). Ved Skagen ses efterfølgende 8/5 1073. Blandt flere større sommerforekomster skal nævnes 29/7 239 Tversted Strand (RWR). Ud over ved Skagen er der ikke forekomster af over 500 fugle i efteråret. Tættest på kommer 1/10 466 Nordmandshage (PR). Dagen efter nås maksimum i Skagen: 2/10 1583. Efteråret manglede hidsige lavtrykspassager, hvilket nok har givet de færre store sule-dage. Bemærkelsesværdigt er det i år, at der ses flest i første halvår!

Sum: 78.829. 1. halvår 39.843, 2. halvår 38.986. Indsendere 196.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	710	328	3329	13488	13171	8817	5491	5818	8739	15166	3526	246
Samlet udenfor Skagen	352	78	366	3212	4655	8670	3121	1454	2610	4485	1072	96
Skagen, sum	358	250	2963	10276	8516	147	2370	4364	6129	10681	2454	150
Skagen, månedsmax.	188	91	484	1821	1073	80	653	579	506	1583	430	45
Skagen, dato for max.	4/1	8/2	21/3	13/4	8/5	15/6	31/7	3/8	16/9	2/10	23/11	9/12

Sule, Grenen, 28. maj 2020. Foto: Jens Kirkeby.

Topskarv 1K, Hirtshals, 10. september 2020. Foto: Lars Paaby.

Topskarv *Phalacrocorax aristotelis*

Materialet er rensat for gengangere og ser således ud: Året er præget af de mange observationer, som efterhånden gøres ved Skagen. Således bliver de første trækkende set 25/1 3 NV Grenen. Næste er 5/2 2, 27/2 17, 6/3 3, 9/3 6 og 14/3 17. Alle trækkende nordvest og set fra Grenen (SKAF ASF RSN MCH m.fl.). Fra øgruppen Hirsholmene ses 26/3 2 Græsholm (SØP FJ). Næste ses i Skagen 4/4 2 NV Grenen (SKAF ASF CHJ m.fl.). Det kan måske være fuglene fra Græsholm? I maj raster 10-11/5 1 2K Skagen Havn (KMO JHC JSJ), som også bliver sidste i foråret. Fra 2019 er følgende observationer nu SU-godkendt: 11/3-10/5 min. 4 Hirsholmene (SØP SSW LAM). Fra 2020 er Topskarv ikke længere SU-art langs kysterne i Nordjylland undtaget fjordene.

Skagen og især Grenen (hvor intet andet er anført) har følgende i sommeren og efteråret: 16/7 1, 19/7 1, 21/7 1, 22/8 1, 24/8 1, 1/9 1, 11/9 1 Skagen Havn, 13/9 4, 14/9

1, 18/9 2, 21/9 2, 27/9 1, 2/10 2, 13/10 1, 11/11 1, 14/11 1 og endelig 30/12 1. I alt en årssum fra Skagen på imponerende 74! Materialet derfra er sammenstillet af KNP/SKAF.

I efteråret ses desuden en langtidsstationær i Hanstholm Havn. På 26 observationsdage mellem 6/9-14/11 1 1K (JBE ALPA m.fl.), dog 6/9 2 ex. (LPA). Øvrige er 10-11/9 1 1K Hirtshals (LPA SWJ).

På den svenske vestkyst fra den norske grænse ned til det nordlige Skåne ses efterhånden et betragteligt antal Topskarver, især overvintrende. Den yngler desuden på skærgårdsøer i Bohuslän. Med den stigende bestand kan vi formodentlig forvente et tiltagende antal Topskarver i især det nordøstlige Vendsyssel de kommende år. Fra det østlige Læsø til den hallandske ø, Nidingen, er der ca. 40 km, og her toppede forekomsten i 2020 26/10 med hele 540 fugle!

Sum: 81. 1. halvår 53, 2. halvår 28. Indsendere 52.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	3	19	28	2	1	-	3	2	15	4	3	1

Skarv *Phalacrocorax carbo*

Kun ynglefuglene af Skarv bliver behandlet. Bestanden oplever en lille fremgang fra 2019 til 2020 på 4,7% eller 1453 par i Danmark, efter en tilbagegang på 8,1% fra 2017 til 2019. Fremgangen skete ligeledes i Nordjylland med 6,3 % eller 290 par. Dertil skal lægges, at tre nye kolonier (Skagen Nordstrand, Lund Fjord og Ouegård, Mariager Fjord) kom til i forhold til det foregående år, samtidig med at en koloni forsvandt (Hirtshals). Nordstrand-kolonien har været besat før, men havde et enkelt ubesat år. Lund Fjord-kolonien er sandsynligvis etableret, efter at høj vandstand ved kolonien Melsig i Arup Vejle har fordrevet ynglefugle derfra.

Nordjyllands største koloni var igen i år Hirsholmene, med hovedparten af de jordrugende fugle på Græsholm. Kolonien angives til 1084 par i 2020, hvilket er en tilbagegang på 21, efter en større fremgang fra 2018 til 2019 (+260). Ynglebestanden reguleres på Hirsholmene. På de tre efterfølgende pladser over største kolonier er Nordre Rønner 700 (+275), Melsig 682 (-147) og Rørdal Lergrave 471 (-96). Tallet i parentes viser tilbagegang/fremgang.

	2019	2020	+/-
Danmark – TOTAL	30511	31964	1453
Antal kolonier	75	90	15
Nordjylland – total	4724	5014	290
Antal kolonier NJ	18	20	2
Melsig	829	682	-147
Flyndersø	425	356	-69
Rotholmene	303	338	35
Rønholm	277	322	45
Hald Sø	191	210	19
Ejerslev Røn	11	165	154
Lund Fjord	0	140	140
Spøttrup Sø	10	24	14
Agger Tange	15	19	4
Hirsholmene	1105	1084	-21
Nordre Rønner	425	700	275
Rørdal Lergrave	567	471	-96
Toftesø	199	186	-13
Sindal, Uggerby Å	10	100	90
Kielstrup Sø	193	70	-123
Søndre Rønner	50	50	0
Skagen Nordstrand	0	35	35
Ouegård, Mariager Fj.	0	30	30
Knogen, Læsø	38	17	-21
Vidstrup, Liver Å	16	15	-1
Hirtshals	60	0	-60

Antal reder i nordjyske skarvkolonier 2019 og 2020. Kilde: Sterup, J. & T. Bregnballe 2020: Danmarks ynglebestand af skarver i 2020. Aarhus Universitet, DCE – Nationalt Center for Miljø og Energi, 40 s. – Teknisk rapport nr. 187.

Skarv, Rønholm, april 2020. Foto: Jan SkrIVER.

Klyde *Recurvirostra avosetta*

Klyde bliver kun behandlet i forhold til ynglefugle. I "Fugleatlas De danske ynglefugles udbredelse 2014-2017" kan man læse, at man i Atlas I (1971-74) fandt ynglende Klyde i 327 kvadrater. I Atlas II (1993-96) i 256 kvadrater og i Atlas III (2014-17) i 258 kvadrater. Antallet af ynglepar er opgjort til 2000-3000 par under Atlas I, ca. 5000 par under Atlas II og Atlas III (2014) 2526 par. Ynglende Klyder er i mange år blevet optalt i Vejlerne, opdelt i de Østlige og de Vestlige Vejler (HHN). Tallene viser stor variation fra år til år og også for det enkelte år, hvor tallet kan stige i Øst og falde i Vest eller omvendt.

Uden for Vejlerne er der registreret ynglefugle, ikke som i ovenstående ynglepar, på 17 lokaliteter. Størst er ikke helt uventet 22/4 238 Agger Tange, store nordlige lagune (SHØ). Af andre lokaliteter med pæne tal bør nævnes 6/5 110 Als Odde (SSK), 13/5 41 Grynderup Sø (MSU), 17/6 34 Krik Sandø (ET) og 13/5 22 Halkær Sø (HLL). Ynglekolonierne på Krik Sandø og ved Als Odde er på nydannede bare øer, som Klyder gerne vælger, men hvorfra de forsvinder igen, hvis øerne bliver for kraftigt tilgroet. Læs om de nydannede øer andetsteds i denne publikation.

År	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Ynglepar Østlige Vejler	71	15	25	109	52	39	63	70	38	171	44	64
Ynglepar Vestlige Vejler	9	0	32	15	0	8	9	0	2	7	9	30

Stylteløber *Himantopus himantopus*

2020 er et år med mange observationer og også et år, hvor der i nogle få dage er et lille håb om ynglende Stylteløber i Nordjylland, idet der i nogle maj-dage holder et par til på Agger Tange. Første observation af parret er 8/5 (PFU SCA JBK). 11/5 ses der parring og redeskrab (PHJ HHN), men allerede 13/5 er sidste observations-dato (mange indsendere). Få dage efter er der en ny observation, 21/5 3 Sandholm ved Haldager Vejle (RSN HK BKR RWR CSJ). Det er to mørkhovede fugle og en hvid-

hovedet. De to mørkhovede ses parre sig, men fuglene ses kun denne ene dag. Næste observation ses allerede næste dag, 22/5 1 Råbjerg Mile (TSØ). Året slutter igen med to fugle sammen 7-8/6 2 Ulvedyb (BKR MOC). Det er uvist, om der er gengangere mellem fuglene på de enkelte lokaliteter. Stylteløber ynglede i Nordjylland (Lille Vildmose) i 2013 og er siden da blot iagttaget i juni 2018 på Agger Tange.

Stylteløber, Agger Tange, 11. maj 2020. Foto: Christian Andersen Jensen.

Lille Præstekrave *Charadrius dubius*

Rekordsum for femte år i træk. Første fugle ankommer til normal tid, 26/3 2 Vigsø Klithede (SVP), 5/4 1 T Skagen (ASF LOU) og 6/4 1 R Juelstrup Sø (TSE). Årets største observationer er 17/4 21 og 26/4 20 Nørrådal, Øby-Løvskaal (LM TBR) samt 14/7 26 Juelstrup Sø (AB). I NVJ er der ti lokaliteter med ynglende Lille Præstekrave. Størst er Erslev Kær med 4 par (HKSØ). Øvrige lokaliteter har kun et par. I NJ er der 22 lokaliteter med ynglefugle, størst er Thorup og Klim Fjordholme 4 par (HHN), Siem Skov 3 par (RSN), Juelstrup Sø 3 par (TSE) og Hjørring 2 par (PHP). Lille Præstekrave er en af de 18 arter, hvis ynglebestand er forsøgt kortlagt i Atlas III. Bearbejdningen af materialet i Atlas III har resulteret i en formodet yngle-

forekomst i hele landet på 512-673 par. Det samme tal for Atlas II var mindst 300 par og for Atlas I 130-180 par. Så der er tale om stor fremgang. I Atlas I blev Lille Præstekrave fundet i 122 kvadrater. I Atlas II i 294 kvadrater og i Atlas III i hele 497 kvadrater. Årets sidste fugle ses 2/9 4 Bygholm Vejle, 7/9 2 Agger Tange (MHH) og samme dato 2 Bygholm Vejle (HRC SUB). Disse efterfølges dog af et par meget sene fra Agger Tange, 30/9 2 (MHH) og 1/10 1 (KDP). Oktoberfund er ret sjældne og siden 1990 er der for hele Danmark kun indtastet 18 forskellige fugle. Seneste nordjyske fund er 4/10 2018 1 Nordmandshage (PR).

Sum: 1236. 1. halvår 862, 2. halvår 374. Indsendere 160.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	-	-	1	219	443	199	321	43	9	1	-	-

Hvidbrystet Præstekrave *Charadrius alexandrinus*

Et år med hele fire forskellige fugle er flot. 2019 havde kun en observation. 2018 havde også fire observationer. Første er 23/4 1 hun Rødhus Strand (GRA), herefter 26/5 1 hun Bygholm Vejle (JJ VFL), 8/8 1 hun Grenen (EC LEJ) og 8-12/8 1 hun-farvet Agger Tange (HBØ SA ALPA SLGI m.fl.). Hvidbrystet Præstekrave er en art, der ifølge

det nye Fugleatlas er gået en del tilbage. Under Atlas I 1971-74 ynglede arten i 48 kvadrater. 12 af dem var i Nordjylland. Under Atlas II 1993-96 ynglede den i 14 kvadrater, heraf to i Nordjylland. I Atlas III ynglede den i 10 kvadrater, ingen i Nordjylland.

Hvidbrystet Præstekrave, Grenen, 8. august 2020. Foto: Erik Christophersen.

Pomeransfugl, Revlbuske, 13. maj 2020. Foto: Henrik Haaning Nielsen.

Pomeransfugl *Charadrius morinellus*

Første halvår har observationer på otte forskellige lokaliteter. De fleste af dem er kendte lokaliteter for Pomeransfugl. I lokalafdeling Nordjylland er der fem forskellige lokaliteter. Ølands Vejle: Første observation er 27/4 1 (BKR). Der er otte observationsdatoer, størst er 14/5 20 (LPA JHC) og sidste er 17/5 10 (RSN ALM). Thorup og Klim Fjordholme: Første observation er også den største på denne lokalitet 8/5 20 (JSP MKRI). Der er fem observationsdatoer og sidste er 13/5 4 (CHE). Troldkær (Råbjerg Enge): Her er to observationsdatoer 11/5 6 (KMD SWJ MCH JMPJ m.fl.) og 16/5 10 (JHC FAJ PAA SWJ m.fl.). Bakholm ved Hjørring: To observationsdatoer

Sum: 457. 1. halvår 454, 2. halvår 3. Indsendere 73.

17/5 4 (GRA PHP HHL JC) og 18/5 1 (KUP). Vilsted Sø: En observation 20/5 2 (HHL). I lokalafdeling Nordvestjylland er der observationer på tre lokaliteter, Hedegården ved Ørum Sø: En observation 3/5 9 (SVP). Revlbuske/Lønnerup Fjord: På denne lokalitet er der hele 13 datoer med observationer, første er 8/5 2 (HHN HKSØ), største er 14/5 43 (PHA) og sidste dato er 20/5 9 (TBR JVI). Skyum: En observation 10/5 2 (HKSØ). Efterårsobservationer er ikke almindelige så tre observationer er fint, 20/8 1 hørt på nattræk Grenen (SKAF MG), 20/9 1 ad. R Egholm (ALM) og 20/9 1 1K R Skagen (LOU).

Sibirisk Hjejle *Pluvialis fulva*

Et dokumenteret fund, 2-18/8 1 ad. Bygholm Vejle. Der foreligger hidtil 11 fund af nok syv forskellige fugle, senest i 2012. Alle på nær et fund er fra området omkring

Vejlerne.

Arten er SU-art. Der må ikke refereres til fund, der ikke er godkendt af SU.

Stor Regnspove *Numenius arquata*

Kun ynglefugle behandles. Som nævnt i tidligere rapporter, er det problematisk at angive et sikkert yngletal for regnspoven. Det ville kræve mere grundige optællinger på de formodede ynglelokaliteter igennem fuglens yngleperiode. Så med et forsigtigt gæt ud fra det foreliggende materiale, vurderes bestanden i 2020 til at være 67-91 ynglefund. Det er en fremgang i forhold til regi-

streringerne fra sidste år. Se Nordjyllands Fugle 2018 for en forklaring på usikkerheden omkring yngleangivelser. Følgende lokaliteter har de største antal af territoriehævdende fugle: 23/4 7 Troldkær (OO), 31/5 18 Tranum Klit (AB), 4/6 6 Harboslette (JJA) og 10/6 20 Rønnerne (SHØ). Fra Tofte Mose vurderes bestanden til 6-10 par (HAC).

Stor Regnspøve, Sdr. Vorupør Thy, 27. juni 2020. Foto: Jens Kristian Kjærgård.

Stor Kobbersneppe *Limosa limosa*

Knap dobbelt så stor sum i forhold til sidste år, hvor Agger Tange og Vejlerne står for 94% af årets fugle! I maj, juni (især) og juli registreres flere end sædvanligt, og det er her årets sum bliver trukket op. Stor Kobbersneppe forlader ret hurtigt ynglepladserne, ligesom mange andre vadefuglearter gør det, og trækker sydover mod vinterkvarteret. Det sker allerede fra sidst i juni og omkring månedskiftet til september bør de fleste være forsvundet fra landsdelen. Det kan ikke udelukkes, at der ses sene forekomster af *limosa*, men ellers drejer efterårsfundene sig nok om racen *islandica*. Med den meget milde vinter 2019/20 gør de første fugle deres ankomst ret tidligt, nemlig 7/3 3 Krik Vig (TRK). Næste er 14/3 22 Bygholm (HHN) og det bliver også forårets største fra denne lokalitet før yngleoptællingerne i maj, hvor Bygholmengen gennemgås. På den anden dominerende kobbersneppe-lokalitet toppes der også tidligt med 23/3 37 Agger Tange (LB). Udenfor Agger Tange og Vejlerne ses følgende i første halvår: 23/3 1 Kås Hoved, Salling (GM), 4/4 1 T Nørre Vorupør (MN), 9/5 16 Nordmandshage (DFS), 10/5 1 Juelstrup Sø (TSE), 10/5 1 T Skarvsøen, Skagen (HJE FAJ) og 8/6 2 Rødhus (MOC).

Ynglefugle: Vejlerne har 51 par Østlige Vejler og 1 par

Vestlige. I 2019 var der 53 par (HHN JFA JPK). Kobbersneppen fortsætter dermed derouten, da 2019 var dårligste yngleår det seneste årti. Største antal ynglefugle opgivet fra Agger Tange blev 19/4 10 (HAC).

Fra starten af juli er der hurtigt tyndet ud i fuglene på Vejlerne. Sidste større optælling er 2/7 12 Bygholm (VFL AS HHN). Derefter ses enkelte i Vejlerne resten af juli og det meste af august, hvor eneste større observation bliver 16+18/8 8 Bygholm (JJ MRP). Sidste i Vejlerne ses 14/9 10 og 15/9 2 (AAJN HO). Agger Tange har også mindre forekomster i andet halvår. Fra juli bl.a. 15+16/7 11 (JJ TRK), august 21/8 8 (VFL), september 6/9 2 (GRAN CHJ), og årets sidste derfra i oktober: 31/10 3 (MHHH m.fl.). Fugle fra andre steder i Nordjylland blev i efteråret følgende: 7/7 2 Holtemmen, Læsø (JH), 17/7 1 Jerup Strand (HET), 19/7 3 T Nørre Lyngby (PEL), 24/7 1 Kysterne (AB), 29/7 1 Nørre Vrå (HHL), 1+5+25/8 1 Ulvedyb (BKR), 6/8 3 Jerup Strand (LNP TEP) og 25+29/8 1 Hirtshals (KHK SRS). Følgende er angivet uden race, men drejer sig nok om *islandica*: 23/9 2 Frederikshavn (JSTE), 1/10 1 Skibstedfjord (SLGI) og årets sidste 9/11 7 Sønderlem Vig (GM).

Sum: 2006. 1. halvår 1567, 2. halvår 439. Indsendere 143.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	-	-	241	180	485	661	293	84	37	18	7	-
Vejlerne, sum	-	-	167	96	287	320	200	32	30	-	-	-
Agger Tange, sum	-	-	73	83	175	339	83	44	4	3	-	-

Islandsk Stor Kobbersneppe *Limosa limosa islandica*

Med ca. 44 fugle i år (summen renset for gengangere), ramte antallet nogenlunde det samme som i 2019, hvor ca. 45 blev registreret. En større flok blev set i foråret, men ellers blev hovedparten af fundene gjort i efteråret. Det falder godt i tråd med deres normale forekomst-mønstre i landet. Året indledes med 17/4 8 Agger Tange (SEK), hvilken er en stor observation, der kun overgås af 3/4 10 2010 samme sted i de seneste 20 år. I sommeren dukker første retur-trækkende fugl op 19/6 1 Bygholm Vejle (JJ), hvor den kan ses frem til 1/7 (VFL). Næste ses 18/7 1 Agger Tange (HHN), hvorefter første ungfugle

ankommer 14/8 1 Bygholm Vejle (SØP). Derfra følger 17/8 3 samme sted (VFL) og 18/8 1 Agger Tange (OA). Begge lokaliteter har fugle resten af august og et stykke ind i september. Udenfor disse områder har kysten ved Tofte Skov 26-30/9 1 (CSJ), mens 28/9 16 Ulvedybet (VAG) bliver årets største. Sidste på Agger Tange ses 7/10 1 (OA) og fra Bygholm Vejle 24/10 1 (VFL). De sidste fra det sene efterår bliver 10-12/10+ 26/10 max 2 Birkesø (TN HAC), 13/10 5 Als Odde (SSK), 20+28/10 1 Ulvedybet (BKR) og året slutter af 9/11 1 fra samme sted (BKR).

Sum: 82. 1. halvår 11, 2. halvår 71. Indsendere 18.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	-	-	-	8	-	3	2	33	22	13	1	-

Stenvender *Arenaria interpres*

Endnu et flot år med pæne antal fordelt ud over næsten hele året. Vinterfuglene er især vokset i antal de seneste år. Igen i år dominerer området Hanstholm/Roshage materialet med hele 57% af det samlede antal. I vintermånederne ses bl.a. følgende: 3/1 13 Rugholm Stene (HJ), 7/1 38 Roshage (PTR), 9/1 16 Sæby (BBK), 13/1 12 Holmkær (JFA), 31/1 17 Skagen Nordstrand (SEJ), 2/2 28 Kås Bredning (TRK) og 18/2 32 Roshage (JJA). Foråret byder på 25/3 14 Krik Vig (KDP), 26/3 17 Græsholm (SØP), 5/4 19 Agger Tange (TRK), 9/4 21 Hirsholm (SØP), 16/4 35 Roshage (TLÆ), 20/5 13 Græsholm (KTP) og endelig fra Læsø 27/5 13 Horneks Odde (CKP). Fra juni ses oversomrende fugle på Hirsholmene med bl.a. 14/6 11 og 4/7 12 (FJ). Fuglene yngler ikke på øerne, selv om landskabet indbyder til det for denne art. Der er ikke indrapporteret sikre ynglefund i år, men fem er set på en lokalitet på Læsø i juni, hvor

der tidligere har ynglet Stenvender (JHP). 19/7 ses ni trækkende fugle ved Lild (JODK) og det er startskuddet til efterårstrækket. 21/7 18 T Roshage (JJA m.fl.) er de næste. 27/7 23 Hirsholmene (LNP) er også mange i juli, ligesom 28/7 16 i Limfjorden ved Hvalpsund (RWR) er det. Fra ungfugletrækket ses første 10/8 1 Bygholm (HAC) og hele 23 18/8 Agger Tange (OA LEA). 26/8 34 Stensnæs (PR) er mange på de kanter. Ellers dominerer Roshage og Hanstholm den sidste del af året, med enkelte større forekomster i Kattegat-egnene ind imellem: 8/9 32 Roshage (TBR), 18/9 13 Hirsholm (JOKR), 12/10 24 Græsholm (SØP), 21/10 26 Ager Vejle (RQ), 23/10 36 Roshage (JJA), 11/11 20 Strandby (LJ) og 23/11 34 Hanstholm (TBR). Årets største observation bliver på årets sidste dag: 31/12 58 Frydenstrand, Frederikshavn (JD).

Sum: 5239. 1. halvår 2072, 2. halvår 3167. Indsendere 241.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	875	375	256	175	346	45	306	632	676	592	554	407
Hanstholm/Roshage	752	314	182	62	27	-	113	73	512	341	460	155

Stenvender, AggerTange, 14. oktober 2020. Foto: Tonny Ravn Kristiansen.

Brushane *Calidris pugnax*

En årssum lavere end gennemsnittet for de foregående ti år på 10.210, men højere end 2018 på 7666 og 2019 på 7607. Den laveste sum i tiårsperioden er fra 2012 på 5824 og den højeste fra 2011 på 16.205.

Årets første tre obs er alle fra Bygholm Vejle 14/3 7 (HHN), 16/3 1 (JJ) og 19/3 10 (HHN).

Fra første halvår nævnes fra vestkysten Agger Tange 5/4-30/6 162 med de største 16/4 20 (HRC), 19/4 45 (HAC) og 23/4 22 (CHJ), fra Vendsyssel 28/6 43 Ørnefæner, Store Vildmose (PR), fra Limfjords-området Ulvedyb 26/4-28/6 13 med de største 26/4 3 (ET) og 20/6 3 (RSN), Vejlerne 14/3-28/6 2830 med de største fra Bygholm Vejle 3/5 230, 4/4 120 og 5/5 486 (alle HHN), 10/5 100 (KNI) og 12/5 265 (HHN), fra Lønnerup Fjord 23/4 108 Hov (JBE) og endelig 4/5 129 Østerild Fjord (HHN) og fra Mors Dragstrup Kær 9/5 30 (HKSØ) og 15/5 12 (HKSØ). Fra Himmerland nævnes Vilsted Sø 6/4-2/6 82 med de største 4/5 36 (TSK), 5/5 23 (HLL) og 7/5 18 (SHØ), Juelstrup Sø 8/4-27/6 46 med den største 20/6 13 (TSE) og Lille Vildmose 4/4-27/6 392 med de største 28/4 25 (HAC), 2/5 43 (AB), 3/5 42 (TK), 5/5 27 (SSK), 6/5 21 (KMO), 9/5 24 (RWR) samt 17/6 20 Birkesø (GGU). Fra Viborgegnen nævnes Kølsen 21/4-28/6 39 med de største 24/4 9 (FB), 25/4 8 (SVUR) og 26/4 6 (EM) og fra Nørreådal 7/4-29/6 256 med de største mellem Øby og Løvskaal 1/5 32 (TBR), 2/5 24 (LM) samt 2/5 44 og 29/6 22 (begge TBR). Endelig nævnes fra Skiveegnen Rettrup Kær 3/4-28/6 45 med den største 9/4 14 (JEAL).

Der er i alt optalt tre hører med yngleadfærd fra Bygholmengen (HHN) og ingen fra de Vestlige Vejle. Det

er en tilbagegang fra 10 i 2019.

Fra andet halvår nævnes fra vestkysten 2/9 22 Uggerby Å (LGN), 12/8 27 Ørum Sø (GM) og fra Agger Tange 1/7-11/10 1572 med de største 15/8 555 (MMR), 24/8 110 (VFL) og 31/8 100 (AKV). Fra østkysten nævnes Jerup Strand 6/7-28/8 24 med de største 4/8 7 (JHH) og 28/8 8 (EC), 24/8 20 Stensnæs (MG) og Gerå 2/8-28/10 172 med de største 17/8 30, 20/8 20 og 31/8 40 (alle HAC). Fra Limfjords-området Ulvedyb 10/7-12/11 348 med de største 7/9 65, 27/9 31 og 1/10 31 (alle BKR), Vejlerne 1/7-29/12 829 med følgende fra Bygholm Vejle 15/8 85 (HMS), 19/8 58 (MRP) og 22/8 56 (HHN) og fra Mors 17/7 18 Biskær (NRA) og 18/8 18 Jølby Nor (AO). Syd for Limfjorden nævnes fra Himmerland Juelstrup Sø 2/7-11/10 130 med de største 2/7 13, 23/8 17, 29/8 19 og følgende på hver 13 12/9 og 13/9 (alle TSE) samt fra Lille Vildmose 13/7-8/11 242 med de største 23/8 21 (DFS), 29/8 28 (HAC) og fra Birkesø 6/9 50 og 17/9 25 (begge HAC). Fra Viborgegnen nævnes 28/8 35 Skals Ådal (TBR), Kølsen 14/7-22/9 131 med de største 12/8 28 (TBR), 13/8 14 (BEJE) og 2/9 46 (TBR) og Nørreådal 5/7-9/10 89 med de største 25/8 19 Øby-Løvskaal (LM), Vejrum Vestsø 31/8 16 og 5/9 11 (begge TBR) og 11/9 15 Øby-Løvskaal (LM). Endelig er der fra Skive-Sallingegnen Rettrup Kær 2/7-1/10 334 med den største 20/9 58 (GM), Erslev Kær 12/7-10/8 190 med de største 22/7 18 og 23/7 16 (begge NRA) og 8/8 22 (JKK), Skive Fjord 10/8-21/8 75 med de største 19/8 26 og 21/8 18 (begge GM) og Sønderlem Vig 7/7-10/10 22 med de største på hver 3 7/7 og 10/10 (begge GM).

Sum: 8701. 1. halvår 4125, 2. halvår 4576. Indsendere 185

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	-	-	126	1372	2327	300	460	2964	1008	137	5	2

Kærløber *Limicola falcinellus*

En årssum på under middelværdien for de foregående ti år på 96. Den højeste sum for perioden er fra 2016 på 160 og de laveste fra 2015 på 31.

Årets første fugle ses 18/5 2 Gerå Strand (SØP). Her ses der frem til 22/5 15 fordelt med 19/5 2 (CHJ), 20/5 4 og 21/5 6 begge (HAC) og 22/5 1 (MCH). Fra østkysten i øvrigt 4/6 1 Jerup Strand (LAM), Stensnæs 26/5 4 (PR) og 28/5 1 (HAC) samt Hou Nordstrand med 24-25/5 1 (OK). Fra Limfjordsområdet ses ved Ulvedyb 25/5 3 og følgende på hver en, 27/5, 1/6 og 2/6 (alle BKR), fra Bygholm Vejle følgende på hver en fugl, 24/5 (EM HRC), 31/5 (JJ JJM BGO MOC) og 6/6 (HHN). Endelig er der fra Himmerland følgende obs 24/5 1 Vilsted Sø (TSK) og fra Lille Vildmose ved Grønvej 23/5 1 (SSK),

24/5 2 (RWR) og 25/5 1 (HAC) og fra Birkesø 16/5 1 (HAC) og 17/6 1 (GGU). Der er sandsynligvis flere gengangere i disse obs.

Fra andet halvår er der fra Limfjords-området følgende observationer, 9/7 1 Egholm (PETHY) og fra Bygholm Vejle 29/7 2 (ARA) og 30/7 1 (MOC). Fra østkysten 6/8 1 Jerup Strand (LNP), 26/8 1 Stensnæs (PR), Gerå følgende på hver en, 21/7 (HAC), 22/7 (SØP), 27-29/7 (PMA HAC), 8/8 (SØP) og 12/8 (HAC) og endelig 21/7 1 Als Odde (SSK). Også her vil der sandsynligvis være flere gengangere.

Årets sidste obs ses 12/8 1 Gerå (HAC) og 26/8 1 Stensnæs (PR).

Sum: 58. 1. halvår 44, 2. halvår 14. Indsendere 28.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	-	-	-	-	38	6	10	4	-	-	-	-

Krumnæbbet Ryle *Calidris ferruginea*

En høj årssum. Sidst der var en årssum på over 1000 var i 2013 på 1131. De øvrige på over 1000 ligger også i begyndelsen af foregående 10 års periode – 2010 1749, og 2011 1240. Middelværdien for denne periode er 877. De fleste observationer fra første halvår stammer fra Bygholm Vejle, 20/5-3/6 16 med de største på hver 3 fugle 31/5 (JJM) og 3/6 (SEJ). Derudover er der blot følgende tre observationer, 22/5 1 Grenen (SHBV), 24/5 2 Lille Vildmose (RWR MHH) og 27/6 1 Agger Tange (JJ), som er sidste obs i første halvår og sikkert første fugl på vej sydover. De første fugle i andet halvår ses 4/7 3 Bygholm Vejle (LAM). Fra vestkysten kan nævnes Hirtshals Øststrand, 18/7-4/9 23 med de største 28/8 3 og 29/8 4 (SRS) og 30/8 2 (JD) og Agger Tange 7/7-8/9 166 med de største 18/7 11 (HHN), 25/7 19 (NRA), 28/8 11 (SVP) og 2/9

14 (JKK). Fra østkysten nævnes Jerup Strand 6/7-4/9 66 med de største 10//7 14 (JSA), 26/7 13 (MER) og 25/8 12 (MG), Stensnæs 13/7-4/9 84 med de største 18/8 32 og 21/8 24 (MLU), Gerå Enge og Strand 10/7-31/8 149 med de største 10/7 18 (RSN), 13/7 12 (SØP) og 13/8 12, 20/8 15 og 24/8 12 (alle HAC), Nordmandshage 8/7-24/9 45 med den største 30/7 13 (PR). Desuden 8/7 19 kysten ved Hedestederne (MLH) og 10/7 16 Als Odde (SSK). Fra Limfjords-området nævnes 2/9 17 Gjølbredning (BKR) og fra Ulvedyb 8/7-27/9 175 med de største 8/7 13, 10/7 14, 29/8 21, 6/9 22 og 7/9 35, som er årets største obs (alle BKR) og Vejlerne 4/7-5/9 158 med de største fra Bygholm Vejle 29/7 13 (ARA), 22/8 16 (HHN), 23/8 16 (VFL) og 28/8 14 (HHN). Årets sidste ses 19/9 1 Als Odde (SSK), 24/9 2 Nordmandshage (PR) og 27/9 1 Ulvedyb (BKR).

Sum: 1112. 1. halvår 26, 2. halvår 1086. Indsendere 111.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	-	-	-	-	19	7	447	508	131	-	-	-

Temmincksryle *Calidris temminckii*

Årssummen er næsten lig med middelsummen for de foregående ti år på 883. Årets første ses senere end i de seneste år, 5/5 1 Bygholm Vejle 1 (HHN) og 1 Nørreådalen, Øby-Løvskaal (LM) og 7/7 1 Vilsted Sø (HØ) samt 1 Nordstrand, Skagen (SKAF). Fra første halvår stammer en stor del af observationerne fra Vejlerne, Lille Vildmose og Juelstrup Sø. Ved Vejlerne ses i perioden 5/5-30/5 97 med de største 9/5 21 og 15/5 20 Bygholm Vejle (HHN) og 16/5 11 Østerild Fjord (TRK) samt 11/5 11 Momtoft (JHC) og 29 Nørreådalen, Øby-Løvskaal (TBR). Ved Juelstrup Sø 8/5-29/5 166 med de største 13/5 24, 16/5 25, 17/5 36, som er årets største obs, og 21/5 25 (alle TSE) og fra Lille Vildmose 11/5-10/6 123 med de største 14/5 15 (RSN TL), 21/5 34 (AB) og 23/5 18 (SSK). Desuden skal fra Mors nævnes Dragstrup Kær, hvor der 15/5-16/5 ses 32 (HKSØ) og endelig 20/5 10 Skalborg, Aalborg (RWR). Der er en jævn overgang fra forårstræk til tilbagetræk-

ket, med første halvårs sidste obs 30/6 1 Hou Sydstrand (RTM) til andet halvårs første 8/7 1 Ulvedyb (BKR) og 3 Lille Vildmose (RWR). Fra andet halvår nævnes fra vestkysten Agger Tange 15/7-25/8 15 med de største 17/7 4 (SVP), 13/8 3 (SVP) og 19/8 3 (JKK). Fra Limfjorden nævnes Ulvedyb 8/7-30/8 16 med de største 23/7 4, 27/7 3 og 29/7 4 (alle BKR) og fra Vejlerne 10/7-8/9 15 med de største fra Bygholm Vejle 10/7 2 (HHN), 16/7 3 (TVN) og 20/7 2 (JODK). Syd for Limfjorden ses der ved Juelstrup Sø 12/7-8/8 12 med den største 16/7 5 (TSE) og ved Birkese i Lille Vildmose 8/7-3/8 16 med de største 9/7 5 (MHH) og 31/7 4 (AWM). Endelig nævnes fra den sydvestlige del af regionen Sønderlem Vig, hvor der i perioden 19/7-21/8 ses 11 med de største 19/7 3 (AO) og 3/8 2 (GM). Årets sidste ses 30/8 2 Ulvedyb (BKR) og 8/9 2 Bygholm Vejle (TBR KHK).

Sum: 822. 1. halvår 717, 2. halvår 105. Indsendere 77.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	-	-	-	-	709	8	60	42	3	-	-	-

Engryle *Calidris alpina schinzii*

År	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Læsø	15	16-18	15-19	?	15-17	8-9	9	?	8
Nørholm Enge	1	1	0-1	0	0-1	0?	0	0	0
Ulvedyb	0-2	2	0	0-1	0?	0?	0	0	0
Bygholm Vejle	56	58	66	58	53	43	48	56	56
Vestlige Vejler	2	4	2	8	3	1	2	3	2
Agger Tange	14-16	21	12	18	5	18	5	?	10

Optællinger af ynglefugle de seneste ni år fremgår af nedenstående skema.

På Læsø er der en halvering i forhold til 2016 og tidligere. På Nørholm Enge og ved Ulvedybet har der ikke været observeret par de sidste 3-4 år. Bygholm Vejle ligger stabilt med 56 par for andet år i træk. De Vestlige Vejler ligger på to par, et færre end i 2019. Parrene yng-

lede ved Østerild Fjord, hvor de tidligere har været ved Vesløs/Arup Vejler. Det er en tilbagegang fra otte par i forhold til 2015. På Agger Tange er de ti par en fordobling i forhold til 2018, men kun godt det halve i forhold til 2013 og 2017. Den samlede danske bestand er i år opgjort til 101 par og kun på Bygholm Vejle går arten ikke tilbage. Nordjylland huser således $\frac{3}{4}$ af parrene.

Sortgrå Ryle *Calidris maritima*

En årssum tæt på middelsommen for de foregående ti år på 560, hvor den højeste sum i perioden er fra 2010 på 1268 og den laveste 2013 på 347.

Fra første halvår nævnes fra vestkysten 12/2 6 Vigsø Bugt (HHN), Roshage 2/1-16/4 62 med de største på hver fire fugle 5/1 (JJ), 24/1 (TA), 6/2 (JL), 4/3 (EM), 26/3 (TBR) og 1/4 (LRJ) samt Agger Tange 5/1-5/4 19 med den største 16/3 6 (LRJ). Fra Kattegat-området nævnes Hirsholmene 18/3-19/5 11 med den største 18/5 5 (LNP). Desuden 13/1 6 Strandby (JSTE) og Frederikshavn Havn 13/1-18/3 48 med den største 13/1 38 (BKR), som er årets største obs.

De sidste fugle i første halvår ses på Hirsholmene 18/5 5 (LNP) og 19/5 1 (KTP).

Andet halvårs første fugle ses 3/8 1 Frydenstrand, Fre-

derikshavn (AWN), 24/8 1 og 26/8 1 Skagen (JPIP RT). Fra vestkysten nævnes nordfra følgende, Grenen 8/10-30/12 20 med max. to fugle på seks datoer (alle SKAF), Hirtshals Havn 6/9-28/12 11 med den største 20/11 4 (ET), Lønstrup Strand 14/10-18/10 11 med tre fugle 16/10 (LOU) og 18/10 (VPS), Roshage 6/9-20/12 113 med de største 24/10 9 (SSW), 3/11 15 (JKK), 20/11 9 (SA) og 20/12 9 (PHJ), Hanstholm Havn 26/9-21/12 49 med de største 22/10 13 (JKK) og 18/11 8 (JJA), havet ved Flade Sø 11/9-30/12 22 med den største 30/12 15 (HHN) og fra Agger Tange 13/10-25/12 71 med de største 26/11 20 (HHN) og 25/12 17 (CBS). Endelig nævnes fra østkysten 28/9-31/12 108 Strandby med de største 11/11 10 (JSK) og 26/12 13 (JD).

Sum: 628. 1. halvår 168, 2. halvår 460. Indsendere 115.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	87	27	32	13	9	-	-	3	27	135	163	132

Sortgrå Ryle, Skagen,
30. december 2020.
Foto: Erik Christophersen.

Dværgryle *Calidris minuta*

For tredje år i træk er årssummen lavere end gennemsnittet på 756 for de foregående ti år. Den højeste sum for denne periode er fra 2011 på 1560 og den laveste fra 2015 på 274.

Årets første fugle er 13/5 2 Juelstrup Sø (TSE) og 16/5 1 Lille Vildmose (DBC).

Derudover er der følgende fra første halvår: 29/5 2 Grenen (SKAF), Agger Tange 22/5 1 (MOK) og 27/6 2 (JJ), fra Limfjorden Ulvedyb 23/5 1, 24/5 2 og 27/5 2 samt 1/6 1 (BKR CSS). Endelig fra Bygholm Vejle 18/5 2 (HHN), 20/5 3 (VFL) og 6/6 1 (HHN).

Der er en jævn overgang fra forårstræk til tilbagetræk med den sidste fra første halvår 27/6 2 Agger Tange (JJ) til den første i andet halvår 9/7 1 Bygholm Vejle (AK).

Fra andet halvår kan fra vestkysten nævnes Skiveren Strand 29/7-28/8 15 med de største 1/8 4 (PETHY) og 21/8 2 (SWJ), Uggerby Strand 2/8-10/9 10 med de stør-

ste 30/8 4 (JC) og 7/9 3 (KUP), Hirtshals 15/7-2/10 25 med de største 29/7 4 (KUP), 31/7 2 (ET) og 16/9 2 (JC), Rødhus Strand 24/8-26/9 11 med de største 28/8 4 og 8/9 3 (BKR) og Agger Tange 15/7-1/10 56 med de største 18/7 16 (HHN), 31/8 5 (OSS) og 2/9 6 (JJK). Fra Kattegat-området nævnes Jerup Strand 26/7-3/9 7 med de største 26/7 3 (MER) og 8/8 2 (KNP) og fra Læsø 20/8 3 Vester Nyland (FHK). Desuden fra Ulvedyb 27/7-21/9 27 med de største 27/4 4 og 29/7 5 (begge BKR) og Bygholm Vejle 9/7-17/9 123 med de største 7/9 11 (JGH) og 8/9 14 (TBR). Fra Lille Vildmose med Birkesø 13/7-29/9 19 med den største 13/7 8 (MO). Endelig kan fra den sydvestlige del af regionen nævnes Sønderlem Vig, hvor der i perioden 15/7-8/9 ses 21 med de største 5/8 3 (GM), 30/8 5 (LN) samt 7-8/9 3 (GM).

Årets sidste fugle ses 1/10 1 Agger Tange (LB), 2/10 1 Hirtshals Øststrand (HJ) og 11/10 1 Dråby Vig (JJK).

Sum: 430. 1. halvår 19, 2. halvår 411. Indsendere 104.

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
-	-	-	-	15	4	84	176	148	3	-	-

Stribet Ryle *Calidris melanotos*

Året gav som året før en fugl, 21/5 1 Kølsen-Skals Engsø (AJAJ).

Prærieløber *Tryngites subruficollis*

Året gav følgende fotodokumenteret fund, 14/9 1 R Bygholm Vejle, som endnu ikke er behandlet af SU.

Arten er SU-art. Der må ikke refereres til observationer, der ikke er godkendt af SU.

Langnæbbet Sneppeklire *Tryngites subruficollis*

Et fund, 30/9 dukker en fugl op på Agger Tange, hvor den ses denne ene dag (CHJ FRO HHN). Foregående fugl

blev set 9/6 2013 Bygholm Vejle. Fundet er godkendt af SU og er det femte for Nordjylland og 17. for Danmark.

Langnæbbet Sneppeklire, Almindelig Ryle, Lille Kobbersnepe og Strandhøjle, AggerTange, 30. september 2020. Foto: Lars Grøn.

Skovsneppe *Scolopax rusticola*

En årssum lavere end de to foregående år, 2018 på 567 og 2019 på 607. En af årsagerne kan være de meget milde vintermåneder i 2020, både i januar-februar og senere december. Meget strenge frostvintre tvinger mange Skovsnipper frem – også i dagslys – i søgen efter føde.

Fra første halvår nævnes de største antal 9/1 4 Syregrund, Nørresundby (RWR), 11/1 5 Tovsig (KECL), 18/1 6 Skagen Klitplantage (SWJ), 30/1 20 Vandet Klitplantage (JJA), jaget op af hund under jagt, 2/2 10 Bulbjerg (HHN) mellem kl. 21 og 21:15 og øvrige obs er på højst tre fugle.

Der er i alt optalt 20 syngende/territoriehævdende fugle fordelt på 13 lokaliteter. De fordeler sig som følger – fra Vendsyssel Skagen Klitplantage 1 (LPA PHM), Skiveren 1 (AWN), Nørhøne Vildmose 1 (PR), Overklitten Sø 1 (TBR) og Tranum Klitplantage 2 (PR KTS), fra Læsø Kirkesig 1 (ALM), Læsø Klitplantage 3 (BL ALM) og Høj-

Sum: 518. 1. halvår 252, 2. halvår 266. Indsendere 114.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	98	41	57	21	11	24	27	1	8	29	125	76

sande 2 (BL), fra Himmerland Tofte Skov 3 (HAC), Rold skovområdet med Rebild 1 (AHO), Kyø Skov 2 (HAC) og fra sydøst Als Odde 1 (SSK) og endelig fra Nørreådalens Velds Krat 1 (TBR). Antallet af territoriehævdende fugle er ikke dækkende for artens reelle udbredelse. For eksempel mangler hele den vestlige del af Nordjylland. At tælle de territoriehævdende fugle kræver også ophold på de egnede lokaliteter et par timer efter solnedgang.

Fra andet halvår nævnes også de største antal rastende 9/7 12 Sandvad (JH), 18/9 5 Gammel Østerby, Læsø (MN), 11/11 6 Nørskov.Sandager (SWJ), 14/11 8 Ajstrup Mose (UK), 17/11 6 Hvidbjerg Klitplantage (SVP), 20/11 7 Bulbjerg (JFA), 29/11 9 Svankær (SVP), 2/12 10 Gjernbøl Bjerg (JJA), 13/12 10 Visby Å (JJA) og 20/12 9 Linde-rum (SWJ). Øvrige obs er på højst fire fugle.

Tredækker, Volsted Kær, 25. august 2020. Foto: Lars Grøn.

Tredækker *Gallinago media*

Årssummen ligger tæt på gennemsnittet for de foregående ti år på 27. Det er en art, som veksler meget i antal fra år til år, med kun 2 i 2019 og de største tal på 89 i 2016 og 62 i 2018. Der har reelt været færre fugle på kendte lokaliteter.

Fra foråret er der kun følgende tre obs fra maj, 19/5 1 Sandholme ved Haldager (RSN), som er første gang arten registreres på den pågældende lokalitet. Den blev eftersøgt forgæves dagen efter. Desuden 21/5 1 Damfener, Store Vildmose 1 han (PR), som blev hørt spille to gange den pågældende aften, og endelig er der 24/5 1 Ålbæk Klitplantage (MN), som blev jaget op fra en vejgrøft i plantagen.

De første fugle i andet halvår er 25/8 1 Skærshede øst for Hjørring (MCH) og 25/8 1 Mastrup Bæk/Volsted Kær

Sum: 28. 1. halvår 3, 2. halvår 25. Indsendere 25.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	-	-	-	-	3	-	-	20	4	1	-	-

(CSJ). Her ses yderligere 27/8 1 (HAC), 28/8 2 (HLÆ) og 30/8 1 (ARA).

De fleste og største obs stammer fra Skals Ådal med den største 26/8 4 (FRO) og følgende på hver to fugle, 28/8 (TBR), 29/8 (CSS) og 30/8 (SA).

De øvrige observationer er 28/8 1 Selbjerg Vejle (HHN), 28/8 1 Vigsø Klithede (JJA), 29/8 1 Gyvelmarkerne, Skagen (ROC), 30/8 1 (MOC) og 2/9 2 (PR) Damfener, 2/9 1 Sønderlem Vig (LN), 5/9 1 Skærshede (LPA) og endelig en sen fugl 12/10 1 Agger Tange (LRJ) – mere end en måned efter næstsidste. Sidst der var et så sent et fund i Nordjylland var 9/10-2014 1 Ulvedyb (BKR). Uden for Nordjylland har der inden for de seneste ti år været flere oktoberfund og to fund fra november fra Værnengene og Fejø.

Enkeltbekkasin *Lymnocyptes minimus*

En rekordhøj årssum, som er næsten det dobbelte af gennemsnittet for de foregående ti år på 105. Det øgede antal kan skyldes øget søgeaktivitet på egnede lokaliteter. Det største antal overvintrende fugle fra første halvår stammer fra Syregrunden, Nørresundby 9/1 13 (RWR). Fra Syregrunden er der senere også følgende mindre obs 24/1 1 (MOK) og 6/4 3 (ALM). Udover disse obs er der fra Vendsyssel indsendt følgende, fra Grenen 11/4 1 (SKAF), 20/5 1 (MPO) og 22/5 1 (FMP), som er forårets sidste fugl, fra vestkysten 9/2 1 Østerklit (SWJ), 5/2 1 Uggerby Strand (PHP) og 5/1 2 Hirtshals Øststrand (RSN) og fra østkysten Stensnæs 4/4 2 og 16/4 1 (begge MLU). Derudover er der 14/4 1 Napstjært Mose (SWJ). Fra Vejlerne skal nævnes 14/4 1 Selbjerg Vejle og 5/5 1 Bygholm Vejle (begge HHN) og fra det sydlige Thy 24/2 1 Villerup ved Bedsted (ELH). Syd for Limfjorden ses følgende 26/3 1 og 27/4 1 Østerådal, Aalborg (RSN CSJ) og 3/4 1 Tofte Mose (TL), 18/4 2 Tofte Skov (HAC) og Als Odde 1/3 6 (ESB) og 7/4 5 (SSK) samt 10/4 1 Helber-

Sum: 200. 1. halvår 50, 2. halvår 150. Indsendere 49.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	16	3	7	21	3	-	-	-	18	50	65	17

Plettet Mudderklire *Actitis macularius*

Et fund, 15-17/10 1 Harrerenden, Lønstrup (LMS og mange andre). Denne meget publikumsvenlige fugl, som er første fund i Nordjylland og tredje i Danmark, kunne

skov Udflyttre (SSK). Endelig er der fra Viborgeggen 6/4 1 Ulbjerg Bæk nord for Hjarbæk Fjord (FRO) og fra Nørreådal 20/4 1 Tindbæk Hestehave (TBR). Fra efteråret 14/9 4 Skærum (JS), som er første obs i 2. halvår. Derudover kan der fra Grenen nævnes 22/9-15/11 37 med de største 4/10 4 (SKAF), 31/10 4 (JAE) og 8/11 3 (EC). Fra vestkysten nævnes Tversted Strand 13/10-17/12 10 med den største 29/11 3 (SWJ), Uggerby Strand 17/9-16/12 12 med den største 12/11 3 (PHP) og Hirtshals 22/9-12/12 41 med de største 9/11 7 (KUP) og 12/12 7 (RSN) og 20/9 4 Lerup Klit (RSN). Fra østkysten nævnes Gerå 23/9 1 (HAC) og 15/10 3 (MG). Fra Thy nævnes Vesløs Vejle 12/10 1 og 14/10 1 (begge HRC), 18/10 1 død (HRC SB) og 29/10 1 Gl. Vesløs (HRC) og 13/10 4 Nors Sø (GGU). Fra Mors Dråby Vig 14/11 1 og 20/11 2 (begge JKK) og 28/11 1 (AO). Endelig nævnes fra østkysten af Himmerland Als Odde 14/11 6 og 15/11 2 (begge SSK).

ses på få meters afstand på de store sten i kystsikringen. Fundet er godkendt af SU. Se finderbeskrivelse andetsteds i Nordjyllands Fugle.

Plettet Mudderklire, Lønstrup,
16. oktober 2020. Foto: Erik Christophersen.

Lille Gulben, Haldager Vejle, 20. maj 2020. Foto: Lars Grøn.

Lille Gulben *Tringa flavipes*

Et fund, 19-20/5 1 Sandholme ved Haldager Vejle (RSN MON GRØN BSØ). Fundet er godkendt af SU og er det

fjerde nordjyske fund, efter at en fugl blev set både på Bygholm Vejle og i Ulvedyb i 2019. Arten er SU-art.

Sortklire *Tringa erythropus*

Et lidt ringere forår 2020 sammenlignet med det foregående år, opvejes af et stort efterår. Således er årets sum 33% større end 2019. Året byder på en overvintrende fugl i Frederikshavn, hvilket sidst er set ved Tissing Vig i 2013.

Ankomsten 6/4 1 Lille Vildmose (TL) passer meget godt med den gennemsnitlige ankomstdato, som er omkring 4-6/4. Foråret byder kun på små-flokke, hvor følgende lidt større forekomster skiller sig ud: 1/5 8 Ulvedyb (HMT), 5/5 11 Bygholm Vejle (HHN) og 28/5 10 Ulvedyb (SHØ). Hvornår forårstrækket stopper og efterårstrækket begynder, er svært helt at vide med de højarktiske vadefugle. Men et bud på sidstnævnte kunne være

9/6 1 Birkese (GGU). Fra Lille Vildmose 17/6 52 T Tofte Sø og 11 Birkese (GGU). 21/6 17 Jerup Strand (BKR) og 13/7 22 Stensnæs (MLU) er også større antal fra de adulte fugles træk. I august bliver andelen af ungfugle større, og 19/8 16 Agger Tange og 19/8 10 Rønnerne (JHP) må regnes for overvejende ungfugle. 25/8 16 og 31/8 14 Gerå (HAC) på østkysten skal også med. Resten af året ses mange i Lille Vildmose. Herfra bl.a. 2/9 11 (RSN), 6/9 10 (HAC), 17/9 32 (HAC) og 12/10 22 (HAC). 10/10 17 Østerild Fjord (LAM) er største fra øvrige lokaliteter. 14/11 og året ud ses en overvintrende fugl på forskellige lokaliteter i Frederikshavn (CKJ PSJ JM JS HJ).

Sum: 1065. 1. halvår 368, 2. halvår 697. Indsendere 125.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	-	-	-	27	114	227	124	267	133	165	3	5

Svaleklire *Tringa ochropus*

Efter et godt år 2019 for arten, hvor især foråret viste flere fugle end normalt, blev 2020 også et af de bedre, men med et normalt forår. Efteråret trækker op! Alle årets måneder havde Svaleklire, men måske færre end man kunne forvente med den meget milde vinter 2019/20?

Højris Mølle har efterhånden vist sig som fast overvintringsplads. Fra lokaliteten ses 6-20/1 1 (TSE PMA). 23/2 2 Simsted Ådal (EM) må også regnes for overvintrende. Forårs-ankomst ses nok fra 21/3 2 Gravsholt (ATL) og 30/3 1 Han Vejle (HHN). Fra foråret og trækket ses flest i Skagen, hvor de første ses på træk 5/4 4 Grenen (ASF). Herfra bliver største 8/4 11 og 11/4 15 (SKAF PEL). Største fra det øvrige Nordjylland er 21/4 7 Juelstrup Sø (TSE)

Sum: 1287. 1. halvår 538, 2. halvår 749. Indsendere 154.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	3	2	3	301	42	187	304	418	15	4	5	3

Tinksmed *Tringa glareola*

Sidste års rekordforekomst lod sig ikke slå i år, hvor foråret havde ca. halvt så mange fugle som i 2019. Men stadig et helt pænt år med Nørreådalene, som den store lokalitet for Tinksmed. 30% af fuglene ses her.

Denne Afrika-trækker dukker op 21/4 6 Kølsen-Skals Engsø (TRK FIA), hvilket er til normal tid. Dagen efter ses den første i Lille Vildmose (RSN ALM MOC) og Sønderlem Vig (GM).

Der kommer hurtigt gang i trækket og allerede 24/4 ses 38 Nørreådalene (TBR GRAN). De følgende dage stiger antallet drastisk på lokaliteten med 25/4 72 (TBR) og 26/4 88 (TBR LM). Fra Kølsen-Skals Engsø ses 25/4 31 (FRO) og 26/4 24 (EM). Inden maj ses desuden 30/4 35 Sandholme ved Haldager Vejle (RSN). Antallet i Nørreådalene når i maj sit maksimum 5/5 med 245 (LM), hvilket er noget fra sidste års Danmarksrekord 9/5 2019 1035. I resten af det nordjyske område ses 5/5 253 Bygholm Vejle (HHN JFA JPK), 8/5 80 Østerild Fjord (HHN), 9/5 102 Bygholm nord rørskov (HHN), 9/5 52 Juelstrup Sø

Sum: 8128 1. halvår 5834, 2. halvår 2294. Indsendere 192.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	-	-	-	621	4758	455	997	1257	40	-	-	-
Nørreådalene, sum	-	-	-	303	1760	221	123	-	-	-	-	-

og generelt er der kun fåtallige forekomster. Sidste fra foråret bliver 18/5 1 Nørreådalene (LM). Der er ingen sikre ynglefund i dette årtusinde og således heller ikke i år.

Efterårstrækket starter 2/6 med 1 Kølsen-Skals Engsø (BEJE). Allerede 15/6 ses 10 Lyngdrup Bæk (MON) og 19/6 12 Lille Vildmose (RWR). Helt hen til august ses efterfølgende kun encifrede antal. 1/8 12 Bygholm Vejle (LM), 9/8 15 Erslev Kær (MAKR), 12/8 11 Kølsen-Skals Engsø (FB), 13/8 15 Bygholm Vejle (AKV) og 19/8 12 Agger Tange (JKK) er største fra efterårstrækket, som næsten er overstået inden 20/8. Sidste større observation er 2/9 5 Agger Tange (JKK), mens årets sidste bliver 12-16/12 1 Topbjerg (CBS) og 16/12 1 Skive (VVH).

(HMS), 9/5 65 Lyngdrup Bæk (RSN) og 14/5 100 Lille Vildmose (TL). Fra ca. 20/5 ebber det hastigt ud med fuglene.

Ynglefund: Ingen sikre, men 9-11 syngende fugle fra flere gammelkendte lokaliteter: Vangså Hede, Stenbjerg Klithede, Kærerne (Læsø), Ålvand Klithede og Vandet Sø (ALM VL CAN JKK LOU). Bestanden er ikke optalt, men optælles igen i 2021.

Første store forekomst under returtrækket er 23/6 32 Juelstrup Sø (TSE). 25/6 32 Lille Vildmose (PR) følger efter. I Nørreådalene topper fuglene 29/6 med 85 (TBR), mens Juelstrup Sø når max. nogle dage senere – 2/7 60 (TSE). I august kommer der også gang i ungfugletrækket, og bl.a. ses 8/8 25 Agger Tange (CSS) og 31 Erslev Kær (JKK), 10/8 30 Bygholm Vejle (HAC), 12/8 65 Kølsen-Skals Engsø (TBR TRK) og 13/8 75 Gerå Strand (HAC). I september er der få fugle tilbage og her er 2/9 8 Kølsen-Skals Engsø (TRK TBR) største. Samme lokalitet huser de sidste fugle 22/9, hvor to raster (CBS).

Thorshane 1K, Grenen, 22. oktober 2020. Foto: Knud Pedersen.

Thorsbane *Phalaropus fulicarius*

Et ret normalt år med otte fugle. Alle observationer er fra andet halvår. Årets første er usædvanligt tidlig, 19-21/8 1 Agger Tange (JKK FRO AKV). I hele Danmark er der i DOFbasen i perioden 1990-2020 kun indtastet fem fugle i august. Næste fugle er til normal tid med 22/10 1 Grenen (SKAF ABB MG KNP CS), 23-25/10 1 Hanst-

holm Havn (MAKR m.fl.), 3/11 1 Hanstholm Havn (SVP), 3- 4/11 1 Roshage (JKK m.fl.), 8/11 2 Hanstholm Havn (JJA ELH) og 9-18/11 1 Hanstholm Havn (MOC m.fl.). Årets sidste er en "julefugl" 24-26/12 1 Hirtshals Havn (SWJ JC ON TM). I alle tilfælde er der tale om rastende fugle.

År	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Antal fugle observeret	8-9	6	22	6	5	21	8-10	3	1	5-7	2	8

Odinshane *Phalaropus lobatus*

Som sidste år et år med mange indtastninger – men som vel blot udgøres af 10-12 fugle. Året har en forårsobservation 18/5 1 hun Bygholm Vejle (HHN JJ VFL). I perioden 11/8-6/9 er der på 15 datoer indtastet observation af en Odinshane på Bygholm Vejle og på fire datoer, i samme periode, er der indtastet observation af to fugle (VFL MOC ARA m.fl.). Arten bliver dog også set på an-

dre lokaliteter, 19/8 3 Agger Tange (JKK), 22/8 1 Glombak (PWJ), 31/8-2/9 2 Agger Tange (OSS ELO BIP), 6/9 1 Agger Tange (CHJ), 9/9 1 Lund Fjord (HK BLK) og 12-14/9 1 Agger Tange (STEJ JHH SFN) samt 16/9 1 Grenen (ROC). Årets sidste ses 26-27/9 1 Gravlev Sø (TSE ARA TBR LM m.fl.).

ALKEFUGLE

Søkonke *Alle alle*

En sum under gennemsnittet. Observationerne fra første halvår er: 3/1 1 Roshage (JJA), 4/1 1 Roshage (LTP m.fl.) og 6/1 1 Hanstholm (SAL). Første fra andet halvår er 11/10 1 Agger Tange (GGU m.fl.), 14/10 1 Lild Strand (AVJ) og 14/10 1 Lønstrup Strand (MOC). Fra Skagen er største efterårstal 15/10 8, 18/10 7 og 19/10 12 (alle SKAF

m.fl.). Eneste tal på over to udenfor Skagen er 23/10 28 Roshage (HAC ALPA JJA m.fl.). 19/11 5 V Roshage (HHN m.fl.), 20/11 6 V Roshage (SA m.fl.) og 20/11 3 V Lild Strand (HRC). Eneste fra østkysten er 24/10 2 Dokkedal (HAS).

Sum: 128. 1. halvår 3, 2. halvår 125. Indsendere 45.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
Skagen	3	-	-	-	-	-	-	-	-	97	27	-
	-	-	-	-	-	-	-	-	-	48	3	-

Tejst *Cephus grylle*

Kun yngleforekomster behandles. Landets samlede ynglebestand for 2020 bliver vurderet til 1890-1900 par. Det er ca. 100 par lavere end sidste års forekomst, der tangerede den højeste bestand, der nogensinde er optalt i landet. Tejst-bestanden må derfor fortsat vurderes til at have det godt. Landets suverænt største bestand findes på Hirschholmene (NJ), hvor der optælles ca. 1050 par. Det er en mindre tilbagegang i forhold til sidste år, men det svarer dog stadig til lidt mere end halvdelen af landets samlede bestand. Der er ikke foretaget grundig optælling på alle lokaliteter i 2020. Med forbehold for ikke optalte lokaliteter tælles der i alt 1163-1197 ynglepar i Nordjylland i 2020 mod

1320-1328 året før. Det kunne være fint med en optælling på den vigtige lokalitet Deget ud for Frederikshavn, hvorfra der ikke i flere år er foretaget tællinger. Tallene er modtaget fra Sten Asbirk. Yngleparrene fordeler sig således: Hirschholmene: 1050 par (Naturstyrelsen Vendsyssel), Deget: 60 par? Ikke optalt. Ndr. Rønner: 26 par (Carl Johan Junge). Østerby Havn: 25-50 par (flere inds.). Vesterø Havn: 1-3 par (flere inds.). Skagen Havn: 0-2 par (flere inds.). Aalbæk Havn: 0 par? Ikke optalt. Strandby Havn: 1-2 par? (CP). Frederikshavn Havn: 0-1 par? Ikke optalt. Frederikshavn vindmøllefundamenter 0-3 par? Ikke optalt.

Lomvie 1K, Skagen, 29. september 2020. Foto: Knud Pedersen.

Lomvie *Uria aalge*

En sum på niveau med de senere år. Største dage i Skagen i foråret er 12/1 1950 (estimeret) (SKAF) og 11/4 2000 (estimeret) (SKAF). Langt hovedparten af efterårets fugle uden for Skagen tælles fra Roshage/Hanstholm. Største dage på lokaliteterne: 26/10 399 Skagen (SKAF),

4/11 1200 Roshage (JBE m.fl.), 6/11 976 Roshage (HHN m.fl.), 7/11 2942 Skagen (SKAF), 19/11 1119 Roshage (HHN m.fl.) samt 20/11 815 Roshage (JJA m.fl.). Summen for Skagen for andet halvår er 11.897, mens den tilsvarende sum for Roshage er 5453.

Sum: 24.909. 1. halvår 7.187, 2. halvår 17.722. Indsendere 142.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	2246	235	980	3685	34	7	35	18	113	2908	14333	315
Skagen sum	2027	36	921	3656	27	3	23	9	99	2754	8732	280
NJ udenfor Skagen	219	199	59	29	7	4	12	9	14	154	5601	35

Alk *Alca torda*

En sum lidt over gennemsnittet for de senere år, men lavere end de seneste to år.

Største dage i Skagen i foråret er 16/2 1501 og 31/3 207 (SKAF m.fl.). Største dage på lokaliteterne i efteråret er: 19/10 14.049 Skagen (SKAF m.fl.) – det er 25% af hele

årets sum for Nordjylland, ligesom det er en væsentlig andel af summen for andet halvår ved Skagen på 47.867, 23/10 460 Roshage (HAC m.fl.), 31/10 171 Hirtshals Fyr (RWR ALM AB), 5/11 570 Roshage (TBR m.fl.) og 16/11 753 Skagen (SKAF m.fl.).

Sum: 53.595. 1. halvår 2268, 2. halvår 51.327. Indsendere 166.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	182	1636	363	56	27	4	26	27	83	43375	7489	327
Skagen sum	9	1515	358	37	27	4	11	19	57	41689	5849	242
NJ udenfor Skagen	173	121	5	19	0	0	15	8	26	1686	1640	85

Lunde *Fratercula arctica*

Ligesom sidste år et meget lavt antal, nemlig fire fugle. Fra første halvår 2/4 1 V Nordstrand, Skagen (SKAF) og

fra andet halvår 19/10 1 død Blokhuis (SØP), 22/10 1 KR Grenen (SKAF) og 15/11 1 SØ Grenen (ROC).

Almindelig Kjøve, Skagen, 23. juli 2020. Foto: Erik Christophersen.

Almindelig Kjøve *Stercorarius parasiticus*

Årets sum er cirka halvt så stor som gennemsnittet for de seneste ti år på 818.

Årets første ankommer til sædvanlig tid, 7/4 2 Grenen (SKAF ASF HHØ) og 2 Liver Ås udløb (PHP), 8/4 6 Grenen (ASW SKAF ASG JOM MKP) og 9/4 6 Grenen (ASF JOM MKP SKAF). De største observationer er 25/4 16 (SKAF JHC ASF MKP), 1/5 15 (SSW AWN MKP ASF JJ m.fl.) og 2/5 49 (SKAF LOU ASF MKP JHC m.fl.) – alle

Sum: 406. 1. halvår 252, 2. halvår 154. Indsendere 133.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	-	-	-	91	154	7	51	40	42	10	11	-
Skagen	-	-	-	79	128	6	23	16	21	7	-	-

Grenen og Nordstrand.

I andets halvår ses der i perioden 7/7-5/11 31 Roshage (HHN HLÆ JBE m.fl.). De største observationer skal dog findes ved Nordmandshage, 27/8 5 (PR), 12/9 5 (RWR) og 13/9 9 (AB). De sidste ses 4/11 1 (GM JBE KHK), 5/11 2 (TBR HHN) begge Roshage og 14/11 1 Hanstholm Havn (MOC). Endelig gøres et sent fund, 26/11 1 Svinkløv Strand (BKR).

Mellemkjove *Stercorarius pomarinus*

Årets sum er den højeste i fem år, men halvt så stor som gennemsnittet for de seneste ti år på 62.

I første halvår gøres der fire observationer, 1/5 1 Højen (SVI TV), 2/5 2 Grenen (AWN LAN TLP SA MKP m.fl.), 4/5 1 Grenen og Nordstrand (ASF MKP JSP SKAF KK m.fl.) og 8/5 1 Grenen (ASF m.fl.) – alle adulte.

I andet halvår ankommer de første 27/7 1 ad. (JMT), 31/7 2 4K (SKAF KNP MC MHH m.fl.) og 21/9 1 imm. (SKAF

KNP CHJ m.fl.) – alle Grenen. Årets klart største dag er 4/11 12 1K Roshage (JBE GM BLK HHN PMA m.fl.). Ved Grenen ses i perioden 27/7-23/10 7 (SKAF KNP JMT MC MHH m.fl.), og ved Roshage og Ørhage ses i perioden 3/11-23/11 19 (JKK. JBE HHN GM KHK m.fl.). Årets sidste observationer er 19/11 1 Roshage (HHN m.fl.), 22/11 1 Ørhage (TRK LM m.fl.) og 23/11 1 Roshage (CSS m.fl.) – alle 1K-fugle.

Sum: 31. 1. halvår 5, 2. halvår 26. Indsendere 34.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	-	-	-	-	5	-	3	-	1	3	19	-

Lille Kjove *Stercorarius longicaudus*

Årets sum er på 11. Det er lidt lavere end de to forrige år, hvor der blev set 16 (2018) og 13 (2019). De seneste ti års gennemsnit ligger på 52. Det høje gennemsnit skal dog ses i lyset af totalen fra 2012 på 254. Alle observationer nævnes.

Der gøres kun observationer i andet halvår, 25/8 9 (RT ROC m.fl.) og 7/9 1 (SKAF KNP MG) - begge Grenen og 10/9 1 Lild Strand og Roshage (HAC JJA ALPA HK m.fl.) – alle 1K-fugle.

Storkjove *Stercorarius skua*

Efter tre store år med en sum på over 2000 hver, ligger dette års sum noget lavere. Sammenlignet med de seneste ti års gennemsnit på 1361 er vi også et stykke under. I årets første tre måneder gøres syv fund, 2/1 1 Roshage (NRA), 16/1 1 Grenen (ROC), 24/1 1 Grenen (ROC), 23/2 1 Grenen (EC), 6/3 1 Nordstrand (SKAF), 15/3 1 Nordstrand (SKAF) og 21/3 1 Stensnæs (RSN). Herefter begynder Storkjoverne at komme mere regelmæssigt fra medio april, 10/4 2 (AWN ASF MKP SKAF PEL), 12/4 1 (ASF MKP SKAF) og 13/4 2 (ASF SKAF JOM) – alle Grenen og Nordstrand. Skagen står for 66 af første halvårs fugle. De eneste dage på mere end tre er 17/5 7 (ASF m.fl.) og

18/5 8 (SKAF ASF m.fl.) – begge Grenen.

80% af andet halvårs materiale stammer fra Skagen, hvilket svarer til 708 fugle. 14% stammer fra Thy-området svarende til 123 fugle. De største observationer er alle fra Grenen, 31/7 49 (SKAF m.fl.), 24/8 34 (RT) og 10/9 79 (SKAF). Fra det øvrige Nordjylland gøres kun to observationer på mere end ti, 10/9 27 Lild Strand (HAC) og 26 Roshage (JJA AP m.fl.) – der er nok tale om gengangere. De sidste tre observationer gøres 23/11 2 1K (SKAF), 25/11 1 (SKAF) og 28/11 1 (ASF) – alle Grenen og Nordstrand.

Sum: 953. 1. halvår 73, 2. halvår 881. Indsendere 96.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	3	1	3	13	46	7	192	152	452	24	61	-
Skagen	2	1	2	12	43	6	145	133	378	13	39	-

MÅGER

Sabinemåge 2K, Grenen,
15. september 2020. Foto: Knud Pedersen.

Sabinemåge *Xema sabini*

Fem fugle observeret, heraf et usædvanligt sommerfund. Alle nævnes.

30/7 1 3K+ SDR V Lild Strand (AB), 9/9 1 1K V Lodbjerg Fyr (SVP), 10/9 1 1K V Roshage (JJA m.fl.), 10/9 1

ad. S Nørre Vorupør (BON), 15/9 1 2K odr. NV Grenen (SKAF m.fl.).

De senere år har der været 0 obs. i 2015, 3 i 2016, 5 i 2017, 14-16 i 2018 og 1 i 2019.

Bonapartemåge *Chroicocephalus philadelphia*

Et fund: 1-3/12 1 ad. Hirtshals Øststrand og Hirtshals Havn. Fundet er fotodokumenteret (se foto på side 63). Det er fund nr. syv i landet og nr. fire i Hirtshals. Det første danske og nordjyske fund var 13/8 1988 Skagen

Havn.

Arten er SU-art. Der må ikke refereres til fund, der ikke er godkendt af SU.

Ride *Rissa tridactyla*

Summen er faldet hvert år i de seneste fire år, fra 49.000 i 2017 til 28.000 i 2020. Det største trækalt i første halvår er ret beskedent: 23/2 828 Grenen (SKAF), og i andet halvår er de største tal: 5/11 1130 Roshage (TBR m.fl.), 19/11 1051 Roshage (HHN m.fl.), 20/11 2332 Grenen (SKAF m.fl.) og 23/11 1092 Roshage (TBR m.fl.).

Yngleforekomst: Hirtshals: Stor aktivitet, men meget magert resultat: 5/6 mindst fem par i gang med redebygning på nordsiden af Cosmos-bygning på Østhavnen (nyt redested). Et par Sølvmåger, som yngler på samme bygning, forsøger at mobbe dem væk. Efter et par dage opgiver Riderne forehavendet. 15/6: På nordsiden af flydedokken opdages også et nyt redested med 33 besatte reder, 88 ad. og ca. 14 dununger. Det bliver dog en kort fornøjelse: 21/6: ingen unger på flydedokken. 125 ad. på flydedokken og i havneindsejlingen. På østmolespidsen tre besatte reder, men ingen tegn på unger. 15/7: 144 ad.

i hele havnen. En dununge i rede på østmolespidsen. Øvrige reder/yngel blæst ned i storm. Dunungen bliver senere flyvefærdig, så summa summarum: En unge kom på vingerne i Hirtshals Havn i 2020.

Hanstholm: Kolonien på sydmolen optalt den 15/6: 120 ynglefugle, 44 reder (JBE). Der foreligger ingen oplysninger om, hvorvidt der kommer unger på vingerne.

Bulbjerg: Vi savner stadig en grundig optælling med drone. Dårlige adgangsforhold på stranden nedenfor kolonien gør optælling vanskelig. Største tal herfra er 23/6 500 YF (TBR). Enkelte observatører melder om dununger, men der foreligger ikke oplysninger om, hvor mange der bliver flyvefærdige.

I sum-oversigten nedenfor er de mange indberetninger af ynglefugle fra Bulbjerg, Hirtshals og Hanstholm ikke medtaget. Materialet fra Skagen er bearbejdet af KNP.

Sum: 28.111. 1. halvår 4.313, 2. halvår 23.798. Indsendere 230.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	969	935	1018	433	822	136	2594	617	852	3897	15786	52
Skagen - sum	306	928	326	286	726	19	620	383	754	3371	9016	44
NJ uden for Skagen	663	7	692	147	96	117	1974	234	98	526	6770	8

Ride 1K, Bulbjerg, 14. august 2020. Foto: Christian Andersen Jensen.

Dvärgmåge 1K, Skagen, 19. september 2020. Foto: Erik Christophersen.

Dvärgmåge *Hydrocoloeus minutus*

Summen er højere end de senere år, men der er også flere indsendere, og især synes der at være større observationsaktivitet i Limfjordsegnene end normalt. Især februar og november skiller sig ud med mange obs. Eneste større træktalet fra foråret er 11/2 20 Nørre Vorupør (HHN), 16/2 21 Ørhage (JKK) og 1/5 17 Ø Grenen (SKAF m.fl.). Som

vanligt er de fleste tal for juli-august fra Østlige Vejer, men heller ikke i år er der tegn på yngel. Største antal fra Vejerne er 21/9 27 Lund Fjord (SAL). Der ses i alt ca. 50 1K-fugle i efteråret (inkl. gengangere på flerdages basis) med største antal 22/8 2 ad. og 3 1K Agger Tange (VFL) og 15/9 3 1K Grenen (SKAF), som må være fugle udefra.

Fra efteråret er de største træktalet fra lokaliteterne: 1/10 14 Nordmandshage (PR), 1/11 33 Roshage (JBE m.fl.) og

4/11 75 Roshage (JBE m.fl.).

Sum: 962. 1. halvår 296, 2. halvår 666. Indsendere 129.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	4	164	27	24	76	1	102	106	103	110	241	4

Sorthovedet Måge *Larus melanocephalus*

Summen er den hidtil højeste, og kun de to foregående år kan hamle nogenlunde op med 2020, nemlig i 2019 med 1032 og 2018 med 1550. Før det er der tale om trecifrede sumtal. Gengangere på dagsbasis for de enkelte lokaliteter er udeladt. Vi har denne gang trukket observationer i Hanstholm-området ud i en særlig sum-linje, og det viser den totale dominans, som Hanstholm har for denne arts forekomst i Nordjylland. Se også 2019-rapportens bemærkninger herom. Antallet af fugle tiltager allerede fra starten af juli, og et første maximum nås 6/7 2 ad, 3 3K og 8 2K (HHN). Max. antal i Hanstholm-området er 22/8 86 (JKK), 23/8 96 (HHN) og 19/9 77 (JKK). Det er højere tal end i 2019, hvor det største dagstal er 65. Største antal 1K-fugle ses 23/8 med 11 Roshage og 37 Hanstholm Havn (HHN), så det kunne tyde på en god ynglesæson. Det kunne være meget spændende at forsyne nogle af Hanstholm-fuglene med loggere eller

sendere for at aflure deres færd den resten af året: Hvor yngler de, og hvor overvintrer de? Der er ikke indberettet sikkert ynglende, men to fugle viser interesse for redebygning, nemlig 16/5 1 Birkesø, Lille Vildmose (DBC) og 18/5 1 Hirsholm (KTP). Birkesø-fuglen tegner sig for syv observationer 9-19/5 (flere inds.). Ni af fuglene fra andet halvår er fra Thy og tilhører måske egentlig Hanstholm-forsamlingen. Når man også tager i betragtning, at der formodentlig er flere gengangere blandt de øvrige observationer, så giver det skønsmæssigt ca. 20 fugle udenfor Hanstholm-Thy-området. Flest observationer er der fra Skagen med 14 obs. i perioden 1/5-15/9 (SKAF m.fl.) og Hirtshals med 6 obs. i perioden 22/8-18/9 (PHP LPA RSN m.fl.). Det skal også bemærkes, at der er væsentligt flere observationer i november og december end tidligere år.

Sum: 1032. 1. halvår 12, 2. halvår 1020. Indsendere 66.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	1	1	1	-	13	2	474	481	552	105	105	35
Hanstholm - sum	1	1	-	-	-	-	461	474	539	104	105	35

Sorthovedet Måge, Hanstholm, 18. juli 2019. Foto: Jens Kristian Kjærgård.

Middelhavsmåge *Larus michahellis*

Nok kun to individer: 20/6-1/7 1 ad. Ulvedyb, Perlen (BKR) og 12/7, 18/7 og 22/7 1 ad. Hanstholm Havn (FRO

HHN CSS). En observation uden foto, aldersangivelse eller beskrivelse er udeladt.

Kaspisk Måge *Larus cachinnans*

Et flot år på niveau med de bedste, dvs. de to foregående år. Alle aldersgrupper er repræsenteret, dog med en overvægt af 1K-fugle.

Vi nævner summer fra de store lokaliteter. Gengangere på dagsbasis er udeladt. Skagen: Summeren på 46 i perioden 30/6-12/12 dækker nok over 15-20 fugle med største tal 20/8 4, 10/10 3 og 11/10 3 (SKAF m.fl.). Hirtshals: En sum på 11 dækker nok over ti fugle på ni datoer (RSN MON LPA RSN ASF). Eneste fra første halvår er 5/1 1 3K (RSN MON). Efterårsfundene er fra perioden 3/9-19/12. Hanstholm og omegn: Fra første halvår 11/2 1 2K

Nørre Vorupør (HHN) og 13/2 1 ad. Hanstholm (HO). En sum på 20 for andet halvår dækker nok over 12-14 fugle i perioden 7/7-22/12. Største dagstal er 23/8 2 1K og 1 2K Hanstholm (HHN).

Fra øvrige lokaliteter rapporteres følgende: 31/1 1 ad. Frederikshavn Havn (BKR), 15/2 1 2K Øster Halse Hede (OA), 25/5 1 2K Gerå Enge og Strand (RSN), 18/7 1 4K Sindrup Vejle (AKV), 26/7 1 2K Skiveren Strand (KOL), 28/7 1 3K Uggerby Strand (KOL), 18/9 Uggerby Strand (RSN), 19/9 1 3K Tversted Strand (LPA), 2/10 1 1K Brønderslev (RSN) og 21/12 1 2K Gerå Enge og Strand (SØP).

Sum: 79. 1. halvår 7, 2. halvår 72. Indsendere 24.

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
3	3	0	0	1	0	10	10	9	28	10	5

Britisk Sildemåge *Larus fuscus graellsii*

Fire observationer af nok fire individer: 14/5 2 ad. Skagen By (JPIP), 17/5 1 3K+ Skagen By (LOU), 18/7 1 3K

Hanstholm Havn (HHN SHN) og 28/7 1 3K Uggerby Strand (KOL).

Gråmåge *Larus hyperboreus*

Summeren er noget lavere end de senere års sum, og især andet halvår skiller sig ud med nok kun to fugle. Månedstotalerne er som vanligt rensat for gengangere på dagsbasis, men da fuglene oftest opholder sig i lang tid på de enkelte lokaliteter, er det reelle antal individer lavere. Ud fra skønnet antal på de enkelte lokaliteter, kan det egentlige antal sættes til omkring 20-25 fugle.

Næsten alle første halvårs fugle er angivet som 2K og enkelte som 2K+, 3K og imm. Eneste adulte er tre fund, som måske drejer sig om samme individ: 14/2 1 5K+ Rødhus Strand (AB), 22/2 1 ad. Saltum Strand (AB) og 28/3 1 ad. Slettestrand (IZN). Flest observationer er der som vanligt fra Skagen med 27 – nok 4-7 individer – i perioden 3/1 til 16/5, Hirtshals med 10 – mindst 2 indi-

vider – i perioden 28/1 til 10/5 og Hanstholm med 96 – nok 5-7 individer – i perioden 1/1 til 13/4, ingen dage med mere end 2 ex. Eneste udenfor disse tre lokaliteter er, foruden ovennævnte tre fund af adulte: 4/ 1 1 2K Ejstrup Strand (AB), 1/2 1 3K Øsløs (HHN), 7/2 1 2K Bygholm Vejle (HHN), 29/3 og 15/4 1 2K Løgstør Havn (DOFNJYL), 10/4 1 2K Stensnæs (MLU), samt 17/5 1 2K Råbjerg Mile (SRW). Sidstnævnte er forårets sidste fugl. Observationer uden aldersbetegnelse eller kommentarer er udeladt.

De nok to fugle fra efteråret er 23/11 1 1K Hanstholm (FRO m.fl.), 28/11 1 1K Grenen (SKAF ASF) og 18/12 1 1K Hanstholm (JJA).

Sum: 145. 1. halvår 142, 2. halvår 3. Indsendere 128.

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
49	36	27	19	11	-	-	-	-	-	2	1

Hvidvinget Måge *Larus glaucoides*

Med 11 fugle er året ret normalt for de senere år. Det kan naturligvis ikke afvises, at nogle af fuglene har flyttet rundt til forskellige lokaliteter, hvilket sagtens kan forekomme, når man ser på datoerne. Bemærk to fugle fra Store Vildmose, resten er fra Vestkysten. Alle nævnes: 7/1 1 2K Hirtshals Havn (PHP), 18-22/1 1 2K Skagen Havn (EC ASF), 22/1-5/2 1 2K Hanstholm Havn (GM),

5/2 1 2K Nørre Vorupør (SVP), 10-12/2 1 2K Hirtshals Havn (KUP m.fl.), 16/2 1 2K Buttervej, Skagen (KK), 3-9/3 1 2K Stenis Enge og Gl. Vrå Enge, Store Vildmose (MON m.fl.), 7-9/4 og 24/4 1 2K Skagen (SKAF MKP m.fl.) og 28/5 1 2K Hanstholm Havn (LBO). Blot to iagttagelser fra andet halvår 2-4/12 1 1K Ørnefener, Store Vildmose (JJE JWI HWS FRO) og 2/12 1 1K Agger Tange (SVP).

Baffinmåge *Larus glaucooides kumlieni*

Der foreligger et et dokumenteret fund med karakterer som denne race af Hvidvinget Måge, 19/12 1 2K Grenen.

Racen er SU-race. Der må ikke refereres til fund, der ikke er godkendte af SU.

Hættemåge *Chroicocephalus ridibundus*

Stormmåge *Larus canus*

Sildemåge *Larus fuscus*

Sølvmåge *Larus argentatus*

Svartbag *Larus marinus*

De fem mest almindelige mågearter behandles samlet i forhold til ynglefund. Bortset fra optællinger af kolonier af Hættemåge er rapporteringerne fra områdets mågekolonier meget begrænset. Der kan på grund af materialets størrelse og sammensætning med få optællinger af reder/rugende fugle ikke gives bud på samlede bestandsstørrelser.

Hættemåge er optalt som følger: Vejlerne har 3262 par i den østlige del og 441 par i den vestlige (HHN), Hirschholmene 3850 par (KTP/Naturstyrelsen), Lille Vildmose

4009 par – heraf 3868 talt med drone i Birkesø (Thomas Eske Holm/AU). Desuden følgende antal ynglefugle: Ørum Sø op til 2000 (JEG PLA) samt fra Mors Erslev Kær 500 (HKSØ) og Biskær 430 (HHN). **Stormmåge**: her er eneste nævneværdige 60 par fra Hirschholmene (KTP/Naturstyrelsen). **Sildemåge**: ca. 400 par på Hirschholmene (KNP KTP) og endelig meldes om **Sølvmåge** 450 YF 15/4 Arup Vejle (PHM) og samme sted 20 **Svartbag** 11/4 (HRC).

TERNER

Rovterne *Hydroprogne caspia*

Mens antallet af observationer de senere år har ligget omkring en halv snes fugle årligt, så er der i 2020 formodentlig tale om mindst 20 fugle.

Første er 24/5 1 Vilsted Sø (ARA TSK) og 30/5 2 Rettrup Kær (GM).

I Østlige Vejler gøres en lang række observationer, startende med 18/6 1 Glombak (MON). Herefter ses fugle i området på mange datoer frem til 10/9 (mange observationer). Største antal er 10/8 5 Bygholm Vejle (RSN).

Fra Grenen var første obs. 20/6 1 (HD). Herefter 15/7 1 2K, 22/7 1 ad. og 12/8 1 ad. (SKAF JSP m.fl.).

Uden for Vejlerne og Grenen ses foruden ovennævnte første fugle: 29/6-1/7 1 Hobro Vesterfjord (CSS), 10/8 1

Sønderlem Vig (GM), 10-11/8 1 Agger Tange (AO m.fl.), 18/8 og 20/8 1 Agger Tange (AO m.fl.), 23/8 1 ad. Kytterne, Gjøll (ALM) og 1 ad. Ryå ved Haldager (ALM).

Bemærk at der på datoen 10/8 ses i alt syv fugle i Nordjylland, nemlig 5 Bygholm Vejle, 1 Agger Tange og 1 Sønderlem Vig. Får vi ynglende Rovterner i Nordjylland i løbet af de kommende år? Arten ynglede indtil i starten af 1900-tallet på Hirschholmene, og den er, som nok de fleste bekendt, begyndt at yngle på Saltholm og flere andre steder på øerne i de senere år (se Fugleatlas 2020).

Efter 23/8 ses Rovterne kun i Vejlerne med sidste fugl 10/9 Kogleaks (HAC).

Rovterne, Bygholm Vejle, 30. juli 2020. Foto: Anders Brinkmann.

Sandterne *Gelochelidon nilotica*

Et dokumenteret fund af to fugle 8/5 på Agger Tange. Hvis fundet godkendes af SU, er det første godkendte fund i Nordjylland siden 2014.

Arten er SU-art. Der må ikke refereres til fund, der ikke er godkendt af SU.

Hvidvinget Terne *Chlidonias leucopterus*

To fund: 22/5 3 ad. sdr. Kogleaks (MCH LYT HHN) og 23/5 2 Vilsted Sø. Dette kan betegnes som ret normalt for et almindeligt år, men arten er kendt som invasions-

art, og 2014 var helt exceptionelt med over 2000 fugle observeret i Danmark, heraf en stor del i Nordjylland (se Nordjyllands Fugle 2014).

Sortterne *Chlidonias niger*

Årets forekomst er højere end de senere år, men på højde med 2014. Antallet af indsendere er også højt, og der foreligger usædvanligt mange observationer af fuglene i Østlige Vejler, især nordlige del. Første fugl er som vanligt fra ultimo april: 25/4 1 Kogleaks (JFA). Resten af første halvår ses næsten udelukkende fugle i Vejlerne. Undtagelser er 6/6 1 Erslev Kær (ASB), 16/6 1 Halkær Sø (RSN) og 30/6 1 Skagen (SKAF m.fl.).

I yngletiden ses ved mange lejligheder over 30 fugle i Østlige Vejler, med største antal 28/5 39 Kogleaks (HHN), 15/6 38 Kogleaks (HHN) og 9/7 38 ad. Lund Fjord (TBR). En ny yngleplads – foruden den gennem mange år kendte ved Kogleaks – konstateres i Vejlerne: 2/7 27 ynglefugle Bygholm Nordlige Rørskov (HHN). Desværre kom der heller ikke i år unger på vingerne i Vejlerne (HHN). Tre ungfugle 23/7 2 1K Lund Fjord (JFA) og 30/7 3 1K Lund Fjord (AB) må være fugle udefra.

Også i andet halvår holder fuglene sig hovedsageligt til Vejlerne, men der sker dog efterhånden en spredning til andre lokaliteter af enkelte fugle. Bemærk, at der er 1K-fugle imellem. Disse er i sagens natur tilflyvende udefra: 18/7 3 S Als Odde (TL), 23/7 1 Ove Sø (NRA), 23/7 1 ad. Skagen (SKAF), 26/7 1 Torsted Sø, (TSE), 29/7 1 Skagen (MC), 29/7 1 Gerå Strand (HAC), 28/7 2 Grønhøj Strand (DB), 29/7 1 Roshage (ARA), 30/7 1 Birkese (RNL), 30/7 1 1K Skagen (EC LOU), 30/7 1 Skive Fjord (BJA), 1/8 1 1K Fyrkat Engsø (CSS), 7/9 1 1K Sønderlem Vig (GM) samt 10/9 2 Kølsen-Skals Engsø (FB). Hertil kommer en række iagttagelser fra Agger Tange i perioden 8/8-25/8 med max. 22/8 6 1K (FRO).

Ifølge Fugleatlas (2020) yngler Sortternen udover i Vejlerne kun to steder i landet, nemlig ved Vest Stadil Fjord og i Tøndermarsken.

Sum: 1628. 1. halvår 1275, 2. halvår 353. Indsendere 148.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	-	-	-	19	957	299	311	39	3	-	-	-

Sortterne 1K, Skagen, 30. juli 2020. Foto: Erik Christophersen.

Havterne *Sterna paradisaea*

Kun yngleforekomster behandles. Ved den ret grundige optælling ved Miljøstyrelsen samt DOFbase-observatorer i 2019 blev antallet af ynglepar sat til 773 par. Da der i år ikke er tal fra alle lokaliteter, er det vanskeligt at bedømme status i forhold hertil, også da fuglene kan flytte ynglested fra år til år. Det skønnes dog at være en fortsat god bestand, men tilsyneladende uden stor ynglesucces. I 2019-rapporten nævnte vi en ny koloni på en ny ø i Krik Vig. Den har nu fået navnet Krik Sandø, og hvor der i 2019 blev konstateret syv par på øen, er der i 2020 indberettet 175-300 ynglefugle. Nogle af disse kan udmærket være fugle, som er flyttet hertil fra andre kolonier i den vestlige Limfjord, idet terner er kendte for at kunne flytte ynglested fra sæson til sæson, når et nyt egnet sted findes. Også øen/sandbanken ved Als Odde er nyopstået.

Tal for de enkelte lokaliteter er: Stokken, Læsø 125 YF (CKP), Hirsholmene 20-50 YF (FJ LPH m.fl.), Frederikshavn Havn 10 YF (TLY), Stensnæs 10 YF (PR), Gerå Strand 6 YF (HAC), Hou Nordstrand 6 par (HAC), Hou Sydstrand 2 YF (HAC), Aså Enge 7 par (HAC), Nordmandshage max. 176 ad. 18 1K (PR m.fl.), Als Odde 660 YF (SSK), Bygholm Vejle 12 YF (HHN m.fl.), Han Vejle 10 YF (JPF), Krik Sandø 175-300 YF (JG HHN m.fl.) samt

Agger Tange 150 YF (HLÆ m.fl.). De største kolonier synes således nu at være Als Odde og Krik Sandø, mens tallene fra Voerså og Aså er meget lavere end i 2019. Der er yderst få indberetninger om dununger og 1K-fugle, dog 13/6 57 pull. Als Odde (SSK).

Havterne 2K, Grenen, 28. maj 2020. Foto: Jens Kirkeby.

Fjordterne *Sterna hirundo*

Kun yngleforekomster behandles. Ved den ret grundige optælling ved Miljøstyrelsen samt DOFbase-observatorer i 2019 blev antallet af ynglepar sat til 217 par. Dette års indberetning tyder på et lignende antal. Dog skal nævnes, at der mangler yngletal fra Nordre Rønner samt Agger Tange, herunder Krik Sandø. Vi nævner de enkelte lokaliteter, hvor YF står for ynglefugle: Frederikshavn

Havn 45 YF (RWR), Strandby 5 YF (CP), Aalborg Havn 8 YF (HHN), Fyrkat Engsø 2 YF (CSS), Hobro Havn 2 ad. og 2 juv. (CSS), Halkær Sø 20 YF (HMT), Vejlerne Øst 27 par, Vejlerne Vest 7 par (HHN) og Ræhr Grusgrav 22 YF (ALM). Der er kun få indberetninger om dununger og 1K-fugle, hvilket kan indikere en dårlig ynglesucces, sikkert på grund af det ustadige sommervejr.

Dværgterne *Sternula albifrons*

En meget høj sum, men antallet af observatorer er også udsædvanligt højt.

Første er 23/4 8 Nordmandshage (HAC) og 1 Lund Fjord (MON).

Ved den ret grundige optælling ved Miljøstyrelsen samt DOFbase-observatorer i 2019 blev antallet af ynglepar sat til 93-95 par. Ud fra årets indberetninger tyder tallene på et lignende antal fra nogenlunde de samme lokaliteter i

2020, men det er tankevækkende, at der kun er indberettet ca. 10 dununger og 1K-fugle i alt. Det kunne umiddelbart tyde på en dårlig ynglesæson. Største antal ses ved de nydannede øer på øst- og vestkysten, 5/6 47 Krik Sandø (AKV) og 13/6 33 Als Odde (SSK).

Sidste fugle ses 24/8 1 Hirtshals Havn (VAG AAJN) og 1 Lund Fjord (AF).

Sum: 1.262. 1. halvår 814, 2. halvår 488. Indsendere 140.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	-	-	-	9	350	455	388	60	-	-	-	-

Splitterne *Sterna sandvicensis*

Kun yngleforekomster behandles. Antallet af ynglepar vurderes ud fra indberetninger at være på størrelse med sidste års 1300 par. Max. antal af ynglefugle for de enkelte lokaliteter er: Hirsholm 1000 (KNP m.fl.), Ørum Sø 100 (JF), Agger Tange 160 (KHK PMA). Der indberettes

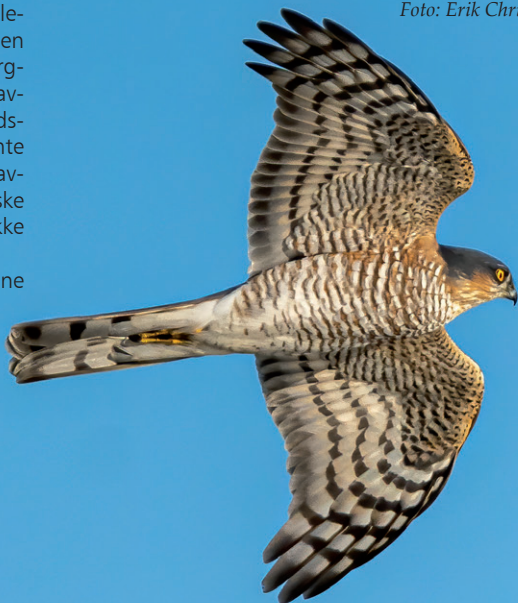
yderst få unger. Sidst på sommeren ses 1K-fugle på flere lokaliteter, men aflæsninger af farveringe i 2019 viser, at nogle af disse kommer fra ikke-nordjyske ynglepladser, herunder fra kolonier i bl.a. Holland og Tyskland, og det må formodes også at være tilfældet i 2020.

Forekomsten af rovfugle sætter igen flere rekorder. Det skyldes især et rykind af ørne primært ved Skagen. Således ses hele tre Steppeørne, fire Lille Skrigeørne – foruden tre i den øvrige del af Nordjylland, to Slangeørne, Dværgørn samt fem Kongeørne og rekordstor forekomst af Havørne. To franske Høgeørne (med gps) er på turné i landsdelen. Store forekomster ses også hos Rød og Sort Glente samt Blå Kærhøg. Hos ynglefuglene bemærkes, at Havørnene fortsat etablerer sig i nye områder, de nordjyske (og danske) Kongeørne får fire unger, mens Fiskeørn ikke har held i år.

Materialet fra Skagen i artsgennemgangen og i skemaerne er sammensat af Knud Pedersen (KNP).

Spurvehøg, Skagen, 6. april 2020.

Foto: Erik Christophersen.

	Marts	April	Maj	Juni	Total	Største dag	Median-dato
Fiskeørn	0	314	98	43	455	19/4 (61)	21/4
Hvæpsevåge	0	0	425	975	1400	17/6 (186)	5/6
Slangeørn	0	0	1	1	2		
Lille Skrigeørn	0	1	1	2	4		
Steppeørn	0	0	2	1	3		
Kongeørn	1	2	2	2	5	21 datoer (1)	
Høgeørn	0	1	0	0	1		
Dværgørn	0	0	1	0	1		
Rørhøg	2	144	178	40	364	22/5 (18)	6/5
Blå Kærhøg	13	283	88	3	387	19/4 (57)	19/4
Steppehøg	0	28	11	0	39	19/4 (7)	21/4
Hedehøg	0	3	10	1	14	22/5 (3)	22/5
Spurvehøg	82	1608	746	97	2533	6/4 (339)	21/4
Duehøg	6	18	9	3	36	9/4 og 1/5 (2)	20/4
Havørn	28	75	16	30	149	21/4 (20)	21/4
Rød Glente	54	155	98	145	452	29/6 (21)	5/5
Sort Glente	0	35	39	25	99	20/4 og 21/5 (5)	6/5
Fjeldvåge	16	189	66	4	275	22/4 (28)	22/4
Musvåge	471	902	853	316	2542	21/3 (124)	27/4
Ørnevåge	0	0	0	2	2		
Tårnfalk	27	544	258	88	917	19/4 (98)	25/4
Aftenfalk	0	0	14	3	17	22/5 (4)	26/5
Dværgfalk	6	174	74	4	258	21/4 (27)	21/4
Lærkefalk	0	51	124	86	261	31/5(30)	26/5
Vandrefalk	10	93	58	6	167	19/4 (14)	22/4
Sum	716	4620	3172	1877	10383		

Rovfugletrækket ved Skagen i foråret 2020 fordelt på måneder, samt totalen, største dag(e) og mediandato for de enkelte arter.

Spurvehøg, Skagen, 19. april 2020.
Foto: Erik Christophersen.

Art/år	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	Gns.	2020	Pct.
Fiskeørn	238	336	307	172	393	150	384	285	499	687	345	455	+32%
Blå Glente	0	0	0	1	0	0	1	0	0	2	-	0	-
Hvæpsevåge	277	614	668	1084	1049	134	1518	419	3635	845	1024	1400	+37%
Slangeørn	0	1	0	1	0	0	0	0	1	1	-	2	-
Gåsegrib	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	-	0	-
Lille Skrigeørn	1	2	2	4	1	0	1	1	1	0	-	4	-
Stor Skrigeørn	0	3	0	0	0	0	0	2	0	1	-	0	-
Steppeørn	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	-	3	-
Kongeørn	3	5	2	0	5	1	4	2	0	3	3	5	-
Høgeørn	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	-	1	-
Dværgørn	0	1	1	1	2	0	0	0	0	0	-	1	-
Rørhøg	351	395	291	284	280	195	619	456	416	468	376	364	-3%
Blå Kærhøg	139	158	356	169	187	152	480	304	222	430	260	387	+49%
Steppehøg	5	26	44	31	22	5	95	56	38	45	38	39	+3%
Hedehøg	10	36	10	15	17	11	30	14	19	11	17	14	-18%
Spurvehøg	2827	2387	3120	1427	1957	2563	2749	2905	3134	4676	2775	2533	-9%
Duehøg	56	39	42	36	39	30	17	14	23	30	33	36	+9%
Havørn	27	55	30	72	44	28	67	76	135	81	62	149	+140%
Rød Glente	136	209	174	252	171	157	294	304	385	333	242	452	+87%
Sort Glente	39	54	52	54	40	34	64	64	107	79	59	99	+68%
Fjeldvåge	205	377	592	254	414	161	378	135	334	426	328	275	-16%
Musvåge	5204	7356	5081	4343	2599	2213	3880	4350	5682	2884	4359	2542	-42%
Ørnevåge	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	-	2	-
Tårnfalk	322	827	1216	357	911	495	1687	1175	1348	1481	982	917	-7%
Aftenfalk	1	43	20	2	14	3	37	4	72	40	24	17	-29%
Dværgfalk	223	267	374	150	281	187	414	317	262	427	290	258	-11%
Lærkefalk	113	215	248	196	253	81	378	348	341	348	252	261	+4%
Jagtfalk	0	1	0	1	0	0	0	0	0	0	-	0	-
Vandrefalk	98	185	194	96	150	129	201	193	201	216	166	167	+1%
Alle arter	10274	13593	12825	9002	8830	6729	13299	11424	16855	13515	11635	10383	-11%

Sum af rovfugletræk ved Skagen i forårene 2010-2020, med gennemsnit (Gns.) for årene 2010-19 og procentafvigelse (Pct.) 2020 i forhold til 10-års gennemsnittet 2010-19.

Statistik:

Træktallene fra Skagen 2020 sammenlignes i disse tabeller med tiårs-gennemsnittet for årene 2010-19.

2020 over gennemsnit (>10% afvigelse)	2020 tæt på gennemsnit (<10% afvigelse)	2020 under gennemsnit (>10% afvigelse)	Alle arter samlet
Fiskeørn +32%	Rørhøg -3%	Hedehøg -18%	Alle arter -11%
Hvæpsevåge +37%	Steppehøg +3%	Fjeldvåge -16%	
Blå Kærhøg +49%	Spurvehøg -9%	Musvåge -42%	
Havørn +139%	Duehøg +9%	Aftenfalk -29%	
Rød Glente +87%	Tårnfalk -7%	Dværgfalk -11%	
Sort Glente +68%	Lærkefalk +4%		
	Vandrefalk +1%		

Fiskeørn *Pandion haliaëtus*

Årssummen er høj, hvilket både skyldes et stort forårs-træk ved Skagen samt en stor forekomst i andet halvår. Områdets to ynglepar får ingen unger på vingerne i år. Årets første ses meget tidligt i det lune, tidlige forår, 21/3 2 Rojensø Odde (SS), 25/3 1 Estvadgaard Plantage (LN) og 26/3 1 Gerstedbro Huse (PH). Første ved Skagen ses først en uge senere, 4/4 1 (SKAF m.fl.). Allerede to dage senere 6/4 ses 16 trækkende (SKAF m.fl.), men ellers er det som vanligt i sidste halvdel af april, at hovedtrækket ses. Således trækker i dagene 18/4 til 22/4 213 Fiskeørne (SKAF LOU JPIP JHC MKP m.fl.). Største dage er 19/4 med 61 og 20/4 med 49. Den hidtil største enkelt dag er 19/4 2014 med 71 fugle. Maj måned begynder med 25 trækkende 1/5, men ellers medfører køligt og ustadigt vejr, at forekomsten bliver moderat, således ingen dage med ti fugle eller flere. Et varmfremstød ved månedsskiftet til juni giver dog 31 fugle i dagene 1-6/6. Alt i alt bliver der således trods den store forekomst i april ikke tale om noget rekordår med "kun" 455 Fiskeørne, hvilket overgås af både 2018 og 2019. Det er dog væsentligt mere end ti-års gennemsnittet på 345.

Fra andre lokaliteter er der i år ret få og små træktal. Således er de højeste 6/4 3 Klitmøller (JJA), 19/4 3 Lille Vildmose (JHH SEB) og 29/4 3 Hirtshals Fyr (PR). Bestanden af ynglepar i Nordjylland er som sidste år på to par, der desværre ikke får held med ynglen. JJA og LN rapporterer fra de to par.

Estvadgård Plantage (LN):

Hannen ankom 25/3. Det tidligste nogensinde. Desværre var redetræet væltet i en storm i februar, så gode råd var dyre. Som nyt redsted valgte han det højeste træ tæt på det væltede træ. En frisk rødgran med mange kogler og en tæt top med sidegrene. Her blev den ene gren efter den anden smidt ned, og det lykkedes efterhånden at få en ganske pæn rede ud af det. Dog dækket af grønne grene udenom. Hunnen blev først set 6/4, hvor hun hjalp med til at bygge. En parring blev set 8/4, men så forsvandt hunnen. 14/4 formede hannen redeskål, og reden

Sum: 904. 1. halvår 603, 2. halvår 301. Indsendere 298.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
Skagen	-	-	-	7	414	130	52	22	167	103	19	-
	-	-	-	314	98	43	-	1	1	-	-	-

Hvæpsevåge *Pernis apivorus*

En årssum på det jævne, der står og falder med forårs-trækket ved Skagen, der er antalsmæssigt over middel. Rapporteringer af ynglefugle er få og summen for andet halvår er ret lav.

Årets første ses halvsent 11/5 ved Skagen. De første større dage ses i perioden 20-22/5 med samlet 116 trækkende (flere inds.). Først i forbindelse med et varmfremstød i månedsskiftet maj/juni ses et større træk, således 561 trækkende i dagene 30/5 til 6/6. De største dage er 31/4 181 og 1/6 101 (SKAF SØP SBP m.fl.). Den resterende del af juni ses meget få. Samlet ses 1400 Hvæpsevåger, hvilket er noget flere end ti-års gennemsnittet på 1024. Noteringerne fra andre områder under forårstrækket er

var nu så høj, at hannen kunne ses, når han stod på den, dog lidt gemt bag grangrene. En ny hun kom til og en parring blev forsøgt, men hun lagde sig ikke til at ruge. Hun var i området hele resten af april og et stykke ind i maj. Men der blev ikke ruget.

Hannen blev ved med at komme med grene til reden helt hen til 31/7. Den sidste Fiskeørn blev set 14/10 med fisk i bugten ved redestedet.

Nationalpark Thy (JJA):

Fiskeørnene ankom samme dag, nemlig 18/4. 24/4 ses parring og påbegyndelse af redebygning på den nye rede, efter den gamle var blæst ned i løbet af vinteren. I maj måned ses der stadigvæk parring og den nye rede færdigbygges. 13/5 ses hunnen ligge på reden. 1/6 og i dagene derefter ser jeg til reden, men fuglene er desværre ikke at se længere.

Stedet besøges flere gange i løbet af juli, men stadigvæk ingen ørne i området. Flere besøg i august viser, at begge fugle er kommet tilbage, og de udbygger reden af flere gange, inden de forlader stedet lidt ind i september. Alt tyder derfor på at fuglene er klar til en ny sæson i 2021.

Forekomsten i andet halvår er væsentligt højere end året før, hvor der blev indtastet 222 fugle. Iagttagelserne er spredt over landsdelen med de største koncentrationer omkring Kølsen/Skals Engsø, Vilsted Sø og Hjarbæk Fjord. De største forekomster fra Vilsted Sø er 29/8 5, 31/8 4 og 5/8 5 (ARA MIR). Fra Kølsen/Skals Engsø skal nævnes 30/8 8 (BJA) og 2/9 4 (JS BLK m.fl.). Klart største forekomst er dog 30/8 op til 12 Hjarbæk Fjord Øst (MHH MIWI). Nævnes skal også Sønderlem Vig, hvorfra der er næsten daglige observationer frem til den sidste 12/10 (GM AO KDP m.fl.). I det hele taget bliver de sidste Fiskeørne "hængende" længere hen på efteråret end normalt og der er flere oktoberfund end vanligt. Seneste fund er 16/10 1 Kvadderkær (TKC) og 26/10 1 Vilsbøl Plantage (PHA).

ret fåtallige, dog med følgende iagttagelser af mindst fem fugle, 23/5 5 Øby (LM), 3/6 10 Nymølle Plantage (PR), 4/6 7 Trantum Klitplantage (PR) og 7 Liver Ås udløb (FLL) samt 29/6 7 Hals Mose (RTM).

Der er blot oplysninger om mulige/sandsynlige ynglefugle fra Stendal Plantage syd for Viborg (via OLI), Fristrup og Vedlum Kær (begge TN), Siem Skov (RSN) og Sæby (CP). Ifølge Atlas III huser Nordjylland ikke mange par, men dog væsentligt flere end de her rapporterede – ikke mindst i Vendsyssel, hvor hovedparten findes, fulgt af flere i det centrale Himmerland.

I sommerperioden ses flere trækforsøgende ved Skagen med klart største noteringer 15/7 31 (JBR m.fl.) og 18/7

Hvæpsevåge, Skagen, 2. juni 2020. Foto: Lars Grøn.

11 (EC LAM). Fra andre lokaliteter skal nævnes 18/7 4 Ø (TRK TBR) og 29/8 4 Størdal på Læsø (IOL) foruden en del iagttagelser af tre fugle. Årets sidste bliver 19/9 1

Kølsen og 1 Frøstrup (JC MHHH MHH) og 20/9 1 Store Arden og Alminden Skov (SBØ).

Sum: 1701. 1. halvår 1518, 2. halvår 183. Indsendere 183.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
Skagen	-	-	-	-	482	1036	101	69	13	-	-	-

Slangeørn *Circaetus gallicus*

Hele to fund med få dages mellemrum i Skagen, 31/5 1 2K Skagen og Hulsig Hede (SØP HAC m.fl.) er godkendt af SU, mens 3/6 1 3K Skagen og Hulsig Hede er fotodokumenteret. Slangeørn er set i Nordjylland de seneste

tre år og der foreligger nu 20 fund.

Arten er SU-art. Der må ikke refereres til fund, der ikke er godkendt af SU.

Slangeørn, Skagen, 3. juni 2020.
Foto: Jens Kristian Kjærgård.

Lille Skrigeørn *Clanga pomarina*

Der foreligger hele syv fund, hvilket er rekord. Af disse er de fire fra Skagen. Det er en tangering af rekorden fra 2013. Alle nævnes 22-23/4 og 26/4 1 4K+ (LOU SKAF m.fl.) – denne blev fulgt så langt sydpå som til Aalbæk, 21/5 1 4K+ (SKAF og mange andre), 1/6 1 2K (SKAF og

mange andre) og 15-18/6 1 4K+ (SKAF m.fl.). De øvrige fund er som følger, 3/6 1 2K+ Nymølle Plantage (PR), 21/6 1 3K+ Slettestrand (IZN) og 25/6 1 usp. Vesterø Mejeriby, Læsø (FHK). Det er uvist i hvor høj grad, der er gengangere blandt fundene.

Steppeørn *Aquila nipalensis*

Hidtil foreligger blot syv fund fra Nordjylland (og Skagen) – senest i 2014, men i år foreligger dokumenterede fund af hele tre forskellige fugle. Alle ses efter et varmefremstød omkring månedsskiftet maj/juni og i en periode en måned frem. Den første ses 29/5 under træk mod nord ved Børglum Klosterskov og når en time senere Skagen. Der er tale om en 4K-fugl, der også ses i Skagen i dagene 3-6/6. 29/5 ses endnu en fugl – denne gang 2K – som også iagttages i Skagen området på følgende datoer, 7-8/6 + 17/6 + 21-25/6. Denne ses også over Aalborg 16/6. En tredje fugl (også 2K) dukker op ved Skagen 22/6 og ses her dagen efter samt 25/6. Den første fugl, der ses ved Skagen, dukker senere op ved Lille Vildmose, hvor den ses 2/7. Denne fugl er i

øvrigt iagttaget flere steder siden november 2019, hvor den opholder sig i Skåne. Her ses den gennem fire måneder frem til 24/3. Den dukker næste gang op i Zeeland, Holland, hvor den ses 21-22/5, inden den næste gang ses i Nordjylland. Næste iagttagelse af fuglen er Molslaboratoriet på Djursland 8/6, inden fuglen foreløbig sidste gang ses i Lille Vildmose.

Alle fund er fotodokumenterede og følgende er på nuværende tidspunkt godkendt af SU: 22-25/6 (Birthe Lindholm Pedersen KNP m.fl.), 16/6 Aalborg (AB) samt 2/7 Lille Vildmose (Jan Tandrup Pedersen).

Arten er SU-art. Der må ikke refereres til fund, der ikke er godkendt af SU

Høgeørn *Aquila fasciata*

To franske gps-mærkede fugle gæster Danmark og Nordjylland i en stor del af året. SKI og THH modtager løbende efterretninger om ørnenes opholdssteder, hvilket giver mange ornitologer muligheder for at se fuglene, ofte når de letter fra deres nattesæde. Der er tale om to 2K-fugle. Den første når Nordjylland på Mors, hvor den opholder sig fra 17/4 til 19/4. Herfra flyver den til Try, hvor den tilbringer en nat, inden den tager turen mod Skagen. Over Hulsig Hede er det dog ved at gå galt, da fuglen angribes af en Havørn (JKI), men den når dog frem til Skagen. Her vender den og flyver hurtigt mod syd igen – helt til Møldrup, hvor den overnatter den følgende nat. Den forlader herefter landet via et ophold ved Ribe. Blot en uge senere dukker endnu en Høgeørn op. Via Kongens Kær ved Vejle når fuglen til Vesterbølle ved Års, hvor den overnatter fra 28/4 til 29/4. Herfra flyver den

mod nordvest og når Hjørdemål Plantage og herefter Klitmøller-området, hvorfra den atter flyver sydovert 2/5. Den vender dog tilbage og når Nordjylland ca. 1/7, og efter ophold i Store Vildmose og Dronninglund Storskov ses fuglen vest for Hals 7/7 (PR). Fra 1/9 opholder fuglen sig omkring Blokhus, og 7/9 og 3/10 ses den ved Lundergaard Mose i dette område. I oktober flytter den sydvest på til Mors, hvor sidste position er fra 19/10. Herefter foreligger der ikke flere oplysninger. Flere informationer kan findes i en blog af THH på club300.dk. Flere informationer om det franske projekt kan findes på <http://www.aigledebonelli.fr/> Der foreligger hidtil fem fund af tre fugle fra Nordjylland, senest i 2010. Arten er SU-art.

Dværgørn *Aquila pennata*

Det 12. nordjyske fund, alle fra Skagen. 21-22/5 ses en ad. mørk trækforsøgende og rastende primært nord for Skagen, dog også på Hulsig Hede. Det er det første fund

siden 2014. Arten er SU-art.

Dværgørn, Skagen,
22. maj 2020. Foto: Erik Christophersen.

Kongeørn *Aquila chrysaetos*

2020 bliver med fem par et år på velkendt niveau. Ørnene får samlet set fire unger. Læs en detaljeret gennemgang om status for de nordjyske Kongeørne i en artikel af Jan Tøttrup Nielsen. Der er desuden fint med iagttagelser af ørne både ved Skagen og andre steder i landsdelen.

De nordjyske ynglefugle (JTN TC HAC TL EFJ):

I Tofte Skov yngler to par i år. Det "gamle" par får ingen unger, mens et nyt par får to unger, som bliver mærket med gps og kan nu følges på www.macroecology.ku.dk/dk/forskning/dansk-natur/foelg-de-danske-kongeorne/

Parret i Høstemark Skov får ingen unger, mens der både i Hals Nørreskov og Hals Søndermark er succes med en unge begge steder. I Store Vildmose hævder en enlig han territorie. Læs mange flere detaljer om ørnene i en grundig artikel andetsteds i årbogen.

Øvrige iagttagelser:

Ved Skagen ses i foråret fem fugle, fire 2K og en 3K. Den første dukker allerede op 21/3 (LOU KK SKAF). Konge-

Sum: 526. 1. halvår 329, 2. halvår 197. Indsendere 237.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	35	55	93	66	58	22	31	23	34	61	28	20

Rørhøg *Circus aeruginosus*

For Rørhøg omtales som udgangspunkt blot yngleforkomsten. Dog skal det nævnes, at arten ses i alle årets måneder, idet der i januar ses Rørhøg i Vejlerne, Lille Vildmose og Sønderlem Vig og i december igen i Vejlerne. Der er i alt indrapporteret ca. 90 sikre eller sandsynlige ynglepar, hvilket er en klar fremgang fra ca. 60 par i 2019. Mere end halvdelen findes i Vejlerne med 55 par (48 i 2019) – 42 i østlige del og 13 i vestlige (HHN). Herefter følger Lille Vildmose med otte par (TL AB HAC m.fl.). Desuden to par ved Sønderlem Vig (GM m.fl.) og ved Rærup (ATL AB m.fl.) samt et par følgende steder: Rå-

ørn ses på yderligere fire datoer i marts, fem datoer i april og fem i maj og usædvanligt nok på flest datoer i juni – seks – med den seneste iagttagelse 29/6 (SKAF EO CHJ FRJ JPIP). Ingen dage ses mere end én fugl. I andet halvår ses en imm. over Nedermoste 7/8 (EC JMPJ LNP m.fl.). Der foreligger som sagt også mange iagttagelser af Kongeørn ud over disse. Det gælder følgende, 19/2 1 imm. Dronninglund Storskov (LOU), 2/3 1 2K Tuen (AR), 13/3 1 3K Gl. Vrå Enge (OA), 20/3 1 2K Rønhøj Plantage (TSK), 21/3 1 3K Fjerritslev (MHR), 19/4 1 imm. Agger Tange (HAC), 25/4 1 imm. Tversted (BK), 1/5 1 imm. Gandrup (MBA), 23/6 1 ad. Åby Højmoose (PHA), 7/8 1 imm. Kærene, Læsø (FHK), 11/10 1 ad. Vasen ved Tolne (TOQ) og 23/10 1 juv/imm. Børghlum Klosterskov (TLO).

Enkelte observationer udenfor yngleområderne, hvortil der ikke foreligger angivelse af alder eller andre kommentarer, er ikke medtaget.

Sum-skemaet herunder giver på ingen måde udtryk for det reelle antal fugle, men viser blot i hvor høj grad arten rapporteres.

bjerg, Sulbæk, Ravnshøj, Munkens Klit, Lundergård Mose, Knepholt, Store Vildmose, Harboslette, Ove Sø, Rosholm Sø, Flade Sø, Haldager Vejle, Egholm, Østerådal ved Aalborg, Mastrup Bæk ved Støvring, Højris, Ålestrup, Kølsen, Tange Sø, Møllerup Kær, Skals Ådal og Skive Ådal.

Arten spreder sig til mange små lokaliteter. Om de lykkes med ynglen, mangler der oplysninger om fra de fleste steder. Andre steder meldes dog om en dårlig yngle-succes, blandt andet i Lille Vildmose.

Blå Kærhøg, Skagen,
22. maj 2020. Foto: Erik Christophersen.

Blå Kærhøg *Circus cyaneus*

En meget høj årssum, som bliver grundlagt i januar og februar af et stort antal overvintrende fugle, der ofte optælles på kollektive overnatningspladser. Forårstrækket er også stort ligesom forekomsten i andet halvår, til en vis grad dog båret oppe af mange tællinger i Vejlerne – ofte af overnattende fugle.

I de milde vintermåneder er forekomsten meget høj, hvilket for en stor del skyldes gentagne optællinger på overnatningspladser i Vejlerne og Lille Vildmose. Fra Selbjerg Vejle foreligger i perioden 8/1 til 3/3 otte tællinger af 13 fugle eller flere, max. 25/2 21 og 3/3 19 (JFA). I Lille Vildmose foreligger også otte tællinger af 13 fugle eller flere i perioden 13/1 til 13/2, max. 16/1 31 (GRØN m.fl.), 19/1 20 (TL m.fl.), 24/1 22 (TL GAH) og 29/1 26 (WJ). Desuden skal nævnes Damfener i Store Vildmose, hvor følgende ses til overnatning, 17/1 6, 24/1 7 og 19/2 5 (alle PR) samt 22/1 7 Sønderlem Vig (AO). Endelig skal disse to tællinger fra perioden nævnes, 2/1 8 Store Vildmose (PR) og 4/1 7 Sønderlem Vig (GM).

De første trækkende ses ved Skagen 23/3 1 og 27/3 5 (SKAF LOU m.fl.). Allerede 6/4 ses 29 og 7/4 16 (SKAF CHJ LOU ASF m.fl.). I dagene 18-23/4 ses en markant kulmination med samlet 174 kærhøge, heraf 18/4 53 og 19/4 57 (SKAF LOU JM m.fl.). Forekomsten i en kølig maj er moderat med kun to dage med mere end ti fugle, flest 1/5 14 (SKAF AWN LOU m.fl.). Juni giver få iagttagelser med den sidste 8/6 (SKAF KNP). Samlet ses 387,

hvilket er den tredje højeste total inden for de seneste ti år. Den store sum skal givet relateres til et godt år for arten i 2019 med mange overvintrende i en mild vinter.

Eneste nævneværdige tal fra forårstrækket fra andre lokaliteter er 6/4 11 Lille Vildmose (KKC) og 18/4 11 N Tofte Skov (HAC) samt fra Bulbjerg 6/4 6 (HHN), 18/4 6 (HRC m.fl.) og 21/4 4 (EM SA). Samlet ses 28 ved Bulbjerg i perioden 6/4 til 1/5.

Enkelte sommerfund foreligger, 26/6 1 han Visby, Thy (PUR), 29/6 1 hun Ølands Vejle (BKR), 3/7 1 han Agger Tange (ALPA), 21/7 1 han Lille Vildmose (TL), 30/7 1 brun Nordmandshage (PR) og allerede herefter flere fugle, som måske indikerer et tidligt tiltræk nordfra.

Samtidig gør den milde vinter, at mange fugle forbliver i landsdelen året ud og blandt andet ses på kollektive overnatningspladser, således blandt i Selbjerg Vejle, hvor der fra ultimo oktober og året ud er mange store tællinger, således følgende af mere end 20 fugle, 27/10 28, 25/11 26, 3/11 21 og 31/12 23 (JFA HHN JBE). Samlet stammer hele 368 af de rapporterede fugle i andet halvår fra Selbjerg Vejle, hvilket sammen med observationerne fra Vejlerne i øvrigt gør, at mere end 50% af alle observerede fugle i andet halvår er rapporteret fra dette område. Der er selvfølgelig mange gengangere i materialet, ikke mindst blandt de overnattende fugle. Der foreligger i modsætning til i første halvår blot en enkelt optælling fra overnatningspladsen i Lille Vildmose 15/11 11 (TN).

Sum: 2778. 1. halvår 1701, 2. halvår 1077. Indsendere 346.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	557	254	255	499	124	12	3	17	56	398	361	242
Lille Vildmose – sum	213	61	44	51	6	-	1	2	15	49	41	33
Vejlerne – sum	113	96	78	19	3	-	-	3	7	216	218	113
Skagen	2	-	13	283	88	3	-	-	1	2	-	5

Steppehøg, Skagen, 6. april 2020. Foto: Erik Christophersen.

Steppehøg *Circus macrourus*

Med 43 fugle en tilbagegang i forhold til de seneste år. Alle på nær fire fugle ses i Skagen. Årets første er som ofte før adulte hanner ved Skagen, således 5/4 1 og 6/4 2 (mange inds.). Hovedparten af fuglene (22) ses i dagene 18-22/4. De største dage er 18/4 4, 20/4 7 og 22/4 4 (mange inds.).

Herefter tynder det ud og eneste større dag er 1/5 5 (mange inds.). Maj måned er kølig og kun yderligere seks Steppehøge ses med sidste 15/5 (SKAF JHC LM

MSJ).

Fra andre lokaliteter foreligger kun to fund i foråret, 8/4 1 ad. han Lille Vildmose (Vivi Solberg via HAC) og 17/4 1 2K Vesløs (CBS).

Andet halvår giver kun to fugle, 9/9 1 1K R Damfener, Store Vildmose (PR) og 10/9 1 ad. han Råbjerg Sø (BHJ). Iagttagelser, hvortil der ikke er knyttet oplysninger om køn, alder eller andet, er udeladt.

Sum: 43. 1. halvår 41, 2. halvår 2. Indsendere 70.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
Skagen	-	-	-	30	11	-	-	-	2	-	-	-

Hedehøg *Circus pygargus*

Skønt dobbelt så mange Hedehøge som året før er der tale en lav årssum 14 af årets 24 fugle ses på forårstrækket ved Skagen. Tre ses i april, 26/4 2 og 27/4 1 (SKAF m.fl.). Maj giver ti fugle og eneste dag med mere end én Hedehøg er 22/5 3 (mange inds.). Foråret ved Skagen slutter med en fugl 3/6 (EC).

Fra andre lokaliteter foreligger fund af ni fugle i første halvår, hvilket er væsentligt mere end i 2019, hvor der blot var et fund. Alle nævnes, 8/5 1 2K N Arup Vejle

(HHN), 12/5 1 hun Manna Mose (LOU), 22/5 1 2K hun Rødhus (AB), 22/5 2 2K Bulbjerg (CKP), 23/5 1 2K Jægersborg, Skørping (CR), 26/5 1 2K han Vigsø Klithede (ALM), 31/5 1 hun Agger Tange (EM GM) og 4/6 1 2K han Bulbjerg (HRC SUB m.fl.).

Fra andet halvår foreligger blot et fund, 14/8 1 1K Skagen (SKAF JSP m.fl.). Fund uden for Skagen, som er indtastet uden kommentarer, er ikke medtaget.

Sum: 24. 1. halvår 23, 2. halvår 1. Indsendere 62.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
Skagen	-	-	-	4	17	2	-	1	-	-	-	-

Duehøg *Accipiter gentilis*

Som udgangspunkt behandles kun ynglefund i denne gennemgang.

Fra JTNs undersøgelser rapporteres følgende: I 2020 blev der registreret én helt ny ynglelokalitet i det 2417 km² store undersøgelsesområde i Vendsyssel, og fire lokaliteter, der ikke har været anvendt i mange år, kom i brug igen i 2020. Der er i alt registreret 113 forskellige ynglelokaliteter i perioden 1977-2020. Pga. kraftig skovningsaktivitet siden 2005, er antallet af mulige lokaliteter nu på 72 (et fald på 36,3%).

Ynglebestanden har de seneste ti år vist en svagt stigende tendens og er i år (sammen med 2016) på det højeste niveau i perioden med 46 par. Det skal dog erindres, at bestanden i 1994 var på 72 par. Fire par lagde måske æg, de øvrige 42 lagde mindst et æg (gennemsnitligt 2,92 æg/kuld, SD 0,65). Der blev i 2020 produceret 60 udføjne unger (64 ringmærket, der er i perioden 1979-2019 mærket i alt 3311 redeunger) – dette giver en gennemsnitlig ungeproduktion på 1,30 juv./par (SD 1,36) og 2,40 juv./par med mindst 1 juv. (SD 0,87). 45,7% af yngleforsøgene mislykkedes i 2020, hvilket er en meget høj andel. Skovningsaktivitet i yngletiden skaber en del problemer for ungeproduktionen. I 2020 blev halvdelen af redebevoksningen renskovet helt op til redetræet ved tre yngleforsøg, ved to andre blev der tyndet i redebevoksningen og et redetræ blev skovet. I alt seks yngleforsøg kiksede (0 unger) pga. skovningsaktivitet. Fem 0-kuld skyldes prædation af unger af Stor Hornugle og Kongeørn.

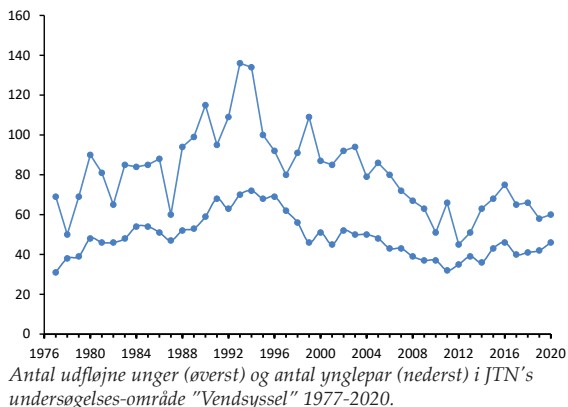
Der yngler nu mere end dobbelt så mange Ravne (mindst 93 par i 2020) end Duehøge i undersøgelsesområdet, og de yngler næsten alle i gamle ynglebevoksninger af Duehøg.

Sum: 274. 1. halvår 154, 2. halvår 120. Indsendere 156.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
Skagen - sum	14	16	36	48	28	12	17	38	16	27	12	10
	1	-	6	18	9	3	4	16	1	3	2	2

Der er ikke oplysninger om ynglefund fra andre dele af Nordjylland. Dog skal det nævnes, som en konsekvens af artens situation, at ynglefund indtastet som sådan hemmeligholdes på DOFbasen, ligesom fund i Atlas III ikke er offentligt tilgængelige.

Forekomsten af Duehøg er dog noget højere end i 2019. Desuden skal nævnes et fund af en 2K trækforsøgende Duehøg ved Skagen 22-25/5 med karakterer som Sibirisk Duehøg (*Accipiter gentilis buteoides*). Der findes tidligere ca. 30 fund af denne race fra Danmark – alle før 1965 (Staarup Christensen og Rasmussen 2015). Racen er udbredt i det østlige Sibirien. Det kan ikke udelukkes, at der er tale om en falkoner-fugl.

Havørn *Haliaeetus albicilla*

Havørn er igen arten med flest indtastninger i DOFbasen af alle de arter, som behandles i Nordjyllands Fugle. Årssummen er igen den hidtil højeste og forekomsten er imponerende også selv om materialet indeholder mange indtastninger af de samme fugle, skønt gengangere er fraserteret på enkelt dage. Den nordjyske ynglebestand er fortsat i en langsom positiv udvikling med nu 11 par, der i alt får 11 unger – et antal unger på niveau med 2019. Forekomsten ved Skagen i foråret er den hidtil højeste. Generelt kommer rapporteringerne fra et stort antal lokaliteter. Nævnes skal dog, at Vejlerne og Lille Vildmose står for følgende procentdele af observationerne, Vejlerne 22% og Lille Vildmose 16%. Her er især Vejlernes procent-andel væsentligt lavere end i 2019. Det skal dog kun i begrænset omfang tilskrives færre fugle, men i langt højere grad, at Havørn rapporteres fra stort set alle dele af Nordjylland. Et andet område, der markerer sig, er som i 2019 Nordmandshage. Her ses de største forekomster i februar/marts med bl.a. 8/2 12, 19/3 14 og 25/3 12 (alle PR).

De største forekomster i øvrigt i denne periode og foråret i øvrigt er 11/1 10 Bygholm Vejle (HAC JLA), 6/2 9 Egense Østkyst (BGO), 23/2 10 Lille Vildmose (TL m.fl.), 8/3 9 Høstemark (Jacob Skriver via HAC) samt 10/4 12 og 19/4 10 Bygholm Vejle (HLÆ MD FB). Forårstrækket ved Skagen begynder tidligt med hele 28 fugle i marts måned med den største dag, 24/3 6 (ASJ SKAF m.fl.). Halvdelen af fuglene ses i april med hele 57

Sum: 4495. 1. halvår 2580, 2. halvår 1915. Indsendere 498.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	431	375	543	645	386	200	179	280	290	366	304	325
Vejlerne – sum	107	50	74	133	132	37	53	50	78	78	76	108
Lille Vildmose - sum	81	89	143	79	19	35	32	47	43	53	49	36
Skagen	-	3	28	75	16	29	-	4	-	-	-	-

Rød Glente *Milvus milvus*

En årssum som er rekordstor. Det store tal skyldes rekordmange fugle ved Skagen i foråret samt mange spredte iagttagelser fra de fleste egne af Nordjylland foruden mange rapporter fra kollektive overnatninger. Indrapporteringerne af ynglefugle er dog lidt lavere end i 2019. Fra årets begyndelse ses flere glenter end normalt, hvilket sikkert kan tilskrives den milde vinter – oftest dog 1-2 fugle. Kollektiv overnatning ses dog gennem det meste af januar, februar og til en vis grad marts ved Tindbæk (SK TBR LM). Mange dage ses 10-12 fugle. Faktisk stammer 205 af de rapporterede fugle i denne periode fra Tindbæk.

Der ses glenter ved Skagen fra de første marts-dage. Vi skal dog hen sidst på måneden, før større antal ses, således 25/3 9 og 27/3 13 (SKAF LOU m.fl.). Ellers ses Rød Glente gennem hele foråret, dog med klart flest fugle i april og juni. En kulmination ses (som for mange andre arter) i dagene 18-23/4 med 70 ex. – flere dage med min. 15, mens der ikke iagttages over ti fugle i maj. Efter et varmemfremstød primo juni byder juni på usædvanligt mange, således 43 i de tre første juni-dage og så sent

Havørne på fem dage 19-23/4. Klart den største dag er 21/4 med mindst 20 ørne, hvoraf 12 ses sammen (HAC MKP TN SKAF m.fl.). Det er den hidtil største enkelt dag ved Skagen. Maj er kølig med relativt få Havørne, og ingen dage ses mere end to fugle. I forbindelse ved et varmemfremstød primo juni ses 15 fugle i de første fem juni-dage med fem fugle både 4/6 og 5/6 (JAE AB KNP SKAF m.fl.). Samlet ses 148 ved Skagen. Det hidtil største år var 2018 med 135.

Som nævnt er den nordjyske ynglebestand nu oppe på hele 11 par. Nye par er dukket op ved Langholt og Lild Klitplantage samt i Vejlerne, alle steder dog uden unger dette første år. Eneste nye par med succes ses nær Halkær Sø. Otte succesfulde par er som følger med unger i parentes: Tofte Skov (1), Høstemark Skov (2), Øland (2), Lodbjerg (1), Vilsted (1), Estvadgård (1), Sødal Skov (2) og Halkær Sø (1).

I andet halvår ses de største ansamlinger i Vejlerne. Dog er forekomsten (eller rapporteringen) ikke af samme omfang som i 2019. Således dækker rapporteringer fra Vejlerne i andet halvår blot 23% mod mere end 50% i 2019. I oktober og november er der mange dage med op til otte Havørne primært på Bygholm Vejle. Forekomsten toppe i december med 8/12 med 13 fugle registreret samlet i området (HHN). Største fra andre lokaliteter er 1/10 7 Nordmandshage (PR) og 20/11 8 Tofte Skov (HAC ATL TC).

som 29/6 forårets største dag med 21 glenter (SKAF JPIP m.fl.). En forårstotal på 452 er klart flere end den hidtil største fra 2018 med 385 fugle.

Fra andre lokaliteter skal der fra forårsperioden nævnes (antal på fem eller flere): 10/4 5 Sejlstrup (TN), 20/4 8 Try (KOL), 20/4 7 Volsted Bæk (LB), 24/4 10 Nymølle Plantage (PR), 20/5 7 Lille Vildmose (OO) samt 26/5 8 og 8/6 11 Dorf Enge (PR).

Fra JTNs undersøgelser i Vendsyssel rapporteres et lille fald i bestanden, som nu er på 38 par (43 par i 2019). De fik 36 udflyjne unger. Det giver gennemsnitligt 0,93 unge/par og 1,39 unge/par med unger. 40,7% af yngleforsøgene er 0-kuld, heraf bliver mindst to kuld unger og mindst en af de ynglende fugle i et par i rugeperioden præderet af Stor Hornugle.

Fra andre lokaliteter rapporterer arts koordinatoren Per Rasmussen om sikre par ved Højris på Mors samt i Nørreådalen i det nordvestlige område. Fra Himmerland desuden sikre par fra Visborggaard og Svanfolk og territoriehævdende ved Skindbjerglund, Bælum, Vegger og Hverrestrup.

I sommerperioden ses flere trækforsøgende ved Skagen, således blandt andet 8/8 6 (SKAF EC) og 14/8 9 (EC JSP).
Fra andet halvår skal i øvrigt nævnes følgende større tal, 9/7 8 Bindslev (TLO), 19/9 10 nær Ålestrup (SUT), 25/9 6 Skærum (PSJ), 3/10 6 Årup (TBR), 15/10 7 V. Hjermit-

Sum: 3076. 1. halvår 2415, 2. halvår 661. Indsendere 406.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
Skagen	259	177	342	755	425	457	182	170	183	184	126	140

Sort Glente *Milvus migrans*

En høj årssum, som primært tilskrives den hidtil næsthøjeste forekomst ved Skagen i foråret.
Den første ses ved Skagen 5/4 (CSS CHJ JM SKAF) fulgt af flere de følgende dage. Ellers er forekomsten af Sort Glente ved Skagen spredt udover april til juni med observationer de fleste dage. En del dage ses 3-4 fugle, og min. fem ses 20/4 (JHC SKAF m.fl.) og 21/5 (mange indsendere). En total på 99 er kun overgået med 107 i 2018. Årets første uden for Skagen ses 7/4 1 Hou (SØP), fulgt

Sum: 128. 1. halvår 125, 2. halvår 3. Indsendere 170.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
Skagen	-	-	-	49	46	30	1	2	-	-	-	-

slev (PR), 19/11 18 Volstrup Hede (BCS) og 25/12 6 Tørndrup (BGO).
Igen foreligger der nogle større tal fra overnatningspladsen ved Tindbæk, således 6/11 13 og 12/12 22 (TBR). Samlet er 103 af de rapporterede fugle i november og december derfra.

Fjeldvåge *Buteo lagopus*

Der er tale om en ret lav årstotal, som primært tilskrives et ret svagt forårstræk ved Skagen samt meget få fugle i andet halvår, hvor af mange endda kan være gengangere, ikke mindst i Lille Vildmose, hvorfra en del af iagttagelserne stammer.

I vintermånederne januar til marts ses Fjeldvåge spredt i landsdelen som oftest enlige fugle. Flest ses i Store og Lille Vildmose. Fra Store Vildmose kan nævnes 12/1 3 Damfenner (HHN) og 22/3 5 (PR), mens der fra Lille Vildmose kan nævnes 13/1 3 (BBM), 2/3 4-5 (TN) og 16/3 5 (MIR ET HAC).

Ved Skagen ses Fjeldvåge fra begyndelsen af marts måned, dog for en del rastende fugle. Fra medio april ses dage med mere end fem fugle og kulminationen ses i perioden 18-27/4 med i alt 141 fugle, halvdelen af forårets total. De største dage er 21/4 25 og 22/4 28 (SKAF MKP LOU JHC HAC m.fl.). 1/5 13 (SKAF JHC LOU SBP m.fl.) bliver den sidste markante dag. Få ses i sidste del af maj

og forårets sidste iagttagelser er 7/6 1 og 17/6 1 (SKAF HJ). Forårets total bliver 275, hvilket kan ses i relation til et ti-årsgennemsnit på 328.

Fra andre lokaliteter er noteringer under forårstrækket som vanligt både små og få. Eneste nævneværdige er Bulbjerg med otte fugle i perioden 26/3 til 1/5 fordelt over fem dage (HHN EM JJA SA m.fl.).

Arten har givet haft et dårligt yngleår, hvilket underbygges af, at trækket ved Falsterbo er det mest fåtallige i 15 år (www.falsterbofagelstation.se). Det afspejles klart i andet halvårs forekomst, som er den laveste siden 2013. Første fugl i efteråret ses 3/10 1 Lundergaard Mose (JJM) fulgt af 12-13/10 1 Egholm (RWR JOKR). Der er kun ganske få observationer af mere end én fugl bortset fra i Lille Vildmose, hvor 2-3 fugle ses flere dage, således 6/11 og 8/11 3 Birkesø (HAC TN FB).

Ukommenterede fund fra juni (uden for Skagen) til september er ikke medregnet.

Sum: 649. 1. halvår 558, 2. halvår 91. Indsendere 232.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	57	48	110	255	79	9	-	-	-	23	36	32
Skagen	-	1	16	189	66	4	-	-	-	4	2	8
Store Vildmose	17	9	12	4	1	-	-	-	-	3	4	9
Lille Vildmose	21	16	42	26	3	-	-	-	-	9	10	8

Ørnevåge *Buteo rufinus*

Der foreligger intet mindre end tre fotodokumenterede fund fra Skagen, således 26/6 1 2K, 29/6 1 2K og 17-18/7 1 2K. Hidtil foreligger ni fund, senest i 2016, hvor der

også blev set tre fugle.

Arten er SU-art. Der må ikke refereres til fund, der ikke er godkendte af SU.

Ørnevåge, Skagen, 17. juli 2020. Foto: Erik Christophersen.

Slørugle *Tyto alba*

Siden begyndelsen af 2010'erne, hvor et par hårde vintre satte bestanden markant tilbage, er det lige så stille gået frem for Sløruglen. Forekomsten afspejles dog ikke af indtastningerne i DOFbasen, da hovedparten af ynglefundene ikke rapporteres der. Derfor kan der i denne årbog henvises til en spændende artikel af Lars Smith om artens forekomst i sit nordjyske kerneområde i Thy og på Mors.

I DOFbasen er der indrapporteret 20 ynglefund. Ud over

Sum: 86, 1. halvår 42, 2. halvår 44, Indsendere 47.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	7	2	4	3	4	22	34	34	1	20	5	11

Kirkeugle *Athena noctua*

Det er blevet til fem observationer af Kirkeugle i 2020. Alle nævnes 26/3 1 Gerding (CSS), 9/4 1 Støvring (IBL), 10/7 1 Fræer (PMA), 16/7 1 Fræer (KHK) og 20/7 1 Bilslev (ATL).

Der er andetsteds i rapporten en status for Kirkeuglens forekomst "Hvad er der blevet af vores Kirkeugler?" af Lars Bo Jacobsen. Det fremgår af denne artikel, at yngle-

fund fra kerneområdet er der også flere ynglefund fra det nordlige Vendsyssel fra bl.a. Dybvad, Sindal og Frederikshavn (SEF) og Serritslev (HAPN).

Der er i materialet fire observationer af lyse Slørugler (*T. a. alba*), men disse er ikke tilsendt til SU.

Der er registreret syv døde Slørugler, hvoraf de tre er registreret som trafikdræbte. Tidsmæssigt fordeler de sig med marts 2, april 1, august 1, oktober 1 og december 2.

bestanden i 2020 omfatter 13 ynglepar fordelt med et par i Vendsyssel, syv par i Østhimmerland, tre par i Vesthimmerland, et par i Midtjylland og et par i Sydvestjylland. Dertil kommer der seks enlige Kirkeugler i Himmerland og fire enlige i resten af Jylland.

Den lille danske bestand er således koncentreret i Himmerland, der i alt rummer ti par og seks enlige.

Skovhornugle *Asio otus*

Der er set væsentligt flere fugle end i 2020. Dette har blandt andet baggrund i en væsentlig større indrapportering af ynglefugle i forhold til de tidligere år.

Der er indrapporteret fugle fra enkelte vinterstader. De største observationer er 10/1 8 Ø (TRK) og 24/1 5 Sejlflod (PRO). Der er ikke observationer fra de ellers faste vinterstader ved Viborg Golfbane og Gammel Vrå. Ynglepar af Skovhornugle registreres typisk ved syngende voksne fugle eller ved, at store unger kalder efter føde. Der er indrapporteret 57 syngende fugle og fore-

Sum: 243, 1. halvår 199, 2. halvår 44, Indsendere 74.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	26	15	19	10	20	109	31	2	1	3	6	1

komst af unger, hvilket er markant flere end 2020, hvor det tilsvarende tal var på 26. Indrapporteringen af ynglefugle er især fra Himmerland og fra Viborg-området. Den største registrering af ynglefugle er 21/6 med syv ynglepar mellem Subæk Mølle og Viskum (LM TRK). Første unger bliver hørt 30/5 1 Ø (LM), 3/6 3 Ø (TRK) og 3/6 2 Gravlev Ådal (AHO).

Fra andet halvår er der fra medio august og resten af året kun enkelte observationer.

Mosehornugle *Asio flammeus*

Antallet af Mosehornugler varierer meget fra år til år blandt andet afhængig af, om der er invasion af trækfugle fra nord. I perioden fra 2010 til 2019 har antallet varieret mellem 68 til 340 fugle. Gennemsnittet har været på 182 fugle, så 299 indrapporterede fugle i 2020 er således en del over gennemsnittet. Langt hovedparten ses i første halvår, mens forekomsten i andet halvår er meget sparsom. Til gengæld ses her den hidtil største observation af Mosehornugler i Nordjylland.

Der observeres typisk kun 1-3 fugle ad gangen, men fra

første halvår er der dog en række observationer af over fem fugle fra et par lokaliteter. Alle nævnes 27/1+20/3 6 Sønderlem Vig (JEAL GM) og 10/1+13/1+14/1 8 Munkens Klit ved Løkken (KFF). Ved Skagen observeres i perioden 18/4-3/6 Mosehornugle på 24 dage (SKAF ASJ CSS m.fl.) dog som oftest blot enkeltfugle.

Sønderlem Vig er den lokalitet, hvor der ses flest Mosehornugler. I perioden fra 24/1 til 30/4 observeres Mosehornugle på 29 dage (GM KDP JEL m.fl.), i alt 86 fugle. Dette svarer til 29% af de observerede fugle i første halv-

Mosehornugle, Agger Tange, 20. maj 2020. Foto: Henrik Haaning Nielsen.

år. De største observationer er 27/1 6 (JEAL) og 20/3 6 (GM). Fra andet halvår er der blot en enkelt observation 29/11 1 (GM).

Observationerne fra Skagen er især fra Grenen og Nordstrand. Som tidligere år er det vanskeligt at vurdere et totalt antal fugle, da mange observationer er af fugle, der indrapporteres som rastende eller trækforsøgende. Der er ingen indrapporteringer af sikre eller sandsynlige

yngefund.

I andet halvår er der observationer af meget få fugle, men en enkelt observation udgør overraskende næsten halvdelen af de observerede, nemlig 25/12 27 kollektivt rastende Nørreådalen, Øby-Løvskaal (TRK). Der er tale om den højeste total i Nordjylland, og inden for de sidste ti år er næsthøjeste observation 15/11-2012 12 R samme sted (TRK).

Sum: 298, 1. halvår 239, 2.halvår 59, Indsendere 128.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	51	24	56	62	38	8	-	3	-	12	4	40

Stor Hornugle *Bubo bubo*

Der er i løbet af året enten hørt syngende Stor Hornugle eller konstateret yngleadfærd på en række lokaliteter. Desværre synes arten at være forfulgt flere steder.

De nordligste ynglefugle er nu nær Råbjerg Klitplantage (mange indsendere). Parret fik en unge på vingerne (JTN). JTN melder om yderligere et ynglepar fra Vendsyssel, der ikke fik unger. Årsagen hertil skyldes sandsynligvis, at reden blev skudt ned. I løbet af efteråret etableres et tredje par. Derudover er der mindst en fugl på en fjerde lokalitet. I Han Herred meldes også om et par uden unger. Reden blev måske også her gennemskudt (JTN). Ellers er der fra Vendsyssel observationer fra Børglum-kloster Skov (JBP TLO), Gærum (JSTE), Vrangbækdalen

(FJ) og Tingskov (CPE). Fra Himmerland er der observationer fra Østerådalen ved Aalborg (PETHY), Drastrup (HEN AB CSJ HHNØ GRA), Poulstrup (GRA), Kongerslev/Lille Vildmose (PMA PES), nær Svenstrup (PBA) og Rold Skov (KL). Desuden skal nævnes en observation fra Gunderup ved Mariager (LTP).

Fra "Nordvest" er der fra forskellige lokaliteter i og nær Nørreådalen en lang række observationer, der sikkert gælder to lokale ynglepar (LM TBR MHH TRK JWI OLI). Desuden skal fra Viborg-området nævnes et par iagttagelser nær Stoholm (AMLD CBS) samt fra Bruunshåb (KEJ). Fra Thy er der angivet potentielle ynglefugle fra Ræhr/Sårup (HMT HHN).

Stor Hornugle, Thy, 31. marts 2020. Foto: Henrik Haaning Nielsen.

Hærfugl *Upupa epops*

Hærfugl bliver set fåtalligt jævnt fordelt over hele landet. Igennem hele året ses enkelte fugle undtagen i december og januar, dog med hovedvægt på sommermånederne. Således også i Nordjylland. Der er i 2020 set 6-7 fugle fra syv lokaliteter, der alle nævnes. 29/5 Aalborg (HRC), 2/6 Smidstrup (TLA), 6-7/6 Klim Bjerg (HBJ), 1/8 Slettestrand (TN), 30/10 og 2/11 Morup Mølle (EHL JLØ),

9/10 Munkens Klit (KKFF) og 17/11 Vrensted (GRØN). De sidste to lokaliteter er begge i nærheden af Løkken. Generelt har antallet af observationer i Danmark og Nordjylland i de senere år været stigende. Om det skyldes flere fugle eller flere ornitologer i felten er ikke til at vide. Dog er der en tendens til, at arten optræder på lokaliteter, hvor andre end ornitologer opdager dem.

SPÆTTER

Vendehals *Jynx torquilla*

Årssummen er 133. Det er en betydelig stigning i forhold til sidste års 104. Antal lokaliteter er 59, mens der i 2019 var 45. Alle observationer nævnes. Ved sammenfatninger over flere observationsdage angives det største antal fugle og den vigtigste adfærdskode.

Årets første fugl er tidlig, 12/4 1 Aars (MHR). Herefter følger 17/4 1 Hulsig (HHAN) og 17/4 1 sy. Jægersborg Skov/Nordre Purker (ESA).

Den mest intensive overvågning af arten kan ske i redekasser. EFJ beretter om i alt 13 yngleforløb fra sine mange kasser og enkelte spættehuller i klitplantagerne (Tranum, Fosdal, Korsø og Tved). Heraf betragtes to som omlagte og et kuld i et spættehul bliver præderet af mår, så der er ti succesfulde kuld. Derimod er der ingen yngle tegn i de knap 60 kasser i statsdelen af Rold Skov (ESA), selv om fugle synger ved to af kasserne (Rebild Bakker og Fællesskov).

Langt de fleste nordjyske fugle yngler i naturlige redehuller, der kan være svære at finde. Her afsløres sandsynlige ynglepar normalt af den karakteristiske sang, hvor det må huskes at både han og hun synger. Desuden falder territoriebesættelsen sammen med forekomsten af gennemtrækkende fugle, men sang og gentagne observationer kan afgøre spørgsmålet. Fra Lille Vildmose er den store nyhed 4/5-8/6 op til 13 sy. Tofte Skov (HAC ATL TC). De 13 fugle er landets klart største observation. Sammenfattende er der mindst fem sandsynlige ynglepar i Tofte Skov. Desuden vurderes Høstemark Skov at rumme 1-2 ynglepar, som i øvrigt ikke er nævnt i DOFbasen (TL HAC). Eftersøgningen i Rold Skov-området er ikke helt så grundig som i de nærmeste foregående år, men der konstateres som sidste år sang på syv lokaliteter: 17/4 -12/5 2 Jægersborg Skov/Nordre Purker, herunder Fræer Purker (ESA HAC), 22/4 og 1/5 2 duetsang Store Arden & Alminden Skov (ESA), 24/4-25/5 2 Høllum Skov ved Madum Sø (ESA), 27/4-5/5 1 Rebild Bakker S og Kousbæk (ESA KAH JLA), 5/5 og 9/5 1 Fællesskov (AEP

ESA), 7-8/5 1 Ersted Skov (ESA LPK), 8/5 1 sy. Høllum, Siem og Ejstrup skove (ESA). Et andet grundigt undersøgt område er C. E. Flensborg Plantage ved Skals, 25/4-9/5 5 sy., heraf to par og 1-2 flere fugle (EM TRK og syv andre).

Fra Skagen-området er observationerne: 21/4 1 Neder-mose (AO SEJN JMA LSTN), 22/4 1 Poul Eeg Camping (PBA), 23-24/4 1 sy. Grenen (SKAF JMA), 24/4 1 Ellekrattet (JSJ), 29/4 1 Bankes Marker (JJ BK), 1/5 1 Gyvelstien (JTK), 1/5 1 Grenen Camping (HFR), 7-9/5 1 ringm. Grenen (SKAF m.fl.), 9/5 1 Batteriskoven (JAE), 13/5 1 sy. Flagbakken (LM) – i alt ni fugle fra området. Længere mod syd findes: 18/4 1 Donbæk Skov (JSKI), 22/4 1 sy. Råbjerg Hede (EO OO), 9/5 1 sy. Præstesø (Råbjerg Sø) (EO), 18/5 1 Hvideklit (HSC), 20/5 1 sy. Skiveren (VHL), 23/5 1 sy. Nørre Sørig (LAM), 25/5 1 sy. Råbjerg Mose (HSC), 28/5 1 sy. Sønder Sørig (LPA), 31/5 1 sy. Bangsbo Skov, Frederikshavn (HHLA) og fra Læsø: 16/5 1 Bangsbo (GAH).

Langs vestkysten findes: 19/4 1 Uggerby Å (CP), 21/4 1 sy. Kryle Klit (AES), 22/4 1 ved redekasse Nørklit (BS), 23/4-21/6 1 sy. Lodbjerg Fyr (CHJ SVP m.fl.), 28/4 1 Tingskov (LHS), 1/5 1 Hirtshals Fyr (KUP), 1/5 og 3/5 2 sy. Korsø, Thy (JJM HHN), 4/5 1 sy. Husby ved Fjerritslev (LHS), 7/5 1 ringm. af Arne Urvang Agger Tange (SVP JJA), 7/5 1 Ove Sø (IAP), 8/5 1 Tuen (MOC), 9/5-24/6 1 sy. Tranum Klit (SGN LR), 12/5 1 Svankær (SVP), 14/5 1 Stendal Plantage (SA), 15/5, 29/5 og 27/7 2 sy. Vilsbøl Plantage (CHE POHP), 20/5 1 sy. Tranum Klitplantage (GRA), 8/6-18/6 2 sy. Torup Stenbjerg (ASSC AVJ), 14/6 2 gamle fugle med føde Fosdal Plantage (VFL), 10/7 1 Aabybro (KHK), 23/7 1 Slettestrand (LMO). Hertil kommer fra Himmerland: 29/4-1/5 1 Gug (NE), 8/5 1 Hobro (TQA), 21/5 1 Als Odde (SSK) og fra Viborg kommune: 21/5 1 sy. Næsset ved Løvskaal 1 (MDS), 1/6 1 sy. Finderup Øvelsesplads (TRK).

Årets sidste fugl er fra Læsø: 20/8 1 Tørkeriet (JHP).

Sum: 133. 1. halvår 129, 2. halvår 4. Indsendere 79.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	-	-	-	37	81	11	3	1	-	-	-	-

Grønspætte *Picus viridis*

Den på dagsbasis rensede årssum er med 1143 fugle mere end dobbelt så stor som den rekordhøje 544 fra 2019. Den nye rekord stammer især fra første halvår (725 mod 252). Der er allerede en stigning i årets to første rekordvarme måneder (fx 90 mod 35 i februar), men resten af året er stærkt præget af øget observationsaktivitet efter coronanedlukningen den 11. marts. Den fører bl.a. til gentagne besøg på samme lokalitet og tilstrømning til populære lokaliteter. De største antal observationsrapporter kommer fra Øby 53, Kvissel 44, Hammer Bakker 42, Skindbjerglund og Rise Skov 37, Nordmandshage 31 og Bangsbo Botaniske Have 28. Antallet af indsendere stiger desuden til 200 fra sidste års 157, og antallet af lokaliteter er noget overraskende 276 mod 171 i 2019.

En nærmere analyse af artens bestandsudvikling må vente til senere, men større yngleangivelser nævnes. For Lille Vildmose vurderes der at være 2-3 par i Tofte Skov og 1-2 par i Høstemark Skov (HAC TL m.fl.). Markante observationer er 4/3 2 sy. samt han og hun Tolne Skov

Sum: 1143. 1. halvår 725, 2. halvår 418. Indsendere: 200

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	58	90	246	184	97	50	98	87	76	88	35	35

Sortspætte *Dryocopus martius*

Den dagsrensede årssum på 331 fugle er væsentligt højere end de 225 fra sidste år, og det må i hvert fald delvist skyldes øget observationsaktivitet under corona-nedlukningen (se under Grønspætte). Fuglene observeres på 90 DOFbase-lokaliteter (mod 74 sidste år).

For første halvår prioriteres observationer af yngleadfærd. I denne periode er det (som nævnt i Fugleatlas III) let at observere arten, men det er ofte svært at vurdere antallet af fugle og specielt antallet af ynglepar. Sortspætte kan bl.a. have et territorium på op til 4 km², der ikke respekterer DOFbase-lokaliteter. Det ses af 17/6 1 trækkende Øby (TBR), hvor fuglen fløj over ådalen fra Øby til overnatning Viskum Skov. Derfor kan det hjælpe at gruppere nogle af lokaliteterne.

Som eksempel på lokalitetsvanskelighederne kan tages det bredt definerede Nørreådalssområde, hvor der rapporteres fra 15 lokaliteter. Fra Ø og Øby er der 20 observationer af oftest én fugl fra 12/1 til 19/6. Den største og vigtigste er 10/6 4 i familiegruppe Øby (LM). Relaterede observationer er måske 12/4 1 sy. Viskum (TRK), 23/3 og 26/3 1 territoriehævdende Velds Krat (MHH) samt eventuelt 12/4 1 sy. Ovenskovgård (LM). Fra Nørreådalen, Øby-Løvskal er der fra 7/1 til 30/5 16 observationer, hvoraf den mest markante er 30/5 2 (LM), med en overflyvende og en trommende fugl øst for Øby, men der er også yngleadfærd i nærheden af Løvskal, fx 1/5 1 territoriehævdende (TBR). Herfra rapporteres også 24/2 1 sy. Næsset ved Løvskal (TBR). Længere borte er 23/3 1 sy. Vejrum Vestlø, Nørreådalen (TRK). TBR vurderer, at der i skovene langs Nørreådalen fra Skjern Hovedgård til Bruunshåb/Rindsholm er mindst fem ynglepar samt mindst et par i Skjern/Løvskal/Karmark skovene.

Blandt de øvrige nordvestjyske lokaliteter med yngle-

(BKR), 19/3 4 sy. Lindum Skov (TBR), 27/3 4 sy. i territoriekamp Skindbjerglund og Rise Skov (TN), 27/5 hun afløser han i rede Uggerby (CP), 12/7 5 inkl. udføjne unger Dollerup Bakker (MHL), 16/7 4 inkl. mindst to unger Drastrup Skov ved Frejlev (RWR), 8/8 3 inkl. unger Sønder Kettrup, Grønhøj (PBE).

For andet halvår er især Skagen-området bemærkelsesværdigt. Inden for de seneste ti år er der rapporteret om kun en fugl i halvdelen af årene og ingen i resten. Heroverfor står: 25/7 1 1K ringm. Grenen (SKAF), 31/7 1 1K Skagen By (SKAF), 10/8-24/8 1 1K Skagen By, Poul Eeg Camping, Batteriskoven (SKAF m.fl.), 17/9 1 ad. Skagen By (KK), 19/9 1 trækkende, derefter rast Grenen (ASF ROC m.fl.).

Korrektion for 2019: Ved en beklagelig fejltagelse rummede sidste årsrapport forkerte månedstal for Grønspætte. Alle tal var flyttet en måned til venstre, og det sidste tal i listen giver ikke mening.

adfærd er Troldeslugten og Niels Bugges Kro (gammelt navn: Hald Sø ved Niels Bugges Kro) et tilløbsstykke for fuglefolk og fotografer med i alt 57 indtastede observationer fra 12/1 til 11/6. Yngleprocessen ender med 17/5 2 voksne og mindst 2 unger i reden (BNH) og 19/5 2 unger flyver fra reden (POHP). Yngleadfærd findes også i Dollerup Bakker kombineret med Dollerup v. Hald Sø, vigtigst 20/3 2 redebyggende (JSKI). Hertil kommer 19/3 2 TH Lindum Skov (TBR MHH), 25/3 1 TH Estvadgård Plantage ved Skive (LNO), 28/3 1 sy. Norup, Vammen (CAHE), 14/4 1 TH Topbjerg ved Mønsted (CBØS), 16/5 1 med unger i rede Sødal Skov NØ for Viborg (SA). Nord for Limfjorden er der en usædvanlig observation fra Thy: 14/5 1 overflyvende og en række siddekald Østerild Klitplantage (CHE via mail). Desuden er der en glædelig nyhed fra Hammer Bakker. Her var ikke sikre ynglefund under Atlas III, men det var der i 2018 og igen i år: 11/5 2 voksne og min. tre unger (ATL).

I Himmerland er der i Lille Vildmose to ynglepar i Tofte Skov og et par i Høstemark Skov (HAC TL). Ikke langt herfra ses 18/5 fodring af unger i Bælum Sønderskov (GRØN). Rold Skov opsplittes i tre dele for at lette opdagelsen af mulige lokalitetsoverlap. RS Vest: 23/3 2 ved redehul og 5/4 et par og en indtrænger Torstedlund Skov/Nørlund Skov (GRA) og 4/4 1 sy. Ersted Skov (LPK), men GRA vurderer 25/5 at der ikke er et par. RS Midt (Statsskoven mv.): 11/4 3 sy. Hesselholt Skov (JVI), 19/3 1 sy. og 17/4 1 redebyggende Sønderskov, Rold Skov (JVI), 5/5 og 8/6 1 territoriehævdende Fællesskov, Rold Skov (AEP); de næste tre hører måske sammen: 19/2 1 territoriehævdende Nørreskov, Rold Skov (KAH), 13/4 1 sy. (JDA) og 16/4 1 redebyggende og 18/4 1 sy. Gravlev Ådal (JVI JDA). RS Øst: 3/2 1 sy. Kærbjerg Skov

Sortspætte, Bælum, 18. maj 2020. Foto: Lars Grøn.

(GAH), NOVANA melder om territoriehævdende fugle i Store Arden Skov igennem forårsperioden. Hertil kommer Skindbjerglund og Rise Skov: fra 13/2 ses to aktive fugle fem gange i den meget besøgte Skindbjerglund og Rise Skov, men fra 29/3 til 30/5 ses kun en; sandsynligvis er yngleforsøget opgivet. Endelig har vi 25/3-8/4 1 sy. Apotekerskoven ved Hobro (CSS).

Sum: 331. 1. halvår 259, 2. halvår 72. Indsendere 108.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	18	24	63	71	68	15	9	12	14	21	7	9

Lille Flagspætte *Dendrocopus minor*

Der ses tre fugle: 3/7 1 han Hjerritsdal Mølle (TVI), 29/9 1 Stald Grenen, Skagen (KK EC m.fl.) og 18/10 1 set og hørt Trolde slugten og Niels Bugges Kro (AK). Arten yng-

Fra andet halvår er der 72 fugle mod 78 i 2019. Der er kun observationer af to fugle fra Ø: 30/9 (TRK) og 10/10 (TBR TRK). Det bemærkes i øvrigt, at arten kan forlade sine normalområder: 25/8 1 Hvidebakke – Lild Klitplantage ved Bulbjerg (CKP) og 13/10 1 Bjørnsholm Plantage ved Tved (TSE).

lede i området ved Hald Sø frem til 2015, hvor der var udføjne unger.

BIÆDERE

Biæder *Merops apiaster*

Med en kølig maj måned er der tale om en moderat årssum. Hidtil største årssum er 2008 med ca. 61 Biædere, mens den laveste i nyere tid er 2013 med fem fugle. Alle årets fund på nær et enkelt ligger i perioden 21/5 til 8/6. Årets første ses 9/5 3 N Agger Tange (HHN HHL OA LAM). Den eller de næste og første ved Skagen ses 21/5. Her kan der være tale om samme fugl, der denne dag ses på mange lokaliteter i området (mange indsendere). Frem til 1/6 er der næsten daglige observationer i Skagen af primært enlige fugle. Dog skal nævnes 22/5 3 NØ ved Nordstrand og Grenen foruden en rastende fugl i Ellekrattet (mange indsendere). De sidste ved Skagen bliver 5/6 1 Grenen Camping (JM) og 8/6 1 Ellekrattet (HWS). Samlet ses ved Skagen ca. 13 Biædere. Fra andre lokaliteter foreligger yderligere tre fund, 26/5 4 Vigsø Klithede (SVP), 30/5 1 Tofte Skov (HAC TC) og 2 Østerådalen, Aalborg (PETHY).

Sum: 21. 1. halvår 21, 2. halvår 0. Indsendere 69.

Biæder, Skagen, 21. maj 2020. Foto: Lars Grøn.

ELLEKRAGER

Ellekrage *Coracias garrulus*

Et dokumenteret fund fra Reservatet, Skagen 8/6. Der foreligger hidtil tre nordjyske fund fra "nyere tid".

Arten er SU-art. Der må ikke refereres til fund, der ikke er godkendte af SU.

ISFUGLE

Isfugl *Alcedo atthis*

For den generelle udvikling i forekomsten af Isfugl siden 1992 henvises til Nordjyllands Fugle 2016. Der er i er i 2020 indrapporteret 1373 fugle, hvilket igen er det højeste antal nogensinde. I 2019 blev der indrapporteret 915, som også var rekord. Det skyldes sandsynligvis, at Isfuglen er i pæn fremgang, godt hjulpet af de milde vintrere.

Der er i første halvår enkelte lokaliteter med mere end 1-2 ex. på samme tid, nemlig 25/1, 8/2 og 25/3 3 Fyrkat Engsø (LK CCS), 25/3 og 27/3 3 Mastrup Bæk, Støvring (PETHY), 14/4 3 Troldeslugten og Niels Bugges Kro (NIN) samt 16/5 2 ad. + 6 pull. ved rede ved Tversted Å (CP).

Der er indrapporteret ynglefund fra 27 lokaliteter. Også

Sum: 1373. 1. halvår 590, 2. halvår 783. Indsendere 264.

ved Lindholm Å er indrapporteret et pænt antal fugle, nemlig 7/7 seks ynglefugle (LP).

I andet halvår er der ligesom i første halvår hovedsageligt indrapporteret 1-2 fugle. Der er følgende observationer af tre fugle, 13/8 Hvidbjerg Å (JPK) 13/9 Doverodde (HHH), 10/10 Hald Sø (JOK) og 18/10 og 27/10 fra Frydenstrand, Frederikshavn (LJ JS).

Isfugl var en af de 18 arter, hvor bestanden blev estimeret i forbindelse med Atlas III. På landsplan var antallet 440-942 par. Hvis vi går ud fra at bestanden er nogenlunde jævnt fordelt – hvilket måske ikke er helt korrekt, da det ser ud til at bestanden i den sydlige del af landet er mindre – kommer vi frem til, at vores dækningsområde på ca. 10% af landet huser en bestand på 44-94 fugle.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	103	66	155	120	96	50	56	153	123	176	155	120

Falkene hører ikke længere familiemæssigt sammen med rovfuglene og er nu placeret her. Trækket ved Skagen indgår imidlertid fortsat i en samlet oversigt med de egentlige rovfugle og kan findes i forbindelse med den gruppe.

Aftenfalk, Skagen, 21. maj 2020. Foto: Erik Christophersen.

Aftenfalk *Falco vespertinus*

En pæn forekomst som primært løftes af mange fugle i efteråret, mens forekomsten i foråret ved Skagen er lidt under middel. Årets første ses 1/5 1 Skagen (SKAF VPS), men ellers går der yderligere små tre uger, inden de næste ses, således syv fugle 20-22/5, heraf fire 22/5 (mange indsendere). Et varmemefremstød fra sydøst i månedsskiftet maj/juni giver otte fugle i dagene 30/5 til 4/6, hvor sidste ses. Samlet ses 17 fugle i foråret ved Skagen, hvilket er lavere end ti-års gennemsnittet på 24.

Uden for Skagen foreligger blot to iagttagelser i foråret, 22/5 1 han Liver Ås Udløb (BHJ BRØN) og 24/5 1 2K han Lille Vildmose (Franz Ritter via HAC).

Som i 2019 ses et større influx af 1K-fugle i perioden fra medio august og helt ind i oktober. De første ses ved Hanstholm Reservatet 14/8 2 (PHA) og 2 Skagen (JSP EC). Ved Skagen ses herefter i perioden 14-22/8 yderli-

gere syv fugle (EC JKI SKAF) med max. 18/8 3 (SKAF LOU). Fra det øvrige Nordjylland foreligger en lang række af observationer, som alle nævnes: 19-21/8 op til 4-5 fugle Ejstrup Klit (RSN m.fl.), 20-23/8 op til 4 Jerup Strand (mange indsendere), 21/8 1 Damfener, Store Vildmose (PR), 22/8 1 Råbjerg Hede (CP), 24/8 1 Stensnæs (MG), 25-26/8 1 Gerå (HAC), 25/8 og 28/8 1 Skiveren (SWJ), 27/8 1 Bygholm Vejle (JSV), 28/8 1 Slåenbakken ved Klitmøller (JJA), 29/8 1 Birkesø (HAC), 2-4/9 op til 4 Ørnefener, Store Vildmose (PR m.fl.), 4/9 1 Lille Vildmose (BRAU), 12/9 1 Brønderslev (SWJ), 22-24/9 1 Gerå (SØP HAC), 25/9 1 Ørnefener (KHK) og de sidste primo oktober, 3/10 1 Lundergaard Mose (JJM) og 6/10 1 Troldkær (SWJ).

Gengangere er så vidt muligt udeladt i skemaet. Iagttagelser, hvor alder eller andet ikke er oplyst, er udeladt.

Sum: 58. 1. halvår 19, 2. halvår 39. Indsendere 89.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	-	-	-	-	16	3	-	29	8	2	-	-
Skagen	-	-	-	-	14	3	-	8	-	-	-	-

Dværgfalk *Falco columbarius*

En årstotal som er væsentligt under antallet i 2019. Det skyldes især et moderat forårstræk ved Skagen.

Vintermånderne januar til marts er milde og giver lidt flere fugle end normalt med blandt andet 16 i årets første to måneder fordelt på lige så mange lokaliteter.

Den første fugl ved Skagen ses allerede 1/3 (SKAF), men ellers ses hovedtrækket i april. Første to-cifrede dag er 7/4 10, men ellers ses en klar kulmination i perioden 18-21/4 med 83 trækkende, heraf 19/4 26 og 21/4 27 (SKAF JHC LOU m.fl.). Maj er kølig med moderat forekomst og eneste to-cifrede dag er 22/5 13 (SKAF JHC ASF m.fl.).

Herefter ses kun få med fire fugle i juni, heraf sidste 14/6 (SKAF RS). Samlet ses ved Skagen 258, hvilket er under ti-års gennemsnittet på 290.

Uden for Skagen er der spredte iagttagelser af forårstræk med følgende iagttagelser af mere end én fugl, 18/4 6 Ålvand Klithede (JKK), 29/4 3 Hirtshals Fyr og 2 Rubjerg Knude (PR), 7/5 2 Nr. Lyngby (KTS), 15/5 2 Bakholm

(PHP).

I juni/juli ses en fugl, som kan være samme, i Vejlerne, 24/6 og 8/7 Bygholm Vejle (BJA MOC AKJ). Det kan endvidere være samme fugl, der tegner sig for 2/3 af augustfundene, idet de alle er fra samme lokalitet – Bygholm Vejle. Dog skal herfra også nævnes 7/8 2 (TBR). Øvrige augustfund er 11/8 1 Præstbro (MLU), 15/8 1 Rebild (JVI), 19/8 1 Uggerby Strand (PHP), 26/8 1 Stensnæs (PR), 28/8 1 Tversted (CP), 30/8 1 Ulvedybet (BKR) og 31/8 1 Skagen (JKI). Ved Skagen ses yderligere syv fugle i efteråret. Flest i denne periode ses ved Nordmandshage med 13 i perioden 30/8 til 29/10, heraf 18/9 5 (PR AB). Alle øvrige iagttagelser i andet halvår er af enlige fugle. Året slutter med tre fugle i december, 12/12 1 Agger Tange (JYHA), 22/12 1 Non Mølle (GRAN) og 23/12 1 Bygholm Vejle (HHN). Samlet set er forekomsten i andet halvår af ret normal omfang.

Sum: 524. 1. halvår 386, 2. halvår 138. Indsendere 210.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	6	10	16	240	109	5	1	24	51	48	11	3
Skagen	-	-	6	174	74	4	-	1	3	3	1	-

Lærkefalk *Falco subbuteo*

Lærkefalk, Skagen, 29. maj 2020. Foto: Erik Christophersen.

Et år på det jævne med en gennemsnitlig forekomst ved Skagen. Her ses den første 18/4 (SKAF EC MCH JMPJ m.fl.). I de følgende fire dage passerer hele 39 Lærkefalke, hvoraf 16 20/4 (SKAF og mange andre). Bortset fra 10 fugle 1/5 er der relativt stille frem til 20/5, hvilket givet skyldes en kølig vestenvind i maj. 20-22/5 ses 37 med 16 22/5 (SKAF m.fl.). Et omslag i vejret ses omkring månedsskiftet maj/juni med 30 Lærkefalke 31/5 (SKAF m.fl.) og flere pæne dage i den følgende periode. Arten ses næsten dagligt måneden ud. Samlet ses 261 Lærkefalke, hvilket stort set svarer til gennemsnittet for de foregående ti år.

Uden for Skagen ses de første fugle 21/4 ved Bulbjerg (SA EM) og Frøstrup (CKP) med blot yderligere to iagttagelser fra april, 23/4 2 Øsløs (PHM) og 1 ved Voerså (MLU). Ellers foreligger en række observationer af primært enkeltfugle fra foråret. Lokalteter med og iagtta-

gelser af flere fugle foreligger som følger, samlet set syv ved Lille Vildmose, heraf 9-13/5 5 (TL CSJ RSN TBA LBRJ), 22/5 3 Liver Ås Udløb (BHJ BRØN) og 4/6 3 samme sted (FLL). Første halvårs sidste ses 25/6 Lilleheden (KUP).

Der foreligger flere sommerfund end i 2019 med disse fra juli, 5/7 1 Skive Fjord (SIBA), 10/7 1 Kærene, Læsø (LOU), 13/7 1 Als Odde (SSK) og 1 Agger Tange (HLÆ) og 25/7 1 Lille Vildmose (HRC). Også i forbindelse med efterårstrækket i august og september er antallet højere med i alt 16 fugle mod otte året før. Fire af disse ses ved Skagen i perioden 21/8 til 5/9. Desuden enkeltfugle ved Kærup Holme, Nordmandshage, Tversted, Stensnæs og Hamborg (MRP CP PR MLU EM) samt 6/9 2 Als Odde (CSS), 6-10/9 3 Høstemark (VWS TN HAC) og de sidste 15/9 2 Torsbjerg (AS).

Sum: 336. 1. halvår 315, 2. halvår 21. Indsendere 200.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	-	-	-	55	164	96	5	4	12	-	-	-
Skagen	-	-	-	51	144	86	-	3	1	-	-	-

Jagtfalk *Falco rusticolus*

En langtids-stationær 1K-fugl fra Hanstholm-området er godkendt af SU. Den blev første gang set 13/10 2019 og herefter igen fra 1/11 2019 og helt frem til 20/4 2020 (SEK m.fl.).

Desuden er et par undslupne fugle af forskellige racer set. 23/5 ses en mørk/sort type ved Skagen og 26/6 ses en grønlandsk ved Krage Klit. Disse er ikke forelagt SU. Arten er SU-art.

Jagtfalk 2K, Hanstholm,
4. januar 2020. Foto:
Henrik Haaning Nielsen.

Vandrefalk, Bulbjerg, 31. oktober 2020. Foto: Henrik Haaning Nielsen.

Trods et moderat forårstræk er der tale om den hidtil højeste årstotal. Det skal endda også tages i betragtning, at indrapportering fra det ene nordjyske ynglepar, der fortsat er på plads, ikke indgår i årssummen.

Det betyder til gengæld, at Vandrefalk bliver set på et stadig stigende antal lokaliteter af et stadig stigende antal indsendere.

Det gælder ikke mindst i årets første måneder, hvor de traditionelle lokaliteter som Lille Vildmose og især Vejlerne står for en forholdsvis lille del. Største observation i denne periode er dog fra Lille Vildmose, 7/1 3 (ML). Forårstrækket indledes ved Skagen allerede 5/3 (SKAF) og i den milde marts-måned ses hele ti fugle. Hovedtrækket ses som vanligt i april med første store dag 6/4 7 (SKAF LOU m.fl.) og klar kulmination midt i måneden med 18/4 10 og 19/4 14 (SKAF LOU JHC m.fl.). Sidste dag med et to-cifret antal er 1/5 13 (SKAF EC JHC m.fl.). Første del af maj giver fortsat en del fugle, men ellers ses forholdsvis få og de sidste ses 8/6 2 (SKAF HO CHJ JKI). Samlet ses ved Skagen 167, hvilket er den laveste forårstotal siden 2015, men dog svarende til gennemsnittet for de seneste ti år.

Registreringer på forårstrækket fra andre lokaliteter er sparsomme, således ses flest ved Bulbjerg med seks fugle i perioden 25/3 til 23/5 (HHN CKP TRK EM JJ).

Landsdelen tæller som nævnt fortsat et ynglepar og der er i årets materiale ikke tydelige tegn på flere. Blot enlige fugle ses i vintermånederne på havnene i Nørresundby

og Skive. Heldigvis er der igen held med ynglen hos parret på Nordjyllandsværket. Falkene er gennem sæsonen fulgt af FA og ATL, og sidstnævnte skriver følgende betretning fra sæsonen: *Vandrefalkeparret er blevet på Nordjyllandsværket trods larm og store nedrivninger. Første parring bliver observeret 17/3 og efterfølgende ses parringer 10/4, 12/4, 15/4, 17/4, og 23/4. Efter 23/4 ses han og hun kun meget kortvarigt sammen, og 25/4 opleves det som om, at han og hun laver et skifte på taget af blok 1. 11/5 laver vi en tur op på taget af blok 3. Fra dette tag er der fin udsigt til det meste af taget på blok 1. Vi ser fint rugeskifte mellem han og hun. 22/6 er vi igen oppe på blok 3's tag. Denne gang kan vi se to fine unger, en han og en hun, som stadig bliver fodret af forældrene. 29/6 er ungerne så store, at de selv spiser bytte, der bliver afleveret. 4/7 er ungerne begyndt at lave små flyveøvelser på taget. 7/7 ses ungerne på taget af blok 2, så første flyvetur er taget. 5/9 bliver sidste dato, hvor ungerne er observeret ved Nordjyllandsværket. Herefter ses de voksne fugle fortsat næsten ved hvert eneste besøg ved værket. At disse er mange, fremgår af 165 indtastninger af 256 fugle i året (ATL m.fl.). Disse er ikke medregnet i årssummen.*

I sommermånederne juli og august ses størstedelen i Vejlerne, men ellers giver andet halvår mange spredte forekomster, hvoraf de største er 18/8 4 og 2/9 3 Bygholm Vejle (PHJ LEA OA MOC), 2/9 4 Agger Tange (JKK) og samme sted 6/10 og 13/10 3 (CH HRC), 1/10 og 14/10 3 Vesløs Vejle (HRC) og 1/11 3 Nordmandshage (PR).

Sum: 1100. 1. halvår 601, 2. halvår 499. Indsendere 307.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	107	95	123	170	89	17	24	79	95	151	85	65
Skagen	-	-	10	93	58	6	2	2	4	3	1	-
Vejlerne	8	8	15	21	16	2	10	32	29	30	11	12
Lille Vildmose	12	6	11	4	1	-	1	2	4	12	9	3

Pirol *Oriolus oriolus*

Året byder på ca. 41 fugle, som alle er set i foråret og langt de fleste er registreret i Skagen området. Således er der kun seks observationer fra den øvrige del af området.

Årets første fugl er 9/5 1 Skagen (ASF JJ SKAF m.fl.). Frem til 29/6, hvor årets sidste ses på Grenen (SKAF), er der registreret ca. 35 i Skagen-området. Nogle dage med

Sum: 41. 1. halvår 41, 2. halvår 0. Indsendere 76.

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
-	-	-	-	23	18	-	-	-	-	-	-

to og 1/6 nok min. fire forskellige (TVN m.fl.). Fra øvrige lokaliteter foreligger følgende observationer af enlige fugle, 22/5 Skiveren (AWN) og Lund Fjord (HHN), 28/5 Eskær Skov (BR), 30/5 og 8/6 Tofte Skov (HAC) og 8/6 Nordmandshage (PR).

Fundene i Tofte- og Eskær Skov er syngende fugle på egnede ynglelokaliteter.

Stor Tornskade *Lanius excubitor*

Årssummen er over middel for de foregående ti år på 360.

Fra første halvår nævnes følgende iagttagelser af to fugle, 3/1 Damfener (PR), 4/1 Lille Vildmose (CSS), 6/3 Sandels Fenner (KHK), 14/3 Nørreådal, Øby-Løvskaal (TBR), 20/3 Sønderlem Vig (GM) og 21/3 Oudrup Østerhede (TSK). Forekomsten ved Skagen er fåtallig med max. ti forskellige fugle i perioden 26/3 til 6/5. Lille Vildmose står for 26 af de indberettede fugle i første halvår. Tallet rummer givet mange gengangere.

Forårets sidste fugle ses 3/5 1 Sellegård Bæk området, Lille Vildmose (TK), 6/5 1 Grenen (EEE) og 11/5 1 Lille Vildmose (SA).

Efterårets første fugle ses 3/10 1 Viskum (TBR), 3/10 1 Reservatet, Skagen (MG) og 6/10 1 Grenen (TN).

I andet halvår nævnes følgende observationer af rastende

fugle fra Vendsyssel, Uggerby Strand 28/10-30/12 9 (PHP ET JC) med en fugl på hvert besøg og Store Vildmose 16/10-30/12 13 med 1 i Damfener, 1 fra Sandels Høj-mose og Krat og 1 fra Ringfener, dvs. i alt 3 fugle. Fra Thy Ellidsbøl Strand 12/10-15/11 6 med den største 12/10 2 (HRC). Fra Himmerland nævnes Lille Vildmose 13/10-30/12 44. De største dage er 17/10 2 Tofte Sø (JJ), 18/10-19/10 2-4 i den nordlige del af mosen (DFS HAC), 20/11 3 Tofte Skov (HAC) og 23/11 2 Høstemark Skov (BGO). Fra Rebild Bakker 8/11-4/12 5 og fra Nørreådal-en 19/10-21/12 9 med den største 20/11 2 (LM) og Viskum 3/10-25/11 13 (TBR TRK). Endelig nævnes fra den sydvestlige del af regionen 29/10 2 Hjelm Hede (ASV) og fra Sønderlem Vig 11/10-25/12 18 med en fugl ved hvert besøg. Tallene fra de enkelte lokaliteter indeholder givet mange gengangere.

Sum: 447. 1. halvår 252, 2. halvår 195. Indsendere 153.

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
60	48	95	46	3	-	-	-	-	88	66	41

Stor Tornskade, Lille Vildmose, 31. december 2020.
Foto: Mette Berg Hansen.

Rødrygget Tornskade *Lanius collurio*

For de foregående ti år er årssummen kun overgået af 2019 på 1587. Det større antal kan skyldes flere optællinger på egnede lokaliteter. Året byder endvidere på det hidtil seneste danske fund.

Årets første fugle ses tidligt, 1/5 1 han Nordstrand, Skagen, Batterivej, Skagen (SKAF) og Nedermoste, Skagen (flere indsendere), som givet drejer sig om den samme fugl og næste 4/5 1 Krik Vig Vest (SVP).

Fra første halvår nævnes følgende antal rastende fugle fra Skagen, 1/5-26/6 139 med de største antal 21/5 5 Batterivej (AWN), 21/5 7 Pælebakke Klit (CSS), 22/5 7 Reservatet (HAC), 23/5 5 Grenen (TWN) og 24/5 7 Grenen (TWN).

Derudover kan nævnes følgende større antal uden for Skagen i første halvår, 22/5 8 Liver Ås udløb (BHJ), 30/5 31 Tofte Skov (HAC) og 31/5 11 Tranum Klitplantage (RWR). Det drejer sig primært om ynglefugle.

Der er i alt optalt 204 ynglepar fordelt på 70 lokaliteter. Flest par er optalt i Lille Vildmose ca. 35, med tre fra Mel-

lemområdet, 30 fra Tofte Skov og 2-3 fra Høstemark Skov (HAC AB TL). Derudover fem par Jægersborg Skov / Nordre Purker (CR) og følgende på hver tre par, Tornby Klitplantage (JBR), Uggerby Strand (JC) og Tversted Strand (RWR). Der mangler yngletal fra Tranum Klitplantage og Hulsig Hede, der sammen med Tofte Skov er artens vigtigste områder.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	-	-	-	-	397	324	312	102	8	3	4	-

Nøddekrige *Nucifraga caryocatactes*

Året bød på to observationer, 1/10 1 Vennebjerg (PIZ

BIM) og 9/10 1 Skagen Klitplantage (ASJ CFIM).

Sortkrage *Corvus corone*

En årssum under middel for de foregående 10 år på 292, hvor den højeste sum er fra 2017 på 548 og den laveste fra 2011 på 120.

Fra foråret er der fra Skagen indsendt en lang række observationer i perioden 13/3 til 22/5. Der er givet tale om gengangere blandt mange af iagttagelserne. De største observationer er 2/5 4 (ASF), 12/5 4 (KNM) Grenen og 21/4 6 Nordstrand (JHC).

Udover Skagen er de største antal fra foråret 10/4 4 Store

Vildmose (MOC) og følgende af hver tre fugle, 31/3 Tofte Sø (HAC), 12/4 Lille Vildmose (MOC), 18/4 Ålvand Klithede (JKK) og endelig fra Store Vildmose 27/4 og 29/4 (begge MOC).

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	10	7	34	88	61	15	4	2	6	6	13	11

Ravn *Corvus corax*

Årsummen nærmer sig 10.000, og dermed næsten en fordobling i forhold til middelværdien for de foregående ti år på 5043. Der er især en markant øgning i antallet af rastende/overnattende fugle i både forår og efterår.

Her nævnes følgende obs fra foråret på over 100 fugle: 20/1 218 Dronninglund Storskov (PR), 8/6 340 Dorf Enge og Mose (PR) og 19/6 120 Hedegårde ved Vegger (HMT). Ved Dorf Enge er det især en grisefarm, som tiltrækker de mange Ravne.

Sidst der var en observation af mere end 200 fugle var 19/5 2015 263 Halkær Sø og Ådal (TSE).

Fra andet halvår kan nævnes følgende antal rastende fugle, 2/8 9 Langdal Plantage (BKR), følgende på hver otte fugle, 23/7 Lønstrup (HD) og 27/7 Tofte Skov (HAC) og følgende på hver seks fugle 31/7 Skiveren (BKR) og 8/8 Professorens Plantage (SØP). Det drejer sig sikkert om lokale ynglefugle og deres unger.

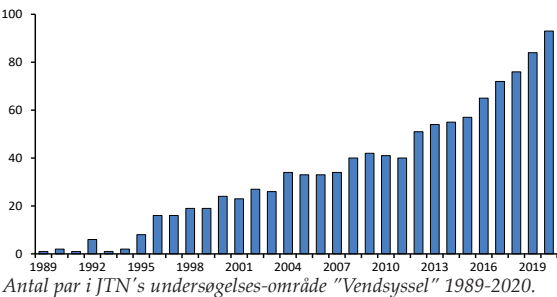
Årets sidste ses 16/9 1 nær Vigsø (SAL), 18/9 1 Uggerby Klitplantage (CP), 17/10 1 Rødhus (RWR) og fra Skagen en meget sen 1K-fugl 29/10-14/11, som i perioden blev set ved Det Grå Fyr og Grenen (SKAF m.fl.). Der er sandsynligvis tale om det hidtil seneste danske fund.

Sum: 1150. 1. halvår 721, 2. halvår 429. Indsendere 230.

Sum: 257. 1. halvår 215, 2. halvår 42. Indsendere 109.

Vildmose (MOC) og følgende af hver tre fugle, 31/3 Tofte Sø (HAC), 12/4 Lille Vildmose (MOC), 18/4 Ålvand Klithede (JKK) og endelig fra Store Vildmose 27/4 og 29/4 (begge MOC).

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	10	7	34	88	61	15	4	2	6	6	13	11

Ravn, Lille Vildmose,
19. november 2020. Foto: Jan Skriver.

Der er i alt optalt 140 ynglepar. Gennem godt 30 år har JTN optalt ynglepar i Vendsyssel. Figuren viser den store vækst, der har været i bestanden i den pågældende periode, og antallet er i 2020 nået op på 93 par. Bestanden breder sig videre mod vest.

De øvrige ynglepar fordeler sig med Thy seks par, Mors tre par, Himmerland 26 par på 21 lokaliteter, Viborgeg-

nen syv par og Skive-Salling fem par.

Fra andet halvår er der igen større antal rastende/overnattende fugle. Her nævnes følgende på over 100, 2/7 250 Dorf Enge og Mose (PR), 8/8 299 Torsted Sø (TSE) og 29/10 135 Tjele Langsø (TRK), hvor grisefarmen ved Dorf Enge igen gør sig bemærket. Ved årets udgang er farmen ved Dorf blevet nedlagt.

Sum: 9828. 1. halvår 5458, 2. halvår 4370. Indsendere 352.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	921	837	1290	1006	715	689	906	344	781	902	815	622

Pungmejse *Remiz pendulinus*

Årets sum ligger umiddelbart højt sammenlignet med de seneste ti års gennemsnit på 15. Det reelle antal ligger dog nok snarere på omkring 20, da der er mange gengangere. Alle observationer nævnes.

Årets første ses allerede 19/1 1 2K Lille Vildmose (GU MJ) og må betragtes som overvintrende. Formentlig samme individ indrapporteres igen 22/1 1 Lille Vildmose (HAC). Herefter ankommer den første adulte tidligt, 9/3 1 Lille Vildmose (TL), og herefter mere rettidigt, 12/4 1 Lille Vildmose (WJ) og 21/4 1 Grenen (MKP). Ved Grenen ses yderligere 29/4 1 (JJ HHO) og 9/5 1 (AL). Ved Rærup Slambassiner er der ynglesucces igen i år (ATL AB m.fl.). Første ses 8/4. Reden påbegyndes 16/4, og 14/5 er der ungefodring. 6/6 er sidste observation fra Rærup, hvor

der stadig ungefodres. Også i Lille Vildmose gøres et ynglefund af en han, der indsamler redemateriale, 27/4 1 Lillesø (MON). Desuden indrapporteres 8/5 1 Fyrkat Engsø (TC).

Andet halvår indledes af 4/7 2 (DPE) og 12/7 2 (TL) – begge Lille Vildmose. De to observationer drejer sig om en adult og en juvenil, hvorfor fuglen fra Lillesø måske har haft ynglesucces. Fra Lille Vildmose indrapporteres desuden 22/7 1 (MON), 23/7 1 (JC) og 3/8 2 (ARA MHR). Desuden foreligger disse observationer fra andet halvår, 13/7 1 Lund Fjord (MOC), 7/8 1 Kogleaks (TBR) og 26/8 2 1K Halkær Sø og Ådal (RWR). Årets sidste ses 2/9 1 1K Skals Ådal (FLP), 15/9 3 Grenen (MG LOU) og 7/10 1 Tofte Sø (MG).

Sum: 39. 1. halvår 20, 2. halvår 19. Indsendere 31.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	2	-	1	6	10	1	7	7	4	1	-	-

Toplærke *Galerida cristata*

Den første syngende fugl i Danmarks eneste tilbageværende ynglebestand i Hirtshals bliver observeret 20/2 (SRS). Derefter må der være kommet nye fugle til, for efter et langt stykke tid med kun tre fugle set i Hirtshals, bliver der rapporteret om hele fem fugle set sammen på Tværmolen 28/2 (PHP AAJN EJ). Dagen efter bliver der igen set fem fugle sammen på Tværmolen, og det skal vises sig at være sidste gang i 2020, hvor så mange fugle ses samtidigt (PHP SHBV). Uden for Hirtshals ses der en rastende trækfugl på Grenen 25/5, der først bliver set overflyvende fra en af de yderste klitrækker på Grenen uden at observatørerne var helt sikre på artsbestemmelsen (TVN HAG ROC). Senere på dagen fotograferer BW!

Hedelærke *Lullula arborea*

En stigning i årssummen på 25% siden i fjor giver det største tal i rapportens historie. Det næstbedste år er 2015 med 413 fugle. De sidste 10 år har vist et rigtig pænt gennemsnit på 352 fugle sammenlignet med årene 1986-2010, hvor gennemsnittet lå på beskedne 153. Forårstrækket sætter i år ind en anelse sent med den første trækkende over Skagen By 2/3 (LOU). Allerede to dage efter høres de første syngende fugle, 4/3 1 Rold Vesterskov (KAH) og 1 Lodskovvad (PMA). Samme dag observeres også fire rastende ved Råbjerg Mose (BKR), og sæsonen er dermed skudt godt i gang. Årets største observationer i DOFbasen af fugle med yngleadfærd bliver 5/3 3 sy. Kirkeklit (JFA), 17-19/3 6 sy. Lindum Skov (TBR TRK), 26/4 3 sy. C. E. Flensborgs Plantage (TRK), 4/5 2 sy. plus et par med føde Tofte Skov (HAC), 6/6 4 sy. Lindum Skov (TRK) og 10/6 1 par med 3 udføjne unger Sem Hede (TRK). Herudover melder Miljøstyrelsens rapport om flg. fund af ynglepar: 6 sikre og 14 sandsynlige Rold Skov,

Sum: 490. 1. halvår 431, 2. halvår 59. Indsendere 114.

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
-	-	135	137	111	48	2	8	29	19	1	-

Korttået Lærke *Calandrella brachydactyla*

For tredje år i træk bliver denne sjældne lærkeart observeret i Nordjylland. 25/6 1 R Grenen (ROC FRJ) er godkendt som 11. nordjyske fund, hvor af de ni er fra Ska-

gen Toplærke længere ude mod spidsen af Grenen, og det må formodes at være samme fugl.

I andet halvår kan der glædeligt meldes om et ynglefund, da KUP 2/7 for første gang ser årets eneste observerede ungfugl i Hirtshals. 22/9 bliver sidste dato, hvor man med sikkerhed ser ungfuglen (LPA), og det er således også sidste dag, hvor der ses tre samtidige fugle. Ved årets udgang vurderes bestanden til kun at være på to fugle, hvilket, sammenlignet med udgangen af sidste år, er en fugl færre. Det ser ud til, at der bliver tyndet ud i fuglene om efteråret. Måske er det kun de faste fugle, der bliver hængende?

4 sikre og 4 sandsynlige Napstjert Mose, 1 sandsynlig Tolshave Mose, 2 sikre Høstemark Skov, 1 sikker og 10 sandsynlige Hulsig Hede, 1 sandsynlig Råbjerg Mose, 3 sandsynlige Tofte Skov og Mose, 7 sikre og 2 sandsynlige Ålbæk Klitplantage og 3 sandsynlige Lodskovvad og Råbjerg Hede. Første halvårs største observationer af trækkende eller rastende fugle uden rapporteret yngleadfærd bliver 4/3 4 Råbjerg Mose (BRK), 18/3 4 Stald Grenen, Skagen (KK), 19/3 4 Nordmandshage (PR), 28/3 4 Finderup Øvelsesplads (BEJE), 29/3 4 Ålbæk Klitplantage (JOKR), 6/4 4 Grenen (EC) og 25/4 4 Grenen (ASF KK ROC ANB LH).

De største observationer af trækkende eller rastende fugle uden rapporteret yngleadfærd i andet halvår bliver 26-28/8 4 Tuen (CP), 17/9 4 Røjensø Odde (SVP), 19/9 4 Vester Tjele (FRO), 19/9 7 søer vest for Tovgård (BEJE) og 2/10 8 Råbjerg Mose (SWJ). Årets sidste bliver en sen fugl 1/11 Hamborg (JBE).

gen. Det skal blive spændende at se, om den bliver en art, vi skal blive mere vant til at se i Danmark. Arten er SU-art.

Bjerglærke *Eremophila alpestris*

Årets sum slår rapportens hidtidige rekord fra 1994 på 3344 med 59 fugle. Dette skyldes især nogle observationer af kæmpeflokke på Mors i andet halvår. Første halvår bliver faktisk dårligere end i fjor med de mest bemærkelsesværdige observationer 7/1 24 Hørsted (EST), 13/1 20 Jerup Strand og Enge (BKR), 19/1 22 Hovsør Indtørring (JBE), 19/1 35 Egebaksande (JKK), 22/3 21 Vester Nyland (FHK), 12/4 og 13/4 80 Revlbuske (HHN TL) og 11/4 84 Lønnerup Fjord (JFA). Forårets sidste fugl bliver set 16/5 med en overflyvende ved Stald Grenen, Skagen

(JJA). Efterårstrækket sætter ind 29/9 med de første observationer af rastende fugle med 3 Søndergårdsmark, Hannæs (ALPA), 1 Vigsø (HAC) og 1 sy. Østerild Klitplantage (HRC). Derefter vælter det ind med fugle, hvor Mors gør sig specielt bemærket. De største observationer i andet halvår bliver 11/10 80 Agger Tange (GGU m.fl.), 11/10 46 Dråby Vig, Buksør Odde (JJK), 13/10 60 Nørre Vorupør (GGU), 18/10 44 Skyum (JJK), 24/10 200 Dråby Vig, Buksør Odde (AO), 28/10 60 Råstrup nord for Hund-

borg (ERIJ), 3/11 68 Ølands Vejle (BKR), 8/11 300 Dråby Vig, Buksør Odde (MAKR), 15/11 50 Ulvedybet (LLH), 26/11 45 Agger Tange (HHN), 27/11 40 Råstrup nord for Hundborg (ERIJ), 6/12 200 Rotholmene-Hestør Odde

(VVH), 6/12 110 Ager Vejle (VVH), 23/12 79 Ølands Vejle (BKR), 24/12 41 Ølands Vejle (MOC), 26/12 45 Agerø (VVH) og 31/12 45 Jannerup (JKK).

Sum: 3403. 1. halvår 654, 2. halvår 2749. Indsendere 100.

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
150	40	95	352	17	-	-	-	6	1353	770	620

Skægmejse *Panurus biarmicus*

Årets sum er den næsthøjeste i rapportens historie. Det høje antal skyldes måske den milde vinter, der ikke får gjort et betydeligt indhug i bestanden.

I årets første vintermåneder ses der ikke mange store flokke. De største er 12/1 15 Han Vejle (JFA) og 16/1 12 Lille Vildmose (GRØN). Første halvårs største observationer gøres ved Skagen, 21/3 50 Grenen (EC SKAF), 27/3 33 Nordstrand (LOU SKAF) og 10/4 58 Reservatet (HAC). Desuden bør følgende lokalitet nævnes, 3/1-28/6 442 Kølsen-Skals Engso (mange indsendere). Der meldes om

ynglefugle på ti lokaliteter. Men det reelle antal er formentlig noget højere.

Han Vejle hæfter for 443 af andet halvårs fugle (mange indsendere). Samme sted gøres årets klart største observation, 24/10 120 (HRC SUB). Herefter følger 16/10 45 Grenen (HAC), 1/11 45 Han Vejle (MHH) og 14/11 65 Lille Vildmose (TRK TF). Af andre lokaliteter med mange rapporter er 1/7-29/12 309 Lund Fjord (mange indsendere) og 14/7-25/12 424 Kølsen-Skals Engso (mange indsendere).

Sum: 6043. 1. halvår 2549, 2. halvår 3494. Indsendere 233.

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
151	39	520	943	479	417	223	327	446	1329	826	343

Cistussanger *Cisticola juncidis*

Danmarks kun fjerde fund af denne i Europa eneste sanger fra *Cisticola*-familien bliver en realitet, da en fugl 9/7 observeres syngende på Grenen (ROC GRØN MON). Hermed udgøres tre ud af fire fund af arten i Danmark

af fund fra Grenen fra 2001, 2002 og 2020. Herudover er der et enkelt fund fra Sønderho på Fanø fra 2002. Arten er SU-art.

Flodsanger, Hadsund, 13. juni 2020.
Foto: Lars Grøn.

Flodsanger *Locustella fluviatilis*

Et enkelt fund bliver det til i år af denne ret sjældne sanger, som ikke er årlig i området, med en syngende fugl,

der observeres ved en rørsump øst for Hadsund fiskerihavn i dagene 8/6-23/6 (TN m.fl.).

Savisanger *Locustella luscinioides*

En halvering i antal observerede fugle fra otte sidste år til fire fugle i år med 22/4 1 Kølsen-Skals Engso (BEJE),

19/5 1 Halkær Sø og Ådal (HMT), 15/6 1 Selbjerg Vejle (HHN) og 22/6 1 Skals Ådal / (MLY).

Græshoppesanger *Locustella naevia*

Der bliver i år fulgt op på den stigende årssum fra i fjor, efter en årrække med en nedadgående tendens, med endnu en lille stigning i årssummen på 5%. Det er et pænt tal sammenlignet med gennemsnittet for perioden 1986-2010, som lå på 138 fugle. Inden for de sidste ti år er der sket en stigning i antal rapporterede fugle, og dette årssum er næsten på højde med gennemsnittet for perioden 2011-2015, som lå på 384 fugle. De første dukker op til normal tid ultimo april med 22/4 1 Kølsen-Skals Engso (EM), 22/4 1 Vandplasken (FLL), 23/4 1 Nørre Enge (KMHA) og 1 Sønderlem Vig (CH). Som sædvanlig bliver de fleste fugle observeret i maj og juni, således også

de største observationer bortset fra en enkelt i juli med 3/5-24/6 4-5 Volsted Kær (TSE), 4/5-19/6 6-10 Tofte Skov (HAC ATL TC), 18/5 5 Mølholm Søerne (GRA), 3/6 4 Bolle og Try Enge (SØP), 9/6-26/6 4-7 Lille Vildmose (GGU EBJ PR TBR AB), 9/6-21/6 5 Nørreådal, Bruunshåb-Vejrum (LM TRK), 9/6 4 Nørreådal, Vejrum-Viskum (LM), 14/6 4 Fyrkat Engso (KNI), 17/6 4 Halkær Sø og Ådal (RSN) og 13/7 5 Krage Klit (JBR). Alle ovennævnte observationer er af syngende fugle. Årets sidste fugl bliver som forventet observeret primo august med 9/8 1 Bangsbo Skov, Frederikshavn (LRJN).

Sum: 362. 1. halvår 335, 2. halvår 27. Indsendere 106.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	-	-	-	17	189	129	24	3	-	-	-	-

Gulbug *Hippolais icterina*

Rekorden fra 2015 med en årssum på 456 fugle bliver i år slået med overraskende 57%. De første fugle ankommer til sædvanlig tid primo-medio maj med 7/5 1 Katbjerg Bakke (ESB), 8/5 2 Tange Sø Golfbane (HM), 10/5 1 ringm. Grenen (SKAF FR FJ NA SSC), 13/5 1 Lerbæk (MD). Årets største observationer bliver 21/5 6 Skagen By (LAM), 24/5 9, hvoraf 5 ringmærket, Grenen (SKAF JAE), 26/5 6 Hanstholm Fyrhaver (ALM), 27/5 5 Bjerget ved Ulvedybet (BKR), 1/6 6, hvoraf 2 ringmærket, Gre-

nen (SKAF TVN), 1/6 5 Byfogedskoven, Skagen (LOU), 4/6 5 ynglefugle med udføjne unger Solsbæk (UB), 7/6 10 ringmærket, Grenen (SKAF), 8/6 6 Gyvelstien, Skagen (LOU), 5/6 8 Hanstholm Fyrhaver (JBE) og 18/6 5 Lille Vildmose (PR). Årets sidste observation bliver som forventet en august-fugl med 27/8 1 Hanstholm Fyrhaver (HHN FRO). Dette efter at der ikke er blevet indrapporteret en fugl siden 13/8 1 Hvidbjerg ved Skive (SR).

Sum: 715. 1. halvår 669, 2. halvår 46. Indsendere 166.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	-	-	-	-	260	409	22	24	-	-	-	-

Gulbug, Hulsig,
7. august 2020. Foto:
Christian Andersen Jensen.

Sivsanger *Acrocephalus schoenobaenus*

Det rekordstore år i nyere tid 2017 med en årssum på 799 fugle bliver manet godt og grundigt til jorden i år med et tal, der ligger hele 88% højere. Årssummen kunne ligne en fra storhedstiden fra før år 2000, hvor der var en aktiv fuglestation i Vejlerne, og overgår endda gennemsnittet for perioden 1986-2000, som lød på 1179 fugle, med 27%. Alltidens rekord er fra 1995 med 2760 fugle, så der er stadigvæk et stykke vej derop. Der er stor optællingsaktivitet bredt i området i første halvår, hvilket nok er den udslagsgivende faktor for rekorden. De første fugle tæstes forventeligt ind i DOFbasen medio april med 12/4 1 Han Vejle (AS), 16/4 1 Bygholm Vejle (MOC), 18/4 1 Kølsen-Skals Engsø (EM), 18/4 1 Vesløs Vejle (HRC) og 18/4 2 Vester Hassing Slamdepot (PR). Årets største observationer bliver 2/5-26/6 10-23 Lille Vildmose (PR TBR LM AB JSJ), 5/5 18 Skals Ådal (SUT), 8/5-28/6 10-12 Kølsen-Skals Engsø (EM PSC TBR TT), 8/5 10 Lund Fjord (HLÆ), 18/5 10 Rærup Slambassiner (HHN), 23/5 10 Han Vejle (LMO), 4/6 19 Elling Strandenge (LAM), 11/6 25 Selbjerg Vejle (RQ) og 11-12/6 18-24 Bygholms Nordlige Rørskov (RQ). Årets sidste rapporterede fugl bliver en sen september-fugl 22/9 1 Han Vejle (AVJ).

*Sivsanger, Kølsen-Skals Engsø,
20. maj 2020. Foto: Frits Rost.*

Sum: 1503. 1. halvår 1367, 2. halvår 136. Indsendere 185.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	-	-	-	116	793	458	82	47	7	-	-	-

Kærsanger *Acrocephalus palustris*

Rekorden fra 2015 med en årssum på 907 fugle bliver slået overbevisende i år med 69%. Antal indsendere er steget med 53% i forhold til i fjor, hvilket nok har sat sit præg på antal observerede fugle. De første ankommer vanen tro medio maj med 11/5 1 Kølsen-Skals Engsø (TRK), 11/5 3 Lille Vildmose (HAC), 13/5 1 Lønnerup Fjord (SVP) og 13/5 1 Sønder Lem (KMO TM). De største observationer bliver 1/6 11 Østerådal, Aalborg (ALM), 1/6 16 Nørreådal, Bruunshåb-Vejrum (SA), 2/6 12 Mølholm Søerne (RSN), 2/6 11, hvoraf 3 ringmærket, Grenen (SKAF TVN), 3/6 14, hvoraf 3 ringmærket, Grenen

(SKAF TVN), 3/6 11 Rærup Slambassiner (ALM), 4/6 10, hvoraf 4 ringmærket, Grenen (SKAF TVN), 4/6 12 Elling Strandenge (LAM), 7/6 10 Kragsskov (LAM), 7/6 15, hvoraf 9 ringmærket, Grenen (SKAF TVN), 8/6 11, hvoraf 10 ringmærket, Grenen (SKAF FR FRJ EEH SSC), 9/6 12, hvoraf 9 ringmærket, Grenen (SKAF FRJ), 9-17/6 12-14 Lille Vildmose (GGU), 10/6 12 Østerådal N (AB), 14/6 14 Helledi Enge (PR), 17/6 11 Volsted Kær (TSE) og 23/6 10 Birkesø, Lille Vildmose (HAC). Årets sidste bliver 13/9 1 ringm. Grenen (SKAF).

Sum: 1537. 1. halvår 1448, 2. halvår 89. Indsendere 168.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	-	-	-	-	243	1205	75	13	1	-	-	-

Lille Rørsanger *Acrocephalus agricola*

Sidste års ringmærkede fugl på Grenen følges 1/6 op af endnu en ringmærket fugl også på Grenen (SKAF SSC Fanny Rey Martina Hillbrandt). Fundet er godkendt som

det 8. fund i Skagen.
Arten er SU-art.

Drosselrørsanger *Acrocephalus arundinaceus*

Et rigtigt godt år med i alt 11 fugle spredt omkring i egne biotoper i området, hvilket måske er rekord i rapportens historie. Alle fund nævnes: En Drosselrørsanger bliver hørt 10/5 på Grenen og senere ved Skarvsøen. En ny fugl bliver set og hørt næsten dagligt samme sted i perioden 1-29/6. På tre datoer i perioden blev to fugle set og der har muligvis været tale om et yngleforsøg (KNP KMO TM LN HJE m.fl.), 21/5 1 Han Vejle (MRP),

21/5-19/7 1 Lund Fjord (HK LB), 27/5-10/6 1 Østerådal, Aalborg (NE RSN CSJ RWR AB), 29/5-10/6 1 Ove Sø (SVP), hvor der, i modsætning til i fjor, desværre ikke meldes om yngleaktivitet, 2/6 1 Agger Tange (OP ALPA), 3-10/6 1 Tvebjerge, Aars (CSS), 7/6 1 Ørum Sø (JJA), 8/6 1 Ræhr Grusgrav (JJA) og 15/6 1 ringm. Tømmerby Fjord (JASA TL LS).

Buskrørsanger *Acrocephalus dumetorum*

Invasionsår med hele syv fugle i området, hvoraf nogle i skrivende stund ikke er tilsendt SU eller ikke er færdigbehandlet af SU: 27/5 1 Reservatet, Skagen (TEO m.fl.), 3/6 1 Fyrvej, Skagen (TEO ROC m.fl.), 4/6 1 Batterivej, Skagen (HAC ASF JKK m.fl.), 5/6 1 Nedermose, Skagen,

7/6 1 Det Grå Fyr, Skagen (RSN MON m.fl.), 8/6 1 Byfogedskoven, Skagen, 14-27/6 1 Overklitten Sø (PR BKR m.fl.). Året overgår sidste invasionsår, som var 2014, hvor der blev fundet fem fugle i området. Arten er SU-art.

Buskrørsanger, Skagen, 3. juni 2020.
Foto: Erik Christophersen.

Rødrygget Svale *Hirundo daurica*

Efter et år uden fund i området observeres der i år 27/4

en enkelt fugl ved Mølholm Søerne, Aalborg (RWR).

Skovsanger *Rhadina sibilatrix*

De sidste år er der set en nedgang i antal observerede fugle, som kulminerede i fjor med en årssum på 242. Dette rådes der bod på i år med en stigning på 52%, hvilket måske kan tilskrives et øget antal observatører på 42%. Årssummen bliver faktisk den næststørste i rapportens historie kun overgået af 2013 med 387 fugle. De første ankommer til sædvanlig tid i slutningen af april med 20/4 1 Hulsig (HJF), 21/4 1 Byfogedskoven, Skagen (HHO),

Sum: 369. 1. halvår 351, 2. halvår 18. Indsendere 143.

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
-	-	-	22	266	63	14	4	-	-	-	-

22/4 1 Dronninglund Storskov (SØP), 23/4 1 Grenen (SKAF FRJ BJF) og 23/4 1 Hobro Østerskov (CSS). Årets største observationer bliver 4/5-8/6 6-9 Tofte Skov (HAC ATL TC), 19-20/5 6-9 Ø ved Nørreådal (LM), 28/5 9 Eskær Skov ved Mosbjerg (BKR) og 28/5 5 Langdal Plantage (LHS). Den sidste observeres fjorten dage senere end det var tilfældet i fjor med 27/8 1 Skagen By (RT).

Hvidbrynet Løvsanger *Abrornis inornatus*

En art i markant fremgang siden 2014. Med en årssums rekord på 54 fugle, som slår rekorden fra 2016 med 11, trækkes gennemsnittet for 2016-2020 på 33 yderligere op. Gennemsnittet for 2001-2015 var på kun syv fugle og rekorden før 2014 var fra 2012 og var på ni. Før 2005 sås arten sjældent, og den var tidligere også SU-art. Skagen bidrager med tolv fund og Hanstholm med ni. Forårsfund er sjældne, og således også i år er alle fundene fra efteråret: 19/9 1 Livø (HBØ), 20/9 1 Stensnæs (SØP), 22/9 1 Hanstholm Minkfarme (SAL), 24/9-10/10 1 Svanekær (ELH JJA), 25/9 1 ringm. Agger Tange (SVP ARUR), 25-26/9 3, hvoraf 2 ringm., Grenen (SKAF ASF), 27/9 1 Skagen By (LAM), 27/9 1 Jennes Sø, Skagen (SKAF MA), 28/9 1 Grenen (LOU), 29/9 1 ringm. Grenen (SKAF LOU), 30/9 1 ringm. Agger Tange (CHJ), 30/9 1 Agger By (GM), 30/9 1 Flade Sø (MH), 30/9 1 Grindsted Mark (RSN), 30/9 2 Folkeparken, Hirtshals (RSN LP BKR), 30/9-1/10 5 1-5 Hanstholm Minkfarme (HAC GRØN LRJ), 1/10 1

Nibstrup Plantage (RSN), 2/10 1 Hadsund (TN), 3/10 1 Morsø Golfklub (HFN), 4/10 1 Sandholm (EDY), 4/10 1 Als Odde (CSS), 5/10 1 Svinkløv Plantage (CSJ), 6/10 1 Rosvang (LNO), 6/10 1 Nørreådal, Øby-Løvskaal (TBR), 7/10 1 Vestervig (HHL), 7/10 1 Reservatet, Skagen (CSJ), 7/10 1 Ny Spøttrup Enge (KDP), 8/10 2 Lyngholm (JJA), 8/10 1 ringm. Grenen (SKAF), 8/10 1 Reservatet, Skagen (ROC), 8/10 1 Poul Eegs Camping, Skagen (ROC), 8-11/10 1-2 Hanstholm Minkfarme (KAH KHK JJA HRC LS), 9/10 1 Nørre Vorupør (BIR), 9/10 1 Vilsbøl Plantage Nord (JJK), 10/10 2 Lodbjerg Fyr (LAM), 11/10 1 Birgittelyst (PBA), 11/10 1 Draget ved Skibstedfjord (HHL), 11-16/10 1 Bjergby, Nordmors (JJK), 12/10 1 Nordstrand (ROC), 13/10 1 Kjallerup (DLP), 13/10 1 Hanstholm Fyrhaver (KBC), 19/10 1 ringm. Agger Tange (SVP ARUR), 24/10 1 ringm. Klitmøller (LS) og 31/10 1 Lille Vildmose (TL).

Fuglekongesanger *Abrornis proregulus*

To fugle ringmærkes, 12/10 på Agger Tange (ARUR JKY ELH) og 15/10 ved Jennes Sø, Skagen 15/10 (MIK SKAF

LOU FJ).

Schwarz' Løvsanger *Phylloscopus schwarzi*

Et dokumenteret fund af en fugl, der ses og fotograferes 6/10 i Hirtshals. Det er ny art for Hirtshals og DOF-NJ.

Arten er SU-art. Der må ikke refereres til observationer, som ikke er godkendt af SU.

Brun Løvsanger *Phylloscopus fuscatus*

To dokumenterede fund. En ringmærket 12/10 på Agger Tange og en ny art for Skagen med en usædvanligt sen

ved Nordstrand 13-20/12. Arten er SU-art. Der må ikke refereres til observationer, som ikke er godkendt af SU.

Sibirisk Gransanger *Phylloscopus collybita tristis*

Efter et rekordår i fjor med 17 fugle af denne sjældne race af Gransanger ryger vi i år ned på jorden igen med otte fugle. Alle fund nævnes her: 14/4 1 sy. Glømbak (HHN), 1/6 1 sy. Fyrvej, Skagen (JMP TEO), 29/9 3 ringm.

Grenen (SKAF LOU), 24/10 1 ringm. Grenen (SKAF AZ MG CS), 24/10 1 Han Vejle (HRC SUB) og 29/10 1 ringm. Agger Tange (SVP ARUR).

Grøn Sanger *Phylloscopus nitidus*

Et dokumenteret fund. Det bliver til en ny art for området, da der 27/5 bliver fundet en syngende Grøn Sanger ved Ellekrattet, Skagen. Fuglen bliver kun observeret denne ene dag. Grøn Sanger er kun en enkelt gang tidligere truffet i Danmark med en ringmærket fugl ved Blå-

vand Fuglestation i 2015. Se finderberetning andetsteds i denne rapport.

Arten er SU-art. Der må ikke refereres til observationer, som ikke er godkendt af SU.

Lundsanger *Seicercus trochiloides*

Der gøres i år tre fund af Lundsanger, hvilket er en smule under gennemsnittet på 3,4 for perioden 2016-2020, men højere end gennemsnittet for perioden 2001-2015, som er på 1,0. Fundene, der alle er fra Skagen, udgøres af 1/6 1

sy. Stald Grenen (SAL JJM JSJ JMP SKAF), 6/6 1 sy. Ellekrattet (MKP JAE LOU PHJ TRK) og 8/6 1 ringm. Grenen (SKAF FR FRJ SSC EEH).

Høgesanger *Sylvia nisoria*

Året byder på fem fugle, som er en færre end sidste år. Alle observeres i DOF Nordvestjylland og nævnes her: 20/8 1 1K R Hanstholm (JJA), 27/8 1 1K R Hanstholm

Fyrhaver (HHN FRO), 15/9 1 1K ringm. Hanstholm minkfarme (LS), 7/10 1 1K ringm. Hanstholm minkfarme (LS) og 12/10 1 R Hanstholm minkfarme (GGU).

Rødtoppet Fuglekonge *Regulus ignicapillus*

Årssummen er 52 fugle mod 30 i 2019, og antallet af lokaliteter vokser fra 22 til 28. Alle fugle omtales. Det bemærkes, at i Atlas III var området nord for Limfjorden (bortset fra de allernordligste kvadrater) tomt for observationer, men nordenfjords er der fundet adskillige sand-synlige ynglepar.

Fra Skagen-området er der ikke tegn på ynglefugle: 9-17/4 op til 2 Ellekrattet (13 observationer), 19/4 1 ringm. Grenen (SKAF), 21/4 1 Batteriskoven (JMA).

Fra Østvendssyssel: 3-4/4 1 sy. Gerå By (HAC MHH), 5/4 1 Nymølle Plantage (PR), 10/4 1 sy. Vester Aslund Plantage (ESB), 13/5 1 sy. Lyngså (MLU), 28/5 1 sy. Eskær Skov ved Mosbjerg (BEKR), 8/6 1 T Nordmandshage (PR). Fra Mors, Thy og Hanherred: 24/4 1 Bjergby, Nordmors (JJK), 8/6 1 sy. Kæret ved Frøstrup (KHL), 23-24/6 1 sy. Tranum Klit (MOC LR),

Fra Rold Skov m.v.: 1/4 og 18/4 1 sy. Store Økssø (HAC CSS), 5/4 1 sy. Nørlund Skov (GRA), 15-18/4 op til 3 sy. og en tavs Brændeskov (AHO HAC CSS), 17/6 1 sy. Skindbjerglund og Rise Skov (MBH) samt 18/4 1 sy. Vedsted Skov (AHO).

Fra Himmerland i øvrigt: 22/4 og 27/4 1 sy. Mou Hede (RSN) og 7/5 1 sy. Store Blåkilde og engarealer (RSN).

Fra den sydvestlige del af Nordvestjylland: 20/3 1 sy. Bruunshåb (HHL), 10/4 1 sy. Langskov (SLGI), 29/4 og 17/5 1 sy. C. E. Flensborg Plantage (CSS TRK), 27/5-8/6 1 YP + 2-3 udføjne unger Skjern Skov (LM GØJA TBR). Observationerne fra andet halvår: 31/7 1 sy. Tversted Plantage (AWN), 17/9 1 Tversted Søerne (ALS), 27/10 1 Hobro (BBM), 29/10 1 Nørreådal, Øby-Løvsdal (LM), 13/11 1 ringm. og 27/11 2 ringm. Klitmøller (LSA) samt 19/12 1 Drastrup Skov (RSN).

Sum: 52. 1. halvår 44, 2. halvår 8. Indsendere 36.

Rødtoppet Fuglekonge, Nørreådal, 3. juni 2020. Foto: Tonny Ravn Kristiansen.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	-	-	1	26	11	6	1	-	1	2	3	1

Silkehale *Bombycilla bombycilla*

Forekomsten i slutningen af 2019 sætter sit præg på årets første måneder, hvor der ses relativt mange Silkehaler. Til gengæld ses der få fugle sidst på året. At forekomsten først på året er væsentligt højere end i 2019 ses af at der på årets første dag ses 112 fugle (FRO MDHJ GTI m.fl.) – hvilket svarer til antallet af registrerede fugle i hele januar måned i 2019. Hele 4563 fugle blev registreret i første halvår, hvilket er væsentligt højere end de blot 184 fugle i 2019. Største enkeltobservationer er 2/1 120 Lindholm, Aalborg (PR), 5/1 155 Skagen (JPIP), 22/1 250 Jerup (CP) og 18/2 Skagen by 161 fugle (LAM). I foråret ses

Sum: 6583. 1. halvår 4563, 2. halvår 2020. Indsendere 151.

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
2262	1007	633	616	45	-	-	-	-	55	1602	363

Parktræløber/Korttået Træløber *Certhia brachydactylos*

Årssummen er 88 mod sidste års 62, og antallet af lokaliteter vokser fra sidste års 22 til 27 (hvor Niels Bugges Krolokaliteten optræder under to forskellige navne). Parktræløber er en europæisk og nordafrikansk art, der siden omkring 2000 har haft sin nordgrænse i Nordjylland. I de senere år har Aalborg rummet verdens nordligste ynglefugle. På den velkendte lokalitet Almen Kirkegård i Aalborg findes på fem observationsdage i perioden 14/1 til 4/7 op til to fugle (PETHY RSN ALM). Hertil kommer 9/3 1 Kildeparken, Aalborg (RWR). Men det er ikke længere de nordligste fugle, for grænsen er nu flyttet til den anden side Limfjorden: 14/4 1 sy. Dronninglund Slotspark, som dog ikke blev genfundet ved et efterfølgende besøg (LOU).

I Himmerland er der resultater af en forstærket eftersøgning af arten. Fra Tofte Skov meldes om nok tre ynglepar (HAC) baseret på fem observationer af op til tre syngende i perioden 14/3 til 8/6 (HAC TC). Hertil kommer 14/5 1 Vildmosegård, Lille Vildmose (TL GRØN). I Rold Skov sker der et genfund efter ca. 10 år: 29/2 1 sy. Skads-

Sum: 88. 1. halvår 81, 2. halvår 7. Indsendere 31.

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
4	11	26	15	20	5	3	-	-	2	-	2

Lysbuget Spætmejs *Sitta europaea europaea*

Den normale Spætmejs i Nordjylland er den mørkbugede/sydlige underart (caesia), men der holdes øje med den hos os sjældne lysbugede/nordlige underart, der ikke

flere flokke på op til 40 fugle i april samt et fåtal trækende ved Skagen med de sidste 21/5 1 Ellekrattet (mange indsendere) og 28/5 8 Flagbakken (LNA).

Som sagt kan andet halvår ikke måle sig med sidste års antal på hele 11.726. Kun 2020 fugle er registreret. De første ses 5/10 1 Stald Grenen, Skagen (KK) og 8/10 5 Møllerup Kær, Salling (KDP). Største enkeltobservationer fra denne periode er alle fra Skagen. 11/11 220 (JPIP) og 13/11 170 Assistens Kirkegård (ASJ). Største observation fra andre lokaliteter er 15/11 90 Frederikshavn (HJ) og 6/12 60 Nørresundby Kridtgrav (ARE).

holm (GRA). Nord for skoven findes to sandsynlige par i Skindbjerglund og Rise Skov ved ni observationer af op til to syngende i perioden 13/2 til 23/5 (HAC KAH TN TSE). Hertil kommer 31/3 1 sy. Eendelen, Visborggård Skov (TN).

Fra den sydlige del af Nordvestjylland: Hald Sø-området kan fortsat betragtes som et kerneområde – selv om rapporteringen er faldet kraftigt, efter at arten fra 2016 ikke længere har været en biobservation til Lille Flagspætte. Fra området angives maksimumobservationer af syngende fugle: 2/3 3 Hald Sø ved Niels Bugges Kro/Troldeslugten og Niels Bugges Kro (EM), 23/5 2 Non Mølle (TBR), 19/4 1 Dollerup Bakker (AL), 21/7 1 Inderøen (CSS), 16/5 2 Hald Ege (TT) og 19/3 2 Langskov (FRO). Hertil kommer 24/1 1 Viborg Sønder sø (LM) og 7/2 1 Viborg/Klostervskoven (VL). Maksimale sangobservationer for de øvrige lokaliteter er 24/2 2 Tindbæk Hestehave (TBR), 10/4 2 Sødal Skov (EM), 29/2 2 ynglepar hvoraf en med føde Ø (MHH), 1/5 1 sy. Tjele Langsø (TRK) og 24/3 1 Viskum Skov (LM).

rapporteres hvert år. Årets observation er 3/5 1 fotodokumenteret Birgittelyst ved Hald Ege (PBA).

Rosenstær *Sturnus roseus*

Et år med usædvanligt mange obs. Tallet vurderes til 18-22. Det er det hidtil største antal, som overgår 2018 med 8 fugle, med 10-12 og 2002 med 16. Det store antal er forbundet med en større invasion i Europa. Arten har for første gang ynglet i Frankrig i den sydøstlige del af landet i en koloni med 20 par, der fik mindst 15 flyve-

færdige unger.

Fra Nordjylland er der flest iagttagelser fra det sene forårstræk fra Skagen 1/6-1/7 13. Her nævnes samtlige observationer, 1/6 1 (IBJ), 4/6 6 (JAE SKAF), som er årets største observation samt følgende iagttagelser af enkeltfugle, 7/6 (MKP), 11/6 (ASF) samt 14/6, 29/6, 30/6 og

1/7 (alle SKAF m.fl.). Blandt de sene kan der være flere gengangere. Alle fund gælder adulte fugle. Senest der var en obs på mindst tre fugle er 26/5-2018 Grenen (LAN).

Fra andet halvår desuden følgende, 27/6-2/7 1 ad. Agger Tange (JKK m.fl.), 9/7 1 ad. Vester Nyland (LOU),

14/7 1 ad. Apholmen, Frederikshavn (LJ), 18-19/8 1 1K Hanstholm Fyrhaver og Slamdepot (HHN JBE DB LS PHJ), 28/8 1 1K Skagen by (LOU RT JPIP) og 1 1K Grenen – uvist om det er to forskellige, 6/9 1 ad. Kølsen-Skals Engsø (PBA) og 14-15/9 1 1K Bygholm Vejle (HHN LRJ HS).

*Rosenstær ad. (og Stær),
Skagen, 30. juni 2020.
Foto: Egon Østergaard.*

Vandstær *Cinclus cinclus*

Årssummen (342) er på niveau med sidste år (334) men lavere end 2018 (543). De første fugle ses 1/1 på forskellige lokaliteter i landsdelen bl.a. Tversted Søerne (MN) og Kongsvad Mølleå (CSS).

Årets sidste fugle ses 31/12 Kvissel (HBV) Bindslev (CP) og Boller Sø (HUP).

I løbet af første halvår ses der højst tre fugle på én og samme lokalitet. Lokaliteterne er Huul Mølle/Vokslev Kalkværk (GRA), Mastrup Bæk, Støvring (PET), Kousbækken, Gravlev Ådal (TSE) og Rindsholm og Non Mølle ved Viborg (EBJ HK TBR SA VL).

Sum: 342. 1. halvår 183, 2. halvår 159. Indsendere 126.

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
77	61	44	-	-	1	-	-	-	25	70	64

Forårets sidste ses 23/3 Østerådal, Aalborg (AKN) og Guldbæk Ådal (GRA).

En juvenil Vandstær set ved Vilsted Sø 17/6 tyder på yngleforekomst et sted i nærheden (Flemming Fragtrup).

I andet halvår ankommer trækgæsterne som sædvanligt medio oktober med de første 17/10 1 Lønstrup Strand (HEM FINJ CFM), 2 Østerå, Aalborg (MBH) og 1 Trol-deslugten ved Niels Bugges Kro (JOKH). De største observationer i andet halvår er 20/11 3 og 12/12 4 Slette Å (VFL) samt 25/12 3 Rindsholm (TUN).

Grå Fluesnapper *Muscicapa striata*

Årets total er lavere end sidste års, men over de seneste ti års gennemsnit på 862.

De første ankommer 29-30/4 1 Østre Anlæg, Aalborg (AB), 1/5 1 Tofte Sø (KB) samt 2/5 1 Als Odde (SSK) og 1 Batteriskoven (JB m.fl.). Trækket topper ultimo maj til primo juni med de største observationer, 31/5 24 (ASF), 2/6 54 (TVN) og 6/6 24 (TVN JAE) – alle Grenen. Største observationer uden for Skagen er 19/5 11 og 25/5 15 Ø,

Sum: 929. 1. halvår 710, 2. halvår 219. Indsendere 145.

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
-	-	-	2	425	283	95	97	26	1	-	-

Nørreådal (LM) samt 8/6 7 Nordmandshage (PR). Der meldes om ynglepar på 22 lokaliteter.

Andet halvårs største observationer er 8/7 6 ynglefugle Mulbjerg (RWR), 8/8 15 Reservatet, Skagen (JSP) og 11/8 6 ynglefugle Skiveren (SWJ). De sidste ses 23/9 1 ringm. Grenen (SKAF), 24/9 1 Klitmøller (SAL) og 3/10 1 Lundergård Mose (JJM).

Grå Fluesnapper, Tømmerby, 30. maj 2020. Foto: Jørgen Peter Kjeldsen.

Nattergal *Luscinia luscinia*

Årssummen på 548 registrerede fugle er nogenlunde på niveau med de seneste to års resultater (2018 507 og 2019 677 fugle).

De første Nattergale blev registreret 1/5 1 Volsted Kær (HAC) og 2/5 1 Nørreådal Øby-Løvskaal (LM) samt 3/5 1 Onsild Ådal (CSS), hvilket er lidt tidligere end sidste år.

Sum: 548. 1. halvår 546, 2. halvår 2. Indsendere 83.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	-	-	-	-	226	320	2	-	-	-	-	-

Det største antal syngende fugle høres på følgende lokaliteter, 25/5 til 10/6 flere tællinger på 10-25 fugle Bolle og Try Enge (SØP OK), 25/5 26 Skals Ådal syd for Onsild (CSS), 7/6 15 Tollestrup (JS) og 9/6 15 Nørreådal, Vejrum-Viskum (LM).

Årets sidste og eneste fra andet halvår bliver 2/7 1 Nørreådal (GRAN) og 23/7 1 Onsild Kær (CSS).

Sydlig Blåhals *Luscinia svecica cyanecula*

Årssummen (975) ligger noget over de seneste to års indberetninger 2019 (500), 2018 (732). Sydlig Blåhals indtager nyt land med væsentligt flere observationer i det nordlige Vendsyssel.

Årets første bliver tidligt hørt syngende, således 19/3 1 Lund Fjord og Han Vejle (CSS HHN), hvilket er det tidligste fund i Nordjylland. Herefter følger 20/3 1 Fyrkat Engsø (CSS).

Herefter ankommer flere fugle til de traditionelle lokaliteter. Hele 27 ynglepar registreres i Vejlerne (HHN). I Lille Vildmose registreres 11 ynglepar (AB HAC). Af andre optællinger af ynglefugle kan nævnes 4-6 par ved Halkær Sø og Ådal (HMT m.fl.) og 3 par Sønderlem Vig (GM).

Sum: 975. 1. halvår 912, 2. halvår 63. Indsendere 169.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	-	-	37	421	243	146	40	18	5	-	-	-

Største enkeltobservationer i første halvår er 5/4 6 Halkær Sø og Ådal (HMT), 8/4 8 og 18/4 9 Vester Hassing Slamdepot (PR) samt 18/4 8 Lille Vildmose (AB). I øvrigt bemærkes som nævnt et stigende antal registreringer i sær i det nordvestlige Vendsyssel med ynglefugle ved blandt andet Vogn Enge, Horne og Sejlstrup Mark (LPA AØ PHP m.fl.).

I andet halvår er de største forekomster 7/7 5 Han Vejle (AFJ) og igen 6/8 4 Han Vejle (VAG). 9/8 ringmærkes en fugl på Grenen, hvilket udgør det første fund for Skagen (SKAF m.fl.).

Årets sidste fugle, der formodes at være denne race, ses 13/9 1 Birkesø, Lille Vildmose (GGU) og 22/9 1 Kølsen-Skals Engsø.

Sydlig Blåhals, Rærup, 26. maj 2020.
Foto: Lars Grøn.

Nordlig Blåhals *Luscinia svecica svecica*

I 2019 blev der blot registreret fire fund af Nordlig Blåhals, alle fra Skagen-området. Antallet er med ni fugle i foråret og to i efteråret væsentligt højere i år. Alle nævnes, 18/5 1 han Frederikshavn (JM) og 2 hanner Grenen (SKAF). 21/5 ses yderligere en han ved Skagen Nordstrand (DBC), 24/5 bliver der registreret fire fugle (to

hanner og to hunner) ved Grenen, hvoraf en hun bliver ringmærket (MKP JAE SKAF m.fl.). 27/5 bliver yderligere en (2K han) ringmærket (SKAF JHC m.fl.). Noget usædvanligt ses to fugle i efteråret, 11/10 1 Agger Tange, som antages at være *svecica* (GGU), og årets sidste bliver registreret 14/10 1 han Aalbæk Klitplantage (MG).

Blåstjert *Tarsiger cyanurus*

Året bød på et fund, 29/9 1K ringmærket Grenen (Ama-lie S. Zeller LOU MG m.fl.). Fundet er SU-godkendt. Siden 1997 foreligger der nu 11 fund fra Nordjylland,

hvoraf de seks er fra Hanstholm Fyr, tre fra Skagen og de sidste to fra henholdsvis Klitmøller og Tornby Klitplan-tage. Arten er SU-art.

Lille Fluesnapper *Ficedula parva*

Årets sum på otte svarer til halvdelen af gennemsnittet for de seneste ti år på 16. Alle observationer nævnes. Årets første ringmærkes på Grenen 30/5 1 og 3/6 2 (SKAF m.fl.). Herefter følger årets eneste uden for Skagen, 5/6 Hanstholm Fyrhaver (POHP LRJ JBE). Efterfølgende ses

9/6 1 Byfogedskoven (SLGI JP) og 1 Grenen (HK ASF m.fl.) og endelig 13/6 1 Grenen (MKP). Andet halvårs eneste fund gøres 22/9 1 1K ringm. Grenen (SKAF m.fl.).

Broget Fluesnapper *Ficedula hypoleuca*

En høj årssum sammenlignet med de seneste ti års gen-nemsnit på 270. De seneste 22 år er det kun 2017 med 526, der ligger højere.

De første ankommer som forventet, 18/4 1 han Butter-vej, Skagen (LAM), 21/4 1 han Byfogedskoven, Skagen (HHO) og 23/4 1 han Skirsholm (FJ) samt 1 hun Det Grå Fyr, Skagen (SKAF SSC). Hovedparten af indrapporte-ringerne stammer som altid fra Skagen med de største dage, 29/4 10 Skagbanke (HHO), 10/5 15 Batteriskoven (LM TN HP RBC JAE m.fl.) og 11/5 9 Byfogedskoven

(MSJ CMM JAE). De største observationer fra det øvrige Nordjylland er 28/4 3 Ormstrup Skov (FIA), 29/4 3 Ves-terbølle Plantage (TL), 19/5 3 og 25/5 3 Ø, Nørreådal-en (LM). Der meldes om ynglefugle fra Underlien, Ø i Nørre-ådal-en og Krogen.

I andet halvår gøres der kun observationer af 1-2 ex. De sidste ses allerede 31/8 1 ringm. Klitmøller (JASA) og 1 Hanstholm Fyrhaver (JBE), 1/9 1 ringm. Grenen (SKAF) og 7/9 1 Nørre Tranders (TBA).

Sum: 420. 1. halvår 398, 2. halvår 22. Indsendere 121.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	-	-	-	119	271	8	1	19	2	-	-	-

Bynkefugl *Saxicola rubetra*

Årssummen er lavere end sidste års rekord på 1536, men nogenlunde på niveau med 2018 1102 fugle. Helt usæd-vanligt ses Bynkefugl i ti af årets måneder.

Årets første er helt usædvanligt et vinterfund, idet en fugl ses ved Nørre Tornby 22/1 og sikkert samme igen i perioden 12/2 til 28/2 (SUS KUP LTP PHP). Egentlig ankomst ses fra 10/4 2 Skirsholm (MN), hvilket er ret tid-ligt, fulgt af 18/4 1 Hirtshals Fyr (CP) samt 1 Tofte Skov (TC) og 20/4 1 Viskum (TBR).

Forårets største observationer gøres ved 1/5 10 Ellekrat-tet Skagen (TWJ), 4/5 12 Tofte Skov (HAC), 10/5 25 Trol-dkær Enge (KNM) og 18 Brovande Skagen (JHC).

Sum: 1162. 1. halvår 917, 2. halvår 245. Indsendere 191.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	1	6	-	36	600	274	137	147	52	5	4	-

De største antal registrerede ynglefugle er 31/5 12 Tra-num Klitplantage (RWR) og 14 Tranum Klit (AB) samt 8/6 10 Gravlev Sø (LRL), 15/6 10 Løkken Golfklub (POK) og 19/6 10 Tofte Skov og Mose (HAC).

I andet halvår ses nogle store forekomster, 23/7 14 Ros-gårde (CBØS), 2/8 17 Viskum (TBR), 28/8 10 Bygholm Vejle Nordlige Rørskov (HHN) og 30/8 18 Ejstrup Klit (AB). I oktober ses et par halvsene fugle, 9/10 1 Bjerre Eng (HRC) og 17/10 1 Lerup Klit (RWR). Årets sidste er dog endnu senere, og det er givet samme fugl, der ses i perioden 28/10 til 14/11 ved Hanstholm Slamdepot (ALPA JJA MOC KAKR FRO).

Sortstrubet Bynkefugl *Saxicola torquata*

Som det fremgår af skemaet, så ses arten hele året i Nordjylland. Endnu et år hvor arten har fremgang. De fleste registreringer er som vanligt fra kystnære lokaliteter, men arten ses dog i stigende grad inde i landet. Største enkeltobservationer i første halvår er 5/4 5 Stenbjerg (TRK), 8/4 8 Vandplasken (FAJ), 18/4 13 Nørre Vorupør (JKK), 9/5 5 Slettestrand (JZ), 20/5 11 Tranum Klit (GRA) og 30/5 13 Tofte Skov (HAC ATL TC).

Sum: 1525. 1. halvår 797, 2. halvår 728. Indsendere 238.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	25	7	61	130	357	217	222	134	122	167	47	36

Husrødstjert *Phoenicurus ochruros*

Årets sum på 392 fugle er lidt højere end de seneste år (2018 341 og 2019 335). Årsgennemsnittet for de seneste ti år er på 350 fugle. Årets første ses 6/3 1 Brovande, Skagen (KK) og 9/3 1 Stald Grenen, Skagen (SKAF). De første syngende fugle høres 30/3 1 Viskum (TRK) og 4/4 1 Skalborg (GRA). De største optællinger i første halvår er 25/4 5 Nørre Vo-

Sum: 392. 1. halvår 241, 2. halvår 151. Indsendere 140.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	-	-	15	96	61	69	52	22	27	33	9	8

Stenpikker *Oenanthe oenanthe*

Årssummen (2871) er høj og kun lidt lavere end rekordåret 2019 (3027), men højere end 2018 (2340). De første enlige fugle ses forholdsvis tidligt 24/3 Harboslette (JJ), 25/3 Guderup Kær (HPD), 26/3 Hanstholm Slamdepot (TBR) og Bulbjerg (EM). Største i foråret er 27-28/4 8 Vigsø Klithede (JJA LRJ) og 8 Ingstrup Hede (MHH), 29/4 15 Skagbanke (HHO BK), 1/5 21 Buttervej, Skagen (LAM TWJ AWN VJ) og 18 Troldekær (TVI) samt 15 Damsted (EE), 8/5 35 Lille Vildmose (FRP), 10/5 25 Hulsig Hede (PMA) og 18 Grenen (JAE), 19/5 23 Tofte Skov (HAC ATL TC) og 20/5 16 Revlbuske (TBR), 20 Hasseris Ås Udløb (ALM), 24 Als Odde (SSK) samt 25 Tranum Klit (GRA). Der er ikke registreret ynglefund. Arten er blevet en sjælden ynglefugl, og i forbindelse med Atlas III blev der kun fundet fire ynglepar i Nordjylland. Andet halvårs største observationer er 24/8 10 Bygholm Vejle (HHN), 24/8 21 Grenen (RT), 27/8 34 Hanstholm Fyrhaver og samme dag 35 Hanstholm Slamdepot (HHN), 30/8 27 Klitmøller (JJA) og 22 Ejstrup Klit (AB), 6/9 33 Sørå Strandenge (SØP). Årets sidste ses 12/10 1 Strandby (JD), 16/10 1 Lille Vildmose (VAG) og 27/10 1 Tversted Strand (SWJ).

Sum: 2841. 1. halvår 1832, 2. halvår 1009. Indsendere 177.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	-	-	4	342	1476	10	10	55	374	74	-	-

I sommerperioden ses følgende større antal, givet familieflokke, 14/7 9 Agger Tange (NRA), 17/8 11 Harboslette (HHN), 30/8 10 Ejstrup Klit (AB). Et større indlandsfund er 18/7 6 Borup Hede (AO). Større forekomster i efteråret ses primært ved nordvestvendte kyster, således 28/9 8 Hanstholm Slamdepot (HAC m.fl.), 29/9 11 Svinkløv Plantage (CSJ) og 15/10 9 Krage Klit (JBR).

rupør (JKK), 28/4 5 Frederikshavn Havn (SBP), 27/5 4 Nørre Lyngby (LGN) og 17/6 4 Skalborg (GRA). Der høres syngende fugle på 37 lokaliteter, og ses ungfugle på 11 lokaliteter. Årets sidste ses 19/12 3 og 25/12 1 Tindbæk (KBN MHH) samt to fugle ved Årup/Kvorning Enge i perioden 25-30/12 (TRK TBR og LM).

Stenpikker, Lille Vildmose, 15. september 2020. Foto: Mette Berg Hansen.

Ringdrossel han, Skagen, 20. april 2020. Foto: Knud Pedersen.

Ringdrossel *Turdus torquatus*

Årets sum er den højeste i rapportens historie. De næsthøjeste er 2648 i 1992 og 2699 i 2014. Gennemsnittet for de seneste ti år ligger på 1303.

De første ankommer på mange lokaliteter samme dag, 5/4 3 Nedermose, Skagen (LOU), 1 Nymølle Plantage (PR), 3 Bulbjerg (HHN SA), 1 Hanstholm Fyr (SWJ), 1 Hanstholmreservatet (MN), 1 Klitmøller (JJA) og 1 Lyngby (PCH). Dagen efter ses et stort træk, 6/4 189 Klitmøller (JJA). Det er mange så tidligt. Det er dog først ultimo april, at antallet for alvor toppe med de største observationer 18/4 312 Grenen og Nordstrand (ASF JSJ JJA m.fl.), 19/4 64 Kirkesig, Læsø (FHK) og 26/4 96 Vullum

Sum: 3420. 1. halvår 3386, 2. halvår 34. Indsendere 152.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	-	-	-	3267	113	6	-	-	9	22	3	-

Sø (UTE). De sidste ses 2/6 2 Grenen (TVN JHC SKAF JAE HS m.fl.) og 1 Skagen By (LOU LAM), 3/6 1 Skagen By (LOU) og 4/6 1 Buttervej, Skagen (LAM). I andet halvår dukker de første op 28/9 3 Svankær (JJA), 29/9 2 Hanstholm Fyrhaver (HAC) og 30/9 4 Svankær (SVP). Sidstnævnte observation bliver den største sammen med 6/10 4 Ø, Nørreådal (TRK LM) og 23/10 4 Nordmandshage (PR). Hele tre ses i november, 7/11 1 ringm. Grenen (SKAF) og 1 Bulbjerg (HRC) samt 8/11 1 Liver Ås udløb (BR). Det bliver dermed også årets sidste observationer.

Sjagger *Turdus pilaris*

Der gøres ingen ynglefund af denne art i år. Det er tredje år i streg. Siden Atlas II er Sjagger gået stærkt tilbage som ynglefugl i Nordjylland. Under Atlas II blev arten fun-

det sikkert ynglende i 50 kvadrater, mens den under Atlas III kun blev fundet sikkert ynglende i seks kvadrater, primært i området omkring Store Vildmose.

Storpiber *Anthus richardi*

Efteråret er det normale tidspunkt for observationer af Storpiber. 2020 har tre, 29/10 1 Ringfener (KLA), 31/10 1 Helberskov (CSS) og 31/10-1/11 1 Hamborg ved Hanst-

holm (HRC HHN JBE MCH). Forekomsten er iøvrigt i den lave ende, hvilket fremgår af skemaet herunder.

År	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Antal fugle observeret	4	2	11	5	15	4	-	3	1	14-15	5	3

Markpiber *Anthus campestris*

Et enkelt fund 23/5 1 Grenen, Skagen (SEK m.fl.). Siden 2009 er Markpiber set i alle år på nær fire.

År	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Antal fugle observeret	3	-	4	2	-	-	1	4	-	1	3	1

Rødstrubet Piber *Anthus cervinus*

2020 bliver ikke noget stort år. Kun én observation, 6/9 1 Als Odde (CSS). I 2018 blev der observeret fem fugle og i 2019 otte. Der har dog været år helt uden indtastning

ger af nordjyske fund i DOFbasen, men vi skal helt tilbage til 1990.

Bjergpiber *Anthus spinoletta*

Et markant fald i årssummen i forhold til sidste års rekord på 1864 fugle. Men summen kommer alligevel ind som den tredje højeste i rapportens historie. Kun overgået af årene 2019 og 2009. Første halvårs største observationer er 29/1 50 og 13/2 43 Nørreådal, Øby-Løvskaal (LM) og 14/2 26 Bygholm Vejles Nordlige Rørskove (HHN). Forårets sidste fugle bliver set til normal tid 7/4 1 Halkær Sø og Ådal (GAH), 7/4 2 Vesløs Vejle (HHN) og 14/4 2 Napstjert Mose (SWJ).

Efteråret byder på et af de meget sjældne september-

fund, 27/9 1 Harbosletten (AO). Inden for de sidste 30 år er der kun indtastet 11 fund fra september i Danmark. Tidligste nordjyske fund er fra 25/9 2007 1 Hirtshals Havn (JB). De næste efterårsobservationer er til normal tid 11/10 1 Birkesø, Lille. Vildmose (ALM) og 17/10 1 Grenen (SKAF MG CS). Andet halvårs største observationer bliver 23/10 13 Grenen (EC), 25/11 19 Selbjerg Vejle (HHN), 11/12 10 Birkesø (HAC), 12/12 12 Uggerby Strand (RSN HHN) samt 13/12 35 og 25/12 76 Nørreådal, Øby-Løvskaal (LM).

Sum: 1217. 1. halvår 644, 2. halvår 573. Indsendere 78.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	257	222	152	13	-	-	-	-	1	59	233	280

Skærpiber *Anthus petrosus*

Årets gennemgang af Skærpiber omhandler kun ynglefugle. Der er ikke foretaget optællinger på Hirsholmene i 2020, så registrering af ynglefugle er meget sporadisk

og kun fra øen Hirsholm. Her er der registreret to ynglepar 12/5 (KTP) og 8/6 (ASF).

Gul Vipstjert *Motacilla flava flava*

Årets første ses medio april, således 12/4 1 Bangsbo, Frederikshavn (HJ), 15/4 1 Kølsen, Skals Engsø (FB) og 17/4 15 Rærup Slambassin (ATL). Ellers behandles som udgangspunkt blot indberetninger af ynglefugle her. Disse er dog yderst sparsomme og giver ikke noget retvisende indtryk af artens reelle status. Således er der blot indsendt oplysninger om godt 15 ynglepar, alle på nær et fra Vendsyssel, flest ved Lyngdrup Bæk 2-3 par (SEM). Ifølge Atlas III er Gul Vipstjert gået frem i forhold til det forrige Atlas-projekt. Hovedudbredelsen er i det sydlige Vendsyssel og omkring Limfjorden, men der findes på-

faldende store områder, hvor arten ikke findes som ynglefugl, specielt i den sydlige og vestlige del af det område, som denne årbog dækker.

I øvrigt var forekomsten i foråret moderat, sikkert grundet en kølig maj måned. Således var de største observationer 9/5 140 og 18/5 150 – begge Grenen (flere indsendere). Fra efteråret bør nævnes 23/8 212 S Nordmandshage (PR) og 8/9 130 Ulvedybet (BKR). Årets sidste fugle ses 27/9 1 Sønderlem Vig (KDP) og en meget sen trækende 12/10 ved Als Odde (TN).

Sorthovedet Gul Vipstjert *Motacilla flava feldegg*

Det tredje nordjyske fund, 22/5 1 2K+ han R Grenen (RSN FRJ KBC ABK AWN). Fundet er godkendt af SU. De tid-

ligere fund er også fra Skagen. Arten er SU-art

Citronvipstjert *Motacilla citreola*

Året byder på fire fund, 24/4 1 ad. han R-Ø Grenen (ROC MKP), 26/4 1 ad. han R Ulvedyb (PHK MON CSS CSJ ALM), 21/5 1 ad. han R Grenen (ROC og mange andre) samt 5/6 1 hun R Grenen (ROC og flere andre).

Nævnes skal også to fund fra 2019, der er blevet godkendt af SU siden seneste årbog, 18/4 1 ad. han Kollerup Strand (TSE TLP m.fl.) og 21-22/4 1 ad. han Grenen (ASF m.fl.).

Fra og med i år skal fund af arten ikke længere forelæg-

ges SU. Det første nordjyske og danske fund er fra Skagen fra 1981. Frem til 2004 foreligger yderligere blot tre nordjyske fund. Herefter er arten næsten set årligt. I alt foreligger 36 fund fra Nordjylland. Alle fund på nær fire er fra foråret i perioden 18/4 til 5/6. De fire efterårsfund falder i perioden 9/8 til 17/9. Hele 31 fund er fra Skagen, hovedparten fra Grenen.

Bjergvipstjert *Motacilla cinerea*

Den hidtil højeste årstotal. Indtil i år er den højeste fra 2015 med 854 fugle. Det er totalerne i begge halvår, der er høje, men rapporteringen af sikre ynglefund er ret lav. Året begynder med pænt mange fugle i de milde vintermåneder januar og februar. Alle rapporteringer i denne periode er dog af 1-2 fugle bortset fra 8/1 3 Mastrup Bæk, Støvring (PET). Ved Skagen ses de første i begyndelsen af marts, således 8/3 3 (SKAF). Marts måned ud ses arten næsten dagligt med de højeste totaler på 5-6 fugle/dag. Fra denne periode skal også nævnes 25/3 7 Nordmandshage (PR). April giver et noget lavere antal ved Skagen, dog med forårets højeste 5/4 10 Grenen (ASF m.fl.). I maj og ind i juni ses atter et stigende antal ved Skagen med mange – primært trækforsøgende – fugle ved Grenen. De største dage bliver 21/5 6 (JAE m.fl.), 7/6 6 og 15/6 4 (begge SKAF m.fl.). I alt ses i perioden 8/3 til 29/6 hele 238 ved Skagen.

Sikre rapporteringer fra ynglepladser er som sagt rela-

tivt få, men en stor del af de indsendte iagttagelser drejer sig givet om potentielle ynglefugle. Hovedparten af de sikre rapporter om ynglepar er fra Uggerby Å (CP m.fl.), fra området omkring Hald Sø og Gravlev Ådal (flere indsendere). Atlas III viser en ret markant nedgang for Bjergvipstjert med hovedudbredelsen i Nordjylland i det nordlige Vendsyssel (minus Skagen-halvøen), det centrale Himmerland samt i mindre grad Viborg-egnen samt Nørreådal og nærliggende områder. Tilbagegangen i hele landet er dog mest markant i den sydlige halvdel af Jylland.

I efteråret ses Bjergvipstjert på en lang række lokaliteter med Nordmandshage som den mest markante. Her ses 77 trækkende i perioden 7/9 til 1/11 med de største dage 7/9 7 (SØP), 22/9 7 (PR), 7/10 14 (PR) og 10/10 9 (AB). Desuden skal nævnes 11/10 6 S ved Ø (TRK).

Året slutter mildt med flere end normalt, især i december. Dog gælder alle observationer 1-2 fugle.

Sum: 1051. 1. halvår 712, 2. halvår 339. Indsendere 208.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	28	31	276	150	187	80	50	35	65	134	26	29
Skagen	-	-	86	36	79	37	2	2	14	5	2	-

Sortrygget Hvid Vipstjert *Motacilla alba yarrellii*

Med ca. 20 fugle er forekomsten som i de seneste år. Hvis ikke andet er nævnt, drejer det sig om adulte hanner. Årets første ses i Skagen, hvor der i dagene 6-8/3 ses op til tre ved Brovande/Stald Grenen (KK ASJ m.fl.). Samtidig (7/3) ses også en fugl ved Juelstrup Sø (TSE). Næste ses ved Hinding 15/3 (JSK), fulgt af flere marts-fugle ved Skagen, således 16/3 1 hun-farvet Stald Grenen (SKAF), 19/3 1 Buttervej (KK), 21-22/3 1 hun-farvet Brovande (SKAF ASF) og 25-26/3 1 2K han Stald Grenen (KK JM). Muligvis drejer fundene ved Skagen i perioden 16-26/3 sig kun om to forskellige. I april ses tre fugle, 12/4 1 hun

Revlbuske (HHN), 30/4 1 Skagen by (JHC) og 1 Ulvedyb (RSN). Også maj giver tre fugle, 8-9/5 1 Gyvelmarkerne, Skagen (mange indsendere), 13/5 1 Stald Grenen (KNM) og 24/5 1 Grenen (ASF EMI JAE).

I andet halvår ses følgende, 4/7 1 Stald Grenen (PMA MCH), 14/7 1 Nr. Vorupør (JJK) samt endnu en fugl ved Stald Grenen på følgende datoer – 27-28/7, 15/8 samt på fem datoer i perioden 22/9 til 1/10 (EC KK LOU). Forekomsten ved Stald Grenen gælder muligvis samme fugl i hele perioden.

Sum: 20. 1. halvår 15, 2. halvår 5. Indsendere 35.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	-	-	9	3	3	-	3	1	1	1	-	-

Kernebider *Coccothraustes coccothraustes*

Årets total ligger over de seneste ti års gennemsnit på 1719. Totalen er den tredje højeste i rapportens historie –

kun overgået af 2416 i 1988 og 2774 i 2014.

Første halvårs største observationer er 11/2 22 Skørping

(HAC), 3/3 22 Skørping (HAC) og 31/3 33 Eendelen (TN). I perioden 5/5-18/6 ringmærkes 5 Skagen (SKAF). Der meldes om ynglefugle på fem lokaliteter.

Sum: 2026. 1. halvår 1540, 2. halvår 486. Indsendere 148.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	185	156	320	271	480	128	10	60	93	69	73	181

Karmindompap *Carpodacus erythrurus*

Efter nogle år med ret få fugle er årets sum ret høj. Der er dog også tale om en stigning i antal indsendere fra 76 i 2019 til 140 i 2020. Gengangere på dagsbasis er udeladt i oversigten nedenfor, men eksempelvis i Skagen-området er der naturligvis mange gengangere på flerdages-basis.
De første fugle ankommer lidt senere end normalt, især hvis vi ser på de senere år – skyldes måske det kolde vej i perioden: 20/5 2 Uggerby Strand (JCH) og 1 Tversted Strand (HET). Resten af maj ses arten dagligt, især i Skagen-området. Største tal i Skagen er 22/5, 2/6 og 4/6 4 Grenen (JAE TVN m.fl.) og 16/6 5 Skarvsøen (TBR LM m.fl.). På vestkysten mellem Skagen og Lønstrup observeres arten på 11 lokaliteter. Flest observationer er der fra Tversted-området med max. 5/6 3 Tversted Strand (MCH), 6/6 3 Tversted Søerne (PH) og 7/6 og 19/6 3 Vesterklit (JM ETH). Ved Kjul ses mindst 3 ex. (2 brune fugle og 1 rød han) på otte datoer i perioden 25/5-9/7

Sum: 242. 1. halvår 228, 2. halvår 14. Indsendere 140.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	-	-	-	-	60	168	8	6	-	-	-	-

Krognæb *Pinicola enucleator*

Efter sidste års rekordstore invasion gøres der et enkelt fund, 3/2 1 ad. han Stald Grenen, Skagen (ASJ). I 2019 blev alle fund fra Vendsyssel automatisk godkendt. Uden for dette område er følgende sidenhen blevet god-

(PHP m.fl.). Fra østkysten og Læsø følgende obs.: 7/6 og 18/6 1 Hulsig (JKI), 7/6 1 Bratten (LAM), 27/5 1 Horneks Odde, Læsø (CKP) og 8/6 1 Nordmandshage (PR). Fra øvrige Nordjylland 22-23/6 1 Ræhr Grusgrav (JJA ALPA JJE), 28/5 og 31/5 1 Agger Tange (ALM MOC), 1/6 1 Hussted Klit (PET), 13/6 1 Skive Ådal (BJA) og 23/5 1 Svankær (ELH).
Der foreligger ingen indberetninger om mulig eller sikker yngel. Under Atlas III (2017) blev der fundet et sikkert og syv sandsynlige par i området, og dette markerede en klar tilbagegang siden forrige Atlas (1995). Hvis vi ser tilbage på de foregående år, var der i 2019 1 ynglepar samt 1 ringmærket 1K-fugl, som dog ikke behøver at være fra Nordjylland. I 2018 to 1K-fugle ligeledes ringmærket. I 2017 ingen ynglepar. I 2016 et ynglepar.
Vi henviser til oversigtsartikel i 2016-udgaven af denne årbog.

Gråsiken *Carduelis cabaret/flammea*

Årets total ligger i den lave ende sammenlignet med de seneste 10 års gennemsnit på 26.394. Første halvårs største observationer er 31/1 80 Knepholt (KHK), 21/2 50 Bratten (LBRJ) og 1/4 34 Nordmandshage (PR).

Sum: 5230. 1. halvår 1876, 2. halvår 3354. Indsendere 75.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	214	176	334	453	412	287	183	462	796	1535	272	106

Hvidsiken *Carduelis hornemanni*

Der gøres kun et enkelt fund 28/10 1 Grenen (KNP). Det er det laveste antal i fem år. De seneste ti års gennemsnit

er på 57.

Bjergirisk *Linaria flavirostris*

En sum i den høje ende. Særligt i andet halvår ses der mange.

Første halvårs største observationer er 2/1 220 Helledi Enge (PR), 9/1 200 Hals Nørreskov (SEM) og 12/1 Hou Nordstrand (OK). De sidste ses 25/4 3 Bulbjerg (EM) og 1 Grenen (ASF), 27/4 1 Nordstrand (JHC) og 6/5 1 Grenen (ASF) og 1 Stokmile (KMO). Endelig gøres et meget sent fund 2/6 1 Grenen (TVN).

I andet halvår ankommer de første tidligt, 15/9 1 (MG)

Sum: 12.037. 1. halvår 2552, 2. halvår 9485. Indsendere 91.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	1379	372	536	262	2	1	-	-	9	4311	2263	2902

Hvidvinget Korsnæb *Loxia leucoptera*

En meget lav årssum sammenlignet med de seneste 10 års gennemsnit på 398. Det er den næstlaveste årssum i ti år. Alle observationer nævnes.

I første halvår ses 6/1 7 Elling Kommuneplantage (JD) og 5 Skiveren (SWJ), 22/1 1 han Skiveren (SWJ), 31/1 7

Skiveren (SWJ) og 9/4 2 Højen (TWJ).

Fra andet halvår indrapporteres 14/8 1 Grenen (SKAF JSP m.fl.), 15/8 7 Grenen (EC), 29/8 1 Als Odde (SSK), 16/10 2 hunner og 17/10 1 hun Batteriskoven, Skagen (CFM LNP EC) og 28/10 1 Grenen (SKAF).

Sum: 35. 1. halvår 22, 2. halvår 13. Indsendere 9.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	20	-	-	2	-	-	-	9	-	4	-	-

Lille Korsnæb *Loxia curvirostra*

Årets total ligger i den lave ende sammenlignet med de seneste 10 års gennemsnit på 20.038. Antallet svinger dog meget fra år til år, da Lille Korsnæb i visse år optræder invasionsagtigt. Det er især i årets sidste måneder, at forekomsten er meget lav. Gennemsnittet skal derfor ses i lyset af et udsving på mellem 6288 og 52.141.

I årets første vintermåneder gøres de fleste observationer i skove og klitplantager med de største dage, 5/1 52 Skiveren (SWJ), 7/1 48 Testcenter Østerild (JJA), 12/1 47 Østerild Klitplantage (HRC) og 15/3 52 Tversted Plan-

tage (SWJ). Fra ultimo marts og primo april ses de første på trækstederne. Men det er først i juni, at der virkelig kommer gang i trækket med de største observationer, 4/6 274 (JAE TVN LNP), 6/6 214 (JAE TVN m.fl.) og 12/6 225 (SKAF MKP m.fl.) – alle Grenen.

I andet halvår ses der et moderat antal. Nordmandshage sørger for de største dage, 13/9 38 (AB), 7/10 54 (PR) og 29/10 54 (PR). Af andre lokaliteter bør nævnes, 7/10 31 Tversted Plantage (SWJ), 17/10 35 Tranum Klit (RWR) og 8/12 32 Østerild Klitplantage (HRC).

Sum: 7897. 1. halvår 6173, 2. halvår 1724. Indsendere 150.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	1006	555	415	451	986	2760	63	107	482	736	204	132

Stor Korsnæb *Loxia pytyopsittacus*

Årets sum ligger i den lave ende sammenlignet med de seneste ti år på 675. De seneste ti år har dog budt på udsving mellem 15 og 1916.

Hovedparten af første halvårs observationer stammer fra Skagen, hvoraf de største observationer er 21/4 9 Grenen (MKP), 24/4 9 Grenen (BF), 29/4 20 Grenen (HHO) og 1/5 9 Sætevangsbakken (SA). De eneste observationer uden for Skagen er 6/1 2 Tindbæk (TBR), 18/1 1 Hesselholt Skov (CSS), 13/2 4 Nordmandshage (PR), 23/2 1 hun Grønnestrand (KNM) og 16/3 2 Rebild (AHO). Det er ikke usædvanligt, at der ses et par enkelte i Skagen helt ind i maj. Men i år er dog uden sidestykke, da der

ses 32-40 fordelt på ni dage. De sidste tre observationer er 14/5 4 Flagbakken (GM MSE LN HJE), 15/5 3 Flagbakken (LM) og 19/5 1 Gyvelstien (MHP). Herefter gøres tilmed et par sene sommerfund, 7/6 1 hun (TVN) og 23/7 4 (SKAF) – begge Grenen.

Andet halvårs første observationer gøres 3/10 1 hun Skagen Klitplantage (AAA), 7/10 1 Hanstholm Fyrhaver (SEK) og 11/10 3 Ø, Nørreådal (TRK). De største observationer er 16/10 4 Nedermoste, Skagen (MG), 17/10 8 Nørre Vorupør, 23/10 6 Nordmandshage (PR) og 1/11 4 Tversted Plantage (SWJ).

Sum: 189. 1. halvår 144, 2. halvår 45. Indsendere 40.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	12	7	7	73	40	1	4	-	-	37	8	-

Gulirisk *Serinus serinus*

Et år lidt under gennemsnittet sammenlignet med de seneste ti års gennemsnit på 26.
De første ankommer ultimo marts, 25/3 1 Hanstholm Fyrhaver (SBP), 26/3 1 Grenen (SKAF JOKR JM BF) og 31/3 1 Grenen (SKAF JM). I perioden 26/3-1/6 ses 11 i

Skagen (mange indsendere). I resten af Nordjylland gøres følgende observationer, 3/4 1 Gundersted (TSK), 12/4 1 Lille Vildmose (MOC), 17/4 1 Lille Vildmose (TN HNI) og 18/4 1 Nørre Vorupør (JKK).
I andet halvårs ses kun en enkelt, 23/7 1 han Nørklit (BJP).

Sum: 17. 1. halvår 16, 2. halvår 1. Indsendere 28.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	-	-	3	8	4	1	1	-	-	-	-	-

Lapværling *Calcarius lapponicus*

Årets total ligger lidt under gennemsnittet for de seneste ti år på 288.
I første halvår gøres kun én observation af mere end to, 24/2 6 Ølands Vejle (BKR). De sidste ses 27/4 1 Grenen (ASF ROC HHØ MKP) og 29/4 1 NØ Hirtshals Fyr (PR) samt en sen efternøler 20-21/5 Grenen (MPO FMP LNP JMPJ ASF). Samlet ses blot fem fugle ved Skagen i foråret. De første kommer retur til sædvanlig tid, 15/9 1 (MG LPA SKAF), 16/9 2 (SKAG MG KNP) og 17/9 2 (LNP) –

alle Grenen. Trækket kulminerer primo oktober, og det er også på dette tidspunkt, at årets største observationer skal findes, 6/10 12 (LOU ASJ), 10/10 19 (SKAF) og 11/10 14 (SKAF) – alle Grenen. De største observationer uden for Skagen er 30/9 4 Hanstholm Slamdepot (HAC), 11/10 3 Agger Tange (GGU) og 28/10 3 Råbjerg Mose (SWJ). Året slutter med to december-iagttagelser fra Skagen 16/12 og 21/12 (JPIP LOU JSC), som kan dreje sig om samme fugl.

Sum: 224. 1. halvår 26, 2. halvår 198. Indsendere 37.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	6	9	3	6	2	-	-	-	55	132	9	2

Lapværling, Skagen, 23. september 2020. Foto: Erik Christophersen.

Hætteværling, Hanstholm, 7. juni 2020. Foto: Lisbeth Rødbro Jeppesen.

Hætteværling *Emberiza melanocephala*

Der foreligger et godkendt fund, 7/6 1 han Hanstholm Fyrhaver (Karl og Gunda Kristensen). Der er tale om det

ottende nordjyske fund. Det seneste er fra Grenen i 2017. Arten er SU-art.

Hortulan *Emberiza hortulana*

Der ses 9/5 1-2 Grenen og Nordstrand (ASF KMO). Arten er gået støt tilbage i Nordjylland de seneste 12 år, hvor den gennemsnitlige årssum har ligget på fire. I midt-

90erne sås gerne 50-60 om året og i start-00erne 20-30 om året.

Dværgværling *Emberiza pusilla*

Årets sum på fire ligger på niveau med de seneste to år, hvor der blev gjort tre og fire fund. Alle er fra efteråret. I DOFbasen foreligger dette fund, 7/10 1 Hanstholm Fyr-

haver (SEK). Uden for DOFbasen foreligger fund af tre fugle fra Skagen, 28/9 2 og 29/9 1 – begge Grenen (ROC).

Snespurv *Plectrophenax nivalis*

Årets total ligger lidt højere end de seneste ti års gennemsnit på 6551.

Første halvårs største observationer er 1/2 115 Øsløs Syd (HHN), 16/2 122 Mågerodde (JKK) og 2/3 87 Ulvedybet (TSK). De sidste forlader Nordjylland til sædvanlig tid, 9/4 12 Grenen (MN), 13/4 4 Råbjerg Stene (LOU) og 19/4 6 Nordstrand, Skagen (SKAF JHC).

Andet halvårs første ankommer tidligt, 14/9 1 Skagen (SKAF). Herefter kommer de næste 3/10 2 Grenen (AL),

6/10 12 Nordstrand og 7/10 2 Grenen (CSJ). Også i år gøres hovedparten af observationerne ved Grenen og Nordstrand. Der må dog regnes med en del gengangere i dette materiale. De største observationer herfra er 7/11 115 (SKAF), 23/11 120 (SKAF) og 16/12 125 (LOU). De største observationer uden for Skagen udgøres af 7/11 70 Bulbjerg (HRC), 20/11 130 Vester Torup Klitplantage (HLÆ) og 26/12 80 Agerø (VVH).

Sum: 7570. 1. halvår 2359, 2. halvår 5211. Indsendere 120.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	864	1019	1038	34	-	-	-	-	1	716	2629	1269

Gulspurv, Grenen, 5. juni 2020. Foto: Anders Brinkmann.

*Bomlærke, Nørrekær Enge, 16. marts 2020.
Foto: Jørgen Peter Kjeldsen.*

Nordjyllands Fugle 2020

*Rørspurv, Han Vejle, 26. marts 2020.
Foto: Jørgen Peter Kjeldsen.*

Indsendere 2020

AA	Andreas	Andreasen	9970AA	ANIS	Anni	Stub	7850ANIS
AAA	Asker	Aarkrog	2920AAA	ANS	Anders	Søgaard	2830ANS
AB	Anders	Brinkmann	9310AB	AO	Anni	Oppelstrup	7840AO
ABB	Anders	Bojesen	8230ABB	AON	Anders Otto	Nielsen	6400AON
ABIN	Anne Birgitte	Nørgaard	7884ABIN	AOWN	Anders	Odd Wulff Nielsen	5700AOWN
ABK	Andreas	Bruun Kristensen	2100ABK	AP	Anni	Pedersen	8464AP
AEC	Andreas	Egelund Christensen	2100AEC	APA	Allan	Palmgren	5300AP
AEP	Axel	Pedersen	9510AEP	APB	Peter	Brodersen	2800APB
AES	Alex	Ståde	9492AES	APN	Anni & Peter	Nielsen	8382APN
AF	Annette	Friis	2990AF	AR	Anette	Reinholdt	9881AR
AFJ	Allan	Jensen	9900AFJ	ARA	Anders	Rasmussen	8500ARA
AGLS	Anne Grethe	Lund Sørensen	8500AGLS	ARAH	Amel	Rahba	2300ARA
AGM	Anni	Guldberg Madsen	9700AGM	ARE	Anders	Refstrup	9430ARE
AH	Anders	Høgsholm	3050AH	ARH	Anders	Riiber Høj	3500ARH
AHA	Allan	Haagensen	2750AH	ARHA	Andreas	Rønn Hansen	5500ARH
AHE	Anne	Hermanns	2730AH	ARO	Alex	Rosendal	2920ARO
AHO	Anders	Horsten	8220AHO	AS	Albert	Schmidt	7741AS
AHUI	Annette	Husum Jensen	7451AHUI	ASB	Andreas	Svane Bech	7960ASB
AJA	Allan	Janniche	8000AJA	ASF	Alex	Sand Frich	7300ASF
AJAJ	Arnbjørn Jens	Jørgensen	5700AJAJ	ASH	Albert	Steen-Hansen	9240ASH
AJC	John	Christensen	9240AJC	ASJ	Anders	Sydney Jensen	3600ASJ
AJO	Arne	Johansen	9320AJO	ASSC	Astrid	Schuster	4140ASSC
AK	Arne	Kiis	9260AK	ASV	Agner	Svenstrup	7500ASV
AKA	Anne Kathrine	Axelsen	9000AK	AT	Anders	Tøttrup	1422AT
AKJ	Anette	Kjærø	3450AK	ATL	Anton Thøger	Larsen	9310ATL
AKN	Anders	Kjær Nielsen	9000AKN	ATP	Ankjær	Toftgaard Poulsen	7884ATP
AKV	Allan	Kjær Villesen	7620AKV	AV	Arne	Volf	3650AV
AL	Allan	Nielsen	3120AL	AVJ	Anders	Vadstrup	7442AVJ
ALA	Alberte	Laigaard Andersen	2400ALA	AWM	Andreas	Winding Mønsted	8654AWM
ALIL	Arne	Lilhaug	7000AL	AWN	Anders	Wiig Nielsen	4000AWN
ALM	Asger	Lykkegaard Møldrup	8210ALM	AØ	Anders	Østerby	9800AO
ALPA	Allan	Pade	7700ALPA				
ALS	Allan	Steensen	4230ALS	BBC	Bent Børge	Christensen	2920BBC
ALU	Aleks	Lund	6070AL	BBK	Bent	Birk Kristensen	7900BBK
AMB	Anne Marie	Boye	4800AMB	BBM	Bent	Markussen	9500BBM
AMBE	Anne-Marie	Bech	3480AMB	BC	Bo	Christensen	9900BC
AMLD	Ann Maria Linnea	Dithmer	7850AMLD	BCA	Bent	Carstensen	7000BCA
AMO	Anne Marie	Overgaard	9260AMO	BCS	Brian	Skræm	9300BCS
AN	Annalise	Nymand	9990AN	BEJ	Bent	Jakobsen	6840BEJ

Skovskade, Nordmandshage,
18. september 2020.
Foto: Anders Brinkmann.

BEJE	Bent	Jensen	8800BEJE	BRØN	Bent	Rønsholdt	9800BRØN
BEKR	Benny	Kristensen	8900BEKR	BS	Bent	Silberg	7741BS
BENN	Bent	Nørbæk	8830BENN	BSM	Boye	Madsen	2750BSM
BF	Berit	Foulum	7600BF	BSØ	Børge	Søndergård	9000BSØ
BFA	Bo	Fabech	7430BFA	BTU	Bo	Tureby Hansen	4690BTU
BFR	Bjørn	Frikke	6700BF	BWA	Bjørn	Wahlsten	2400BW
BGO	Bjarne	Golles	8220BGO	BWE	Bart	Westgeest	8660BW
BH	Benny	Haahr	9500BH	BWI	Brian	Wielsøe	4100BWI
BHA	Bjarne	Haugaard	9982BH	BAA	Benny	Aaquist Nielsen	9500BAA
BHAN	Bo	Hansen	4200BHA				
BHB	Bjørn	Bihlet	8260BHB	CAHE	Carl Aage	Hesselberg	8830CAHE
BHJ	Bjarke	Huus Jensen	9800BHJ	CAJE	Carsten	Jensen	9520CAJE
BIR	Birger	Reibisch	7700BIR	CALU	Carsten	Lundberg	8240CALU
BJ	Brian	Jensen	9881BJ	CAN	Carsten	Andersen	3790CAN
BJA	Brian	Jakobsen	7800BJA	CANI	Claus	Nielsen	4760CAN
BJH	Bjarne	Holm	6823BJH	CAS	Carsten	Sørensen	9900CAS
BJP	Bjarne	Pedersen	7741BJP	CBB	Claus	Barnewitz	8800CBB
BJS	Bjarne	Boye Sørensen	8500BJS	CBL	Camilla	Lundquist	8800CBL
BJU	Bent	Juhler	5000BJU	CBS	Carsten	Søndergaard	8240CBS
BK	Birthe	Karpfen	2660BK	CBØS	Christian	Bøggild	8860CBS
BKR	Brian	Kristensen	0BKR	CES	Carsten	Enggaard Stidsen	2860CES
BL	Birgitte	Lauritzen	9500BL	CFL	Carsten	Fynbo Larsen	8700CFL
BLEV	Bo	Levesen	7080BL	CFM	Claus	Færch Madsen	9990CFM
BLK	Bent	Lyngklip Kjeldgaard	7700BLK	CGJ	Claus	Gjerrild	3700CGJ
BLN	Brian	Lyngsøe Nilsson	9600BLN	CGL	Carsten	Gørges Laursen	7400CGL
BM	Brian	Martinsen	4640BM	CH	Christian	Hjorth	7830CH
BML	Britta Merete	Larsen	5260BML	CHC	Christian	Christophersen	2820CHC
BMS	Birgit	Schmidt	6040BMS	CHE	Theo	Askov	4180CHE
BNH	Bjarne	Hemmingsen	8543BNH	CHI	Christian	Hintze	2200CH
BNM	Bjørn & Nancy	Møller	6950BNM	CHJ	Christian	A. Jensen	8462CHJ
BOA	Bo	Andreasen	3500BOA	CHS	Claus	Havn Sørensen	3320CHS
BON	Bo	Netterstrøm	2800BON	CHØ	Carsten	Høeg	8270CHØ
BR	Brian	Ravnborg	9800BR	CJ	Conny	Jensen	9800CJ
BRA	Birger	Rasmussen	8900BRA	CJA	Christopher James	Seaton	6200CJA
BRAU	Bøje	Rauff	7400BRAU	CJC	Carl Johan	Corneliussen	2300CJC
BRIA	Brian	Rasmussen	3250BR	CIU	Carsten	Juhl	8000CIU
BRS	Bo	Ryge Sørensen	8600BRS	CK	Camilla	Kristensen	9000CK

Jernspuro, Råbjerg Kirke, 15. april 2020. Foto: Christian Andersen Jensen.

Indsendere 2020

CKJ	Curt	Kollavik Jensen	4390CKJ	EBP	Erik Bjarne	Pedersen	9400EBP
CKJE	Claus	Jensen	9900CKJ	EC	Erik	Christophersen	9990EC
CKP	Carsten	Krog Pedersen	7741CKP	ED	Else	Dupont	6400ED
CLD	Claus	Dalskov	5953CLD	EDJ	Ejnar	Dahl Jensen	9870EDJ
CLGA	Claus	Gammelgaard	8850CLGA	EDY	Hans Erik	Dylmer	8600EDY
CM	Claus	Mortensen	4793CM	EE	Erik	Enevoldsen	6950EE
CMG	Christian	Glahder	4200CMG	EEE	Erhardt	Edmund Ecklon	5700EEE
CMM	Christian Michael	Villadsen	8000CMM	EEH	Erik	Ehmsen	5600EEH
COL	Conni	Lauritzen	2610COL	EFJ	Einar	Flensted-Jensen	9700EFJ
COR	Carsten	Nielsen	8240COR	EGA	Erik	Groth-Andersen	3000EGA
CP	Carlo	Pedersen	9881CP	EJG	Erik	Gaden Jensen	9800EJG
CPE	Christina	Pedersen	9690CPE	EI	Egon	Iversen	6470EI
CQP	Claus Quist	Pedersen	8200CQP	EJNF	Eskil J.	Nielsen-Ferreira	7400EJNF
CR	Claus	Rømer	9520CR	EKJ	Erling	Kock Jensen	6600EKJ
CS	Carsten	Skou	5700CS	EKØ	Else	König	1954EKØ
CSJ	Casper	Sylvester Jensen	8200CSJ	ELH	Elly	Hansen	7755ELH
CSK	Claus	Skovgaard	9900CSK	ELO	Erling	Lund Olesen	7400ELO
CSS	Carsten	Svejstrup Sørensen	9500CSS	EM	Egon	Mogensen	8832EM
CT	Christian	Terp	1719CT	EMI	Ella	Mikkelsen	5250EMI
CVR	Carsten	Vest Rasmussen	4000CVR	EMJ	Else Marie	Jespersen	4400EMJ
CW	Colin	Watson	8751CW	EMK	Erik	Munch Kristiansen	9000EMK
DAC	Daniel	Christensen	9400DAC	EML	Else Marie	Løgsted	7500EML
DAH	Dan	Hjort	2000DAH	EMN	Erik	Mørk Nielsen	3370EMN
				ENO	Ebbe	Nordbo	4320ENO
DB	Dan	Bruhn	2800DB	EO	Egon	Østergaard	7490EO
DBC	David	B. Collinge	4000DBC	EOA	Else	Østergaard Andersen	4840EOA
DBL	Dan	Blohm	8300DB	EOZ	Erik	Obelitz	4500EOZ
DEP	Dennis	Pedersen	4681DEP	EP	Emil	Persson	4330EP
DFS	Dorte	F. Sørensen	9820DFS	ER	Erik	Røjgaard	8723ER
DLP	David	Lykke Pedersen	8000DLP	ERA	Erik	Vikkelsø Rasmussen	4500ERA
DOF	DOF	Fuglenes Hus	1620DOF	ERBR	Erik	Bräuner	8800ERBR
DOFNJYL	DOF	Nordjylland	DOFNJYL	ERE	Erland	Erlandsen	8800ERE
DPE	Daniel	Palm Eskildsen	3500DPE	ERIJ	Erik	R. Jespersen	7700ERIJ
DPR	David	Ramsey	8544DPR	ERKE	Ernst	Kempf	7700ERKE
				ERO	Erik	Rosendahl	6870ER
EBA	Erik	Balle	8600EBA	ESA	Esben	Sloth Andersen	9520ESA
EBJ	Erik	Bisballe Jensen	8600EBJ	ESAN	Erik	Søgaard-Andersen	9000ESAN

Fjordterne, Hirtshals Øststrand, 2. august 2020. Foto: Mette Berg Hansen.

Indsendere 2020

ESB	Emil	Skovgaard Brandtoft	8230ESB	GN	Gustav	Nyberg	6000GN
ESE	Esben	Eriksen	1720ESE	GRA	Gert	Rasmussen	9000GRA
ESKM	Esben	Mikkelsen	2000ESKM	GRAN	Ole	Dahlgreen	8660GRAN
ESM	Eske	Frank Morthensen	5800ESM	GRØN	Lars	Grøn	9220GRØN
EST	Ejner	Korsgaard Stobberup	7752EST	GTA	Gert	Thorhauge Andersen	7490GTA
ESØ	Esben	Stubbe Østergaard	8330ESØ	GTI	Gunnar	Tindborg	9560GTI
ESØR	Ejgild	Sørensen	2450ESØ	GTW	Gorm Thyge	Wæhrens	7800GTW
ET	Eigil	Thomasen	6950ET	GU	Gustav	Urth	9800GU
ETH	Erik	Thomsen	9800ET	GVJ	Gorm	Vognsen Jensen	2765GVJ
EW	Erik	Wandall	3450EW	GØJA	Gøran	Jakobsen	7500GØJA
FAD	Finn	Abildtrup Dalgaard	8800FAD	HA	Harry	Antonisen	6270HA
FAJ	Finn	A. Jensen	8000FAJ	HABL	Hanne	Bligaard	7800HABL
FB	Finn	Bak	8800FB	HAC	Hans	Christophersen	9520HAC
FBA	Finn	Baggesen	2750FBA	HAG	Hans	Ægidius	1618HAG
FD	Flemming	Damskov	7870FD	HAM	Jan	Hammer	4000HAM
FDE	Frank	Desting	2730FDE	HAND	Harry	Andresen	6541HA
FFH	Flemming	Foged Hansen	2750FFH	HAPN	Henrik Asbjørn	Pedersen	9800HAPN
FGA	Flemming	G. Andersen	5462FGA	HAR	Henrik	Andersen	9300HA
FH	Flemming	Holt	9310FH	HARA	Hans	Rasmussen	7500HARA
FHK	Folmer	Hjort Kristensen	9940FHK	HAS	Hans	Skov	8700HAS
FIA	Finn	Andersen	8840FIA	HAT	Tage	Holdgaard Andersen	8600HAT
FIM	Finn	Madsen	6700FIM	HBA	Henrik	Gerner Baark	4180HBA
FINJ	Finn	Jeppesen	9000FINJ	HBAK	Henrik	Baktoft	8220HBA
FINP	Finn	Papsø	8850FINP	HBJ	Hjalte Benjamin	Johansen	2820HBJ
FJ	Frede	Jakobsen	9990FJ	HBJE	Henriette	Bjerregaard	8240HBJE
FK	Flemming	Koefoed	9760FK	HBO	Henrik	Boeg	3480HBO
FKL	Flemming	Kusk	8680FKL	HBP	Hans Jørgen	Bruun Pedersen	8240HBP
FLF	Flemming	Falk	8000FLF	HBS	Henning	Beck Sørensen	7950HBS
FLJE	Flemming	Jensen	7870FLJE	HBU	Henny	Buhl	8361HBU
FLL	Flemming	Lyng Larsen	9800FLL	HBØ	Henrik	Böhmer	7150HBØ
FLP	Flemming	H. Pedersen	9220FLP	HBØJ	Hanne	Bøgild	9690HBØJ
FLU	Flemming	Lundberg	8260FLU	HCC	Henrik	C. Christensen	9000HCC
FMP	Freya	Mørup-Petersen	3450FMP	HCH	Henrik	Christoffersen	9310HCH
FNI	Flemming	H. Nielsen	8541FNI	HD	Holger	Daugaard	8721HD
FOX	Tony	Fox	8581FOX	HDH	Helen	Hansen	7884HDH
FQU	Flemming	Quist	2635FQU	HDI	Henrik	Dissing	2700HD
FRA	Frank	Andersen	7800FRA	HE	Helge	Esager	6650HE
FRJ	Frederik	Johansen	4660FRJ	HEE	Henrik	Ellersted	4700HEE
FRO	Frits	Rost	8800FRO	HEH	Hans Ejnar	Hansen	9550HEH
FRP	Frank	Pedersen	8220FRP	HEIM	Heine	Mølgaard	7860HEIM
FRR	Flemming	Rieck	4250FRR	HEM	Henrik	Mikkelsen	3600HEM
FSH	Freddy	Hansen	5600FSH	HEN	Henrik	Nyrup	9530HEN
FSL	Flemming	Skovgaard Larsen	7884FSL	HEP	Helge	Paulsen	9800HEP
FSN	Flemming	Søndergaard	3200FSN	HES	Henning	Simonsen	6700HES
FST	Flemming	Storgaard	7430FST	HET	Henning	Ettrup	8471HET
FT	Flemming	Thomasen	6933FT	HEWE	Henrik	Weiergang	4653HEWE
FVF	Fugleværnsfonden	Fuglenes Hus	1620FVF	HFN	Henrik	F. Nielsen	7700HFN
GA	Gitte	Andreasen	9440GA	HFR	Henrik	Frier	7000HFR
GAH	Gitte	Holm	9510GAH	HH	Hans	Hovaldt	9800HH
GB	Liva Gerd	Bonnesen	2100GB	HHA	Henrik	Hasle	8382HHA
GBL	Gerda	Bladt	6200GBL	HHAN	Henrik	Hansen	2300HHA
GC	Gitte	Christiansen	9700GC	HHB	John	Brask	9000HHB
GEJA	Gert	Jakobsen	8800GEJA	HHE	Henrik	Henriksen	6400HH
GEN	Gert	Nicolaisen	6580GEN	HHH	Hans Henrik	Pinnerup	2605HHH
GF	Gert	Fahlberg	6400GF	HHL	Hans	Henrik Larsen	7790HHL
GGU	Georg	Guldvang	8600GGU	HHLA	Hans	Henrik Larsen	9800HHL
GKB	Gert	Brosbøl	6870GKB	HHN	Henrik	Haaning Nielsen	7742HHN
GM	Gerner	Majlandt	7600GM	HHNØ	Henrik	Hald Nørgaard	2650HHN
				HHO	Henrik	Højholm	2840HHO

Musvåge, Lille Vildmose, 3. marts 2020.
Foto: Christian Andersen Jensen.

Tårnfalk, Lille Vildmose, 31. december 2020.
Foto: Mette Berg Hansen.

Indsendere 2020

HJ	Herluf	Johansen	9900HJ
HJE	Hans	Eising	8361HJE
HJF	Hans Jørgen	Falk	8362HJF
HK	Henrik	Rähr	7500HK
HKA	Hanne	Kapala	2400HKA
HKI	Henrik	Kisbye	2610HKI
HKN	Hans	Knakkegaard	8654HKN
HKS	Henrik	Kaufmann Sørensen	3760HKS
HKSØ	Henning	Søndergaard	7950HKSØ
HLK	Henrik	Kolsbjerg	7300HLK
HLL	Henning	Lykke Larsen	8240HLL
HLU	Henrik	Lund	4200HLU
HLÆ	Henrik	Læssøe	8300HLÆ
HM	Henrik	Møller	9240HM
HMA	Henrik	Madsen	8882HM
HMB	Helene	Bjørn	9530HMB
HMC	Henrik	Mørch Christensen	9000HMC
HMH	Henrik	M. Hestbech	5000HMH
HMS	Helge	Mølbach Sørensen	8370HMS
HMT	Henrik	Møller Thomsen	9000HMT
HNI	Hanna	Nielsen	9560HNI
HNJ	Henrik	Nordtorp	2990HNJ
HO	Bjarne	Hove-Jensen	8000HO
HOC	Hans Ole	Christensen	7752HOC
HOM	Hans Olav	Møller	9881HOM
HP	Hans	Pinstrup	8700HP
HPD	Hans Peter	Dahlgaard	7752HPD
HPFH	Hans	Petersen	7400HPFH
HPH	Helene	Pilgaard Hejlskov	9520HPH
HQ	Heidi	Quist	2820HQ
HR	Helge	Riis	9800HR

HRC	Helge	Røjle Christensen	7742HRC
HRH	Michael	Hultmann	2760HRH
HRS	Henning	R. Sørensen	7830HRS
HRT	Søren	Thomsen	2820HRT
HS	Helle	Wendel Sørensen	8370HS
HSC	Henning	Schmidt	9981HSC
HSK	Henrik	Skovgaard	8300HSK
HSKO	Henrik	Skovbo	9500HSKO
HST	Henrik	Stenholt	8600HST
HT	Henrik	Toft	7400HT
HUP	Hans	Ullemose	9830HUP
HW	Helle	Witt	6630HW
IAP	Ingelise	Aarøe Petersen	2300IAP
IBJ	Ib	Jensen	2200IBJ
IC	Inger	Christensen	5700IC
IG	Ib	Gundelach	7130IG
IKI	Inge	Kirk	7950IKI
IKS	Ingrid	Stegmann	6710IKS
ILD	Inger-Lisbeth	Damm	9900ILD
ILM	Inge-Lise	Mortensen	7800ILM
ILSB	Ilan	Samuel Benarroch	2100ILSB
IMP	Ivo	Petersen	4340IMP
IN	Ib	Nielsen	7500IN
IOL	Ivan	Olsen	3000IOL
IZN	Inger & Ivan	Zink-Nielsen	8270IZN
JA	Jonna	Andreassen	9850JA
JAC	Jan	Christophersen	9900JAC
JAЕ	Jakob	Engelhard	3520JAЕ
JAJA	Jakob	Arkaluk Jakobsen	2630JAJA

Indsendere 2020

JAJE	Jane	Jensen	9800JJE
JAJO	Jan	Johannesen	2860JAJ
JALI	Jan	Lilholt	7620JALI
JANA	Jan	A. Østergaard	8620JANA
JAS	Jan	Sørensen	6682JAS
JASA	Jan	Salmonsens	7700JASA
JAV	Janne	Veller	7470JAV
JB	Jens	Ballegaard	6950JB
JBE	Jørgen	Bech	1953JBE
JBK	Jan	Bolding Kristensen	2100JBK
JBP	Jens	Bonde Poulsen	8950JBP
JBR	Jesper	Brodersen	2970JBR
JBØP	Jane	Bøgelund	9830JBP
JC	Johan Henrik	Funder Castenschiold	9460JC
JCH	Jannie	Smed Christensen	9800JC
JCO	Jørgen	Cordes	9510JCO
JD	John	David	9900JD
JDA	Jakob	Dall	2900JDA
JDJ	Jens	Dejgaard Jensen	3300JDJ
JDU	Jan	Durinck	7730JDU
JE	Jørn	Eskildsen	8700JE
JEA	Jan Ejvind	Andersen	9430JEA
JEAL	Jens	Albrechtsen	7800JEAL
JEAX	Jens-Axel	Rasmussen	9330JEAX
JEB	Jens	Bækkelund	5400JEB
JEG	Jens	Gregersen	7840JEG
JEH	Joshua	Haahr	2450JEH
JEJ	Jette	Jensen	2640JEJ
JEK	Jens Erik	Knudsen	8752JEK
JEL	Jane	Elmkær	9280JEL
JENY	Jens-Erik	Nygaard	7860JENY
JF	Jan	Fredsholt	2635JF
JFA	Jens	Frimer Andersen	7742JFA
JFAL	John	Faldborg	4654JFA
JFAN	Jørgen	Andersen	9900JFA
JFN	Jytte	Fuglsang Nissen	4791JFN
JFO	Jonna	Forsom	7490JFO
JFR	John	Frikke	6740JFR
JG	Jens	Gregersen	8700JG
JGH	Gunnar	Hansen	9670JGH
JGL	Jørn	Grønhøj Lausen	9280JGL
JH	Jannik	Herskin	9500JH
JHA	Jakob	Hammer	2300JHA
JHC	Jørgen	Hulbæk Christiansen	2610JHC
JHH	Jonathan	Hemmer-Hansen	8260JHH
JHK	Jens	Hasager Kirk	6880JHK
JHP	Jens Henrik	Petersen	8400JHP
JK	Jimmy	Kristensen	8700JK
JJ	John	Jensen	8740JJ
JJA	Jens Jørgen	Andersen	7700JJA
JJE	Jens	Jensen	9800JJ
JJEN	Jørgen	Jensen	8464JJ
JJES	Jan	Jespersen	3450JJE
JJM	Jesper Johannes	Madsen	1770JJM
JJMI	Jens Jørgen	Mikkelsen	9800JJM
JJP	Jens Jørgen	Pedersen	7900JJP
JJØ	Jonas	Jørgensen	6900JJ
JKA	Jeppe	Kajgaard	9970JKA
JKAL	Jens	Kalør	9310JKA
JKC	Johnny	Krämer Christensen	8530JKC

JKH	Jens Kristian	Holm	5000JKH
JKI	Jens	Kirkeby	8680JKI
JKIE	Jan	Kiel	4180JKI
JKK	Jens Kristian	Kjærgård	7950JKK
JKL	Jørgen	Klaris	8800JKL
JKR	John	Kristensen	9480JKR
JL	Jens	Lind	3060JL
JLA	Johnny	Laursen	9520JLA
JLAU	Joan	Laursen	7100JL
JLE	Jesper	Leegaard	6510JLE
JLG	Jonna	Lindegård	9300JLG
JLH	Jimmy	Hoer	2765JLH
JLI	Jens	Lilleør	9000JLI
JLJ	Jette	Lynge Jensen	7470JLJ
JLR	Jan	Lindgaard Rasmussen	4480JLR
JLØ	Jan	Løvås	7089JLØ
JLØJ	Johan	Løje	2830JL
JM	Jens	Mølbak	9900JM
JMA	Joakim	Matthiesen	4600JM
JMAD	Jørgen	Madsen	4100JM
JML	Johnny	Meilvang Lawcock	7160JML
JMO	Jens	Mortensen	2880JMO
JMPJ	Jørgen	Munck	2800JMPJ
JMT	Jonas	Morsing Thomasen	6950JMT
JMU	Jens	Muff Hansen	8654JMU

Rødhals, Østerå, 18. oktober 2020. Foto: Mette Berg Hansen.

Indsendere 2020

JNE	Jens	Ekelund	2000JNE	JS	Jørgen	Stubgaard	9800JS
JNJ	Jørgen	Nørrevang Jensen	2500JNJ	JSA	Jacob	Sterup	5854JSA
JNO	Jørgen	Nordkvist	7700JNO	JSBU	Jakob	Buch	9370JSB
JNS	John	Nielsen Schmidt	8462JNS	JSC	Jesper	Schade	3320JSC
JO	Jan	Østerby Olesen	7430JO	JSCH	Jørgen	Scheel	4581JS
JOB	Jens Ole	Byskov	6705JOB	JSF	Jess	Sander Frederiksen	2630JSF
JOC	Jens	Overgaard Christensen	2100JOC	JSJ	Jan	Svejgaard Jensen	4180JSJ
JOCL	John	Clausen	8800JOCL	JSJØ	Jan	Stener Jørgensen	2800JSJ
JODK	Jonas	Kjærgaard	8960JODK	JSK	Jan	Skjoldborg Kristensen	7730JSK
JOG	John	Graversgaard	8200JOG	JSKI	Julie	Skiveren	9900JSK
JOH	John	Hansen	8362JOH	JSKR	Jan	Skrubbeltrang	9990JS
JOK	Jørgen	Kabel	9400JOK	JSP	Jan	Speiermann	1670JSP
JOKH	Johnny	Kahlert	8200JOK	JSPA	Jørn	Sparre	1802JSP
JOKR	John	Kristensen	9210JOKR	JSPD	Jan	Pedersen	9560JSP
JOMA	Johnny	Madsen	4100JMA	JSPE	Jens	Skovgaard Pedersen	7950JSP
JOV	Jeppe	Overgaard	5792JOV	JSTE	Jørgen	Steengard	9900JS
JP	Johan	Pedersen	7840JP	JSTR	Jakob	Strand	4000JS
JPB	Jens Peter	Bech	5000JPB	JSV	Jacob	Salvig	5500JSV
JPE	Jonatan	Pedersen	4100JP	JSØJ	Jannik	Sølyst Jørgensen	4330JSJ
JPFJ	Johan P.	F. Jørgensen	3770JPFJ	JTK	John	Toft Kristensen	7430JTK
JPI	Jeppe	Pilgaard	8200JP	JTL	Jørgen	Terp Laursen	8220JTL
JPIP	John	Pedersen	9990JPIP	JTN	Jan	Tøttrup Nielsen	9870JTN
JPK	Jørgen Peter	Kjeldsen	7741JPK	JVB	Jan	Bihlet	8240JVB
JPM	Jørgen	Møller	9760JPM	JVI	Jens	Vinge	9520JVI
JPP	Jens Peter	Pedersen	4JPP	JVIN	Jørgen	Vigstrup	7700JVI
JPRA	J.P.	Ringtved Andersen	8200JPRA	JVS	Jørn	Vinther Sørensen	6100JVS
JQ	Jesper	Qvist	2800JQ	JVV	Jens	Veilgaard Vendelbo	8520JVV
JR	Jette	Reeh	7100JR	JWB	Julie	W. Broge	3400JWB
JRA	Jan	Ravnborg	6040JRA	JWBA	Jan	W. Badura	2680JWB
JRAS	Jens	Rasmussen	5792JRA	JWI	Jens	Wiberg	2770JWI
JRI	John	Rieland	1750JR	JWJ	Jørn	Winther Jørgensen	7470JWJ
JRS	Jann	Ribergaard	8800JRS	JYC	Jørn	Young Christensen	7500JYC

Indsendere 2020

JYHA	Jytte	Hansen	7700JYHA	KEG	Karin	Grønbæk	2820KEG
JZ	Jens	Zeeberg	7130JZ	KEJ	Kristoffer	Egelund Jørgensen	5000KEJ
JØH	Jørn	Hansen	7800JØH	KEK	Karl	Erik Kristensen	6950KEK
JØL	Jørn	Dyhrberg Larsen	2300JØL	KEN	Knud	Nielsen	4350KEN
JAAAB	Jane	Abrahamowitz	7860JAAAB	KES	Knud Erik	Sørensen	9700KES
				KEV	Knud Erik	Vinding	6400KEV
KA	Kaj	Agerbæk	8270KA	KGE	Kaare	Grud Enevoldsen	8400KGE
KAD	Kristian	A. Dalgaard	8800KAD	KGH	Kurt	G. Holm	5462KGH
KAG	Karin	Gustausen	6715KAG	KH	Kasper	Haugaard	9440KH
KAH	Klaus Anker	Hansen	9530KAH	KHA	Kjeld	Hansen	4672KHA
KAHA	Karsten	Hansen	8850KAHA	KHAN	Kim	Hagen Andersen	6440KHA
KAJR	Karl	Kristensen	7752KAJR	KHANS	Kristoffer	Hansen	6000KHA
KAL	Kai	Lindegaard	8800KAL	KHK	Kennerth	Kristensen	9430KHK
KAMA	Karsten	Munch Andersen	8800KAMA	KHL	Kirsten	Halkjær Lund	5290KHL
KB	Klaus	Berggreen	4300KB	KHLA	Kent Hammer	Larsen	9330KHL
KBAC	Karsten	Bach	9490KB	KHS	Kenneth	Hummelmose Sønderby	2300KHS
KBC	Kenneth	Bach Christensen	9000KBC	KIBM	Kirsten	Bruun Møller	8830KIBM
KBE	Karen	Bentsen	7830KBE	KIMH	Kirsten	Hansen	8000KIMH
KBEN	Kirsten	Bentsen	6893KB	KIP	Kirsten	Pedersen	5610KIP
KBG	Kis	Boel Guldmann	6000KBG	KIRO	Kim	Rosing-Asvid	4330KIRO
KBJ	Kristian	Birchvald Jensen	4000KBJ	KIS	Kim	Skelmose	6800KIS
KBL	Karsten	Busk Laursen	2300KBL	KJ	Kurt	Jensen	8381KJ
KBN	Kristian	Nielsen	8920KBN	KJL	Karl Johan	Legaard Jensen	7870KJL
KBNN	Karen	Bennedsen	9850KB	KJN	Kjeld	Nielsen	9260KJN
KBOJ	Klaus Bo	Jensen	6400KBJ	KJO	Kurt	Jørgensen	9800KJO
KBR	Karl Åge	Broen	9881KB	KK	Karsten	Klausen	9990KK
KBRJ	Kristian	Bruus-Jensen	2000KBR	KKC	Kim	Christensen	4190KKC
KCAL	Keld	Christensen	7830KCAL	KKFF	Fonden Kaj Kjær	Flora og Fauna	9480KKFF
KDP	Keld	Dahl Pedersen	7860KDP	KL	Kristian	Laustsen	9640KL
KE	Kristoffer	Eliassen	2860KE	KLTJ	Klaus	Træholt Jørgensen	7800KLTJ
KEA	Knud-Erik	Andersen	4300KEA	KMHA	Kirsten Marie	Haugstrup	8800KMHA
KECL	Kevin	Kuhlmann Clausen	8000KECL	KMO	Klaus	Malling Olsen	2700KMO

Ederfugl han ◀ og hun ▼, Skagen, 1. marts 2020. Foto: Erik Christophersen.

Indsendere 2020

KNF	Knud	N. Flensted	2880KNF	LAN	Lars	Andersen	2100LAN
KNI	Kaj	Nissen	9500KNI	LB	Leo	Bøjlesen	7100LB
KNIE	Kurt	E. Nielsen	1956KNI	LBER	Lene	Berthing	6310LB
KNJ	Kaj	Nørgård Jensen	7800KNJ	LBN	Leif	B. Nielsen	7800LBN
KNK	Kjeld	Nyborg Kristensen	9500KNK	LBO	Lars	Boesen	8961LB
KNM	Kim	Mouritsen	8420KNM	LBRJ	Lars	Breum Jeppesen	9900LBRJ
KNP	Knud	Pedersen	9990KNP	LBS	Lars	Svith	8240LBS
KNPO	Kim	Nørgaard Poulsen	8361KNP	LCP	Lars Christian	Pedersen	9310LCP
KOL	Kent	Olsen	8000KOL	LCW	Christian	Wig	9900LCW
KP	Kaj	Petersen	9210KP	LD	Lars	Dinesen	4470LD
KPA	Kim	Papsø	8850KPA	LEA	Laurids Erik	Andreassen	6900LEA
KR	Kristian	Røge	9690KR	LF	Liselotte	Folling	2930LF
KRA	Kurt	Rasmussen	9330KRA	LFN	Lars	Fenger Nielsen	7100LFN
KRD	Kjeld	Rydahl	9574KRD	LFR	Leif	Frederiksen	2860LFR
KRM	Kresten	Madsen	5450KRM	LG	Lars	Gabrielsen	8330LG
KRN	Kenneth	Vegeberg Rude	9000KRN	LGN	Laus	Gro-Nielsen	9800LGN
KSA	Karen	Sander Jensen	8700KSA	LH	Lars	Højbjerg	9690LH
KSL	Klaus	Laursen	5330KSL	LHA	Lise	Hammer	2860LHA
KSS	Kurt	Schyts Stokholm	7130KSS	LHS	Lars	Heiring Sørensen	9690LHS
KTJ	Klaus	T. Jensen	2860KTJ	LIB	Lene	Ib	7100LIB
KTO	Kristian	Tikjøb Olsen	7620KTO	LIFO	Lindy	Foulum	7700LIFO
KTP	Kjeld Tommy	Pedersen	2635KTP	LIN	Lise	Nielsen	3050LIN
KTR	Kristian Torben	Rasmussen	8000KTR	LJ	Lars	Jørgensen	9900LJ
KTS	Klaus	Sørensen	8000KTS	LJK	Lars	Jensen Kruse	3200LJK
KUP	Kurt	Prentow	9800KUP	LJKR	Leif	Kristensen	5672LJKR
KVE	Karsten	Vestergaard	9370KVE	LJO	Lars	Johansen	3500LJO
KW	Kurt	Willumsen	7171KW	LK	Liselotte	Kahns	8000LK
KØJ	Keld	Ørum Jensen	7700KØJ	LKA	Lars	Kaas	8660LKA
				LKJ	Leif	Jensen	9990LKJ
LA	Lene	Andersen	8000LA	LKP	Louis	Poulsen	3700LKP
LAM	Lars	H. Mortensen	9800LAM	LLH	Leo	L. Hansen	8270LLH

Fløjsand, Ålbæk Bugt, 30. august 2020. Foto: Erik Christophersen.

Gråstrubet Lappedykker, Ålbæk Bugt, 30. august 2020. Foto: Erik Christophersen.

Indsendere 2020

LLHA	Louise	Lindbøg Hansen	9490LLH	LSPE	Lars	Pedersen	9270LSP
LLY	Lars	Lyngsø	3670LLY	LSTN	Leif	Sturla Nielsen	2690LSN
LM	Lars	Mogensen	8830LM	LTP	Lars	Tom-Petersen	8900LTP
LMO	Lasse	Morgen	1955LM	LW	Lars	Wilsdahl	2300LW
LMS	Leif	Møller Sørensen	8520LMS	LYNX	Kai Axel	Lorentzen	8240LYNX
LN	Lars	Nielsen	8700LN	LYT	Lars	Ytte	3050LYT
LNA	Lars	Nørgaard Andersen	2700LNA	LAA	Lars	Andersen	5260LAA
LNO	Leif	Novrup	7830LN				
LNP	Laila	Neermann	4622LNP	MA	Michael	Andersen	6040MA
LOEL	Lotte	Elvej	8500LOEL	MAH	Marianne	Hjortlund	3200MAH
LOU	Oluf	Lou	3700LOU	MAKR	Martin	Kristensen	7950MAKR
LP	Lone	Pedersen	9260LP	MB	Mette	Bak	8660MB
LPA	Lars	Paaby	2730LPA	MBA	Mikkel	Bello Andreassen	8330MBA
LPH	Lars Peter	Hansen	6400LPH	MBC	Mette	Bohn Christiansen	2700MBC
LPJ	Lars	P. Johansson	8544LPJ	MBEH	Mette	Berg Hansen	9000MBH
LPK	Lars Peter	Kvist	2200LPK	MBG	Michael	Borch Grell	2100MBG
LR	Lene	Teppel Rasmussen	6230LR	MBH	Morten	Bentzon Hansen	2000MBH
LRA	Lars	Ramhøj	9490LR	MBJ	Marian	Bjerrum	6710MB
LRJ	Lisbeth	Rødbrø Jeppesen	7700LRJ	MBN	Morten	Berg Nielsen	5700MBN
LRJN	Leander	Jørgensen	4200LRJN	MBO	Morten	Borup	8543MBO
LRL	Lisbeth	Ramsing Lund	9210LRL	MBS	Mads Bjarke	Salling	2930MBS
LRN	Leif	Nielsen	9000LRN	MC	Morten	Christensen	2610MC
LS	Leif	Sørensen	5750LS	MCH	Morten	Christensen	9881MCH
LSA	Leo	Salmonsens	7700LS	MCSO	Milton	Christensen	9800MCSO
LSC	Leif	Nørgaard Schmidt	8680LS	MD	Mogens	Damm	9900MD
LSCH	Louise	Christoffersen	9300LSC	MDQ	Morten	Dalsgaard Jensen	3460MDQ
LSN	Leif	Schack-Nielsen	4791LSN	MDS	Michael	Dalsgaard Sonne	8362MDS
LSNØ	Lars	Nørmark	9500LS	MEK	Mathias Emil	Kaae	8723MEK
LSP	Lars	Spejlborg	9700LS	MER	Mogens	Erlandsen	8600MER

Indsendere 2020

MET	Mette	Thomsen	9900MET	MIKK	John	Mikkelsen	7100MIK
MF	Michael	Fink Jørgensen	2610MF	MIV	Michael	Vecht	2970MIV
MFC	Morten	Christensen	4180MFC	MIWI	Michael	Winther	8831MIWI
MFM	Mikkel	Friberg Mortensen	2300MFM	MJE	Morten	Jensen	4581MJE
MG	Martin	Grienenberger	9990MG	MJH	Morten	Jenrich Hansen	8260MJH
MGL	Michael	L.J. Glentetal	5000MGL	MJO	Morten	Johansen	9280MJO
MGN	Morten	Gammelgaard Nielsen	2610MGN	MKP	Michael	Køie Poulsen	3480MKP
MGRA	Michael	Gram	9000MG	MKR	Morten	Krog	2200MKR
MH	Michael	Hauge	8000MH	MKRI	Mikael	Kristensen	3900MKRI
MHH	Martin	Høj Hansen	8210MHH	ML	Mogens	Larsen	6200ML
MHHH	Mette	H. Henne Hansen	8830MHHH	MLA	Mogens	Larsen	9000MLA
MHL	Michael	Hasager Lauritsen	7330MHL	MLAD	Morten	Ladekarl	9000ML
MHO	Margit	Hove	8382MHO	MLC	Morten	Lilleskov Christensen	3790MLC
MHP	Mikkel	Høegh Post	2100MHP	MLH	Michael	Larsen Hansen	7080MLH
MHR	Mikkel	Rasmussen	8500MHR	MLM	Marco	Møller	8220MLM
MIBH	Michael	Brunhøj Hansen	2000MIBH	MLU	Martin	Lundholm	9310MLU
MIDI	Michael	Dissing	3460MIDI	MLY	Mogens	Lykkegaard	8860MLY
MIH	Michael	Højgaard	2720MIH	MLYN	Mette	Lyngdorf	8000ML
MIK	Michael	Ancher	8230MIK	MMC	Mette	Møller Christensen	8000MMC
MINI	Michael	Nielsen	3460MINI	MMH	Morten	Mønnike-Hald	9210MMH
MIWI	Michael	Winther	8831MIWI	MMJ	Michael	Mosebo Jensen	5540MMJ
MJ	Martin	R. Jessen	6300MJ	MMR	Margit	Mølbak Ringkjøbing	9800MMR
MJH	Morten	Jenrich Hansen	8260MJH	MN	Michael	Juul Nielsen	8270MN
MJO	Morten	Johansen	9280MJO	MO	Mads	Olsen	8240MO
MJOH	Mathias	Johannesen	1958MJO	MOH	Morten	Hjorth	5700MOH
MJON	Martin	Johannesen	2600MJON	MOK	Morten	Kattenhøj	8220MOK
MK	Martin	Kviesgaard	8800MK	MOKI	Morten	Kirk	7742MOK
MKP	Michael	Køie Poulsen	3480MKP	MOC	Morten	Christensen	9490MOC
MKPE	Mads	Pedersen	2720MKP	MOF	Morten	Frederiksen	9000MOF
MKR	Morten	Krog	2200MKR	MOK	Morten	Kattenhøj	8220MOK
MKS	Mette	Kromand Skovgaard	9220MKS	MOKI	Morten	Kirk	7742MOK
ML	Mogens	Larsen	6200ML	MOM	Morten	Müller	5953MOM
MLA	Mogens	Larsen	9000MLA	MON	Mogens	Neergaard	9320MON
MLAD	Morten	Ladekarl	9000ML	MPO	Martin	Poulsen	2100MPO
MLH	Michael	Larsen Hansen	7080MLH	MRH	Martin	Rheinheimer	6710MRH
MLM	Marco	Møller	8220MLM	MRP	Mogens	Ribo Petersen	5290MRP
MLU	Martin	Lundholm	9310MLU	MS	Michael	Schwalbe	6760MS
MLY	Mogens	Lykkegaard	8860MLY	MSC	Morten	Schak Nielsen	2750MSC
MLYN	Mette	Lyngdorf	8000ML	MSJ	Martin	Svinth Ebbesen	8000MSJ
MM	Majbrit	Madsen	4450MM	MSJO	Michael	S. Johansen	6710MSJ
MMC	Mette	Møller Christensen	8000MMC	MSK	Susse	Knudsen	9320MSK
MMH	Morten	Mønnike-Hald	9210MMH	MSN	Martin	Søgaard Nielsen	5000MSN
MMHA	Morten	Møller Hansen	2605MMH	MSS	Martin	Strømkjær	5471MSS
MMJ	Michael	Mosebo Jensen	5540MMJ	MSST	Morten	Swayne Storgaard	7330MSST
MMR	Margit	Mølbak Ringkjøbing	9800MMR	MST	Mogens	Stoustrup Jensen	8410MST
MN	Michael	Juul Nielsen	8270MN	MSTØ	My	Størup	3700MST
MO	Mads	Olsen	8240MO	MSU	Marianne	Suhr	8831MSU
MFC	Morten	Christensen	4180MFC	MT	Maiken	Theodorsen	8544MT
MG	Michi	Gabel	8400M.G	MTT	Mette	Sørensen	7100MTT
MGN	Morten	Gammelgaard Nielsen	2610MGN	MVK	Mads	Vinding Kjeldsen	2300MVK
MH	Michael	Hauge	8000MH	MVR	Michael	Vissing Rasmussen	6682MVR
MHA	Maj	Hamann Andersen	2700MHA	MVRA	Mathias	Vilsgaard Ravn	8200MVR
MHAM	Mark	Hammond	8000MHA	MWH	Mogens	Wedel-Heinen	8305MWH
MHH	Martin	Høj Hansen	8210MHH	MAA	Marianne	Aamann	8270MAA
MHL	Michael	Hasager Lauritsen	7330MHL				
MHP	Mikkel	Høegh Post	2100MHP	N2H	Nils	Holsko	9982N2H
MIBH	Michael	Brunhøj Hansen	2000MIBH	NAM	Niels	Aage Madsen	5300NAM
MIC	Michael	Gammelholm Jensen	6715MIC	NAN	Niels	Andersen	5700NAN
MIF	Mikael	Funch	3300MIF	NBJ	Niels	Bomholt Jensen	5762NBJ
MIK	Michael	Ancher	8230MIK	NE	Niels	Eriksen	9210NE

Indsendere 2020

NHD	Nichlas	Dissing	3460NHD
NHJ	Niels	Hamborg Jensen	3500NHJ
NHV	Niels Henrik	Valerius	2830NHV
NIN	Niels	Imhoff Nielsen	8800NIN
NIST	Niels	Stub	7850NIST
NIVE	Niels	Vejsgaard	7830NIVE
NJJ	Niels Jørgen	Jensen	6100NJJ
NKBJ	Niels Kristian	Bech Jensen	8380NKBJ
NKK	Nils	Kruse	4180NKK
NK-N	Niels	Kofod-Nielsen	8600NK-N
NLO	Nanna Liv	Elkjær Olsen	2200NLO
NPB	Niels Peter	Brøgger	7430NPB
NRA	Nis	Rattenborg	5900NRA
NU	Niels	Utzon	7830NU
NAA	Niels	Aagaard	8000NAA

OA	Ole	Amstrup	6830OA
OAX	Ove	Axelsen	9000OA
OBJ	Oliver	Jensen	4700OBJ
OBV	Ole	Bøgh Vinther	8000OBV
OC	Olav	Christensen	6980OC
OFA	Ole	Frøstrup Andersen	2690OFA
OGN	Ole	Gedsign Nielsen	9800OGN
OGO	Ole	Grøndahl Olsen	7600OGO
OJE	Ole	F. Jensen	8361OJE
OK	Ole	Krogh	9800OK
OKN	Ole	Kjuel Nielsen	4100OKN
OKR	Orla	Kristensen	9500OKR
OL	Ole	Lilleør	8800OL

OLA	Oliver	Laursen	6310OLA
ON	Ove	Nielsen	9480ON
ONB	Ole	Nørsgaard	9480ONB
ONI	Ole	Nilsson	4291ONI
ONY	Ole	Nygaard	8654ONY
OO	Ole	C. Olesen	7490OO
OP	Ove	Pedersen	7400OP
OR	Ole	Rasmussen	8381OR
OS	Ole	Sørensen	8300OS
OSK	Ole	Sanvig Knudsen	9900OSK
OSS	Ole	Sørensen	OSS4760
OTAN	Orla	Thorsager Andersen	9500OTAN
OZG	Ole	Zoltan Gøller	6760OZG
OZN	Oliver	Nielsen	2500OZN

PA	Peter	Andreasen	7500PA
PB	Preben	Bach	8600PB
PBA	Poul	Blicher Andersen	8800PBA
PBE	Peter	Bonne Eriksen	3500PBE
PBL	Palle	Bo Larsen	5856PBL
PBN	Poul	Bastholm Nørsgaard	9850PB
PBR	Preben	Bødstrup Rasmussen	8680PBR
PBRA	Pia	Brandt Andersen	9520PBA
PCH	Per	Christensen	7755PCH
PCHA	Peter	Hansen	9900PCH
PC-K	Per	Clauson-Kaas	8464PC-K
PCL	Preben	Clausen	8270PCL
PCP	Per	C. Pedersen	3700PCP
PD	Peter	Dam-Hansen	6000PD

Solsort, Viborg, 29. april 2020. Foto: Frits Rost.

Indsendere 2020

PDH	Paul	Dalholm Hansen	4400PDH	PLP	Poul	Præstgaard	7600PLP
PDJE	Peter	Dalsgaard Jensen	8800PDJE	PMA	Peter	Manstrup	9000PMA
PEB	Peter	Breyen	9800PEB	PMH	Peter	Mølholm Hejlesen	3400PMH
PEC	Per	Christensen	9400PEC	PMM	Peter	Madsen	5600PMM
PECR	Peter	Christiansen	2000PEC	PN	Paul	Nilsson	2800PN
PEK	Poul Emil	Toft Kristensen	7870PEK	POH	Poul	Holm	4000POH
PEL	Philip	Elbek	2200PEL	POHP	Poul	Holm Pedersen	7700POHP
PERO	Paul Erik	Rosenbaum	9800PERO	POK	Poul	Kodahl	2635POK
PES	Poul Erik	Sperling	9230PES	POL	Poul	Larsen	2860POL
PET	Per	Tejsner	1749PET	POW	Poul	Weje	7752POW
PETH	Peter	Thisted	8800PETH	PP	Peter R.	Pedersen Deraud	7500PP
PETHY	Peter	Thygesen	9530PET	PQ	Per	Quaade	3200PQ
PEØ	Poul Erik	Østergaard	8330PEØ	PR	Palle	A.F. Rasmussen	9000PR
PFK	Per	F. Kristensen	7100PFK	PRA	Per	Rasmussen	5792PRA
PFO	Pernille	Fortmeier	2880PFO	PRE	Per	Reng	8500PR
PGR	Pernille	Grau	2650PGR	PREY	Poul	Reynolds	4330PRE
PH	Per	Hauge	8620PH	PRO	Pernille	Roed	9280PRO
PHA	Poul	Hansen	4250PHA	PRP	Paw	Petersen	9760PRP
PHAH	Peter	Hahn	8320PHA	PS	Per	Steffensen	9280PS
PHAL	Peter	Halkier	7700PHA	PSC	Peter	Staarup Christensen	2600PSC
PHC	Poul Henning	Christensen	8330PHC	PSJ	Per Svend	Jensen	9900PSJ
PHJ	Peter	Hartoft-Jacobsen	3460PHJ	PST	Peter	Stougaard	4050PST
PHL	Patrick	Hasager Lauritsen	7330PHL	PSØ	Pia	Sørensen	8660P.S.
PHM	Poul	Hald-Mortensen	7742PHM	PTH	Peter	Thomasen	1700PTH
PHP	Poul Henrik	Pedersen	9800PHP	PTHO	Peter	Thomsen	8260PTH
PHS	Peder-Henning	Søderstjerna	6880PHS	PTR	Peter	Markussen	7400PTR
PIB	Pierre	Bentzen	5700PIB	PTRI	Peter	Triantafillou	2869PTR
PISA	Pia	Saxild	8850PISA	PUR	Poul Ulrich	Riis	7760PUR
PIZ	Frits	Mønsted	4180PIZ	PVR	Poul	Vestergård Rasmussen	5700PVR
PJ	Per	Jensen	3790PJ	PWB	Per	Wessel Buchwald	8800PWB
PKR	Poul	Krag	7830PKR	PWJ	Peter	Werenberg Just	8600PWJ
PLA	Peter	Lange	8464PLA	PAA	Per	Aarkrog	4100PAA
PLO	Peter	Leth Olsen	6950PLO				

Lille Regnspove, Revlsbuske, 11. maj 2020. Foto: Jens Kristian Kjærgård.

RA	Rasmus	Andersen	6800RA	SBØ	Søren	Bøgh	9510SBØ
RBC	Rune	B. Christensen	2300RBC	SCA	Steen	Carstensen	2800SCA
RHA	Rune	Holmberg Andersen	4600RHA	SD	Søren	Duer	2650SD
RJ	Rie	Jensen	1852RJ	SEB	Sebastian	Thorup Hansen	2650SEB
RK	René	Knudsen	8660RK	SEF	Svend Erik	Frandsen	9900SEF
RMJ	Rasmus	Matthiesen-Juhl	8500RMJ	SEJE	Steen	E. Jensen	4736SEJ
RNL	Richard	Larsen	2840RNL	SEJN	Svend Erik	Jensen	8270SEJ
ROAR	Rob	Ahrenhold	7752ROAR	SEJS	Svend Erik	Jessen	4900SEJ
ROC	Rolf	Christensen		SEK	Sebastian	Klein	2300SEK
ROR	Ronni	Røjgaard	2200ROR	SEM	Svend Erik	Mikkelsen	9310SEM
RQ	Ralph	Qwinten	2800RQ	SEP	Svend Erik	Petersen	6950SEP
RS	Rasmus	Strack	2700RS	SFH	Søren Ferdinand	Hansen	2300SFH
RSN	Rune	Sø Neergaard	8220RSN	SFN	Svend	Fischer-Nielsen	7100SFN
RT	Rasmus	Turin	2700RT	SFX	Steen	Flex	4440SFX
RTK	Randi	Kristensen	8930RTK	SGN	Søren	G. Nielsen	5690SGN
RTM	Roy	Magnussen	9600RTM	SH	Stig	Hansen	2605SH
RWR	René	Rørbæk	9000RWR	SHBV	Sander	Villumsen	9900SHBV
RYT	Hans	Rytter	5772RYT	SHH	Sune	Højgaard Hansen	5762SHH
				SHJ	Steen	Højmark-Jensen	3600SHJ
SA	Stinne	Aastrup	8800SA	SHUL	Søren	Husted Larsen	3400SHUL
SAL	Svend Aage	Linderström	2680SAL	SHØ	Søren	Højager	8381SHØ
SAN	Stefan	Andersen	2800SA	SIBA	Simon	Barfoed	2200SIBA
SAND	Steffan	Andersen	8700SA	SIMU	Sigfred	Munk	7120SIMU
SANI	Steen Angelo	Nitzsch	9520SAN	SK	Solvejg	Knudsen	8900SK
SAR	Steen	Reimers	8000SAR	SKA	Sakari	Kauppinen	2765SKA
SARE	Sanne	Remmer	2100SAR	SKAF	Skagen	Fuglestation	9990SKAF
SARR	Sofia	Hornbæk Arriagada	8210SA	SKJ	Søren	Kjær	9550SKJ
SAS	Svend Anker	Schwebs	6372SAS	SKR	Stig	Kjærgaard Rasmussen	2000SKR
SB	Steen	Brølling	7741SB	SKRY	Steen	Kryger	3500SKRY
SBL	Søren	Blanke	2100SBL	SL	Susanne	Lilholt	7620SL
SBN	Steen	Birkedal Nielsen	9240SBN	SLGI	Simon	Iversen	8230SLGI
SBP	Søren	Brinch Pedersen	6720SBP	SLI	Stig	Linander	3520SLI
SBRE	Søren	Breiting	2970SB	SN	Sten	Nielsen	6040SN
				SNI	Steffen	Nielsen	9000SN

Dobbeltbekkasin, Lille Vildmose, 2. maj 2020. Foto: Mette Berg Hansen.

Indsendere 2020

SNO	Sørn	Nordhald	9370SN	TLO	Thomas	Lomholt	9830TLO
SNY	Søren	Nysteen	2830SN	TLP	Troels	Leuenhagen Petersen	2300TLP
SØP	Søren	Poulsen	8000SØEP	TLY	Torben	Lyng	9900TLY
SOHO	Søren	Øbro Højrup	8800SOHO	TLÆ	Thomas	Læssøe	2650TL
SPP	Søren Peter	Pinnerup	4320SPP	TN	Torben	Nielsen	9560TN
SPR	Susanne	Primdahl	7850SPR	TNP	Thomas Nicolai	Pedersen	3520TNP
SR	Steen	Reinholdt	7860SR	TOQ	Thomas	Qvist	3480TOQ
SRO	Søren	Rosenberg	9440SR	TPA	Tonny	Papillon	4060TPA
SRS	Sune	Riis Sørensen	2200SRS	TPO	Trine	Poulsen	8800TPO
SRW	Simon	Rosenkilde Waagner	8210SRW	TQA	Torben	Quist Andersen	9500TQA
SS	Stig	Sonne	2770SS	TR	Torben	Rasmussen	8380TR
SSB	Sara Sofie	Bertelsen	9000SSB	TRK	Tonny	Ravn Kristiansen	8830TRK
SSC	Simon	S. Christiansen	9200SSC	TS	Tinna	Selch	2300TS
SSCH	Steffen	Schiemann	9870SSC	TSE	Terje	Seidenfaden	9220TSE
SSK	Søren	Skriver	8260SSK	TSK	Thomas	Siig Kristensen	5000TSK
SSW	Sven	Wemmelund	8270SSW	TSØ	Thomas	Søby	2200TSØ
SSØ	Steen	Søgaard	7300SS	TT	Thomas	Thelle	8800TT
ST	Søren	Thøgersen	7830ST	TUE	Tue	Brix	2400TUE
STBO	Stig	Torp Bodilsen	7800STBO	TUJ	Tue	Jørgensen	8270TUJ
STEJ	Steen	Jensen	8370STEJ	TUN	Tonny	Nielsen	8831TUN
STG	Stewart	Grant	8600STG	TVI	Thomas	Vikstrøm	3520TVI
STJ	Steen	Jensen	2100STJ	TVN	Thomas	Varto Nielsen	4690TVN
STP	Sten	Petersen	3480STP	TWJ	Thomas	W. Johansen	4660TWJ
SURU	Susanne	Rude	7700SURU	TWJØ	Torkil	Werner Jørgensen	4330TWJ
SUT	Søren	Ulrich Thomsen	9620SUT	UB	Ulla	Baslund	6000UB
SVB	Sven	Bødker	6710SVB	UBS	Ulla	Bondrup Sørensen	5500UBS
SVI	Simon	Vikstrøm	4872SVI	UK	Ulf	Klemmetsby	9380UK
SVP	Steen	Vester Pedersen	7800SVP	UKJ	Ulrik	Kjærsgaard	9381UK
SVUR	Signe	Uldall	8800SVUR	UKS	Ulrik	Kjøller Skovenborg	8000UKS
SWJ	Svend	Wøjcik-Jonasson	9800SWJ	ULB	Ulla	Bryanne	9000ULB
SØ	Søren	Østergaard	9500SØ	ULS	Ulrik	S. Sørensen	2860ULS
SØK	Søren	Kristoffersen	9000SØK	UM	Uffe	Mynster	4300UM
SØM	Søren	Meinert	8660SØM	UPA	Ulla	Paulsen	9981UPA
				UTE	Uffe	Terndrup	8250UTE
TA	Tim	Andersen	2605TA	VAG	Vagn	Gjerløv	9700VAG
TB	Torben	Brygger	2770TB	VC	Vilhelm	Christiansen	9260VC
TBA	Tom	Bak Andersen	9200TBA	VD	Vagn	Donskov	7550VD
TBAS	Thorkild	Bastholm	2100TBAS	VES	Viggo	Elgaard Sloth	2200VES
TBC	Thorkild	Bjerre Christensen	9900TBC	VFL	Vagn	Freundlich	9400VFL
TBH	Thomas	Hansen	8200TBH	VFN	Valdemar	Fischer-Nielsen	8840VFN
TBJ	Tommy	Bjørk	4632TBJ	VHL	Vagn	Højkjær Larsen	2900VHL
TBK	Thomas	Boll Kristensen	8700TBK	VJ	Vera	Jessen	6320VJ
TBN	Thomas	Buus Nielsen	8800TBN	VK	Villum	Klæstrup	9493VK
TBR	Thorkil	Brandt	8300TBR	VL	Villy	Lauritsen	8800VL
TC	Tscherning	Clausen	9270TC	VM	Vibeke	Mortensen	8600VM
TCH	Tonny	Christensen	3450TC	VPS	Viggo	Petersen	6430VPS
TE	Tim	Eistrup	9000TE	VRJ	Vagn	Riis-Jensen	7950VRJ
TEJ	Tina	Egestrøm Jensen	7100TEJ	VTJB	Vicky	Binder	9500VTJB
TEN6	Tanja Elisabeth	Nielsen	8620TEN6	VVH	Verner	Vangsgaard Hansen	7800VVH
TEO	Troels	Eske Ortvad	2100TEO	VWS	Vagn	Wendel Sørensen	4500VWS
TG	Tine	Gjerløv	2000TG				
TH	Torben	Hvid	8240TH				
THA	Tina	H. Hansen	2100THA				
THE	Thyge	Enevoldsen	2000THE	WJ	Willy	Jørgensen	9280WJ
THH	Tim	Hesselballe Hansen	5000THH	WL	Werner	Larsson	9990WL
THN	Tune	Hasle Nielsen	2100THN				
TK	Tommy	Kaae	8723TK	YF	Yvonne	Feldskov	7160YF
TKC	Thomas	Kjær Christensen	8410TKC	AAE	Ågot	Elmqvist	8800AAE
TL	Thorkild	Lund	9280TL	AAJN	Aase	Jensen	9900AAJN
TLA	Thomas	Lillelund Andersen	9800TLA				

Indeks arter

ALKEFUGLE	109
ANDEFUGLE	68
BIÆDERE	138
DUER	79
ELLEKRAGER	138
FALKE	138
GØGEFUGLE	82
HEJLER & IBISSER	90
HØNSEFUGLE	77
HÆRFUGLE	135
ISFUGLE	138
KJOVER	111
LAPPEDYKKERE	77
LOMMER	85
MÅGER	112
NATRAVNE	79
ROVFUGLE	120
SEJLERE	80
SKARVER	94
SPÆTTER	135
SPURVEFUGLE	143
STORKE	89
STORMFUGLE	88
SULE	93
TERNER	117
TRANER	84
UGLER	133
VADEFUGLE	96
VANDHØNS	83

A Aftenfalk	139
Alk	110
Almindelig Kjove	111
Almindelig Skråpe	88
Alpesejler	80
Amerikansk Krikand	77
Amerikansk Sortand	75
Atlingand	76

B Baffinmåge	117
Biæder	138
Bjergand	76
Bjergirisk	164
Bjerglærke	146
Bjergpiber	161
Bjergvipstjert	162
Blisgås	74
Blå Kærhøg	127
Blåhals	157
Blåstjert	158
Bonapartemåge	113
Bramgås	71
Brilleand	74
Britisk Sildemåge	116
Broget Fluesnapper	158
Brun Løvsanger	152
Brushane	101
Buskrørsanger	151
Bynkefugl	158

C Cistussanger	147
Citronvipstjert	162

D Drosselrørsanger	151
Duehøg	129
Dværgfalk	140
Dværggås	74
Dværghejre	90
Dværgmåge	114
Dværgryle	104
Dværgrørvagt	83
Dværgterne	119
Dværgværling	166
Dværgørn	125

E Ederfugl	74
Ellekrage	138
Engryle	102
Engsnarre	84
Enkeltbekkasin	106

F Fiskeørn	122
Fjeldvåge	132
Fjordterne	119
Flodsanger	148
Fløjsand	74
Fuglekongesanger	152

G Græshoppesanger	148
Grøn Sanger	153
Grønspætte	136
Grå Fluesnapper	156
Gråmåge	116
Gråsejler	80
Gråsisken	163
Gråstrubet Lappedykker	77
Gulbug	149
Gulirisk	165
Gul Vipstjert	161
Gøg	82

H Halsbåndstroland	76
Havlit	75
Havterne	119
Havørn	130
Hedehøg	128
Hedelærke	146
Hortulan	166
Huldue	79
Husrødstjert	159
Hvæpsevåge	122
Hvid Stork	89
Hvidbrynet Løvsanger	152
Hvidbrystet Præstekrave	97
Hvidnæbbet Lom	86
Hvidsisken	163
Hvidvinget Korsnæb	164
Hvidvinget Måge	116
Hvidvinget Terne	118
Hærfugl	135
Hættemåge	117
Hætteværling	166
Høgesanger	153
Høgeørn	125

I Indisk Gås	72
Isfugl	138
Islandsk Stor Kobbersnepe	100
Islom	85

J Jagtfalk	141
-------------------	-----

K Karmindompap	163
Kaspisk Måge	116
Kernebider	162
Kirkeugle	133
Klyde	96
Knarand	76
Knortegås	70
Kohejre	90
Kongeørn	126
Kortnæbbet Gås	72
Korttæt Lærke	146
Krikand	77
Krognæb	163
Krumnæbbet Ryle	102
Kærløber	101
Kærsanger	150

L Langnæbbet Sneppeklire	104
Lapværling	165
Lille Flagspætte	137
Lille Fluesnapper	158
Lille Gulben	107
Lille Kjove	112
Lille Korsnæb	164
Lille Præstekrave	97
Lille Rørsanger	150
Lille Rørvagt	83
Lille Sejler	80
Lille Skallesluger	75
Lille Skrigeørn	124
Lille Stormsval	88
Lomvie	110
Lunde	110
Lundsanger	153
Lysbuget Knortegås	70
Lysbuget Spætmejs	154
Lærkefalk	140

M Mallemuk	88
Markpiber	161
Mellemkjove	112
Middelhavsmåge	116
Mosehornugle	133
Mørkbuget Knortegås	70

N Natravn	79
Nattergal	157
Nordisk Lappedykker	78
Nordlig Blåhals	158
Nøddekrige	144

O Odinsbane	109
--------------------	-----

P Parktræløber	154
Pibesvane	68

Indeks arter

Pirol	143	Sjagger	160	Stor Korsnæb	164
Plettet Mudderklire	106	Skarv	95	Stor Regnspove	98
Plettet Rørvagtel	83	Skestork	92	Stor Stormsval	88
Pomeransfugl	98	Skovhornugle	133	Stor Tornskade	143
Prærieløber	104	Skovsanger	152	Storkjove	112
Pungmejse	145	Skovsneppe	105	Stormmåge	117
R Ravn	144	Skægmejse	147	Storpiber	160
Ride	113	Skærpiber	161	Stribet Ryle	104
Ringdrossel	160	Slangeørn	123	Stylteløber	96
Rosenstær	154	Slørugle	133	Sule	93
Roverne	117	Snegås	72	Svaleklire	108
Rød Glente	130	Snespurv	166	Svartbag	117
Rød Ibis	93	Sodfarvet Skråpe	88	Sydlig Blåhals	157
Rødhalset Gås	71	Sort Glente	131	Søkonge	109
Rødhovedet And	76	Sort Stork	89	Sølvhejre	91
Rødrygget Svale	151	Sortbuget Knortegås	71	Sølvmåge	117
Rødrygget Tornskade	144	Sortgrå Ryle	103		
Rødstrubet Lom	86	Sorthalset Lappedykker	78	T Tajgasædgås	72
Rødstrubet Piber	161	Sorthovedet Gul Vipstjert	161	Tejst	109
Rødtoppet Fuglekonge	153	Sorthovedet Måge	115	Temmincksryle	102
Rørdrum	90	Sortklire	107	Thorshane	109
Rørhøg	126	Sortkrage	144	Tinksmed	108
S Sabinemåge	113	Sortrygget Hvid Vipstjert	162	Toplærke	146
Sandterne	118	Sortspætte	136	Topskarv	94
Sangsvane	69	Sortstrubet Bynkefugl	159	Trane	84
Savisanger	148	Sortstrubet Lom	87	Tredækker	105
Schwarz' Løvsanger	152	Sortterne	118	Tundrasædgås	74
Sibirisk Gransanger	152	Spidsand	77	Turteldue	79
Sibirisk Hjejle	98	Splitterne	119		
Sildemåge	117	Stenpikker	159	V Vagtel	77
Silkehal	154	Stenvender	100	Vandrefalk	142
Silkehejre	91	Steppehøg	128	Vandrikse	83
Sivsanger	150	Steppeørn	124	Vandstær	156
		Stor Hornugle	134	Vandehals	135
		Stor Kobbersneppe	99	Ø Ørnevåge	132

Huldue, Hammer Bakker, 9. maj 2020. Foto: Anders Brinkmann.

Forkortelser

Følgende forkortelser anvendes i rapporten:

ad.	adult, voksendragt	sdr.	sommerdragt
imm.	immature, dragter mellem juv. og ad.	odr.	overgangsdragt
juv.	juvenil, den første fulde fjerdragt	vdr.	vinterdragt
pull.	pullus, dundragt		
2K	aldersangivelse i kalenderår (fuglen "fylder år" ved årsskiftet)	h	hørt
3K+	fuglen er mindst i sit 3. kalenderår	R	rast
		fou.	fouragerende
pri.	primo, de første 10 dage i måneden	sy.	syngende
med.	medio, den 11.-20. dag i måneden	T	trækkende
ult.	ultimo, fra den 21. og måneden ud	TF	trækforsøg
NNØ	trækretning, verdenshjørne (også S, Ø, SV osv.)	ringm.	ringmærket
SU	Dansk Ornitologisk Forenings Sjældenhedsudvalg		

Kategorier

For enkelte af arterne i rapporten er der nævnt, at den tilhører kategori C eller D. Alle øvrige arter behandlet i rapporten regnes for at tilhøre kategori A. Disse kategorier refererer til de af DOF's Sjældenhedsudvalg anvendte (AERC-standard), jvf. www.dof.dk.

Lokale SU-arter

Følgende arter er lokale SU-arter, hvilket vil sige, at fund af de pågældende arter skal godkendes af SU, inden de kan medtages i "Nordjyllands Fugle":

Hunfarvede individer af

- Kongeederfugl
- Hvidhalset Fluesnapper

Alle individer af

- Fyrremejse
- Sandterne

Foreningen Nordjyllands Fugle har til formål at indsamle, registrere og videreformidle oplysninger om forekomsten af fugle i Nordjylland.

Foreningen samarbejder med Dansk Ornitologisk Forening samt andre grønne foreninger og myndigheder.

Kort over området dækket af Nordjyllands Fugle, med nogle af de mest benyttede lokaliteter nævnt

